

Bundel – Commissie Bestuur van 15 oktober 2026

- 1 Opening
- 2 Vaststellen van de agenda van 15 oktober 2026
- 3 Vaststellen van de behandelvoorraad
 - Concept behandelvoorraad commissie Bestuur 15 oktober 2026
 - Lang Termijnagenda commissie Bestuur 15 oktober 2026
- 3.1 Raadsvoorstel aanpassing referendum verordening correctief raadgevend referendum
 - Raadsvoorstel aanpassing Referendumverordening.def
 - Toelichting verordening correctief raadgevend referendum schoon.def
 - Toelichting verordening correctief raadgevend referendum wijzigingen bijhouden.def
 - 2026 Verordening correctief raadgevend referendum schoon.def
 - 2026 Verordening correctief raadgevend referendum wijzigingen bijhouden.def
- 3.2 Raadsvoorstel Beleidsnota Veiligheidsagenda Utrecht 2027–2030
 - Raadsvoorstel Beleidsnota Veiligheidsagenda Utrecht 2027–2030
 - Raadsbrief Raadsvoorstel beleidsnota Veiligheidsagenda 2027–2030
 - Beleidsnota Veiligheidsagenda Utrecht 2027–2030
- 3.3 Raadsvoorstel Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (HUA)
 - Raadsvoorstel Toestemming wijziging gemeenschappelijke regeling HUA
 - Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (HUA)
 - Verzoek DB naar college voor definitief wijzigingsbesluit GR Het Utrechts Archief
- 3.4 Overlast door veiligelanders in Utrecht, in het bijzonder Lombok–Oost
- 3.5 RIB ‘Maatregelen voor veiligheid op straat’
- 3.6 Werkbezoek Filomena Rotterdam
- 3.7 Raadsvoorstel Verordening onroerendezaak–belasting 2027 gemeente Utrecht (nog te ontvangen)
- 4 Toezeggingen / moties
 - Lijst toezeggingen commissie Bestuur 15 oktober 2026
 - Lijst aangenomen moties commissie Bestuur 15 oktober 2026

- 5 Ingekomen stukken
- 7 Kranslegging door college bij Nakba-herdenking op het Damplein, bij het Verzetsmonument
Dossier 5385 voorblad.pdf
Beantwoording SV2026 nr 89 advies Nakba herdenking
Bijlage – Beantwoording SV2026 nr 89 advies Nakba herdenking
- 8 Participatie en besluitvorming voorgenomen coffeeshop Zakkendragerssteeg
Dossier 5474 voorblad.pdf
Beantwoording SV2026 nr 109 over Afwegingen coffeeshoplocatie Zâkkedraogerssteeg
Raadsbrief aanvraag coffeeshop Zakkendragerssteeg
- 9 Raadsvoorstel splitsing en samenvoeging fracties gedurende een raadsperiode
Raadsvoorstel memo fusies en afsplitsingen
Memo splitising en samenvoeging fracties commissie Bestuur

Concept behandelvoorraad commissie Bestuur 15 oktober 2026

	Titel	Soort	Ontvangen	Beleidssterrein	Beschrijving	In commissie	Behandelduur en - wijze
3.1	Raadsvoorstel aanpassing Verordening correctief raadgevend referendum	Raadsvoorstel	24-09-2026	Bestuurlijke Zaken	Op 6 februari 2025 heeft de referendumcommissie een advies uitgebracht over de referendumprocedure en de Verordening raadgevend referendum Utrecht. Daarbij zijn de nieuwste inzichten over de referendumprocedure en in het bijzonder de bepalingen van de VNG-modelverordening meegenomen. Het advies over mogelijke verbeteringen in de referendumverordening is voor besluitvorming voorgelegd aan de raad. Besloten is een deel van de adviezen over te nemen in een nieuw vast te stellen verordening. Deze verordening ligt nu voor ter besluitvorming. De referendumcommissie heeft n.a.v. de aangepaste verordening een (aanvullend) advies aan de gemeenteraad verzonden, waarin op een aantal punten een verduidelijking wordt geadviseerd.	3 december 2026	45 min
3.2	Beleidsnota Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030	Raadsvoorstel	6-10-2026	Openbare Orde en Veiligheid	De Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 geeft de speerpunten voor het Utrechtse veiligheidsbeleid voor de komende vier jaar weer. De agenda bouwt voort op de bestaande doelstellingen uit de vorige agenda: het integraal terugdringen van overlast en criminaliteit in wijken en buurten, het tegengaan van de ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit, het beschermen van de democratische rechtsorde en tegengaan van excessen door maatschappelijke onrust. Accentverschuivingen, zijn o.a. ondermijning in de zorg. Daarnaast worden twee nieuwe doelstellingen toegevoegd: veiligheid voor vrouwen en het versterken van de weerbaarheid van de samenleving door o.a. betere voorbereiding op de gevolgen van grootschalige en langdurige crisis.	3 december 2026	150 min

Concept behandelvoorraad commissie Bestuur 15 oktober 2026

3.3	Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (HUA)	Raadsvoorstel	22-09-2026	Digitalisering	De gemeenteraad wordt voorgesteld definitief toestemming te verlenen aan het college voor wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (GR HUA) waardoor het rijk kan uittreden uit de regeling en de bestuurlijke samenwerking tussen de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht kan worden voortgezet. Het wijzigen van een gemeenschappelijke regeling gaat in twee stappen. De raad heeft begin dit jaar al een inhoudelijke zienswijze gegeven op het ontwerpwijzigingsbesluit. Deze zienswijze heeft het college vervolgens mee genomen in het besluit om wel of niet in te stemmen met het ontwerpwijzigingsbesluit. Vervolgens stelt de gemeenschappelijke regeling een definitief wijzigingsbesluit op waar het college mee kan instemmen als het toestemming heeft gekregen van de raad. Het gaat hier dus om de laatste, formele consultatiestap in het wijzigingsproces. Alleen op grond van strijd met het recht of strijd met het algemeen belang kan de toestemming worden onthouden.	-	Gelet op de technische aard van het voorstel wordt voorgesteld dit als <u>A-punt</u> naar de raad door te geleiden van 19 november 2026.
-----	---	---------------	------------	----------------	---	---	--

Concept behandelvoorraad commissie Bestuur 15 oktober 2026

3.4	Overlast door veiligelanders in Utrecht, in het bijzonder Lombok-Oost	Agendering 1. JA21 2. UtrechtNu! 3. CDA 4. Forum voor Democratie 5. Utrecht Solidair 6. VVD 7. Stadsbelang Utrecht	17-09-2026	Openbare Orde en Veiligheid	De overlast rond de Timorkade in Lombok-Oost staat niet op zichzelf. Eerder speelde vergelijkbare problematiek rond het stationsgebied; de overlast verdwijnt niet, maar verplaatst zich naar omliggende wijken. Bewoners ervaren de gevolgen in de openbare ruimte dagelijks. Dit debat richt zich op het politieke vraagstuk daarachter. Een deel van de mensen op straat betreft zogenaamde veiligelanders, die geen perspectief hebben in Utrecht. Utrecht kent al langere tijd een aanpak voor overlastgevende veiligelanders, en er wordt al geruime tijd over die aanpak gesproken. Toch blijft de uitkomst voor bewoners uit. Dat roept de vraag op waar de grens ligt van wat de gemeente kan, waar de verantwoordelijkheid van het Rijk begint, en hoe beide partijen die samennemen. Het gaat om een groep waarvoor lokale instrumenten als verblijfsontzeggingen en boetes beperkt effect lijken te hebben, terwijl de gevolgen wel volledig lokaal neerslaan. Het college heeft de raad herhaaldelijk aangegeven dat de aanpak loopt en dat wordt samengewerkt met het Rijk. Het debat moet inzichtelijk maken wat die samenwerking concreet inhoudt, welke resultaten zij tot nu toe heeft opgeleverd en waar zij stopt. Hierin staat centraal: • de benutting van bestaande bevoegdheden (gebiedsverboden, cameratoezicht, inzet van handhaving en politie) en de vraag of het lokale instrumentarium volledig wordt benut of tegen zijn grenzen aanloopt. • de afspraken met COA, IND, DT&V, politie en OM over signalering, overdracht en vertrek van overlastgevers, en de rol van Utrechtse voorzieningen daarin.	10 december 2026	90 minuten
-----	---	---	------------	-----------------------------	--	------------------	------------

Concept behandelvoorraad commissie Bestuur 15 oktober 2026

					op welke wijze het college het kabinet betreft, welke concrete verzoeken zijn gedaan en welk perspectief daaruit voortkomt voor de wijken die nu de last dragen.		
--	--	--	--	--	--	--	--

Concept behandelvoorraad commissie Bestuur 15 oktober 2026

3.5	RIB 'Maatregelen voor veiligheid op straat'	Verzoek om technische sessie / agendering RIB Geagendeerd door: 1. VVD 2. DENK 3. Partij voor de Dieren, 4. Stadsbelang Utrecht 5. CDA 6. GroenLinks/PvdA 7. Student en Starter 8. ChristenUnie 9. JA21 10. Utrecht Solidair	08-09-2026	Openbare Orde en Veiligheid	Het is inmiddels een jaar geleden dat heel Nederland werd opgeschrikt door de moord op Lisa, een jonge vrouw uit Abcoude. Sindsdien is er in de politiek veel gesproken over de veiligheid van vrouwen op straat, zo ook in Utrecht. Bovendien heeft het Utrechtse college recent in het nieuwe coalitieakkoord aangegeven dat er geld is vrijgemaakt voor maatregelen die zich specifiek richten op het vergroten van de veiligheid op straat. Het is nu aan de raad om in meerderheid te beslissen hoe deze financiële middelen precies gaan worden ingezet. Om een goede invulling voor deze middelen te vinden, willen de agenderende fracties van met inwoners in gesprek om hun mening over dit thema te horen. Het doel is om een open gesprek te voeren waarbij kan worden gekeken naar verschillende oplossingsrichtingen. Met deze informatie willen raadsleden uiteindelijk een goede keuze kunnen maken in de concrete besteding van de financiële middelen aan concrete maatregelen die werken om straten in Utrecht veiliger te maken. Voorafgaand aan (de organisatie van) deze RIB wordt verzocht om een technische bijeenkomst om de commissie bij te praten over wat er mogelijk is t.a.v. extra maatregelen voor veiligheid op straat en over wat de bredere extra investering op veiligheid uit het coalitieakkoord omvat.	-	De technische bijeenkomst vindt plaats op <u>5 november</u> in de middag (exacte tijd volgt) De RIB vindt plaats op de RIB-avond van 26 november 2026 Duur: 60 min.
-----	---	---	------------	-----------------------------	---	---	--

Concept behandelvoorraad commissie Bestuur 15 oktober 2026

3.6	Werkbezoek Filomena Rotterdam	Verzoek om werkbezoek	8-10-2026	Openbare Orde en Veiligheid	Tijdens het debat over de aanpak van geweld tegen vrouwen van 7 mei jl. is het voorstel gedaan om een werkbezoek te brengen aan Filomena te Rotterdam. Filomena is een centrum voor cliënten die te maken hebben met ernstig huiselijk geweld, intieme terreur, of een hoog risico op femicide en kindermishandeling. Filomena tracht deze kwetsbare doelgroep regie, vertrouwen en een helder pad naar duurzame veiligheid te bieden, in nauwe samenwerking met diverse partners. Inmiddels is de werkwijze van Filomena ook in andere delen van het land uitgerold, waaronder Brabant en Groningen.		Het werkbezoek kan plaatsvinden op vrijdag 20 november tussen 08:00 en 13:00 . (inclusief vervoer heen en terug).
-----	-------------------------------------	--------------------------	-----------	--------------------------------	---	--	---

Concept behandelvoorraad commissie Bestuur 15 oktober 2026

3.7	Raadsvoorstel Verordening onroerendezaak- belasting 2027 gemeente Utrecht	Raadsvoorstel	Nog te ontvangen	Financiën	Elk jaar stelt de gemeente in samenwerking met de BghU de WOZ-waarde vast op basis van de geschatte marktwaarde van het object op 1 januari van het voorgaande jaar. Daartoe wordt de Verordening OZB jaarlijks geactualiseerd. Met dit raadsvoorstel worden de OZB-tarieven voor 2027 aangeboden aan de gemeenteraad om vast te stellen. Omdat de verordening OZB pas in december gereed is, maar deze per 1 januari 2027 van kracht wordt, geldt de uitzondering dat dit voorstel desgewenst besproken kan worden in de laatste commissieronde van het jaar. NB: de praktische uitwerking van de OZB-belasting ten behoeve van het nieuwe begrotingsjaar leest u nu al in de stukken van de Programmabegroting 2027.	Indien de inhoud van het raadsvoorstel aanleiding geeft voor bespreking zal dit in de commissie van 10 december kunnen plaatsvinden.	N.t.b.
-----	---	---------------	---------------------	-----------	---	--	--------

Concept behandelvoorraad commissie Bestuur 15 oktober 2026

	Reeds besloten: Agendering Overlast Nobelstraat	Agendering Geagendeerd door: 1. EenUtrecht 2. ChristenUnie 3. Volt	11-12-2025	Openbare Orde en veiligheid	De agenderende fracties willen met elkaar en met de wethouder en/of burgemeester in gesprek over de recente wanhoopsbrief van bewoners met handtekeningen en zwartboek met meldingen over de overlast in de Nobelstraat en directe omgeving, november 2025. Het gaat dan vooral over vragen als: 1. Hoe gaat het college reageren op de wanhoopsbrief en is dit aanleiding voor het aanpassen van beleid en/of toezicht? 2. Is college bereid de afspraak om de horeca niet uit te breiden op de Nobelstraat te verlengen? 3. Eerder heeft het college aangegeven dat de aangenomen motie 'Op weg naar een levendige en leefbare Nobelstraat' niet kon worden uitgevoerd, maar moet nu naar aanleiding van deze wanhoopsbrief niet een tweede poging worden gedaan?	Q4 2026, exacte datum nader te bepalen	Agendeerder neemt t.z.t. het initiatief om een RIB over dit onderwerp te agenderen. Het commissiedebat kan vervolgens plaatsvinden in een daaropvolgende commissie Bestuur.
--	--	--	------------	-----------------------------	---	--	---

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuille houder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raadsbesluit	Datum aanboden	Beoogd kwartaal cie procedu-reel	Beoogd kwartaal cie inhoude-lijk	Beoogd kwartaal raadsbehan deling	Aangebod en/Gestopt	Toelichting wijziging planning	Toelichting fatale termijn
Verordeningen 2027 (lokale heffingen)	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q3								
Verordening Stedelijke Onderscheidingen	Bestuurlijke zaken	Burgemeester Dijksema	2026 Q2			2026 Q2	2026 Q2				
Veiligheidsagenda Utrecht (Integraal Veiligheidsplan) 2027-2030	Openbare Orde en Veiligheid	Burgemeester Dijksema	2026 Q4			2026 Q4	2026 Q4	2026 Q4			
Samen stad maken bij Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit (BOPA vergunning)	Samen Stad Maken	Wethouder Eerenberg	2026 Q1			2026 Q2	2026 Q2	2026 Q2		Raadsvoorstel was bij de behandeling van de verordening Samenwerking, participatie en inspraak voor Q3 2025 toegezegd. Dit bleek niet haalbaar en wordt Q1 2026.	
Raadsvoorstel zienswijze VRU: jaarstukken '26,	Openbare Orde en Veiligheid	Burgemeester	2027 Q2	21-06-2027		2027 Q2	2027 Q2	2027 Q2			Deadline indienen zienswijze van de gemeente Utrecht

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuille houder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raadsbesluit	Datum aanboden	Beoogd kwartaal cie procedu-reel	Beoogd kwartaal cie inhoude-lijk	Beoogd kwartaal raadsbehan deling	Aangebod en/Gestopt	Toelichting wijziging planning	Toelichting fatale termijn
geactualiseerde begroting '27, ontwerpbegroting '28											aan de VRU ligt op/rond 21 juni 2027 (exacte datum pas bekend in Q2 2027).
Raadsvoorstel Zienswijze kadernota 2028 VRU (Veiligheidsregio Utrecht)	Openbare Orde en Veiligheid	Burgemeester	2027 Q1	08-03-2027		2027 Q1	2027 Q1	2027 Q1			Fatale termijn is pas Q1 2027 bekend.
Raadsvoorstel Wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2026	Openbare Orde en Veiligheid	Burgemeester				2026 Q3	2026 Q3	2026 Q4			
Raadsvoorstel Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling BghU	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q2		16-06-2026				Aangeboden		
Raadsvoorstel OZB-verordening 2027	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q4	17-12-2026							Voor een juridische grondslag om in 2027 OZB te

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuille houder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raadsbesluit	Datum aanboden	Beoogd kwartaal cie proceduureel	Beoogd kwartaal cie inhoudelijk	Beoogd kwartaal raadsbehandeling	Aanbod en/Gestopt	Toelichting wijziging planning	Toelichting fatale termijn
											kunnen heffen adviseren wij uw raad om tijdens uw raadsvergadering in december een besluit te nemen over de OZB-verordening 2027.
Programmabegroting 2027 en Tweede Bestuursrapportage 2026	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q3								
Eindejaarswijziging 2026	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q4								
Beleidsnota Reserves	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q4								
Actualisatie financiële verordening	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q4				2026 Q4	2026 Q4		20250722 Was Q4 2024, wordt Q4 2026. Om de nieuwe raad in de gelegenheid te brengen zich	

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuille houder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raadsbesluit	Datum aanboden	Beoogd kwartaal cie proceduureel	Beoogd kwartaal cie inhoudelijk	Beoogd kwartaal raadsbehandeling	Aangeboden/Gestopt	Toelichting wijziging planning	Toelichting fatale termijn
										hierover uit te spreken, is de planning van de financiële verordening aangepast naar Q4 2026.	

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel aanpassing Verordening correctief raadgevend referendum

Beleidsveld	Bestuurlijke zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Presidium
Kenmerk	34298503
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het presidium stelt de raad voor te besluiten:

1. De Verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht inclusief bijbehorende toelichting vast te stellen.

Presidium

De voorzitter,

Gertjan te Hoonte

Samenvatting

Op 6 februari 2025 heeft de referendumcommissie een advies uitgebracht over de referendumprocedure en de Verordening raadgevend referendum Utrecht. Daarbij zijn de nieuwste inzichten over de referendumprocedure en in het bijzonder de bepalingen van de VNG-modelverordening meegenomen.

Het advies over mogelijke verbeteringen in de referendumverordening is voor besluitvorming voorgelegd aan de raad. Besloten is een deel van de adviezen over te nemen in een nieuw vast te stellen verordening. Deze verordening ligt nu voor ter besluitvorming.

Context

Aanleiding

Eind 2023 is op grond van de Verordening raadgevend referendum Utrecht een nieuwe referendumcommissie ingesteld. Op 2 juni 2024 is een inleidend verzoek ingediend over het houden van een referendum over het besluit 'Wijziging van de Verordening Parkeerbelasting voor het heffen van parkeerbelasting stadsbreed'. Over dit verzoek heeft de referendumcommissie advies uitgebracht. Het verzoek is uiteindelijk afgewezen.

Na afloop van de referendumprocedure heeft de referendumcommissie het proces geëvalueerd en daarbij meteen de referendumverordening doorgelicht. Dit heeft geleid tot een advies van 6 februari 2025 inzake aanpassing van de procedure en de Verordening raadgevend referendum Utrecht.

Op 13 mei 2025 heeft het college gereageerd op het advies van de referendumcommissie. Op 17 september 2025 heeft de referendumcommissie een aanvullend advies uitgebracht. De adviezen van de referendumcommissie en de reactie van het college zijn in de commissie VBF van 5 juni 2025 en 25 september 2025 besproken en later in de raadsvergadering van 20 november 2025. In deze vergadering is de Motie: verbeteren referendumverordening aangenomen waarin het dagelijks bestuur is opgedragen een nieuwe versie van de referendumcommissie op te stellen en daarin een aantal adviezen van de referendumcommissie te verwerken.

Juridische context

Er bestaat geen wettelijke verplichting voor gemeenten om een referendumverordening te hebben. Gemeenten zijn vrij in de keuze of ze referenda mogelijk maken en op welke manier ze dit proces willen invullen. De gemeente Utrecht heeft gekozen voor een raadgevend correctief referendum. Correctief betekent dat een referendum mogelijk is *nadat* het raadsbesluit is genomen en niet in de fase voordat het raadsbesluit wordt genomen. Doordat het referendum raadgevend is hoeft de gemeenteraad de uitslag van het referendum niet op te volgen.

Beslistermijn

De aanpassingen in de referendumverordening hebben voor een groot deel betrekking op de leesbaarheid, de logische samenhang van de bepalingen en de positionering van de referendumcommissie. Hoewel het streven was om de nieuwe verordening nog vóór de raadswissel vast te laten stellen is dat qua planning niet reëel gebleken. Er is geen sprake van een fatale beslistermijn.

Beoogd effect

De nieuwe referendumverordening is vereenvoudigd als het gaat om opbouw en taalgebruik. Daarnaast sluit hij beter aan bij de modelverordening van de VNG.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- [Advies van 6 februari 2025](#) inzake aanpassing van de procedure en de Verordening raadgevend referendum Utrecht;
- [Reactie college d.d. 13 mei 2025](#) op advies referendumcommissie van 6 februari 2025;
- [Aanvullend advies van 17 september 2025](#) van de referendumcommissie.
- [Motie verbeteren referendumverordening](#).

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	

1	De Verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht inclusief bijbehorende toelichting vast te stellen
Argumenten	
	De belangrijkste wijzigingen zijn als volgt
1.1	a. <i>Titel verordening en definities artikel 1:1.</i> De term 'correctief' is toegevoegd zodat meteen bij lezing van de verordening duidelijk wordt dat een referendum alleen mogelijk is <i>nadat</i> een raadsbesluit is genomen. In alle artikelen waarin het woord 'referendum' wordt gebruikt is de term 'correctief' toegevoegd. b. <i>Definities artikel 1.1.</i> De term 'college' is vervangen door 'burgemeester en wethouders'. c. <i>Definities artikel 1.1.</i> De term 'werkgeverscommissie' vervangt de oude benaming 'CPR'. d. <i>Artikel 1.2 Het correctief raadgevend referendum.</i> In lid 2 is toegevoegd dat het om aangenomen raadsbesluiten moet gaan. Lid 2 benoemt de onderwerpen waarover géén referendum kan worden gehouden. Sub f is aangepast vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De toegevoegde onderwerpen betreffen geen inhoudelijke uitbreiding van de onderwerpen die niet referendabel zijn maar hangen samen met de gewijzigde systematiek op grond van de Omgevingswet. e. <i>Artikel 1: 3 (nieuw) Termijnen.</i> Het artikel is inhoudelijk niet gewijzigd maar omwille van de overzichtelijkheid in het eerste hoofdstuk van de verordening opgenomen. Het artikel stond eerst in hoofdstuk 5. f. <i>Artikel 1: 5 (nieuw) Directe inwerkingtreding van referendabele raadsbesluiten.</i> Het artikel is alleen redactioneel aangepast voor een betere leesbaarheid. g. <i>Artikel 2: 1 Stap 1: Het inleidend verzoek.</i> Het artikel is aangepast in die zin dat duidelijk is gemaakt wanneer de ondersteuningsverklaringen moeten zijn ingediend en vanaf welk moment de indieningstermijn gaat lopen. Daarnaast is de eis dat iemand kiesgerechtigd moet zijn 'de hele periode vanaf de dag dat het raadsbesluit is gepubliceerd tot de einddatum van de mogelijkheid tot het indienen van het definitieve verzoek' aangepast. Deze eis is namelijk praktisch niet uitvoerbaar. De eis tot het zijn van kiesgerechtigd is nu beperkt tot een specifiek moment. Deze aanpassing is niet direct opgenomen in het advies van de referendumcommissie en de aangenomen Motie 'verbeteren referendumverordening'. Het betreft een wens van het team verkiezingen met het oog op de uitvoerbaarheid van het proces. Uit de aangenomen Motie en de overwegingen ten aanzien van de steekproef, blijkt dat de raad uitvoerbaarheid een belangrijke eis vindt. Op grond hiervan past het beperken van de kiesgerechtigd tot een specifiek moment binnen de besluitvorming van de raad. h. <i>Artikel 2: 2 Stap 2: Het definitieve verzoek.</i> Ook bij dit artikel is de eis van het zijn van kiesgerechtigd, beperkt tot een specifiek moment. Hierbij geldt hetzelfde als hetgeen is opgenomen onder punt g. Daarnaast is verduidelijkt dat geldige ondersteuningsverklaringen die behoren bij een inleidend verzoek ook meetellen voor het definitieve verzoek. i. <i>Artikel 2: 3 (nieuw): Beoordeling van het inleidend verzoek en definitief verzoek.</i> Er is onderscheid gemaakt tussen de afwijzingsgrond die geldt voor het inleidend verzoek en de afwijzingsgronden die zowel voor het inleidend als voor het definitief verzoek gelden. j. <i>Artikel 2: 4: Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek.</i> Opgenomen is dat de voorzitter van het centraal stembureau verplicht is om advies te vragen aan de referendumcommissie als sprake is van een inleidend verzoek. Een aantal situaties is uitgezonderd van deze verplichting.

	k. <i>Artikel 2: 5 (nieuw): De ondersteuningsverklaringen.</i> Verduidelijkt is dat de ondersteuningsverklaring die is ingediend bij een inleidend verzoek ook meetelt voor het definitieve verzoek. l. <i>Artikel 2: 6 (nieuw): Steekproef geldigheid ondersteuningsverklaringen definitieve verzoek.</i> Verwijderd is de tekst waaruit blijkt dat de steekproef alleen wordt getrokken uit geldige ondersteuningsverklaringen. m. <i>Artikel 3: 2: Datum stemming.</i> In lid 3 is de formulering ‘indien in een jaar’ vervangen door ‘indien binnen een jaar’ geen reguliere verkiezing wordt gehouden. Hierdoor wordt duidelijk dat geen kalenderjaar is bedoeld maar 12 maanden ná het besluit tot toelating van het definitieve verzoek. n. <i>Artikel 3: 5: Vervolg uitslag.</i> Toegevoegd is dat de raad de uitslag van een referendum ook bespreekt als het niet afwijzend is. Een raadsbesluit treedt in dat geval wel in werking zoals geregeld in artikel 1:4 van de referendumverordening. o. <i>Artikel 4: 1: Samenstelling.</i> De term ‘dagelijks bestuur’ is vervangen door ‘presidium’ van de raad. ‘CPR’ is vervangen door ‘werkgeverscommissie’. Voor wat betreft de contacten met de werkgeverscommissie is opgenomen dat één keer per twee jaar een gesprek plaatsvindt met de voorzitter over het functioneren van de referendumcommissie en de uitvoering van haar taken. In het andere jaar voert de werkgeverscommissie een gesprek met alle leden van de referendumcommissie samen. p. <i>Artikel 4: 2: Advies en toezicht.</i> In het eerste lid is opgenomen in welke situaties (verplicht) advies wordt uitgebracht door de referendumcommissie. q. <i>Artikel 4: 4: Klachten.</i> Aan een hoorzitting in het kader van een klacht nemen tenminste drie leden van de referendumcommissie deel. In de oude verordening waren het twee leden.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Geen

Financiën

De wijzigingen in de verordening hebben geen financiële consequenties.

Vervolg

Na vaststelling door de raad wordt de Verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht gepubliceerd op overheid.nl.

Samen stad maken

Niet van toepassing.

Communicatie

Er is geen sprake van aanvullende communicatie over de wijziging van de referendumverordening.

(Niet)Referendabel

Dit raadsvoorstel betreft de vaststelling van een verordening over het interne functioneren en de werkwijze van de raad. Daarmee is sprake van een raadsbesluit dat niet referendabel is op grond van artikel 1:2 lid 2 onder o van de Verordening raadgevend referendum.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht;
- Toelichting bij verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht;

Bijlagen informatief

- Verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht (met wijzigingen bijhouden);
- Toelichting bij verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht (met wijzigingen bijhouden);

Informatieve toelichting bij Verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht

Algemeen

Wettelijk kader

Op grond van de bepalingen in de Grondwet en de Gemeentewet hebben gemeenten de mogelijkheid tot het houden van een referendum over een genomen besluit. Gemeenten zijn vrij in hoe ze dit regelen zolang dit niet tegen de wet, zoals de Grondwet en de Gemeentewet ingaat.

Correctief referendum: referendum na een raadsbesluit

De termen 'correctief' en 'niet correctief' geven aan op welk moment in het besluitvormingsproces het referendum plaatsvindt. Het raadgevend referendum in deze verordening is een referendum dat na besluitvorming in de raad plaatsvindt. De gemeente Utrecht kiest daarmee voor een correctief referendum. Dat wil zeggen dat in Utrecht een referendum kan worden gehouden over een genomen raadsbesluit. Om dit te verduidelijken wordt in deze verordening de term correctief referendum gebruikt.

Geen bindende werking

Een referendum is een advies van kiesgerechtigden aan de raad over een genomen besluit. De raad is niet verplicht het advies op te volgen. Bindende referenda zijn niet toegestaan. De raad kan zich niet van tevoren binden aan de uitspraak van het referendum.

Bevoegdheid

De bevoegdheid van de raad om een referendumverordening vast te stellen, vloeit voort uit de artikelen 147 en 149 van de Gemeentewet. Deze bepalingen geven de raad een algemene verordenende bevoegdheid.

Samenloop met inspraak

Onderwerpen waarover referenda kunnen worden gehouden, zijn vaak reeds via wettelijk bepaalde inspraakmogelijkheden aan de inwoners voorgelegd. Een referendum kan niet in de plaats treden van voorgeschreven inspraakmogelijkheden. Het wel of niet houden van een referendum heeft geen invloed op de voorgeschreven inspraakprocedures.

Initiatief tot het houden van een correctief raadgevend referendum

Kiesgerechtigden kunnen het initiatief nemen tot het indienen van een verzoek tot houden van een correctief raadgevend referendum.

ARTIKELSGEWIJZE toelichting

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

Kiesgerechtigde

Degenen die kiesgerechtigd zijn voor de gemeenteraadsverkiezing zijn ook gerechtigd om een inleidend en definitief verzoek in te dienen. Daarnaast mogen kiesgerechtigden een ondersteuningsverklaring indienen ter ondersteuning van een verzoek. De artikelen B3 tot en met B6 en D1, D6, eerste lid, onderdeel a, D7, D8, D9 aanhef en onderdeel b en D10, Kieswet zijn hierbij van toepassing.

De Kieswet is op meer onderdelen van de verordening van toepassing. Zie daarvoor ook de toelichting bij hoofdstuk 3.

Correctief raadgevend referendum

Deze verordening gaat uit van een correctief raadgevend referendum op initiatief van een kiesgerechtigde over een genomen raadsbesluit. Dit geeft aan dat het moet gaan om besluiten die behoren tot de bevoegdheid van de raad. Een correctief raadgevend referendum kan dus niet worden gehouden over besluiten die behoren tot de bevoegdheid van de burgemeester of van het college van burgemeester en wethouders. Een correctief raadgevend referendum kan evenmin worden gehouden indien daarmee een eventuele opgelegde geheimhouding wordt geschonden.

Raadsbesluit in de zin van deze verordening: een breed begrip

Alleen schriftelijke beslissingen van de raad over een voorstel kunnen onderwerp van een correctief raadgevend referendum zijn. Dit is expliciet een bredere definitie dan het besluitbegrip als vastgelegd in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht. Niet van belang is of het besluit is gericht op een (rechts)gevolg. Ook een besluit van de raad over bijvoorbeeld een visiedocument is referendabel. Moties en verworpen (niet aangenomen) voorstellen vallen niet onder de definitie. Een motie is een korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waardoor een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken.

Zie ook de toelichting bij artikel 3:3.

Voorzitter centraal stembureau

De voorzitter van het centraal stembureau is krachtens publiekrecht ingesteld en heeft middels attributie ook bevoegdheden gekregen. De voorzitter van het centraal stembureau is daarmee een bestuursorgaan. De voorzitter van het centraal stembureau kan over enkele technisch-juridische zaken beslissingen nemen.

Artikel 1:2 Onderwerp

Een correctief raadgevend referendum kan zich niet uitstrekken tot buiten het grondgebied van de gemeente waarin een raadgevend referendum wordt gehouden.

Een aantal raadsbesluiten is uitgezonderd. Hierover kan dus geen correctief raadgevend referendum worden gehouden. Deze uitzonderingen staan in het tweede lid van dit artikel. Een aantal van de uitzonderingen behoeft een nadere toelichting.

Onderdeel a

Aanwijzingsbesluiten waarin een concrete functionaris wordt aangewezen worden eveneens gezien als een individuele kwestie en vallen daarmee onder deze uitzonderingsgrond.

Onderdeel e

In verband met het budgetrecht van de raad zijn raadsbesluiten in het kader van de gemeentelijke begroting, de voorjaarsnota en de gemeentelijke jaarrekening uitgezonderd. Daarnaast is de vaststelling van de hoogte van gemeentelijke tarieven en belastingen opgenomen als uitzonderingsgrond. Een besluit over het afschaffen van een belasting is eveneens uitgezonderd omdat dat direct financiële gevolgen heeft en van invloed is op de begroting. Een besluit over het vaststellen van beleid over de invoering, wijziging of afschaffen van tarieven en belastingen komt ook niet in aanmerking voor een referendum, voor zover het gaat over belastingen.

Onderdeel f

Dit onderdeel sluit planologische besluiten en daarmee rechtstreeks samenhangende besluiten uit van het referendum. Die keuze houdt verband met het bijzondere karakter van planologische besluitvorming en de daarvoor geldende openbare voorbereidings- en rechtsbeschermingsprocedure. Bij deze besluiten gelden afzonderlijke participatie-, inspraak- (afdeling 3.4 Awb) – en rechtsbeschermingsmogelijkheden, met uitzondering van onderdeel 2 en 7 bij onderdeel f .

De uitzondering op het referendum laat de bestaande inspraak- en rechtsbeschermingsmogelijkheden onverlet. Voor het latere besluit op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit gelden de daarvoor toepasselijke participatie-, inspraak- en zienswijzenprocedures. Voor het afzonderlijke raadsbesluit waarin de gevallen van adviesrecht worden aangewezen, geldt een inspraak- of zienswijzenprocedure alleen als die uit een wettelijk voorschrift of de Utrechtse participatie- en inspraakverordening voortvloeit of door de raad afzonderlijk wordt toegepast.

Het gaat onder meer om bestemmingsplannen waarvoor nog een beroepsprocedure loopt bij de Raad van State en waar een uitspraak van de Raad van State noodzaakt tot aanpassing van dit plan, het omgevingsplan en voorbereidingsbesluiten. Ook raadsbesluiten over

adviesrecht bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten en delegatiebesluiten over de wijziging van het omgevingsplan vallen hieronder.

Een Nota van Uitgangspunten valt alleen onder deze uitzondering als de gemeenteraad de concrete Nota als kaderstellend raadsbesluit heeft vastgesteld voor een daaropvolgend planologisch besluit voor een gebiedsontwikkeling. Niet iedere nota of processtap binnen het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling valt daar automatisch onder. De toepasselijke referendumuitzondering moet bij het concrete raadsbesluit worden vermeld.

Onderdeel i

Deze uitzondering regelt onder andere dat besluiten tot toetreding, uittreding, wijziging en zienswijzen van een gemeenschappelijke regeling niet referendabel zijn. Aangezien de gemeentelijke begroting en jaarrekening uitgesloten zijn van een correctief raadgevend referendum (*sub e*) is het logisch ook de (financiële) stukken van gemeenschappelijke regelingen uit te sluiten van een correctief raadgevend referendum. Onderdeel i moet zodanig worden geïnterpreteerd dat alle stukken van gemeenschappelijke regelingen waarvoor een raadsbesluit nodig is, onder de uitzondering vallen. Er is namelijk bij het bestuurlijk besluitvormingsproces van dergelijke stukken sprake van een zeer grote tijdsdruk die ook bij herhaling vraagt om maatwerk en medewerking van bestuurders.

Onderdeel k

De raad neemt soms besluiten omdat hogere regelgeving dat vereist of mogelijk maakt. Als de raad daarbij geen beleidsvrijheid heeft, dan is er ook geen ruimte om een correctief raadgevend referendum over dergelijke besluiten te houden.

Onderdeel l

Een beroep op deze uitzonderingsgrond vergt een expliciete belangenafweging van de raad met een zware motiveringsplicht. Het belang van het raadsbesluit moet zwaarder wegen dan het belang van de mogelijkheid om een correctief raadgevend referendum te houden. De referendumcommissie heeft overigens een belangrijke rol bij de advisering over de toepassing van met name deze uitzonderingsgrond. Omdat de raad beoordelingsvrijheid heeft, toetst de rechter terughoudend (ECLI:NL:RVS:2014:1402). Zie verder voor de toepassing van een vergelijkbare maar ruimere uitzonderingsgrond ECLI:NL:RVS:2017:2878: de raad kon in redelijkheid tot het oordeel komen dat het inleidend verzoek moest worden afgewezen. In ECLI:NL:RBNHO:2017:11154 oordeelde de rechter dat de raad niet afdoende had gemotiveerd dat er dringende redenen waren. De vrees voor de gevolgen van de uitslag werd niet als reden aanvaard. Ook in ECLI:NL:RBZUT:2011:BQ8972, had de raad niet afdoende gemotiveerd waarom er zwaarwegende redenen waren om geen referendum te houden. De rechter overwoog bovendien dat het simpele ontbreken van politieke bereidheid om een referendum te houden zich niet verhoudt met de aard van het referendum.

Een dringende reden zou kunnen zijn dat het belang van het correctief raadgevend referendum naar oordeel van de raad niet opweegt tegen de verantwoordelijkheid van de raad voor kwetsbare groepen en hun plaats in de samenleving. Raadsbesluiten waarbij deze verantwoordelijkheid speelt, vloeien vaak voort uit wet- en regelgeving waarin kwetsbare groepen de doelgroep zijn of waarin de raad een verantwoordelijkheid heeft voor de uitvoering van zorg, opvang en huisvesting en een stelselverantwoordelijkheid heeft voor voorzieningen. Bij kwetsbare groepen kan gedacht worden aan:

- Iedereen die zorg, opvang of groepshuisvesting nodig heeft op basis van de genoemde gemeentelijke regelgeving (en hogere wet- en regelgeving), waartoe te rekenen (niet limitatief):
 - o Vluchtelingen;
 - o Daklozen;
 - o Kwetsbare personen waarbij sprake is van een combinatie van verslaving, licht verstandelijke beperking of psychiatrische problematiek;
 - o Uitstromers uit instituties (psychiatrie, verslavingsklinieken, detentie).

Een andere reden zou kunnen zijn dat de besluitvorming het uitstel door een correctief raadgevend referendum niet kan lijden, bijvoorbeeld omdat besluitvorming nodig is om het hoofd te kunnen bieden aan plotselinge (onwenselijke) ontwikkelingen of omdat besluitvorming noodzakelijkerwijs volgt uit eerdere besluitvorming.

Onder een dringende redenen wordt mede verstaan de situatie waarbij de uitvoering niet kan worden uitgesteld vanwege spoedeisende gemeentelijke belang. Spoedeisendheid kan bijvoorbeeld aan de orde zijn in het kader van openbare orde en veiligheid. Denk hierbij aan de bekrachtiging van een noodverordening.

Het te laat beginnen met (de voorbereiding van) het besluitvormingsproces valt niet onder deze uitzonderingsgrond, tenzij sprake is van overmacht.

Onderdeel m

De uitzonderingsgrond ziet op besluiten over geheimhouding. Besluiten over opleggen/opheffen/voortzetten van geheimhouding zijn hiermee niet referendabel. Een referendum over een beslistpunt dat geheim is kan evenmin.

Onderdeel o

De uitzonderingsgrond heeft betrekking op bijvoorbeeld het reglement van orde, gedragscodes en werkwijzen van raadscommissies. Deze uitzonderingsgrond omvat tenminste besluiten van de raad op grond van de volgende artikelen uit de Gemeentewet: 15, derde lid, 16, 33, derde lid, 41c, tweede lid, 60, eerste lid, 69, tweede lid, 81, eerste lid, 82, 83, 84, 95, eerste en tweede lid, 96, eerste en tweede lid, 97, 107, eerste lid, 107a, tweede lid, 155a.

Onderdeel q

Het gaat hierbij om raadsbesluiten waarbij op grond van artikel 6, tweede lid van de Huisvestingswet is vereist dat deze in regionaal verband zijn afgestemd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de huisvestingsverordening. De Huisvestingswet vereist namelijk regionale afstemming bij de totstandkoming van de huisvestingsverordening. De woningmarktregio Utrecht bestaat uit 16 gemeenten, die werken met een gelijklopende tekst van de Huisvestingsverordening, waardoor afwijkingen per gemeente onwenselijk zijn, met name voor de uitvoeringsorganisaties. Bijvoorbeeld voor de woonruimteverdeling is het van belang dat een verordening of een wijziging daarvan in alle regiogemeenten gelijk in werking treedt. Er is namelijk sprake van een samenhangend regionaal stelsel.

Derde lid

Als één van de uitzonderingsgronden van toepassing is op het hele raadsbesluit of op onderdelen van het raadsbesluit, moet dit op het raadsbesluit zichtbaar worden vermeld. Wordt er geen uitzonderingsgrond in het raadsbesluit opgenomen, dan is het besluit in zijn geheel referendabel.

Artikel 1:3 Termijnen

Hoofregel is dat de recesweken niet meetellen voor de termijnen die genoemd worden in de verordening. Een recesweek is een volledige week die loopt van maandag t/m zondag.

Daarnaast is de Algemene termijnenwet van toepassing. Dat betekent onder andere dat als de termijn eindigt in een weekend, deze wordt verlengd tot de eerste werkdag.

Rekenvoorbeelden

1. Een raadsbesluit wordt op 8 juli 2026 gepubliceerd op het openbare raadsinformatiesysteem. Op grond van artikel 2:1 lid 3 bedraagt de termijn voor het indienen van een inleidend verzoek voor een referendum 3 weken na publicatie van het raadsbesluit. De termijn begint dus te lopen op 9 juli 2026 en eindigt in principe op 29 juli 2026. De einddatum van 29 juli valt echter in het zomerreces dat loopt van 20 juli t/m 28 augustus. Omdat de recesweken niet meetellen loopt de termijn door tot na het reces. Van 9 juli t/m 19 juli was sprake van 11 dagen. Dat betekent dat de termijn van 3 weken nog 10 dagen doorloopt na het reces. De laatste recesweek loopt t/m zondag 30 augustus. De resterende termijn begint dus te lopen op 31 augustus en eindigt op 9 september 2026.
2. Een inleidend verzoek komt binnen op donderdag 16 juli 2026. Op grond van artikel 2:4 lid 1 vraagt de voorzitter van het centraal stembureau binnen 2 werkdagen na ontvangst van het verzoek advies aan de referendumcommissie. Er is nog één werkdag voordat het reces begint. Dit betekent dat de voorzitter tot op de eerste werkdag na het reces de tijd heeft om advies te vragen aan de referendumcommissie. Het reces eindigt op zondag 30 augustus 2026. Advies moet dus uiterlijk op 31 augustus worden gevraagd.

Artikel 1:4 Inwerkingtreding raadsbesluit

Eerste lid

Deze bepaling stelt de inwerkingtreding van een genomen raadsbesluit waarover een correctief raadgevend referendum gehouden kan worden, uit.

Het raadsbesluit wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website in het openbare gedeelte van het raadsinformatiesysteem. Iedereen kan er dan kennis van nemen en kiesgerechtigden krijgen de tijd om een eventueel inleidend verzoek tot het houden van een correctief raadgevend referendum in te dienen. Komt er geen inleidend verzoek of wordt dat verzoek afgewezen, dan treedt het besluit alsnog in werking 5 weken na de dag waarop het is gepubliceerd.

Tweede lid

Dit lid regelt dat de inwerkingtreding van een raadsbesluit verder wordt uitgesteld (opgeschort) als een inleidend verzoek tot het houden van een correctief raadgevend referendum is toegelaten.

Derde lid

Op een aantal momenten waarop duidelijk is dat het referendumproces geen verder vervolg krijgt, kan een raadsbesluit alsnog in werking treden. De onderdelen a en b van dit lid voorzien hierin. Op het moment dat de opschorting van de inwerkingtredingstermijn eindigt, treedt het betreffende raadsbesluit alsnog in werking. Onderdeel c voorziet in inwerkingtreding als duidelijk is dat de uitslag van het correctief raadgevend referendum niet heeft geleid tot een afwijzende uitspraak (ofwel er is 'voor' het raadsbesluit gestemd). In dat geval eindigt de opschorting niet onmiddellijk nadat het centraal stembureau die uitslag heeft vastgesteld, maar pas nadat de raad van die uitslag in kennis is gesteld en de beëindiging van de opschorting bekend is gemaakt.

Indien een correctief raadgevend referendum is gehouden en de uitspraak is afwijzend (oftewel er is 'tegen' het raadsbesluit gestemd), dient gekeken te worden naar artikel 3:5, eerste lid. In deze situatie is het namelijk aan de raad om te bepalen welk gevolg wordt gegeven aan de raadgevende uitspraak en kan de raad het college vervolgens verzoeken om een nieuw te nemen raadsbesluit voor te bereiden.

Artikel 1:5 Directe inwerkingtreding van referendabele raadsbesluiten

Dit artikel regelt de directe inwerkingtreding van een raadsbesluit, maar waarbij het recht op het initiatief voor een correctief raadgevend referendum blijft behouden. Een beroep op dit artikel kan worden gedaan indien er sprake is van een (uitzonderlijke) omstandigheid waardoor de uitvoering van een besluit niet kan worden uitgesteld met vijf weken. Bijvoorbeeld omdat anders fatale termijnen zouden worden overschreden.

Hoofdstuk 2 Van verzoek tot besluit

Artikel 2:1 Het inleidend verzoek

Om een correctief raadgevend referendum te kunnen houden is de eerste stap om een inleidend verzoek in te dienen dat wordt ondersteund door minimaal 1.000 ondersteuningsverklaringen.

Iedere kiesgerechtigde kan een inleidend verzoek indienen. Iemand moet kiesgerechtigd zijn op de dag dat het inleidend verzoek wordt ingediend. Zowel het inleidend verzoek als de daarbij behorende ondersteuningsverklaringen kunnen schriftelijk of elektronisch worden ingediend. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen een ondersteuningsverklaring op papier of digitale ondersteuningsverklaring via bijvoorbeeld petities.nl. Er wordt in de referendumverordening geen keuze gemaakt voor een specifieke methode.

Een inleidend verzoek, inclusief de daarbij behorende ondersteuningsverklaringen, moet zijn ontvangen uiterlijk drie weken na publicatie van het ondertekende raadsbesluit op het openbare raadsinformatiesysteem(utrecht.bestuurlijkeinformatie.nl)

Lid 4

Alle ondersteuningsverklaringen die bij een inleidend verzoek binnen de daarvoor gestelde termijn zijn ingediend, worden meegenomen bij een daarop volgend definitief verzoek indien het inleidende verzoek is toegelaten.

Rekenvoorbeeld:

1 maart: raad neemt raadsbesluit tijdens de raadsvergadering. Vanaf dit moment kunnen de ondersteuningsverklaringen worden verzameld.

3 maart: publicatie van het formele raadsbesluit zichtbaar via utrecht.bestuurlijkeinformatie.nl (zie raadsbesluit met een datum in de titel).

4 maart: start indieningstermijn inleidend verzoek.

25 maart: laatste mogelijkheid om het inleidend verzoek met bijbehorende ondersteuningsverklaringen in te dienen (gelijk aan 3 weken na publicatie raadsbesluit).

De ondersteuningsverklaringen die worden ingediend na het verstrijken van de termijn van 3 weken tellen niet mee voor het behalen van het benodigd aantal verklaringen van 1000.

Artikel 2:2 Het definitieve verzoek

Indien het inleidend verzoek is toegelaten, kan een kiesgerechtigde een definitief verzoek indienen. Het definitieve verzoek hoeft niet te worden ingediend door dezelfde indiener die het inleidend verzoek heeft ingediend. Het definitieve verzoek dient te worden ondersteund door minimaal 10.000 ondersteuningsverklaringen. De geldige ondersteuningsverklaringen van het inleidende verzoek mogen hierbij worden meegenomen. Dat betekent dat de

ondersteuningsverklaringen behorende bij het inleidend verzoek meetellen voor de ondersteuning van het definitief verzoek. De kiesgerechtigden die het inleidende verzoek gesteund hebben hoeven derhalve niet opnieuw hun steun te betuigen en opnieuw een ondersteuningsverklaring in te dienen. Iemand moet kiesgerechtigd zijn op de dag dat de voorzitter van het centraal stembureau heeft besloten dat het inleidend verzoek wordt ingewilligd.

Een kiesgerechtigde dient een definitief verzoek, inclusief de daarbij behorende ondersteuningsverklaringen, uiterlijk zes weken nadat het besluit tot het toelaten van het inleidend verzoek is bekendgemaakt, indienen. De datum van bekendmaking is de dag nadat het besluit is verzonden naar de indiener(s) van het definitieve verzoek.

Rekenvoorbeeld:

1 april: besluit tot toelaten is verzonden naar de indiener(s) van het inleidend verzoek.

2 april: start indieningstermijn definitief verzoek.

14 mei: laatste mogelijkheid om het definitieve verzoek in te dienen.

Artikel 2:3 Beoordeling van het inleidend verzoek en definitieve verzoek

Zowel het verzoek als de ondersteuningsverklaringen worden beoordeeld. Als sprake is van een verzoek dat is ingediend door een niet-kiesgerechtigde of buiten de termijn dan is beoordeling van de ondersteuningsverklaringen niet aan de orde. De beoordeling of sprake is van een besluit dat is uitgezonderd zoals bedoeld in artikel 1:2, tweede lid vindt alleen plaats in het kader van het inleidend verzoek.

Artikel 2:4 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek

De voorzitter van het centraal stembureau kan een verzoek alleen toelaten of afwijzen op grond van de regels zoals vastgesteld in deze verordening. Er is dus geen inhoudelijke afwegingsruimte. In het eerste lid is opgenomen dat de voorzitter verplicht is advies te vragen aan de referendumcommissie binnen twee werkdagen na ontvangst van het inleidend verzoek. Het vragen van advies is niet verplicht als het gaat om het aantal geldige ondersteuningsverklaringen, het zijn van niet-kiesgerechtigd en de termijn waarbinnen een verzoek moet worden ingediend.

Het besluit van de voorzitter wordt bekendgemaakt aan de indiener(s) van het verzoek. Nadat het besluit is bekendgemaakt, wordt op de gemeentelijke website gecommuniceerd over het besluit zodat eenieder kennis kan nemen van het besluit.

Het besluit van de voorzitter van het centraal stembureau is een besluit in de zin van 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat betekent dat belanghebbenden bezwaar en/of beroep tegen het besluit kunnen indienen. Hierbij geldt de reguliere procedure uit de Algemene wet bestuursrecht.

Is een definitief verzoek is toegelaten, volgt het correctief raadgevend referendum . Zie ook artikel 1:2, eerste lid.

Artikel 2:5 De ondersteuningsverklaringen

Iedere kiesgerechtigde mag één ondersteuningsverklaring indienen ter ondersteuning van een inleidend en een definitief verzoek. De ondersteuningsverklaring van een kiesgerechtigde bij een inleidend verzoek geldt ook voor een daarop volgend definitief verzoek. Daarom mag een kiesgerechtigde die een inleidend verzoek heeft gesteund, niet opnieuw een ondersteuningsverklaring indienen bij een daarop volgend definitief verzoek. De ingevulde persoonsgegevens moeten precies overeenkomen met de persoonsgegevens zoals in het paspoort of een daaraan gelijkgesteld document zijn vermeld.

De ondersteuningsverklaring moet volledig en feitelijk juist zijn ingevuld. Een spelfout in bijvoorbeeld het adres is geen feitelijke onjuistheid. Een volledig en feitelijk juist ingevulde ondersteuningsverklaring is niet automatisch een geldige ondersteuningsverklaring. De persoonsgegevens moeten wel helemaal correct zijn ingevuld.

De verzamelde ondersteuningsverklaringen maken onderdeel uit van het verzoek en worden als één geheel ingediend bij de voorzitter van het centraal stembureau. Als een verzoek is ingediend, maar er binnen de gestelde indieningstermijn toch nog ondersteuningsverklaringen volgen, mogen deze apart worden nagestuurd.

Artikel 2:6 Steekproef ondersteuningsverklaringen definitieve verzoek

Bij de beoordeling van het definitieve verzoek worden alle ondersteuningsverklaringen betrokken die bij het inleidende verzoek en het definitieve verzoek zijn ingediend. De verklaringen die na afloop van de toepasselijke termijn zijn ingediend, worden buiten de controle gehouden.

De overige ondersteuningsverklaringen vormen gezamenlijk de populatie waarop de aselechte steekproef wordt toegepast. De formule bepaalt hoeveel verklaringen uit deze populatie worden gecontroleerd. De steekproef is zo ingericht dat op basis van de gecontroleerde verklaringen een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het totale aantal geldige ondersteuningsverklaringen. Naarmate meer verklaringen zijn ingediend, neemt de steekproefomvang toe, maar zij nadert bij een grote populatie een maximum van ongeveer 4.147 verklaringen. Daardoor blijft de controle uitvoerbaar.

Het percentage geldige verklaringen in de steekproef wordt toegepast op de gehele populatie. Op die manier wordt het vermoedelijke totale aantal geldige ondersteuningsverklaringen vastgesteld.

Voor de beoordeling van de ondersteuningsverklaringen behorende bij het definitieve verzoek, wordt een steekproef onder de ondersteuningsverklaringen gehouden. Iedere ondersteuningsverklaring moet dezelfde kans hebben deel uit te maken van de steekproef, ongeacht of de indiening elektronisch of op papier plaatsvindt. De grootte van de steekproef

wordt zodanig bepaald dat met 99% zekerheid bij een foutmarge van 2% met de steekproef een uitspraak kan worden gedaan over het totaal van de ondersteuningsverklaringen.

De ondersteuningsverklaringen die niet binnen de gestelde termijn zijn ingediend worden niet meegenomen in de steekproef. Stel er zijn dan nog 12.000 op tijd ingediende ondersteuningsverklaringen over, dan ziet de berekening er als volgt uit. $(4147,36 \times 12.000) / (4146,36 + 12.000) = 3083$. Een steekproef wordt dus gehouden onder minimaal 3083 ondersteuningsverklaringen.

Stel, van de 3083 ondersteuningsverklaringen zijn er 2700 geldig verklaard. Met 99% zekerheid kan er worden geconcludeerd dat er 10.509 geldige ondersteuningsverklaringen zijn, bij een fout van 210 (2% van 10.509). Dit is berekend aan de hand van de volgende formule: $2700 / 3083 \times 12.000 = 10.509$. Dus het aantal geldige ondersteuningsverklaringen na de beoordeling gedeeld door het aantal ondersteuningsverklaringen geselecteerd voor de steekproef, vermenigvuldigd met het totaal aantal tijdig ingediende ondersteuningsverklaringen.

In de fase van het inleidend verzoek is er niet gekozen voor een steekproef. Het gaat daarbij immers om een beperkt aantal van 1000 geldige ondersteuningsverklaringen. In de situatie waarbij bijvoorbeeld 2000 ondersteuningsverklaringen worden ingediend, kan de controle worden gestopt zodra is geconstateerd dat er 1000 geldige ondersteuningsverklaringen zijn ingediend.

Hoofdstuk 3 Procedure voorbereiding, stemming en uitslag

Artikel 3:1 Procedure voorbereiding, stemming, uitslagbepaling en bekendmaking

Het ligt voor de hand om voor de procedures rond de voorbereiding, stemming en uitslag van een correctief raadgevend referendum aan te sluiten bij de Kieswet, waar dat mogelijk is. Vandaar dat een aantal onderdelen uit de Kieswet zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing wordt verklaard, voor zover de verordening niet anders regelt. Het gaat onder andere om relevante bepalingen over:

- de instelling en bemensing van stembureaus (hoofdstuk E);
- de stemming, waaronder de inrichting van het stemlokaal en het uitbrengen van de stem (hoofdstuk J);
- de mogelijkheid om te stemmen bij volmacht (hoofdstuk L);
- de telling van de stemmen (hoofdstuk N);
- de taken van het gemeentelijk stembureau (hoofdstuk Na);

- de werkzaamheden van het centraal stembureau ten behoeve van de vaststelling en bekendmaking van de uitslag (hoofdstuk P).

Het van overeenkomstige toepassing zijn van onderdelen van de Kieswet, betekent dat de relevante bepalingen gelezen moeten worden in het kader van deze verordening. Vaak ligt dat voor de hand. Zo wordt in het kader van deze verordening 'correctief raadgevend referendum' bedoeld waar de Kieswet verwijst naar 'verkiezing'. Alleen ligt dit minder voor de hand daar waar 'de dag van de kandidaatstelling' gelezen moet worden als 'de vierenveertigste dag voor de dag van stemming', vandaar dat die leeswijze expliciet is vermeld in het artikel.

Artikel 3:2 Datum stemming

Een correctief raadgevend referendum wordt zo veel mogelijk gecombineerd met een al geplande verkiezing. Op die manier blijven de kosten zo laag mogelijk.. Ook is de kans groter dat mensen dan gaan stemmen. Het college heeft zelf de bevoegdheid niet om een referendum met een andere verkiezing te combineren; de raad wel (artikel J6 Kieswet). Daarom bepaalt de raad de dag van de stemming, in overleg met het college.

Bij het bepalen van de datum wordt rekening gehouden met praktische aspecten, bijvoorbeeld dat het organiseren van een correctief raadgevend referendum tijd kost. Er zijn minimaal vier maanden nodig (gerekend vanaf het moment na het toelaten van het definitieve verzoek door de voorzitter van het centraal stembureau) om een referendum voor te bereiden. Als het niet mogelijk is om een referendum te combineren met een al geplande verkiezing, bijvoorbeeld omdat die verkiezing binnen vier maanden plaatsvindt of pas over meer dan een jaar , vindt het correctief raadgevend referendum plaats binnen vier tot zes maanden na de toelating van het definitieve verzoek. De datum van het referendum is in ieder geval niet in juli of augustus en ook niet op algemeen erkende feestdagen.

Artikel 3:3 Referendumvraag

De raad stelt de referendumvraag vast. De referendumvraag kan luiden: bent u 'voor' of 'tegen' gevolgd door de titel van het raadsbesluit. De referendumvraag kan ook betrekking hebben op een gedeelte van het raadsbesluit, bijvoorbeeld een specifiek onderdeel van een door de raad vastgestelde visie. De antwoorden staan vast, namelijk 'voor' of 'tegen'.

Het komt voor dat een raadsvoorstel uit meerdere beslispunten bestaat. Deze beslispunten zijn afzonderlijke raadsbesluiten en kunnen dus afzonderlijk referendabel zijn. Per beslispunt moet daarom aan de hand van de criteria uit de verordening beoordeeld en aangegeven worden of het besluit al dan niet referendabel is. Waar dat nodig is, zal bij het aanbieden aan de raad een raadsvoorstel opgesplitst worden in referendabele en niet-referendabele besluiten. Als alle beslispunten in een raadsvoorstel referendabel zijn, wat in de meeste gevallen zo zal zijn, is het niet nodig een raadsvoorstel op te splitsen. In de praktijk komt het voor dat er meerdere raadsbesluiten in één document staan. Als dit om 'losse' raadsbesluiten gaat, kan het raadgevend referendum zien op één van deze raadsbesluiten.

Voordat de raad de referendumvraag vaststelt, verzoekt de raad de referendumcommissie om hierover te adviseren. Zie over de adviestaak van de referendumcommissie ook artikel 4:2.

De referendumvraag wordt gecommuniceerd via de gemeentelijke communicatiekanalen zoals www.utrecht.nl. Ook worden de indiener(s) op de hoogte gebracht van de referendumvraag.

De referendumvraag en antwoordmogelijkheden worden ook aan het adres van de kiesgerechtigden gestuurd.

Artikel 3:4 Vaststelling uitslag

Het centraal stembureau berekent de uitslag en brengt het proces-verbaal met de uitslag over aan de raad.

Publicatie van de uitslag en het proces-verbaal vindt zo spoedig mogelijk plaats, indien mogelijk dezelfde dag, op de gemeentelijke website.

Artikel 3:5 Vervolg uitslag

Eerste lid

Zie de toelichting bij artikel 1:4, derde lid, onderdeel c.

Tweede lid

Als de uitslag van het correctief raadgevend referendum afwijzend is (dat wil zeggen dat er 'tegen' het raadsbesluit is gestemd) dan zal de raad hierover zo spoedig mogelijk vergaderen en bepalen of en zo ja welk vervolg dit zou moeten krijgen. Het is dan aan de raad om een besluit te nemen over het al dan niet inwerkingtreden van het betreffende raadsbesluit. De raad kan het college opdracht geven tot het voorbereiden van een nieuw te nemen raadsbesluit.

Ook als de uitslag van het correctief raadgevend referendum niet afwijzend is (dat wil zeggen dat er 'voor' het raadsbesluit is gestemd), bespreekt de raad de uitslag van het referendum in de eerstkomende raadsvergadering. In dit geval kan het raadsbesluit wel meteen na vaststelling van de uitslag in werking treden zoals bepaald in artikel 1:4, derde lid aanhef en onderdeel c.

Hoofdstuk 4 De referendumcommissie

Artikelen 4:1 tot en met 4:4

De referendumcommissie is een commissie van advies en toezicht die bestaat uit externen en fungeert als onafhankelijke instantie. De referendumcommissie ontvangt op grond van het rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers een vergoeding.

De referendumcommissie kan zowel gevraagd als ongevraagd de raad, het college en de voorzitter van het centraal stembureau adviseren. De adviezen van de referendumcommissie zijn niet bindend, maar wel zwaarwegend. In artikel 4:2 staan de situaties waarin de referendumcommissie altijd advies uitbrengt.

De referendumcommissie legt zich op grond van artikel 4.4 toe op behandeling van klachten in het kader van de toezichthoudende taak van de referendumcommissie zoals omschreven in artikel 4:2. Het gaat hierbij om klachten die gaan over 1) de uitvoering van de referendumverordening en 2) het neutrale karakter van de door burgemeester en wethouders te verstrekken voorlichting over het raadgevend referendum 3) de referendumvraagstelling. Bij de behandeling van de klacht toetst de referendumcommissie aan de eisen van fair-play (bijvoorbeeld ten aanzien van de campagne) en objectiviteit (bijvoorbeeld ten aanzien van de gemeentelijke voorlichting). De behandeling van een klacht door de referendumcommissie zou ertoe kunnen leiden dat 'de gedraging of de publicatie waarop de klacht betrekking heeft, moet worden gestaakt'. Het gaat hier om een gedraging of publicatie van de gemeente in het kader van het referendumproces. Indien de klacht in feite een bezwaarschrift is zoals bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht, zendt de referendumcommissie de klacht door naar de commissie belast met de behandeling van bezwaarschriften. Indien de klacht geen betrekking heeft op zaken die tot de bovengenoemde competentie en taak van de referendumcommissie behoren, zendt de secretaris van de referendumcommissie de klacht door naar de centrale klachtcoördinator van de gemeente. De klacht wordt dan behandeld als klacht in de zin van hoofdstuk 9 Awb en de gemeentelijke klachtenregeling.

Informatieve toelichting bij Verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht

Algemeen

Wettelijk kader

Op grond van de bepalingen in de Grondwet en de Gemeentewet hebben gemeenten de mogelijkheid tot het houden van een referendum over een genomen besluit. Gemeenten zijn vrij in hoe ze dit regelen zolang dit niet tegen de wet, zoals de Grondwet en de Gemeentewet ingaat.

Correctief referendum: referendum na een raadsbesluit

De termen 'correctief' en 'niet correctief' geven aan op welk moment in het besluitvormingsproces het referendum plaatsvindt. Het raadgevend referendum in deze verordening is een referendum dat na besluitvorming in de raad plaatsvindt. De gemeente Utrecht kiest daarmee voor een correctief referendum. Dat wil zeggen dat in Utrecht een referendum kan worden gehouden over een genomen raadsbesluit. Om dit te verduidelijken wordt in deze verordening de term correctief referendum gebruikt.

Geen bindende werking

Een referendum is een advies van kiesgerechtigden aan de raad over een genomen besluit. De raad is niet verplicht het advies op te volgen. Bindende referenda zijn niet toegestaan. De raad kan zich niet van tevoren binden aan de uitspraak van het referendum.

Bevoegdheid

De bevoegdheid van de raad om een referendumverordening vast te stellen, vloeit voort uit de artikelen 147 en 149 van de Gemeentewet. Deze bepalingen geven de raad een algemene verordenende bevoegdheid.

Samenloop met inspraak

Onderwerpen waarover referenda kunnen worden gehouden, zijn vaak reeds via wettelijk bepaalde inspraakmogelijkheden aan de inwoners voorgelegd. Een referendum kan niet in de plaats treden van voorgeschreven inspraakmogelijkheden. Het wel of niet houden van een referendum heeft geen invloed op de voorgeschreven inspraakprocedures.

Initiatief tot het houden van een correctief raadgevend referendum

Kiesgerechtigden kunnen het initiatief nemen tot het indienen van een verzoek tot houden van een correctief raadgevend referendum.

ARTIKELSGEWIJZE toelichting

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

Kiesgerechtigde

Degenen die kiesgerechtigd zijn voor de gemeenteraadsverkiezing zijn ook gerechtigd om een inleidend en definitief verzoek in te dienen. Daarnaast mogen kiesgerechtigden een ondersteuningsverklaring indienen ter ondersteuning van een verzoek. De artikelen B3 tot en met B6 en D1, D6, eerste lid, onderdeel a, D7, D8, D9 aanhef en onderdeel b en D10, Kieswet zijn hierbij van toepassing.

De Kieswet is op meer onderdelen van de verordening van toepassing. Zie daarvoor ook de toelichting bij hoofdstuk 3.

Correctief ~~r~~Raadgevend referendum

Deze verordening gaat uit van een correctief raadgevend referendum op initiatief van een kiesgerechtigde over een genomen raadsbesluit. Dit geeft aan dat het moet gaan om besluiten die behoren tot de bevoegdheid van de raad. Een correctief raadgevend referendum kan dus niet worden gehouden over besluiten die behoren tot de bevoegdheid van de burgemeester of van het college van burgemeester en wethouders. Een correctief raadgevend referendum kan evenmin worden gehouden indien daarmee een eventuele opgelegde geheimhouding wordt geschonden.

Raadsbesluit in de zin van deze verordening: een breed begrip

Alleen schriftelijke beslissingen van de raad over een voorstel kunnen onderwerp van een correctief raadgevend referendum zijn. Dit is expliciet een bredere definitie dan het besluitbegrip als vastgelegd in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht. Niet van belang is of het besluit is gericht op een (rechts)gevolg. Ook een besluit van de raad over bijvoorbeeld een visiedocument is referendabel. - Moties en verworpen (niet aangenomen) voorstellen vallen niet onder de definitie. Een motie is een korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waardoor een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken.

Zie ook de toelichting bij artikel 3:3.

Voorzitter centraal stembureau

De voorzitter van het centraal stembureau is krachtens publiekrecht ingesteld en heeft middels attributie ook bevoegdheden gekregen. De voorzitter van het centraal stembureau is daarmee een bestuursorgaan. De voorzitter van het centraal stembureau kan over enkele technisch-juridische zaken beslissingen nemen.

Artikel 1:2 Onderwerp

Een correctief raadgevend referendum kan zich niet uitstrekken tot buiten het grondgebied van de gemeente waarin een raadgevend referendum wordt gehouden.

Een aantal raadsbesluiten is uitgezonderd. Hierover kan dus geen correctief raadgevend referendum worden gehouden. Deze uitzonderingen staan in het tweede lid van dit artikel. Een aantal van de uitzonderingen behoeft een nadere toelichting.

Onderdeel a

Aanwijzingsbesluiten waarin een concrete functionaris wordt aangewezen word~~ent~~ eveneens gezien als een individuele kwestie en vall~~ent~~ daarmee onder deze uitzonderingsgrond.

Onderdeel e

In verband met het budgetrecht van de raad zijn raadsbesluiten in het kader van de gemeentelijke begroting, de voorjaarsnota en de gemeentelijke jaarrekening uitgezonderd. Daarnaast is de vaststelling van de hoogte van gemeentelijke tarieven en belastingen opgenomen als uitzonderingsgrond. Een besluit over het afschaffen van een belasting is eveneens uitgezonderd omdat dat direct financiële gevolgen heeft en van invloed is op de begroting. Een besluit over het vaststellen van beleid over de invoering, wijziging of afschaffen van tarieven en belastingen komt ook niet in aanmerking voor een referendum, voor zover het gaat over belastingen.

Onderdeel f

~~Onder bestemmingsplan wordt mede verstaan een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor zover het de ruimtelijke ordening betreft. Vooruitlopend op de komst van het omgevingsplan en de Omgevingswet kunnen gemeenten experimenteren met het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. Het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte is een experiment onder de werking van de Crisis- en herstelwet.~~

~~Het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte betreft één integraal plan, waarin niet alleen regels over 'goede ruimtelijke ordening' zijn opgenomen, maar waar net als onder de Omgevingswet de fysieke leefomgeving centraal staat. Dit betekent dat in het plan regels kunnen worden opgenomen over o.a. het waarborgen van de veiligheid, gezondheid, milieu, welstand, natuurbescherming en duurzaamheid. Zo kan de overheid zich voorbereiden op de integrale aanpak die met het omgevingsplan zal zijn vereist.~~

~~Ook de besluiten van de raad op grond van de Omgevingswet zijn vooruitlopend op de inwerkingtreding van die wet al in de verordening opgenomen.~~

Dit onderdeel sluit planologische besluiten en daarmee rechtstreeks samenhangende besluiten uit van het referendum. Die keuze houdt verband met het bijzondere karakter van planologische besluitvorming en de daarvoor geldende openbare voorbereidings- en rechtsbeschermingsprocedure. Bij deze besluiten gelden afzonderlijke participatie-, inspraak- (afdeling 3.4 Awb) – en rechtsbeschermingsmogelijkheden, met uitzondering van onderdeel 2 en 7 bij onderdeel f .

De uitzondering op het referendum laat de bestaande inspraak- en rechtsbeschermingsmogelijkheden onverlet. Voor het latere besluit op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit gelden de daarvoor toepasselijke participatie-, inspraak- en zienswijzenprocedures. Voor het afzonderlijke raadsbesluit waarin de gevallen van adviesrecht worden aangewezen, geldt een inspraak- of zienswijzenprocedure alleen als die uit een wettelijk voorschrift of de Utrechtse participatie- en inspraakverordening voortvloeit of door de raad afzonderlijk wordt toegepast.

Het gaat onder meer om bestemmingsplannen waarvoor nog een beroepsprocedure loopt bij de Raad van State en waar een uitspraak van de Raad van State noodzaakt tot aanpassing van dit plan, het omgevingsplan en voorbereidingsbesluiten. Ook raadsbesluiten over adviesrecht bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten en delegatiebesluiten over de wijziging van het omgevingsplan vallen hieronder.

Een Nota van Uitgangspunten valt alleen onder deze uitzondering als de gemeenteraad de concrete Nota als kaderstellend raadsbesluit heeft vastgesteld voor een daaropvolgend planologisch besluit voor een gebiedsontwikkeling. Niet iedere nota of processtap binnen het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling valt daar automatisch onder. De toepasselijke referendumuitzondering moet bij het concrete raadsbesluit worden vermeld.

Onderdeel i

Deze uitzondering regelt onder andere dat besluiten tot toetreding, uittreding, wijziging en zienswijzen van een gemeenschappelijke regeling niet referendabel zijn. Aangezien de gemeentelijke begroting en jaarrekening uitgesloten zijn van een correctief raadgevend

referendum (*sub e*) is het logisch ook de (financiële) stukken van gemeenschappelijke regelingen uit te sluiten van een correctief raadgevend referendum. Onderdeel i moet zodanig worden geïnterpreteerd dat alle stukken van gemeenschappelijke regelingen waarvoor een raadsbesluit nodig is, onder de uitzondering vallent. Er heerst is namelijk bij het bestuurlijk besluitvormingsproces van dergelijke stukken sprake van een zeer grote tijdsdruk die ook bij herhaling vraagt om maatwerk en medewerking van bestuurders.

Onderdeel k

De raad neemt soms besluiten omdat hogere regelgeving dat vereist of mogelijk maakt. Als de raad daarbij geen beleidsvrijheid heeft, dan is er ook geen ruimte om een correctief raadgevend referendum over dergelijke besluiten te houden.

Onderdeel l

Een beroep op deze uitzonderingsgrond vergt een expliciete belangenafweging van de raad met een zware motiveringsplicht. Het belang van het raadsbesluit moet zwaarder wegen dan het belang van de mogelijkheid om een correctief raadgevend referendum te houden. De referendumcommissie heeft overigens een belangrijke rol bij de advisering over de toepassing van met name deze uitzonderingsgrond. Omdat de raad beoordelingsvrijheid heeft, toetst de rechter terughoudend (ECLI:NL:RVS:2014:1402). Zie verder voor de toepassing van een vergelijkbare maar ruimere uitzonderingsgrond ECLI:NL:RVS:2017:2878: de raad kon in redelijkheid tot het oordeel komen dat het inleidend verzoek moest worden afgewezen. In ECLI:NL:RBNHO:2017:11154 oordeelde de rechter dat de raad niet afdoende had gemotiveerd dat er dringende redenen waren. De vrees voor de gevolgen van de uitslag werd niet als reden aanvaard. Ook in ECLI:NL:RBZUT:2011:BQ8972, had de raad niet afdoende gemotiveerd waarom er zwaarwegende redenen waren om geen referendum te houden. De rechter overwoog bovendien dat het simpele ontbreken van politieke bereidheid om een referendum te houden zich niet verhoudt met de aard van het referendum.

Een dringende reden zou kunnen zijn dat het belang van het correctief raadgevend referendum naar oordeel van de raad niet opweegt tegen de verantwoordelijkheid van de raad voor kwetsbare groepen en hun plaats in de samenleving. Raadsbesluiten waarbij deze verantwoordelijkheid speelt, vloeien vaak voort uit wet- en regelgeving waarin kwetsbare groepen de doelgroep zijn of waarin de raad een verantwoordelijkheid heeft voor de uitvoering van zorg, opvang en huisvesting en een stelselverantwoordelijkheid heeft voor voorzieningen. Bij kwetsbare groepen kan gedacht worden aan:

- Iedereen die zorg, opvang of groepshuisvesting nodig heeft op basis van de genoemde gemeentelijke regelgeving (en hogere wet- en regelgeving), waartoe te rekenen (niet limitatief):

- o Vluchtelingen;
- o Daklozen;
- o Kwetsbare personen waarbij sprake is van een combinatie van verslaving, licht verstandelijke beperking of psychiatrische problematiek;
- o Uitstromers uit instituties (psychiatrie, verslavingsklinieken, detentie).

Een andere reden zou kunnen zijn dat de besluitvorming het uitstel van door een correctief raadgevend referendum niet kan lijden, bijvoorbeeld omdat besluitvorming nodig is om het hoofd te kunnen bieden aan plotselinge (onwenselijke) ontwikkelingen of omdat besluitvorming noodzakelijkerwijs volgt uit eerdere besluitvorming.

Onder een dringende redenen wordt mede verstaan de situatie waarbij de uitvoering niet kan worden uitgesteld vanwege spoedeisende gemeentelijke belang. Spoedeisendheid kan bijvoorbeeld aan de orde zijn in het kader van openbare orde en veiligheid. Denk hierbij aan de bekrachtiging van een noodverordening.

Het te laat beginnen met (de voorbereiding van) het besluitvormingsproces valt niet onder deze uitzonderingsgrond, tenzij sprake is van overmacht.

Onderdeel m

De uitzonderingsgrond ziet toe op besluiten vanwege over geheimhouding. Besluiten alleen vanwege over opleggen/opheffen/voortzetten van geheimhouding zijn hiermee niet referendabel. Een referendum over een besispunt dat geheim is kan evenmin.

Onderdeel o

De uitzonderingsgrond ziet-toe heeft betrekking op bijvoorbeeld het reglement van orde, gedragscodes en werkwijzen van raadscommissies. Deze uitzonderingsgrond omvat tenminste besluiten van de raad op grond van de volgende artikelen uit de Gemeentewet: 15, derde lid, 16, 33, derde lid, 41c, tweede lid, 60, eerste lid, 69, tweede lid, 81, eerste lid, 82, 83, 84, 95, eerste en tweede lid, 96, eerste en tweede lid, 97, 107, eerste lid, 107a, tweede lid, 155a.

Onderdeel q

Het gaat hierbij om raadsbesluiten waarbij op grond van artikel 6, tweede lid van de Huisvestingswet is vereist dat deze in regionaal verband zijn afgestemd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de huisvestingsverordening. De Huisvestingswet vereist namelijk regionale afstemming bij de totstandkoming van de huisvestingsverordening. De woningmarktregio Utrecht bestaat uit 167 gemeenten, die werken met een gelijklopende tekst van de Huisvestingsverordening, waardoor afwijkingen per gemeente onwenselijk zijn, met name voor de uitvoeringsorganisaties. Bijvoorbeeld voor de woonruimteverdeling is het van belang dat een verordening of een wijziging daarvan in alle regiogemeenten gelijk in werking treedt. Er is namelijk sprake van een samenhangend regionaal stelsel.

Derde lid

Als één van de uitzonderingsgronden van toepassing is op het hele raadsbesluit of op onderdelen van het raadsbesluit, moet dit op het raadsbesluit zichtbaar worden vermeld. Wordt er geen uitzonderingsgrond in het raadsbesluit opgenomen, dan is het besluit in zijn geheel referendabel.

Artikel 1:3 Termijnen

Hoofdgeregeld is dat de recesweken niet meetellen voor de termijnen die genoemd worden in de verordening. Een recesweek is een volledige week die loopt van maandag t/m zondag.

Daarnaast is de Algemene termijnenwet van toepassing. Dat betekent onder andere dat als de termijn eindigt in een weekend, deze wordt verlengd tot de eerste werkdag.

Rekenvoorbeelden

1. Een raadsbesluit wordt op 8 juli 2026 gepubliceerd op het openbare raadsinformatiesysteem. Op grond van artikel 2:1 lid 3 bedraagt de termijn voor het indienen van een inleidend verzoek voor een referendum 3 weken na publicatie van het raadsbesluit. De termijn begint dus te lopen op 9 juli 2026 en eindigt in principe op 29 juli 2026. De einddatum van 29 juli valt echter in het zomerreces dat loopt van 20 juli t/m 28 augustus. Omdat de recesweken niet meetellen loopt de termijn door tot na het reces. Van 9 juli t/m 19 juli was sprake van 11 dagen. Dat betekent dat de termijn van 3 weken nog 10 dagen doorloopt na het reces. De laatste recesweek loopt t/m zondag 30 augustus. De resterende termijn begint dus te lopen op 31 augustus en eindigt op 9 september 2026.
2. Een inleidend verzoek komt binnen op donderdag 16 juli 2026. Op grond van artikel 2:4 lid 1 vraagt de voorzitter van het centraal stembureau binnen 2 werkdagen na ontvangst van het verzoek advies aan de referendumcommissie. Er is nog één

werkdag voordat het reces begint. Dit betekent dat de voorzitter tot op de eerste werkdag na het reces de tijd heeft om advies te vragen aan de referendumcommissie. Het reces eindigt op zondag 30 augustus 2026. Advies moet dus uiterlijk op 31 augustus worden gevraagd.

Artikel 1:~~43~~ Inwerkingtreding raadsbesluit

Eerste lid

Deze bepaling stelt de inwerkingtreding van een genomen raadsbesluit waarover een correctief raadgevend referendum gehouden kan worden, uit.

Het raadsbesluit wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website in het openbare gedeelte van het raadsinformatiesysteem. Iedereen kan er dan kennis van nemen en kiesgerechtigden krijgen de tijd om een eventueel inleidend verzoek tot het houden van een correctief raadgevend referendum in te dienen. Komt er geen inleidend verzoek of wordt dat verzoek afgewezen, dan treedt het besluit alsnog in werking 5 weken na de dag waarop het is gepubliceerd.

Tweede lid

Dit lid regelt dat de inwerkingtreding van een raadsbesluit verder wordt uitgesteld (opgeschort) als een inleidend verzoek tot het houden van een correctief raadgevend referendum is toegelaten.

Derde lid

Op een aantal momenten waarop duidelijk is dat het referendumproces geen verder vervolg krijgt, kan een raadsbesluit alsnog in werking treden. De onderdelen a en b van dit lid voorzien hierin. Op het moment dat de opschorting van de inwerkingtredingstermijn eindigt, treedt het betreffende raadsbesluit alsnog in werking. Onderdeel c voorziet in inwerkingtreding als duidelijk is dat de uitslag van het correctief raadgevend referendum niet heeft geleid tot een afwijzende uitspraak (ofwel er is 'voor' het raadsbesluit gestemd). In dat geval eindigt de opschorting niet onmiddellijk nadat het centraal stembureau die uitslag heeft vastgesteld, maar pas nadat de raad van die uitslag in kennis is gesteld en de beëindiging van de opschorting bekend is gemaakt.

Indien een correctief raadgevend referendum is gehouden en de uitspraak is afwijzend (oftewel er is 'tegen' het raadsbesluit gestemd), dient gekeken te worden naar artikel 3:5, tweede eerste lid. In deze situatie is het namelijk aan de raad om te bepalen welk gevolg

wordt gegeven aan de raadgevende uitspraak en kan de raad het college vervolgens verzoeken om een nieuw te nemen raadsbesluit voor te bereiden.

Artikel 1:45 Directe inwerkingtreding van een referendabele raadsbesluiten

Dit artikel regelt de directe inwerkingtreding van een raadsbesluit, maar waarbij het recht op het initiatief voor een correctief raadgevend referendum blijft behouden. Een beroep op dit artikel kan worden gedaan indien er sprake is van een (uitzonderlijke) omstandigheid waardoor de uitvoering van een besluit niet kan worden uitgesteld met vijf weken. Bijvoorbeeld omdat anders fatale termijnen zouden worden overschreden.

Hoofdstuk 2 Van verzoek tot besluit

Artikel 2:1 Het inleidend verzoek

Om een correctief raadgevend referendum te kunnen houden is de eerste stap om een inleidend verzoek in te dienen dat wordt ondersteund door minimaal 1.000 ondersteuningsverklaringen.

Iedere kiesgerechtigde kan een inleidend verzoek indienen. Iemand moet kiesgerechtigd zijn op de dag dat het inleidend verzoek wordt ingediend. Zowel het inleidend verzoek als de daarbij behorende ondersteuningsverklaringen kunnen schriftelijk of elektronisch worden ingediend. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen een ondersteuningsverklaring op papier of digitale ondersteuningsverklaring via bijvoorbeeld petitie.nl. Er wordt in de referendumverordening geen keuze gemaakt voor een specifieke methode.

Een inleidend verzoek, inclusief de daarbij behorende ondersteuningsverklaringen, moet zijn ontvangen uiterlijk drie weken na publicatie van het ondertekende raadsbesluit de dag dat het formele raadsbesluit is gepubliceerd, zijn ingediend. Hiermee wordt het raadsbesluit bedoeld dat is voorzien van de handtekeningen van de griffier en de voorzitter van de raad.

~~Het raadsbesluit wordt gepubliceerd op het openbare raadsinformatiesysteem de gemeentelijke website (utrecht.bestuurlijkeinformatie.nl) in het openbare gedeelte van het raadsinformatiesysteem.~~

Lid 4

Alle ondersteuningsverklaringen die bij een inleidend verzoek binnen de daarvoor gestelde termijn zijn ingediend, worden meegenomen bij een daarop volgend definitief verzoek indien het inleidende verzoek is toegelaten.

Rekenvoorbeeld:

1 maart: raad neemt raadsbesluit tijdens de raadsvergadering. Vanaf dit moment kunnen de ondersteuningsverklaringen worden verzameld.

3 maart: publicatie van het formele raadsbesluit zichtbaar via utrecht.bestuurlijkeinformatie.nl (zie raadsbesluit met een datum in de titel).

4 maart: start indieningstermijn inleidend verzoek.

25 maart: laatste mogelijkheid om het inleidend verzoek met bijbehorende ondersteuningsverklaringen in te dienen (gelijk aan 3 weken na publicatie raadsbesluit).

De ondersteuningsverklaringen die worden ingediend na het verstrijken van de termijn van 3 weken tellen niet mee voor het behalen van het benodigd aantal verklaringen van 1000. zijn onderdeel van het inleidend verzoek.

Artikel 2:2 Het definitieve verzoek

Indien het inleidend verzoek is toegelaten, kan een kiesgerechtigde een definitief verzoek worden ingediend indienen. Het definitieve verzoek hoeft niet te worden ingediend door dezelfde indiener die het inleidend verzoek heeft ingediend. Het definitieve verzoek dient te worden ondersteund door minimaal 10.000 ondersteuningsverklaringen. De geldige ondersteuningsverklaringen van het inleidende verzoek mogen hierbij worden meegenomen. Dat betekent dat de ondersteuningsverklaringen behorende bij het inleidend verzoek meetellen voor de ondersteuning van het definitief verzoek. De kiesgerechtigden die het inleidende verzoek gesteund hebben hoeven derhalve niet opnieuw hun steun te betuigen en opnieuw een ondersteuningsverklaring in te dienen. Iemand moet kiesgerechtigd zijn op de dag dat de voorzitter van het centraal stembureau heeft besloten dat het inleidend verzoek wordt ingewilligd. gedurende de periode van de dag dat het raadsbesluit is gepubliceerd en de einddatum van de mogelijkheid tot het indienen van het definitieve verzoek.

Een kiesgerechtigde dient een definitief verzoek, inclusief de daarbij behorende ondersteuningsverklaringen, moet uiterlijk zes weken nadat het besluit tot het toelaten van het inleidend verzoek is bekendgemaakt, indienenworden ingediend. De datum van bekendmaking is de dag nadat het besluit is verzonden naar de indiener(s) van het definitieve verzoek.

Rekenvoorbeeld:

1 april: besluit tot toelaten is verzonden naar de indiener(s) van het inleidend verzoek.

2 april: start indieningstermijn definitief verzoek.

14 mei: laatste mogelijkheid om het definitieve verzoek in te dienen.

~~Verder gelden dezelfde opmerkingen zoals genoemd in de toelichting bij artikel 2:1.~~

Artikel 2:3 De ondersteuningsverklaringen

~~Iedere kiesgerechtigde mag één ondersteuningsverklaring indienen ter ondersteuning van een inleidend en een definitief verzoek. Omdat de ondersteuningsverklaring van een kiesgerechtigde bij een inleidend verzoek ook geldt voor een daarop volgens definitief verzoek, mag een kiesgerechtigde die een inleidend verzoek heeft gesteund, niet een opnieuw een ondersteuningsverklaring indienen bij een daarop volgend definitief verzoek. Om tevens geldend te zijn voor het definitieve verzoek moet deze tevens kiesgerechtigd zijn in de periode tot de einddatum van de mogelijkheid tot het indienen van het definitieve verzoek. De ingevulde persoonsgegevens moeten precies overeenkomen met de persoonsgegevens zoals in het paspoort of een daaraan gelijkgesteld document zijn vermeld.~~

~~De verzamelde ondersteuningsverklaringen maken onderdeel uit van het verzoek en worden als één geheel ingediend bij de voorzitter van het centraal stembureau. Als een verzoek is ingediend, maar binnen de gestelde indieningstermijn er toch nog ondersteuningsverklaringen volgen, mogen deze apart worden nagestuurd.~~

Artikel 2:34 Beoordeling van het inleidend verzoek en definitieve verzoek

Zowel het verzoek als de ondersteuningsverklaringen worden beoordeeld. Als sprake is van een verzoek dat is ingediend door een niet-kiesgerechtigde of buiten de termijn dan is beoordeling van de Indien sprake is van één van de situaties genoemd in het eerste lid, wordt het verzoek afgewezen en is de beoordeling van de ondersteuningsverklaringen niet aan de orde. De beoordeling of sprake is van een besluit dat is uitgezonderd zoals bedoeld in artikel 1:2, tweede lid vindt alleen plaats in het kader van het inleidend verzoek.

~~De ondersteuningsverklaring moet volledig en feitelijk juist zijn ingevuld. Een spelfout in bijvoorbeeld het adres is geen feitelijke onjuistheid. Een volledig en feitelijk juist ingevulde ondersteuningsverklaring is niet automatisch een geldige ondersteuningsverklaring. De persoonsgegevens moeten wel helemaal correct zijn ingevuld.~~

~~De ondersteuningsverklaring moet volledig en feitelijk juist zijn ingevuld. Een spelfout in bijvoorbeeld het adres is geen feitelijke onjuistheid. Een volledig en feitelijk juist ingevulde ondersteuningsverklaring is niet automatisch een geldige ondersteuningsverklaring. De persoonsgegevens moeten wel helemaal correct zijn ingevuld.~~

~~De verzamelde ondersteuningsverklaringen maken onderdeel uit van het verzoek en worden als één geheel ingediend bij de voorzitter van het centraal stembureau. Als een verzoek is ingediend, maar binnen de gestelde indieningstermijn er toch nog ondersteuningsverklaringen volgen, mogen deze apart worden nagestuurd.~~

Artikel 2:46 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek

~~De voorzitter van het centraal stembureau kan een verzoek alleen toelaten of afwijzen op grond van de regels zoals vastgesteld in deze verordening. Er is dus geen inhoudelijke afwegingsruimte. Het besluit is dus alleen gebaseerd op de geldigheid van het verzoek en het aantal geldige ondersteuningsverklaringen. In het eerste lid is opgenomen dat de voorzitter verplicht is advies te vragen aan de referendumcommissie binnen twee werkdagen na ontvangst van het inleidend verzoek. Het vragen van advies is niet verplicht als het gaat om het aantal geldige ondersteuningsverklaringen, het zijn van niet-kiesgerechtigd en de termijn waarbinnen een verzoek moet worden ingediend.~~

~~Het besluit van de voorzitter wordt bekendgemaakt aan de indiener(s) van het verzoek. Nadat het besluit is bekendgemaakt, wordt op de gemeentelijke website gecommuniceerd over het besluit zodat eenieder kennis kan nemen van het besluit.~~

~~Het besluit van de voorzitter van het centraal stembureau is een besluit in de zin van 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat betekent dat belanghebbenden bezwaar en/of beroep tegen het besluit kunnen indienen an worden ingediend. Hierbij geldt dDe reguliere procedure uit de Algemene wet bestuursrecht. wb wordt hierbij gevolgd.~~

~~Als een definitief verzoek is toegelaten, wordt volgt het correctief een -raadgevend referendum gehouden. Zie ook artikel 1:2, eerste lid.~~

Artikel 2:5 De ondersteuningsverklaringen

~~Iedere kiesgerechtigde mag één ondersteuningsverklaring indienen ter ondersteuning van een inleidend en een definitief verzoek. De ondersteuningsverklaring van een~~

kiesgerechtigde bij een inleidend verzoek geldt ook voor een daarop volgend definitief verzoek. Daarom mag een kiesgerechtigde die een inleidend verzoek heeft gesteund, niet opnieuw een ondersteuningsverklaring indienen bij een daarop volgend definitief verzoek. De ingevulde persoonsgegevens moeten precies overeenkomen met de persoonsgegevens zoals in het paspoort of een daaraan gelijkgesteld document zijn vermeld.

De ondersteuningsverklaring moet volledig en feitelijk juist zijn ingevuld. Een spelfout in bijvoorbeeld het adres is geen feitelijke onjuistheid. Een volledig en feitelijk juist ingevulde ondersteuningsverklaring is niet automatisch een geldige ondersteuningsverklaring. De persoonsgegevens moeten wel helemaal correct zijn ingevuld.

De verzamelde ondersteuningsverklaringen maken onderdeel uit van het verzoek en worden als één geheel ingediend bij de voorzitter van het centraal stembureau. Als een verzoek is ingediend, maar er binnen de gestelde indieningstermijn toch nog ondersteuningsverklaringen volgen, mogen deze apart worden nagestuurd.

Artikel 2:65 Steekproef ondersteuningsverklaringen definitieve verzoek

Bij de beoordeling van het definitieve verzoek worden alle ondersteuningsverklaringen betrokken die bij het inleidende verzoek en het definitieve verzoek zijn ingediend. De verklaringen die na afloop van de toepasselijke termijn zijn ingediend, worden buiten de controle gehouden.

De overige ondersteuningsverklaringen vormen gezamenlijk de populatie waarop de aselechte steekproef wordt toegepast. De formule bepaalt hoeveel verklaringen uit deze populatie worden gecontroleerd. De steekproef is zo ingericht dat op basis van de gecontroleerde verklaringen een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het totale aantal geldige ondersteuningsverklaringen. Naarmate meer verklaringen zijn ingediend, neemt de steekproefomvang toe, maar zij nadert bij een grote populatie een maximum van ongeveer 4.147 verklaringen. Daardoor blijft de controle uitvoerbaar.

Het percentage geldige verklaringen in de steekproef wordt toegepast op de gehele populatie. Op die manier wordt het vermoedelijke totale aantal geldige ondersteuningsverklaringen vastgesteld. ~~Voor de beoordeling van de ondersteuningsverklaringen behorende bij het definitieve verzoek, wordt een steekproef onder de ondersteuningsverklaringen gehouden. De verschillende mogelijkheden voor een ondersteuningsverklaring, elektronisch of op papier, moet dezelfde kans hebben deel uit te maken van de steekproef. De grootte van de steekproef wordt zodanig bepaald zodat met 99% zekerheid bij een foutmarge van 2% met de steekproef een uitspraak kan worden gedaan over het totaal van de ondersteuningsverklaringen.~~

Voor de beoordeling van de ondersteuningsverklaringen behorende bij het definitieve verzoek, wordt een steekproef onder de ondersteuningsverklaringen gehouden. Iedere

ondersteuningsverklaring moet dezelfde kans hebben deel uit te maken van de steekproef, ongeacht of de indiening elektronisch of op papier plaatsvindt. De grootte van de steekproef wordt zodanig bepaald dat met 99% zekerheid bij een foutmarge van 2% met de steekproef een uitspraak kan worden gedaan over het totaal van de ondersteuningsverklaringen.

De ondersteuningsverklaringen die niet binnen de gestelde termijn zijn ingediend ~~zijn ongeldig en~~ worden niet meegenomen in de steekproef. Stel er zijn dan nog 12.000 op tijd ingediende ondersteuningsverklaringen over, dan ziet de berekening er als volgt uit. $(4147,36 \times 12.000) / (4146,36 + 12.000) = 3083$. Een steekproef wordt dus gehouden onder minimaal 3083 ondersteuningsverklaringen.

Stel, van de 3083 ondersteuningsverklaringen zijn er 2700 geldig verklaard. Met 99% zekerheid kan er worden geconcludeerd dat er 10.509 geldige ondersteuningsverklaringen zijn, bij een fout van 210 (2% van 10.509). Dit is berekend aan de hand van de volgende formule: $2700 / 3083 \times 12.000 = 10.509$. Dus het aantal geldige ondersteuningsverklaringen na de beoordeling gedeeld door het aantal ondersteuningsverklaringen geselecteerd voor de steekproef, vermenigvuldigd met het totaal aantal tijdig ingediende ondersteuningsverklaringen.

In de fase van het inleidend verzoek is er niet gekozen voor een steekproef. Het gaat daarbij immers om een beperkt aantal van 1000 geldige ondersteuningsverklaringen. In de situatie waarbij bijvoorbeeld 2000 ondersteuningsverklaringen worden ingediend, kan de controle worden gestopt zodra is geconstateerd dat er 1000 geldige ondersteuningsverklaringen zijn ingediend.

~~Artikel 2:6 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek~~

~~De voorzitter van het centraal stembureau kan een verzoek alleen toelaten of afwijzen op grond van de regels zoals vastgesteld in deze verordening. Er is dus geen inhoudelijke afwegingsruimte. Het besluit is dus alleen gebaseerd op de geldigheid van het verzoek en het aantal geldige ondersteuningsverklaringen.~~

~~Het besluit wordt bekendgemaakt aan de indiener(s) van het verzoek. Nadat het besluit is bekendgemaakt, wordt op de gemeentelijke website gecommuniceerd over het besluit zodat eenieder kennis kan nemen van het besluit.~~

~~Het besluit van de voorzitter van het centraal stembureau is een besluit in de zin van 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat betekent dat bezwaar en/of beroep tegen het besluit kan worden ingediend. De reguliere procedure uit de Awb wordt hierbij gevolgd.~~

~~Als een definitief verzoek is toegelaten, wordt een raadgevend referendum gehouden. Zie ook artikel 1:2, eerste lid.~~

Hoofdstuk 3 Procedure voorbereiding, stemming en uitslag

Artikel 3:1 Procedure voorbereiding, stemming, uitslagbepaling en bekendmaking

Het ligt voor de hand om voor de procedures rond de voorbereiding, stemming en uitslag van een **correctief** raadgevend referendum aan te sluiten bij de Kieswet, waar dat mogelijk is. Vandaar dat een aantal onderdelen uit de Kieswet zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing worden **ten** verklaard, voor zover de verordening niet anders regelt. Het gaat onder andere om relevante bepalingen over:

- de instelling en bemensing van stembureaus (hoofdstuk E);
- de stemming, waaronder de inrichting van het stemlokaal en het uitbrengen van de stem (hoofdstuk J);
- de mogelijkheid om te stemmen bij volmacht (hoofdstuk L);
- de telling van de stemmen (hoofdstuk N);
- de taken van het gemeentelijk stembureau (hoofdstuk Na);
- de werkzaamheden van het centraal stembureau ten behoeve van de vaststelling en bekendmaking van de uitslag (hoofdstuk P).

Het van overeenkomstige toepassing zijn van onderdelen van de Kieswet, betekent dat de relevante bepalingen gelezen moeten worden in het kader van deze verordening. Vaak ligt dat voor de hand. Zo wordt in het kader van deze verordening '**correctief** raadgevend referendum' bedoeld waar de Kieswet verwijst naar 'verkiezing'. Alleen ligt dit minder voor de hand daar waar 'de dag van de kandidaatstelling' gelezen moet worden als 'de vierenveertigste dag voor de dag van stemming', vandaar dat die leeswijze expliciet is vermeld in het artikel.

Artikel 3:2 Datum stemming

Een correctief raadgevend referendum wordt zo veel mogelijk gecombineerd met een al geplande verkiezing. Op die manier kunnen blijven de kosten zo laag mogelijk worden gehouden. Ook is de kans groter dat mensen dan gaan stemmen. Het college heeft zelf de bevoegdheid niet om een referendum met een andere verkiezing te combineren; de raad wel (artikel J6 Kieswet). Daarom bepaalt de raad de dag van de stemming, in overleg met het college.

Bij het bepalen van de datum wordt rekening gehouden met praktische aspecten, bijvoorbeeld dat het organiseren van een correctief raadgevend referendum tijd kost. Er zijn minimaal vier maanden nodig (gerekend vanaf het moment na het toelaten van het definitieve verzoek door de voorzitter van het centraal stembureau) om een referendum voor te bereiden. Als het niet mogelijk is om een referendum te combineren met een al geplande verkiezing, bijvoorbeeld omdat die verkiezing binnen vier maanden plaatsvindt of pas over meer dan een jaar plaatsvindt, vindt het correctief raadgevend referendum plaats binnen vier tot zes maanden na de toelating van het definitieve verzoek. De datum van het referendum is in ieder geval niet in juli of augustus en ook niet op algemeen erkende feestdagen.

Artikel 3:3 Referendumvraag

De raad stelt de referendumvraag vastwordt door de raad vastgesteld. De referendumvraag kan luiden: bent u 'voor' of 'tegen' gevolgd door de titel van het raadsbesluit. De referendumvraag kan ook betrekking hebben op een gedeelte van het raadsbesluit, bijvoorbeeld een specifiek onderdeel van een door de raad vastgestelde visie. De antwoorden staan vast, namelijk 'voor' of 'tegen'.

Het komt voor dat een raadsvoorstel uit meerdere beslispunten bestaat. Deze beslispunten zijn afzonderlijke raadsbesluiten en kunnen dus afzonderlijk referendabel zijn. Per besispunt moet daarom aan de hand van de criteria uit de verordening beoordeeld en aangegeven worden of het besluit al dan niet referendabel is. Waar dat nodig is, zal bij het aanbieden aan de raad een raadsvoorstel opgesplitst worden in referendabele en niet-referendabele besluiten. Als alle beslispunten in een raadsvoorstel referendabel zijn, wat in de meeste gevallen zo zal zijn, is het niet nodig een raadsvoorstel op te splitsen. In de praktijk komt het voor dat er meerdere raadsbesluiten in één document staan. Als dit om 'losse' raadsbesluiten gaat, kan het raadgevend referendum zien op één van deze raadsbesluiten.

Voordat de raad de referendumvraag vaststelt, verzoekt de raad de referendumcommissie om hierover te adviseren. Zie over de adviestaak van de referendumcommissie ook artikel 4:2.

De referendumvraag wordt gecommuniceerd via de gemeentelijke communicatiekanalen zoals www.utrecht.nl. Ook worden de indiener(s) op de hoogte gebracht van de referendumvraag.

De referendumvraag en antwoordmogelijkheden worden ook aan het adres van de kiesgerechtigden gestuurd.

Artikel 3:4 Vaststelling uitslag

Het centraal stembureau berekent de uitslag en brengt het proces-verbaal met de uitslag over aan de raad.

Publicatie van dDe uitslag en het proces-verbaal vindt worden zo spoedig mogelijk plaats, indien mogelijk dezelfde dag, gepubliceerd op de gemeentelijke website.

Artikel 3:5 Vervolg uitslag

Eerste lid

Zie de toelichting bij artikel 1:~~4~~3, derde lid, onderdeel c.

Tweede lid

~~Is er 'tegen' de referendumvraag gestemd, Als de uitslag van het correctief raadgevend referendum afwijzend is (dat wil zeggen dat er 'tegen' het raadsbesluit is gestemd)~~ dan zal de raad hierover zo spoedig mogelijk vergaderen en bepalen of en zo ja welk vervolg dit zou moeten krijgen. Het is dan aan de raad om een besluit te nemen over het al dan niet inwerkingtreden van het betreffende raadsbesluit. De raad kan het college opdracht geven tot het voorbereiden van een nieuw te nemen raadsbesluit.

Ook als de uitslag van het correctief raadgevend referendum niet afwijzend is (dat wil zeggen dat er 'voor' het raadsbesluit is gestemd), bespreekt de raad de uitslag van het referendum in de eerstkomende raadsvergadering. In dit geval kan het raadsbesluit wel meteen na vaststelling van de uitslag in werking treden zoals bepaald in artikel 1:4, derde lid aanhef en onderdeel c.

Hoofdstuk 4 De referendumcommissie

Artikelen 4:1 tot en met 4:4

De referendumcommissie is een commissie van advies en toezicht die bestaat uit externen en fungeert als onafhankelijke instantie. De referendumcommissie ontvangt op grond van het rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers een vergoeding.

De referendumcommissie kan zowel gevraagd als ongevraagd de raad, het college en de voorzitter van het centraal stembureau adviseren. De adviezen van de referendumcommissie zijn niet bindend, maar wel zwaarwegend. ~~In ieder geval adviseert de referendumcommissie de raad met betrekking tot de referendumvraag (artikel 3:3, eerste lid). Ook houdt de referendumcommissie toezicht op het referendumproces. In artikel 4:2 staan de situaties waarin de referendumcommissie altijd advies uitbrengt.~~

De referendumcommissie legt zich ~~op grond van, conform~~ artikel 4.43 toe op behandeling van klachten ~~in het kader van de toezichthoudende taak van de referendumcommissie zoals omschreven in artikel 4:2. Het gaat hierbij om klachten~~ die gaan over 1) de uitvoering van de referendumverordening en 2) het neutrale karakter van de door ~~burgemeester en wethouders het college~~ te verstrekken voorlichting over het raadgevend referendum ~~3) de referendumvraagstelling~~. Bij de behandeling van de klacht toetst de referendumcommissie aan de eisen van fair-play (bijvoorbeeld ten aanzien van de campagne) en objectiviteit (bijvoorbeeld ten aanzien van de gemeentelijke voorlichting). De behandeling van een klacht door de referendumcommissie zou ertoe kunnen leiden dat 'de gedraging of de publicatie waarop de klacht betrekking heeft, moet worden gestaakt'. Het gaat hier om een gedraging of publicatie van de gemeente in het kader van het referendumproces. Indien de klacht ~~in feite moet worden aangemerkt als~~ een bezwaarschrift ~~is~~ zoals bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht, zendt de referendumcommissie de klacht door naar de commissie belast met de behandeling van bezwaarschriften. Indien de klacht geen betrekking heeft op zaken die tot de bovengenoemde competentie en taak van de referendumcommissie behoren, zendt de secretaris van de referendumcommissie de klacht door naar de centrale klachtcoördinator van de gemeente. ~~en dient d~~De klacht ~~wordt dan verder~~ behandeld ~~te worden~~ als klacht in de zin van hoofdstuk 9 Awb en de gemeentelijke klachtenregeling.

Verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van het presidium van de raad van 10 september 2026;
- gelet op de artikelen 84, 149 en 154 van de Gemeentewet.
- gezien de adviezen van de referendumcommissie van 6 februari 2025 en 17 september 2025 .

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

- *burgemeester en wethouders*: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;
- *centraal stembureau*: het stembureau dat voor de gemeenteraadsverkiezingen wordt ingesteld als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet;
- *correctief raadgevend referendum*: volksraadpleging waarbij kiesgerechtigden zich op initiatief van één of meer kiesgerechtigden kunnen uitspreken over een aangenomen raadsbesluit;
- *kiesgerechtigde*: diegene die stemrecht heeft voor de verkiezing van de leden van de raad;
- *raad*: de gemeenteraad van de gemeente Utrecht;
- *raadsbesluit*: een breder begrip dan bedoeld in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht: een schriftelijke beslissing van de raad, met uitzondering van moties en niet aangenomen voorstellen.
- *referendumcommissie*: een commissie van advies en toezicht als bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet;
- *voorzitter centraal stembureau*: de burgemeester van de gemeente Utrecht als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet;
- *werkgeverscommissie*: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie.

Artikel 1:2 Het correctief raadgevend referendum

1. Een correctief raadgevend referendum wordt gehouden als het inleidend verzoek en het daaropvolgend definitief verzoek zijn toegelaten.
2. Onderwerp van een correctief raadgevend referendum is een aangenomen raadsbesluit met uitzondering van besluiten:
 - a. over individuele kwesties, zoals benoemingen, schorsingen, kwijtscheldingen of schenkingen;
 - b. tot vaststelling of wijziging van een rechtspositionele regeling;
 - c. over de vaststelling, wijziging of intrekking van de arbeidsvoorwaardelijke regelingen en daaruit voortvloeiende besluiten met betrekking tot de griffier en de medewerkers in dienst van de raad;
 - d. over de hoogte van geldelijke voorzieningen voor politieke ambtsdragers, gewezen politieke ambtsdragers en hun nabestaanden;
 - e. over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen, en het invoeren, wijzigen of afschaffen van gemeentelijke tarieven of belastingen;
 - f. tot vaststelling, wijziging of intrekking van:
 - een bestemmingsplan, met inbegrip van een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor zover het plan regels bevat over de fysieke leefomgeving;
 - een voorbereidingsbesluit als bedoeld in artikel 4.14 van de Omgevingswet, voor zover dit besluit betrekking heeft op de voorbereiding van regels in het omgevingsplan;
 - een beheersverordening;
 - een exploitatieplan of een verklaring van geen bedenkingen, voor zover daarvoor onder het vóór 1 januari 2024 geldende recht een afzonderlijke bevoegdheid van de gemeenteraad bestond;
 - het omgevingsplan;
 - een besluit tot aanwijzing van gevallen waarin de gemeenteraad adviesrecht heeft bij een buitenplanse omgevingsplanactiviteit;
 - een delegatiebesluit op grond waarvan de bevoegdheid tot vaststelling, wijziging of intrekking van het omgevingsplan aan burgmeester en wethouders wordt overgedragen;
 - een door de gemeenteraad vastgestelde Nota van Uitgangspunten voor een gebiedsontwikkeling, indien en voor zover die Nota een kaderstellend raadsbesluit bevat voor de latere planologische besluitvorming.
 - g. in het kader van deze verordening;
 - h. inzake bezwaar- of beroepsprocedures of rechtsgedingen;
 - i. in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
 - j. als bedoeld in artikel 3, tweede lid, onder a van de Wet algemene regels herindeling;
 - k. ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waarbij de raad geen beleidsvrijheid heeft;

- l. waarbij naar het oordeel van de raad geen correctief raadgevend referendum kan worden gehouden in verband met dringende redenen;
 - m. in het kader van geheimhouding;
 - n. in het kader van de Wet open overheid;
 - o. over het interne functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en ombudskloket, alsmede alle daarmee samenhangende reglementen en verordeningen;
 - p. die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen besluit waarover een correctief raadgevend referendum is gehouden;
 - q. waarbij op grond van artikel 6, tweede lid, Huisvestingswet afstemming is vereist met de Woningmarktregio en de uitvoering op regionaal niveau gelijkloend is.
3. Indien sprake is van een uitzonderingsgrond, als benoemd in lid 2 van deze bepaling, wordt op het raadsbesluit weergegeven welke uitzonderingsgrond op het raadsbesluit of op onderdelen van het raadsbesluit van toepassing is.

Artikel 1:3 Termijnen

Ten aanzien van alle in deze verordening genoemde termijnen, met uitzondering van de termijnen genoemd in artikel 3:2, geldt dat de recesweken van de raad niet meetellen bij het berekenen van de termijn .

Artikel 1:4 Inwerkingtreding raadsbesluit

- 1. Een raadsbesluit waarover een correctief raadgevend referendum kan worden gehouden, treedt in werking vijf weken na de dag van publicatie van het raadsbesluit.
- 2. De termijn, genoemd in het eerste lid, wordt opgeschort met ingang van de dag nadat een besluit bedoeld in artikel 2:4, derde lid, is genomen om een inleidend verzoek toe te laten. De opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij het gepubliceerde raadsbesluit en vermeldt de reden van opschorting.
- 3. De opschorting, genoemd in het tweede lid, eindigt op de dag nadat:
 - a. de termijn, genoemd in artikel 2:2, derde lid voor het indienen van een definitief verzoek is verstreken en binnen die termijn geen definitief verzoek is ingediend;
 - b. een besluit, bedoeld in artikel 2:3 is genomen tot afwijzing van het definitieve verzoek;
 - c. het centraal stembureau heeft vastgesteld dat de uitslag van een correctief raadgevend referendum niet heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing van het raadsbesluit en de raad hiervan in kennis heeft gesteld als bedoeld in artikel 3:4, derde lid of;
 - d. de raad heeft besloten het raadsbesluit waarover het correctief raadgevend referendum is gehouden in te trekken en/of een gewijzigd raadsbesluit heeft genomen.
- 4. Het beëindigen van de opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij het gepubliceerde raadsbesluit en vermeldt de reden van beëindiging.

Artikel 1:5 Directe inwerkingtreding van referendabele raadsbesluiten

1. Indien de inwerkingtreding van een raadsbesluit waarover een correctief raadgevend referendum kan worden gehouden, niet kan worden uitgesteld is afwijking van artikel 1:4 mogelijk. Het blijft mogelijk om in dat geval over het raadsbesluit een correctief raadgevend referendum te houden.
2. Indien over een raadsbesluit als bedoeld in het eerste lid een correctief raadgevend referendum is gehouden dat leidt tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing van het raadsbesluit, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het al in werking getreden raadsbesluit. De raad kan burgemeester en wethouders opdracht geven tot voorbereiding van een raadsvoorstel tot intrekking van het raadsbesluit en, indien gewenst, een nieuw te nemen raadsbesluit.

Hoofdstuk 2 Van verzoek tot besluit

Artikel 2:1 Stap 1: het inleidend verzoek

1. Iedere kiesgerechtigde kan schriftelijk of elektronisch een inleidend verzoek tot het houden van een correctief raadgevend referendum indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de raad hierover.
2. Een inleidend verzoek wordt ondersteund door ten minste 1.000 geldige ondersteuningsverklaringen van personen die kiesgerechtigd zijn op de dag dat het inleidend verzoek wordt ingediend. De ondersteuningsverklaringen moeten zijn ontvangen vóór de uiterlijke termijn voor het indienen van het inleidend verzoek zoals bedoeld in lid 3.
3. De termijn voor het indienen van een inleidend verzoek bedraagt drie weken na publicatie van het raadsbesluit op het openbare raadsinformatiesysteem op utrecht.bestuurlijkeinformatie.nl.
4. Alle ondersteuningsverklaringen die bij een inleidend verzoek binnen de daarvoor gestelde termijn zijn ingediend, worden meegenomen bij een daaropvolgend definitief verzoek indien het inleidende verzoek is toegelaten.

Artikel 2:2 Stap 2: het definitieve verzoek

1. Iedere kiesgerechtigde kan, na toelating van het inleidend verzoek, schriftelijk of elektronisch een definitief verzoek tot het houden van een correctief raadgevend referendum indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de raad hierover.

2. Een definitief verzoek wordt ondersteund door ten minste 10.000 geldige ondersteuningsverklaringen van personen die kiesgerechtigd zijn op de dag dat de voorzitter van het centraal stembureau heeft besloten dat het inleidend verzoek wordt ingewilligd.
3. De termijn voor het indienen van het definitieve verzoek bedraagt zes weken na bekendmaking van het besluit tot toelating van het inleidend verzoek (door de voorzitter van het centraal stembureau)

Artikel 2:3 Beoordeling van het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. Het inleidend verzoek wordt afgewezen als:
 - a. het een raadsbesluit betreft dat is uitgezonderd als bedoeld in artikel 1:2, tweede lid;
2. Het inleidend en het definitieve verzoek worden afgewezen als:
 - b. het aantal geldige ondersteuningsverklaringen minder bedraagt dan vereist is voor het betreffende verzoek;
 - c. het is ingediend door een niet-kiesgerechtigde; of:
 - d. het is ingediend buiten de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn.

Artikel 2:4 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. De voorzitter van het centraal stembureau vraagt uiterlijk binnen twee werkdagen na ontvangst van het inleidend verzoek advies aan de referendumcommissie.
2. Het vragen van advies is niet verplicht als sprake is van een situatie zoals bedoeld in artikel 2:3, lid 2.
3. De voorzitter van het centraal stembureau besluit of een verzoek wordt toegelaten of afgewezen binnen twee weken na de dag waarop het verzoek is ingediend en is voorzien van de benodigde ondersteuningsverklaringen.
4. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de indiener van het verzoek en de gemeenteraad gelijktijdig over het besluit en maakt het besluit vervolgens zo spoedig mogelijk openbaar op de gemeentelijke website

Artikel 2:5 De ondersteuningsverklaringen

1. Een kiesgerechtigde mag maximaal één ondersteuningsverklaring indienen. Als de ondersteuningsverklaring wordt ingediend bij het inleidend verzoek dan telt deze ook mee voor het definitief verzoek.
2. Een ondersteuningsverklaring mag schriftelijk of elektronisch worden ingediend.
3. Een ondersteuningsverklaring bevat de voorletters, achternaam, adres, woonplaats en geboortedatum van de kiesgerechtigde.
4. Ongeldig is een ondersteuningsverklaring die:
 - a. is ingediend na afloop van de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn;

- b. afkomstig is van een persoon die niet kiesgerechtigd is op het moment zoals bedoeld in artikel 2:1, lid 2 bij het inleidend verzoek en op het moment zoals bedoeld in artikel 2:2, lid 2 bij het definitief verzoek waaronder begrepen de ondersteuningsverklaringen die overeenkomstig artikel 2:1, lid 4 zijn meegenomen; of:
- c. niet volledig of feitelijk onjuist is ingevuld.

Artikel 2:6 Steekproef geldigheid ondersteuningsverklaringen definitieve verzoek

1. Ondersteuningsverklaringen worden gecontroleerd via een steekproef. Hierbij is de kans voor elke ondersteuningsverklaring om deel uit te maken van de steekproef even groot .
2. De omvang van de steekproef wordt bepaald aan de hand van de volgende formule: $S = (4147,36 \times Y) / (4146,36 + Y)$, waarbij:
S = het aantal ondersteuningsverklaringen dat voor een steekproef is geselecteerd;
Y = het totaal aantal ondersteuningsverklaringen dat niet op grond van artikel 2:5, vierde lid sub a ongeldig is verklaard.
3. De ondersteuningsverklaringen die bij het inleidende verzoek en het definitieve verzoek binnen de daarvoor gestelde termijnen zijn ingediend, worden gezamenlijk gecontroleerd door middel van een aselechte steekproef.
4. Het aantal in de steekproef aangemerkte ondersteuningsverklaringen wordt uitgedrukt als een percentage van het totaal aantal geverifieerde ondersteuningsverklaringen.
5. Het totaal aantal geldige ondersteuningsverklaringen is het totaal aantal ondersteuningsverklaringen dat niet op grond van artikel 2:5, vierde lid sub a, ongeldig is verklaard, vermenigvuldigd met het percentage, bedoeld in het vierde lid.

Artikel 2:7 Subsidie

Op grond van de Algemene subsidieverordening gemeente Utrecht kunnen burgemeester en wethouders nadere regels stellen ten aanzien van de subsidiëring van activiteiten ter ondersteuning van het publieke debat en de meningsvorming over het onderwerp waarop het referendum betrekking heeft.

Hoofdstuk 3 Procedure voorbereiding, stemming en uitslag

Artikel 3:1 De Kieswet is zoveel mogelijk van toepassing

Op de procedure ter voorbereiding, stemming en uitslag van het correctief raadgevend referendum zijn bepalingen uit de hoofdstukken E, paragrafen 2, 3 en 5, J, L, N, paragrafen 1 en 4, Na en P, paragrafen 1 en 4 van de Kieswet zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing, voor zover bij of krachtens deze verordening niet anders is bepaald, met dien verstande dat 'de dag van de kandidaatstelling' in de van de overeenkomstige toepassing

zijnde bepalingen uit de Kieswet gelezen wordt als ‘de vierenveertigste dag voor de dag van de stemming’.

Artikel 3:2 Datum stemming

1. De raad bepaalt, na overleg met burgemeester en wethouders, de dag waarop de stemming over het correctief raadgevend referendum wordt gehouden.
2. De dag van de stemming wordt in beginsel gecombineerd met de eerstvolgende dag van stemming voor:
 - a. een verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
 - b. een verkiezing voor de leden van provinciale staten van Utrecht;
 - c. een verkiezing voor de leden van het algemene bestuur van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden of van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht;
 - d. een verkiezing voor de leden van de raad;
 - e. een verkiezing voor de leden van het Europees Parlement, of;
 - f. een ander correctief raadgevend referendum op basis van deze verordening.
3. Indien binnen een jaar geen reguliere verkiezing wordt gehouden, wordt voor de stemming een andere dag aangewezen. Deze dag ligt tussen vier maanden en zes maanden nadat het besluit tot toelating van het definitieve verzoek is genomen.
4. Als dag van de stemming kan geen algemeen erkende feestdag of dag in juli of augustus worden aangewezen.

Artikel 3:3 Referendumvraag

1. De raad stelt zo spoedig mogelijk na het toelaten van het definitieve verzoek de referendumvraag vast. Dit doet de raad nadat de referendumcommissie heeft geadviseerd over de referendumvraag. De raad verzoekt de referendumcommissie zo spoedig mogelijk na het toelaten van het definitieve verzoek om dit advies.
2. Aan kiesgerechtigden wordt voorgelegd of zij voor of tegen de geformuleerde referendumvraag zijn. Deze vraag kan ook betrekking hebben op (een) afzonderlijk(e) onderde(e)l(en) van het raadsbesluit als het verzoek zich slechts daarop richt.
3. De referendumvraag met de antwoordmogelijkheden wordt aan het adres van de kiesgerechtigden bezorgd.

Artikel 3:4 Vaststelling uitslag

1. Het centraal stembureau berekent de uitslag van het correctief raadgevend referendum en geeft aan hoeveel stemmen voor en tegen de referendumvraag zijn

uitgebracht, het aantal blanco en ongeldige stemmen en het aantal stemmen bij volmacht.

2. Het centraal stembureau stelt vast of een meerderheid voor dan wel tegen de referendumvraag heeft gestemd. Blanco en ongeldige stemmen worden buiten beschouwing gelaten.
3. Het centraal stembureau stuurt het proces-verbaal met de uitslag meteen toe aan de raad waarna het proces-verbaal met de uitslag zo spoedig mogelijk wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website.

Artikel 3:5 Vervolg uitslag

1. Als de uitslag van het correctief raadgevend referendum afwijzend is, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het gevolg van de uitslag en het al dan niet inwerkingtreden van het betwiste raadsbesluit. De raad kan burgemeester en wethouders opdracht geven tot voorbereiding van een nieuw te nemen raadsbesluit.
2. Als de uitslag van het raadgevend referendum niet afwijzend is, treedt het raadsbesluit in werking zoals bepaald in artikel 1:4, derde lid, aanhef en onderdeel c.
3. De raad bespreekt de uitslag van het referendum in de eerstkomende raadsvergadering.

Hoofdstuk 4 Referendumcommissie

Artikel 4:1 Samenstelling

1. De raad stelt een referendumcommissie in en benoemt haar leden op voorstel van het presidium van de raad.
2. De referendumcommissie bestaat uit vijf leden; deze vijf leden kiezen uit hun midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter.
3. De selectiecommissie doet een voorstel aan het presidium van de raad. De selectiecommissie bestaat uit de leden van de werkgeverscommissie, bijgestaan door de griffier van de raad.
4. Geen lid kunnen worden personen die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming:
 - a. lid zijn geweest van burgemeester en wethouders,
 - b. een politieke functie hebben uitgeoefend in de gemeente Utrecht, of
 - c. ambtenaar zijn geweest in dienst van de gemeente Utrecht.
5. Het presidium doet bij het voorstel een verklaring van elke kandidaat met:
 - a. De mededeling dat hij de benoeming als lid van de referendumcommissie zal aanvaarden;
 - b. Een overzicht van de (openbare) hoofd- en nevenfuncties die hij bekleedt;
 - c. De toezegging dat hij bij wijzigingen in zijn hoofd- en nevenfuncties dit meteen zal melden aan de griffier van de raad.
6. Het presidium doet bij het voorstel tevens:

- a. Een Verklaring Omtrent het Gedrag;
 - b. Een positief bevonden achtergrondonderzoek.
- 7. Benoeming van de leden vindt plaats voor een periode van zes jaar, waarna de mogelijkheid bestaat van een eenmalige herbenoeming voor eenzelfde periode.
- 8. De voorzitter stelt in overleg met de leden van de referendumcommissie een rooster van aftreden vast zodat wordt voorkomen dat alle leden van de referendumcommissie in één keer zullen aftreden.
- 9. Een lid van de referendumcommissie kan ieder moment ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van de raad.
- 10. De raad kan een lid van de referendumcommissie ontslaan wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid, andere zwaarwegende gronden, indien hij naar het oordeel van de raad ernstig nadeel toebrengt aan het in hem gestelde vertrouwen of indien hij door ziekte of gebreken blijvend ongeschikt is zijn commissielidmaatschap te vervullen. Over het voornemen tot ontslag wordt de betrokkene gehoord door de werkgeverscommissie.
- 11. De leden van de referendumcommissie ontvangen een vergoeding op grond van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
- 12. Het secretariaat van de referendumcommissie wordt vervuld door een ambtelijk secretaris. De secretaris wordt aangewezen door de raad en staat bij de vervulling van zijn taak onder leiding van de voorzitter van de referendumcommissie.
- 13. De werkgeverscommissie onderhoudt namens de raad het contact met de referendumcommissie. De werkgeverscommissie voert één keer per twee jaar een gesprek met de voorzitter over het functioneren van de referendumcommissie en de uitvoering van haar taken. In het andere jaar voert de werkgeverscommissie een gesprek met alle leden van de referendumcommissie samen.
- 14. De referendumcommissie stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van haar werkzaamheden over het voorafgaande jaar.

Artikel 4:2 Advies en toezicht

- 1. De referendumcommissie brengt advies uit in de volgende situaties:
 - a. bij aanpassingen van deze verordening;
 - b. over de referendabelheid van raadsbesluiten;
 - c. bij onduidelijkheid over de bij referenda en referendumverzoeken te volgen procedure;
 - d. over de referenduvraag;
 - e. bij onduidelijkheid over andere zaken die het correctief raadgevend referendum betreffen.
- 2. Advies kan worden gevraagd door de raad, de voorzitter van het centraal stembureau of burgemeester en wethouders. De referendumcommissie kan ook op eigen initiatief advies uitbrengen.
- 3. De referendumcommissie kan vergaderen en besluiten nemen wanneer minimaal drie leden aanwezig zijn.

4. De referendumcommissie brengt desgevraagd binnentwee weken advies uit, tenzij er sprake is van een adviesverzoek als bedoeld in artikel 2:4 lid 1. In dat geval brengt de referendumcommissie binnen tien dagen na ontvangst van het verzoek haar advies uit.
5. Het advies wordt door de referendumcommissie gelijktijdig gedeeld met raad, de voorzitter van het centraal stembureau en burgemeester en wethouders.
6. De raad en burgemeester en wethouders stellen aan de referendumcommissie de voor de advisering benodigde stukken meteen ter beschikking.
7. De referendumcommissie houdt toezicht op de uitvoering van deze verordening, het neutrale karakter van de door burgemeester en wethouders te verstrekken voorlichting naar burgers over het correctief raadgevend referendum en de referendumvraagstelling.

Artikel 4:3 Vergadering en openbaarmaking

1. De referendumcommissie vergadert in beslotenheid.
2. De adviezen van de referendumcommissie zijn openbaar tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.
3. Indien er sprake is van een advies op verzoek van de raad, voorzitter van het centraal stembureau of burgemeester en wethouders kunnen nadere afspraken worden gemaakt met de referendumcommissie over het moment van openbaarmaking, tenzij het openbaar belang zich daartegen verzet als bedoeld in het tweede lid van dit artikel.
4. Het advies van de referendumcommissie als bedoeld in artikel 3:3 eerste lid wordt openbaar met de vaststelling van de referendumvraag.

Artikel 4:4 Klachten

1. De referendumcommissie behandelt klachten in het kader van de toezichtstaak zoals genoemd in artikel 4:2, zevende lid.
2. De referendumcommissie brengt terstond advies uit als een ingediende klacht zo ernstig is dat de gedraging of de publicatie waarop de klacht betrekking heeft, moet worden gestaakt.
3. Voor het onderzoek in het kader van de klachtbehandeling kan de referendumcommissie alle informatie die zij nodig acht, opvragen bij burgemeester en wethouders, voorzitter van het centraal stembureau en de raad. Zij verlenen de referendumcommissie iedere medewerking.
4. De referendumcommissie organiseert een openbare hoorzitting voor de behandeling van de klacht.

5. De klager of zijn gemachtigde wordt ten minste twee weken voordat de hoorzitting van de referendumcommissie plaatsvindt, schriftelijk uitgenodigd om aldaar aanwezig te zijn.
6. De voorzitter van de referendumcommissie kan leden van burgemeester en wethouders dan wel ambtenaren of anderen uitnodigen aanwezig te zijn op de hoorzitting om informatie te verstrekken.
7. Aan een hoorzitting nemen ten minste drie leden van de referendumcommissie deel.
8. De referendumcommissie beraadslaagt achter gesloten deuren over de gegrondheid van de klacht.
9. De referendumcommissie neemt binnen vier weken na ontvangst van de klacht een schriftelijke beslissing en zendt deze meteen toe aan de klager of diens gemachtigde en aan de beklaagde.
10. De referendumcommissie maakt de beslissing op de klacht openbaar, tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.

Hoofdstuk 5 Straf- en slotbepalingen

Artikel 5:1 Strafbepaling

Met een hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie wordt gestraft degene die:

- a. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen namaakt of vervalst met het oogmerk deze als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;
- b. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen die hij zelf heeft nagemaakt of vervalst of waarvan de valsheid of vervalsing hem, toen hij deze ontving, bekend was, opzettelijk als echt en onvervalst gebruikt of door anderen doet gebruiken;
- c. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen voorhanden heeft met het oogmerk deze wederrechtelijk te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;
- d. als gemachtigde stemt voor een persoon, wetende dat deze is overleden;
- e. door gift of belofte een kiesgerechtigde omkoopt om volmacht te geven tot het uitbrengen van zijn stem;
- f. stelselmatig personen aanspreekt of anderszins persoonlijk benadert ten einde hen te bewegen het formulier op hun stempas, bestemd voor het stemmen bij volmacht, te ondertekenen en deze kaart af te geven.

Artikel 5:2 Overgangsbepalingen

1. Op een reeds lopende referendumprocedure is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht (versie 2025) van toepassing.
2. De leden van de referendumcommissie die op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2023 door de raad zijn benoemd, worden geacht tevens te zijn benoemd in de referendumcommissie op grond van deze verordening, zulks voor de zittingsperiode zoals in hun benoemingbesluit is aangegeven.

Artikel 5:4 Intrekking

[De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht wordt ingetrokken.](#)

Artikel 5:5 Inwerkingtreding verordening

Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking in het gemeenteblad

Artikel 5:6 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>.

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur presidium van de raad van 10 september 2026 ~~1 juni 2023~~;
- gelet op de artikelen 84, 149 en 154 van de Gemeentewet.
- gezien de adviezen van de referendumcommissie van 23 maart 2023 6 februari 2025 en 17 september 2025 ~~4 augustus 2023~~.

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

- burgemeester en wethouders: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;
- centraal stembureau: het stembureau dat voor de gemeenteraadsverkiezingen wordt ingesteld als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet;
- ~~college~~: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht; correctief raadgevend referendum: volksraadpleging waarbij kiesgerechtigden zich op initiatief van één of meer kiesgerechtigden kunnen uitspreken over een aangenomen raadsbesluit;
- ~~CPR~~: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie, onder de naam Commissie Personeelszorg raadsorganen;
- kiesgerechtigde: diegene die stemrecht heeft voor de verkiezing van de leden van de raad;
- raad: de gemeenteraad van de gemeente Utrecht;
- raadsbesluit: een breder begrip dan bedoeld in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht: een schriftelijke beslissing van de raad, met uitzondering van moties en niet aangenomen voorstellen.
- ~~raadgevend referendum~~: volksraadpleging waarbij de kiesgerechtigden zich op initiatief van één of meer kiesgerechtigden kunnen uitspreken over een raadsbesluit;
- referendumcommissie: een commissie van advies en toezicht als bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet;
- voorzitter centraal stembureau: de burgemeester van de gemeente Utrecht als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet;

- werkgeverscommissie -: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie.

Artikel 1:2 Het correctief raadgevend referendum

1. Een correctief raadgevend referendum wordt gehouden als het inleidend verzoek en het daaropvolgend definitief verzoek zijn toegelaten.
2. Onderwerp van een correctief raadgevend referendum is een aangenomen raadsbesluit met uitzondering van besluiten:
 - a. over individuele kwesties, zoals benoemingen, schorsingen, kwijtscheldingen of schenkingen;
 - b. tot vaststelling of wijziging van een rechtspositionele regeling;
 - c. over de vaststelling, wijziging of intrekking van de arbeidsvoorwaardelijke regelingen en daaruit voortvloeiende besluiten met betrekking tot de griffier en de medewerkers in dienst van de raad;
 - d. over de hoogte van geldelijke voorzieningen voor politieke ambtsdragers, gewezen politieke ambtsdragers en hun nabestaanden;
 - e. over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen, en het invoeren, wijzigen of afschaffen van gemeentelijke tarieven of belastingen;
 - f. tot vaststelling, wijziging of intrekking van:
 - een bestemmingsplan, met inbegrip van een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor zover het plan regels bevat over de fysieke leefomgeving;
 - een voorbereidingsbesluiten als bedoeld in artikel 4.14 van de Omgevingswet, voor zover dit besluit betrekking heeft op de voorbereiding van regels in het omgevingsplan;
 - een beheersverordening;
 - een exploitatieplan of een verklaring van geen bedenkingen, voor zover daarvoor onder het vóór 1 januari 2024 geldende recht een afzonderlijke bevoegdheid van de gemeenteraad bestond; ~~benodigd voor (wabo-)projectbesluiten en het exploitatieplan,~~
 - het omgevingsplan;
 - een besluit tot aanwijzing van de gevallen waarvoor het bindend waarin de gemeenteraad -adviesrecht heeft bij een van de raad geldt in geval van buitenplanse omgevingsplanactiviteit; ~~en, en~~ het bindend advies omtrent een buitenplanse omgevingsactiviteit;
 - een delegatiebesluit op grond waarvan de bevoegdheid tot vaststelling, wijziging of intrekking van het omgevingsplan aan burgmeester en wethouders wordt overgedragen;
 - een door de gemeenteraad vastgestelde Nota van Uitgangspunten voor een gebiedsontwikkeling, indien en voor zover die Nota een kaderstellend raadsbesluit bevat voor de latere planologische besluitvorming.

- g. in het kader van deze verordening;
 - h. inzake bezwaar- of beroepsprocedures of rechtsgedingen;
 - i. in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
 - j. als bedoeld in artikel 3, tweede lid, onder a van de Wet algemene regels herindeling;
 - k. ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waarbij de raad geen beleidsvrijheid heeft;
 - l. waarbij naar het oordeel van de raad geen correctief raadgevend referendum kan worden gehouden in verband met dringende redenen;
 - m. in het kader van geheimhouding;
 - n. in het kader van de Wet open overheid;
 - o. over het interne functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en ombudskol, alsmede alle daarmee samenhangende reglementen en verordeningen;
 - p. die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen besluit waarover een correctief raadgevend referendum is gehouden;
 - q. waarbij op grond van artikel 6, tweede lid, Huisvestingswet afstemming is vereist met de Woningmarktregio en de uitvoering op regionaal niveau gelijkloend is.
3. Indien sprake is van een uitzonderingsgrond, als benoemd in lid 2 van deze bepaling, wordt op het raadsbesluit weergegeven welke uitzonderingsgrond op het raadsbesluit of op onderdelen van het raadsbesluit van toepassing is.

Artikel 1:3 Termijnen

Ten aanzien van alle in deze verordening genoemde termijnen, met uitzondering van de termijnen genoemd in artikel 3:2, geldt dat de recesweken van de raad niet meetellen bij het berekenen van de termijn .

Artikel 1:~~43~~ Inwerkingtreding raadsbesluit

1. Een raadsbesluit waarover een correctief raadgevend referendum kan worden gehouden, treedt in werking vijf weken na de dag van publicatie van ~~de~~ het raadsbesluit.
2. De termijn, genoemd in het eerste lid, wordt opgeschort met ingang van de dag nadat een besluit bedoeld in artikel 2:~~46~~, eerstederde lid, is genomen om een inleidend verzoek toe te laten. De opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij het gepubliceerde raadsbesluit en vermeldt de reden van opschorting.
3. De opschorting, genoemd in het tweede lid, eindigt op de dag nadat:
 - a. de termijn, genoemd in artikel 2:2, derde lid voor het indienen van een definitief verzoek is verstreken en binnen die termijn geen definitief verzoek is ingediend;

- b. een besluit, bedoeld in artikel 2:~~36, eerste lid~~, is genomen tot afwijzing van het definitieve verzoek;
 - c. het centraal stembureau heeft vastgesteld dat de uitslag van een correctief raadgevend referendum niet heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing van het raadsbesluit en de raad hiervan in kennis heeft gesteld als bedoeld in artikel 3:4, derde lid of;
 - d. de raad heeft besloten het raadsbesluit waarover het correctief raadgevend referendum is gehouden in te trekken en/of een gewijzigd raadsbesluit heeft genomen.
4. Het beëindigen van de opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij het gepubliceerde raadsbesluit en vermeldt de reden van beëindiging.

Artikel 1:~~54~~ Directe inwerkingtreding van referendabele raadsbesluiten

1. Indien de inwerkingtreding van een raadsbesluit waarover een correctief raadgevend referendum kan worden gehouden, niet kan worden uitgesteld is afwijking van artikel 1:4 mogelijk. Het blijft mogelijk om in dat geval over het raadsbesluit een correctief raadgevend referendum te houden. geen uitstel kan lijden, kan onder verwijzing naar dit artikel in het raadsbesluit de inwerkingtreding in afwijking van artikel 1:3 worden geregeld, onverminderd de mogelijkheid om over het raadsbesluit een raadgevend referendum te houden.
2. Indien over een raadsbesluit als bedoeld in het eerste lid een correctief raadgevend referendum wordt is gehouden en is vastgesteld dat dit heeft ge dat leidt tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing van het raadsbesluit, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het reeds al in werking getreden raadsbesluit. De raad kan het burgemeester en wethouders college opdracht geven tot voorbereiding van een raadsvoorstel tot intrekking van het raadsbesluit en, indien gewenst, een nieuw te nemen raadsbesluit.

Hoofdstuk 2 Van verzoek tot besluit

Artikel 2:1 Stap 1: het inleidend verzoek

1. Iedere kiesgerechtigde kan schriftelijk of elektronisch een inleidend verzoek tot het houden van een correctief raadgevend referendum indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de raad hierover.
2. Een inleidend verzoek wordt ondersteund door ten minste 1.000 geldige ondersteuningsverklaringen van personen die kiesgerechtigden zijn op de dag dat het inleidend verzoek wordt ingediend. De ondersteuningsverklaringen moeten zijn

ontvangen vóór de uiterlijke termijn voor het indienen van het inleidend verzoek zoals bedoeld in lid 3.

2.—

3. De termijn voor het indienen van een Het inleidend verzoek bedraagt drie weken moet zijn ingediend uiterlijk drie weken na de dag waarop na publicatie van het raadsbesluit is gepubliceerd in op het openbare raadsinformatiesysteem op utrecht.bestuurlijkeinformatie.nl.
4. Geldige Alle ondersteuningsverklaringen die behorend bij een inleidend verzoek binnen de daarvoor gestelde termijn zijn ingediend, zijn tevens geldend worden meegenomen bij een daaropvolgend definitief verzoek indien het inleidende verzoek is toegelaten. in het geval een toegelaten inleidend verzoek wordt gevolgd door een definitief verzoek.

Artikel 2:2 Stap 2: het definitieve verzoek

1. Iedere kiesgerechtigde kan, na toelating van het inleidend verzoek, schriftelijk of elektronisch Nadat het inleidend verzoek is toegelaten, kan iedere kiesgerechtigde schriftelijk of elektronisch een definitief verzoek tot het houden van een correctief raadgevend referendum indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de raad hierover.
2. Een definitief verzoek wordt ondersteund door ten minste 10.000 geldige ondersteuningsverklaringen van personen die kiesgerechtigden zijn op de dag dat de voorzitter van het centraal stembureau heeft besloten dat het inleidend verzoek wordt ingewilligd, waaronder mede begrepen de geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden behorende bij het inleidende verzoek.
2. Iemand moet kiesgerechtigd zijn gedurende de periode van de dag dat het raadsbesluit is gepubliceerd en de einddatum van de mogelijkheid tot het indienen van het definitieve verzoek.
3. De termijn voor het indienen van het definitieve verzoek bedraagt zes weken na bekendmaking van het besluit tot toelating van het inleidend verzoek Het definitieve verzoek moet zijn ingediend uiterlijk zes weken na de dag waarop (door de voorzitter van het centraal stembureau) het besluit tot het toelaten van het inleidend verzoek bekend heeft gemaakt.

Artikel 2:4 2:3 Beoordeling van het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. Het inleidend verzoek wordt afgewezen als:
 - a. het een raadsbesluit betreft dat is uitgezonderd als bedoeld in artikel 1:2, tweede lid;
2. Het inleidend en het definitieve verzoek worden afgewezen als:
 - b. het aantal geldige ondersteuningsverklaringen minder bedraagt dan vereist is voor het betreffende verzoek;

- c. het is ingediend door een niet-kiesgerechtigde; of:
- d. het is ingediend buiten de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn.

Artikel 2:4 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. De voorzitter van het centraal stembureau vraagt uiterlijk binnen twee werkdagen na ontvangst van het inleidend verzoek advies aan de referendumcommissie.
2. Het vragen van advies is niet verplicht als sprake is van een situatie zoals bedoeld in artikel 2:3, lid 2.
3. De voorzitter van het centraal stembureau besluit of een verzoek wordt toegelaten of afgewezen binnen twee weken na de dag waarop het verzoek is ingediend en is voorzien van de benodigde ondersteuningsverklaringen.
4. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de indiener van het verzoek en de gemeenteraad gelijktijdig over het besluit en maakt het besluit vervolgens zo spoedig mogelijk openbaar op de gemeentelijke website

Artikel 2:~~53~~ De ondersteuningsverklaringen

1. Een kiesgerechtigde mag maximaal één ondersteuningsverklaring indienen. Als de ondersteuningsverklaring wordt ingediend bij het inleidend verzoek dan telt deze ook mee voor het definitief verzoek.
2. Een ondersteuningsverklaring mag schriftelijk of elektronisch worden ingediend.
3. Een ondersteuningsverklaring bevat de voorletters, achternaam, adres, woonplaats en geboortedatum van de kiesgerechtigde.
4. Ongeldig is een ondersteuningsverklaring die:
 - a. is ingediend na afloop van de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn;
 - b. afkomstig is van een persoon die niet kiesgerechtigd is op het moment zoals bedoeld in artikel 2:1, lid 2 bij het inleidend verzoek en op het moment zoals bedoeld in artikel 2:2, lid 2 bij het definitief verzoek waaronder begrepen de ondersteuningsverklaringen die overeenkomstig artikel 2:1, lid 4 zijn meegenomen; of
 - c. niet volledig of feitelijk onjuist is ingevuld.

~~Artikel 2:4 Beoordeling van het inleidend verzoek en definitieve verzoek~~

- ~~1. Het verzoek wordt afgewezen als:~~
 - ~~a. het een raadsbesluit betreft dat is uitgezonderd als bedoeld in artikel 1:2, tweede lid;~~
 - ~~b. a. het aantal geldige ondersteuningsverklaringen minder bedraagt dan vereist is voor het betreffende verzoek;~~
 - ~~c. a. het is ingediend door een niet-kiesgerechtigde; of:~~

~~d.a. het is ingediend buiten de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn.~~

Artikel 2:~~65~~ Steekproef geldigheid ondersteuningsverklaringen definitieve verzoek

1. Ondersteuningsverklaringen ~~die niet op grond van artikel 2:3, vierde lid, onderdeel a, ongeldig zijn verklaard,~~ worden gecontroleerd via een steekproef. ~~De steekproef wordt getrokken uit alle geldige ondersteuningsverklaringen op één lijst als één groep, Hierbij is~~waarbij de kans voor elke ~~geldige~~ ondersteuningsverklaring om deel uit te maken van de steekproef even groot ~~is~~.
2. De omvang van de steekproef wordt bepaald aan de hand van de volgende formule: $S = (4147,36 \times Y) / (4146,36 + Y)$, waarbij:
S = het aantal ondersteuningsverklaringen dat voor een steekproef is geselecteerd;
Y = het totaal aantal ondersteuningsverklaringen dat niet op grond van artikel 2:~~53~~, vierde lid, ~~sub a-sub a~~ ongeldig is verklaard.
3. De ondersteuningsverklaringen die ~~bij het inleidende verzoek en het definitieve verzoek binnen de daarvoor gestelde termijnen zijn ingediend,~~ worden ~~gezamenlijk gecontroleerd door middel van een gebruikt voor de aselece~~ steekproef. ~~worden op aselece wijze geselecteerd.~~
4. Het aantal in de steekproef aangemerkte ondersteuningsverklaringen wordt uitgedrukt als een percentage van het totaal aantal geverifieerde ondersteuningsverklaringen.
5. Het totaal aantal geldige ondersteuningsverklaringen is het totaal aantal ondersteuningsverklaringen ~~die dat~~ niet op grond van artikel 2:~~54~~, ~~vierde tweede~~ lid ~~sub a~~, ongeldig ~~is zijn~~-verklaard, vermenigvuldigd met het percentage, bedoeld in het vierde lid.

~~Artikel 2:6 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek~~

- ~~1. De voorzitter van het centraal stembureau besluit of een verzoek wordt toegelaten of afgewezen binnen twee weken na de dag waarop het verzoek is ingediend.~~
- ~~2. Indien de voorzitter van het centraal stembureau advies van de referendumcommissie verzoekt, wordt dit advies uiterlijk binnen twee dagen na ontvangst van het inleidend of definitief verzoek bij de referendumcommissie ingediend.~~
- ~~3. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de indiener van het verzoek en de gemeenteraad gelijktijdig hierover en maakt het besluit vervolgens zo spoedig mogelijk openbaar op de gemeentelijke website~~

Artikel 2:7 Subsidie

Op grond van de Algemene subsidieverordening gemeente Utrecht ~~kan kunnen het college burgemeester en wethouders~~ nadere regels stellen ten aanzien van de subsidiëring van

activiteiten ter ondersteuning van het publieke debat en de meningsvorming over het onderwerp waarop het referendum betrekking heeft.

Hoofdstuk 3 Procedure voorbereiding, stemming en uitslag

Artikel 3:1 De Kieswet is zoveel mogelijk van toepassing

Op de procedure ter voorbereiding, stemming en uitslag van het correctief raadgevend referendum zijn bepalingen uit de hoofdstukken E, paragrafen 2, 3 en 5, J, L, N, paragrafen 1 en 4, Na en P, paragrafen 1 en 4 van de Kieswet zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing, voor zover bij of krachtens deze verordening niet anders is bepaald, met dien verstande dat ‘de dag van de kandidaatstelling’ in de van de overeenkomstige toepassing zijnde bepalingen uit de Kieswet gelezen wordt als ‘de vierenvestigste dag voor de dag van de stemming’.

Artikel 3:2 Datum stemming

1. De raad bepaalt, na overleg met het college burgemeester en wethouders, de dag waarop de stemming over het correctief raadgevend referendum wordt gehouden.
2. De dag van de stemming wordt in beginsel gecombineerd met de eerstvolgende dag van stemming voor:
 - a. een verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
 - b. een verkiezing voor de leden van provinciale staten van Utrecht;
 - c. een verkiezing voor de leden van het algemene bestuur van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden of van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht;
 - d. een verkiezing voor de leden van de raad;
 - e. een verkiezing voor de leden van het Europees Parlement, of;
 - f. een ander correctief raadgevend referendum op basis van deze verordening.
3. Indien ~~in binnen~~ een jaar geen reguliere verkiezing wordt gehouden, wordt voor de stemming een andere als de dag van stemming een dag aangewezen. Deze dag ligt tussen binnen een termijn die aanvangt vier maanden en eindigt na zes maanden nadat de dag waarop de voorzitter van het centraal stembureau het besluit tot heeft genomen tot toelating van het definitieve verzoek is genomen.
4. Als dag van de stemming kan geen algemeen erkende feestdag of dag in juli of augustus worden aangewezen.

3. —

Artikel 3:3 Referendumvraag

1. De raad stelt zo spoedig mogelijk na het toelaten van het definitieve verzoek de referendumvraag vast. Dit doet de raad nadat de referendumcommissie heeft geadviseerd over de referendumvraag. De raad verzoekt de referendumcommissie zo spoedig mogelijk na het toelaten van het definitieve verzoek om dit advies.
2. Aan kiesgerechtigden wordt voorgelegd of zij voor of tegen de geformuleerde referendumvraag zijn. Deze vraag kan ook betrekking hebben op (een) afzonderlijk(e) onderde(e)l(en) van ~~de~~ het raadsbesluit als het verzoek zich slechts daarop richt.
3. De referendumvraag met de antwoordmogelijkheden wordt aan het adres van de kiesgerechtigden bezorgd.

Artikel 3:4 Vaststelling uitslag

1. Het centraal stembureau berekent de uitslag van het correctief raadgevend referendum en geeft aan hoeveel stemmen voor en tegen de referendumvraag zijn uitgebracht, ~~alsmede~~ het aantal blanco en ongeldige stemmen en het aantal stemmen bij volmacht.
2. Het centraal stembureau stelt vast of een meerderheid voor dan wel tegen de referendumvraag heeft gestemd. ~~waarbij b~~ Blanco en ongeldige stemmen worden buiten beschouwing worden gelaten.
3. Het centraal stembureau stuurt het proces-verbaal met de uitslag ~~onverwijld meteen~~ toe aan de raad waarna het proces-verbaal met de uitslag zo spoedig mogelijk wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website.

Artikel 3:5 Vervolg uitslag

1. Als de uitslag van het correctief raadgevend referendum afwijzend is, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het gevolg van de uitslag en het al dan niet inwerkingtreden van het betwiste raadsbesluit. De raad kan ~~het college burgemeester en wethouders~~ opdracht geven tot voorbereiding van een nieuw te nemen raadsbesluit.
2. Als de uitslag van het raadgevend referendum niet afwijzend is, treedt het raadsbesluit in werking zoals bepaald in artikel 1:~~34~~, derde lid, aanhef en onderdeel c.
- ~~2.3.~~ 3. e. De raad bespreekt de uitslag van het referendum in de eerstkomende raadsvergadering.

Hoofdstuk 4 Referendumcommissie

Artikel 4:1 Samenstelling

~~gesprek met alle leden van de referendumcommissie samen, en voert ten minste jaarlijks een gesprek met de voorzitter respectievelijk de voorzitter en de leden van de referendumcommissie over het functioneren van de referendumcommissie en de uitvoering van haar taken.~~

14. De referendumcommissie stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van ~~zijn~~ haar werkzaamheden over het voorafgaande jaar.

Artikel 4:2 Advies en toezicht

1. De referendumcommissie brenkt advies uit in de volgende situaties:

- a. bij aanpassingen van deze verordening;
- b. over de referendabelheid van raadsbesluiten;
- c. bij onduidelijkheid over de bij referenda en referendumverzoeken te volgen procedure;
- d. over de referenduvraag;
- e. bij onduidelijkheid over andere zaken die het correctief raadgevend referendum betreffen.

- ~~1. kan op eigen initiatief of op verzoek van de raad, de voorzitter van het centraal stembureau of het college advies uitbrengen over aanpassingen van deze verordening, over de referendabelheid van raadsbesluiten, over de bij de referenda en referendumverzoeken te volgen procedure, de referenduvraag en alle overige zaken die het raadgevend referendum betreffen en die zij van belang acht.~~

2. Advies kan worden gevraagd door de raad, de voorzitter van het centraal stembureau of burgemeester en wethouders. De referendumcommissie kan ook op eigen initiatief advies uitbrengen.

- 2.3. De referendumcommissie kan vergaderen en besluiten nemen wanneer minimaal drie leden aanwezig zijn.

- 3.4. De referendumcommissie brenkt desgevraagd krijgt minimaal een termijn van binnen twee weken advies uit, tenzij er sprake is van een adviesverzoek als bedoeld in artikel 2:4 lid 1. voor het uitbrengen van het gevraagde advies. Het gevraagd advies dient uiterlijk binnen vier weken gereed te zijn, tenzij sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 2:6 lid 2. In dat geval brengt de referendumcommissie binnen tien dagen na ontvangst van het verzoek haar advies uit.

- 4.5. Het advies wordt door de referendumcommissie gelijktijdig gedeeld met raad, de voorzitter van het centraal stembureau en burgemeester en wethouders~~het college~~.

- 5.6. De raad en burgemeester en wethouders ~~het college~~ stellen aan de referendumcommissie de voor de advisering benodigde stukken meteen onverwijld ter beschikking.

- 6.7. De referendumcommissie houdt toezicht op de uitvoering van deze verordening, ~~en~~ het neutrale karakter van de door burgemeester en wethouders ~~het college~~ te verstrekken voorlichting naar burgers over het correctief raadgevend referendum en de referenduvraagstelling.

Artikel 4:34 Vergadering en openbaarmaking

1. De referendumcommissie vergadert in beslotenheid.
2. De adviezen van de referendumcommissie zijn openbaar tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.
3. Indien er sprake is van een advies op verzoek van de raad, voorzitter van het centraal stembureau of het college burgemeester en wethouders kunnen nadere afspraken worden gemaakt met de referendumcommissie over het moment van openbaarmaking, tenzij het openbaar belang zich daartegen verzet als bedoeld in het tweede lid van dit artikel.
4. Het advies van de referendumcommissie als bedoeld in artikel 3:3 eerste lid wordt openbaar met de vaststelling van de referendumvraag.

Artikel 4:~~34~~ Klachten

1. De referendumcommissie behandelt klachten in het kader van de toezichtstaak zoals genoemd in artikel 4:2, ~~zesde~~ **zevende** lid.
2. De referendumcommissie brengt terstond advies uit als een ingediende klacht zo ernstig is, dat de gedraging of de publicatie waarop de klacht betrekking heeft, moet worden gestaakt.
3. Voor het onderzoek in het kader van de klachtbehandeling kan de referendumcommissie alle informatie die zij nodig acht, opvragen bij **burgemeester en wethouders**~~het college~~, voorzitter van het centraal stembureau en de raad. Zij verlenen de referendumcommissie ~~terstond~~ iedere medewerking.
4. De **referendumcommissie organiseert een openbare** hoorzitting voor de behandeling van ~~de klachten is openbaar~~.
5. De klager of zijn gemachtigde wordt ten minste twee weken voordat de hoorzitting van de referendumcommissie plaatsvindt, schriftelijk uitgenodigd om aldaar aanwezig te zijn.
6. De voorzitter van de referendumcommissie kan leden van **burgemeester en wethouders**~~het college~~ dan wel ambtenaren of anderen uitnodigen aanwezig te zijn op de hoorzitting om informatie te verstrekken.
7. Aan een hoorzitting nemen ten minste **twee drie** leden van de referendumcommissie deel.
8. De referendumcommissie beraadslaagt achter gesloten deuren over de gegrondheid van de klacht.
9. De referendumcommissie neemt binnen vier weken na ontvangst van de klacht een schriftelijke beslissing en zendt ~~dit deze onverwijld meteen~~ toe aan de klager of dienst gemachtigde ~~alsmede en~~ aan de beklagde.
10. De referendumcommissie maakt de beslissing op de klacht openbaar, tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.

Artikel 4:4 Vergadering en openbaarmaking

- ~~1. De referendumcommissie vergadert in beslotenheid.~~
- ~~2.1. De adviezen van de referendumcommissie zijn openbaar tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.~~
- ~~3.1. Indien er sprake is van een advies op verzoek van de raad, voorzitter van het centraal stembureau of het college kunnen nadere afspraken worden gemaakt met de referendumcommissie over het moment van openbaarmaking, tenzij het openbaar belang zich daartegen verzet als bedoeld in het tweede lid van dit artikel.~~
- ~~4.1. Het advies van de referendumcommissie als bedoeld in artikel 3:3 eerste lid wordt openbaar met de vaststelling van de referendumvraag.~~

Hoofdstuk 5 Straf- en slotbepalingen

Artikel 5:1 Strafbepaling

Met een hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie wordt gestraft degene die:

- a. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen namaakt of vervalst met het oogmerk deze als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;
- b. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen die hij zelf heeft nagemaakt of vervalst of waarvan de valsheid of vervalsing hem, toen hij deze ontving, bekend was, opzettelijk als echt en onvervalst gebruikt of door anderen doet gebruiken;
- c. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen voorhanden heeft met het oogmerk deze wederrechtelijk te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;
- d. als gemachtigde stemt voor een persoon, wetende dat deze is overleden;
- e. door gift of belofte een kiesgerechtigde omkoopt om volmacht te geven tot het uitbrengen van zijn stem;
- f. stelselmatig personen aanspreekt of anderszins persoonlijk benadert ten einde hen te bewegen het formulier op hun stempas, bestemd voor het stemmen bij volmacht, te ondertekenen en deze kaart af te geven.

Artikel 5:2 Termijnen

- ~~1. Ten aanzien van alle in deze verordening genoemde termijnen, met uitzondering van de termijnen genoemd in artikel 3:2, geldt dat deze exclusief recesweken van de raad zijn.~~

Artikel 5:~~2~~3 Overgangsbepalingen

1. Op een reeds lopende referendumprocedure is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht (versie 2025)~~17~~ van toepassing.
2. De leden van de referendumcommissie die op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 20~~21~~37 door de raad zijn benoemd, worden geacht tevens te zijn benoemd in de referendumcommissie op grond van deze verordening, zulks voor de zittingsperiode zoals in hun benoemingbesluit is aangegeven.

Artikel 5:4 Intrekking

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht wordt ingetrokken. De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 wordt ingetrokken.

Artikel 5:5 Inwerkingtreding verordening

Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking in het gemeenteblad.

Artikel 5:6 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening correctief raadgevend referendum gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van **<datum>**.

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijkma

De griffier,

Merel van Hall Miguel Israel

Voorstel aan de gemeenteraad

Beleidsnota Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030

Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Organisatieonderdeel	Openbare Orde en Veiligheid
Opsteller	Jennifer Hofland, Bram de Boer
Kenmerk	34224983
Vergaderdatum Raad	volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De beleidsnota Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 vast te stellen, op basis waarvan de gemeente de komende 4 jaar werkt aan een veilige stad voor inwoners, ondernemers en bezoekers van Utrecht, met als belangrijkste punten:
 - a. Continueren van doelstellingen uit de Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026:
 - i. Terugdringen van overlast en criminaliteit en de wijkveiligheid te vergroten;
 - ii. Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit, en in het bijzonder tegengaan van ondermijning in de zorg;
 - iii. Beschermen democratische rechtsorde (waaronder het tegengaan van excessen door maatschappelijk onrust);
 - b. Aanvullend de volgende doelstellingen toe te voegen:
 - i. Veilige stad voor vrouwen;
 - ii. Weerbare samenleving;
 - c. Bij alle thema's specifiek aandacht hebben voor de manier waarop digitale technische ontwikkelingen enerzijds en de online leefwereld anderzijds de problematiek versterken of nieuwe risico's creëren, die veiligheid en leefbaarheid in stad en buurt direct beïnvloeden, en is dit geen aparte doelstelling meer.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

Met de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 wordt de koers voor het Utrechtse veiligheidsbeleid voor de komende vier jaar vastgesteld. De agenda bouwt voort op de bestaande doelstellingen uit de [Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026](#) door in te zetten op het integraal terugdringen van overlast en criminaliteit in wijken en buurten, het tegengaan van de ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit, en het beschermen van de democratische rechtsorde en tegengaan van excessen door maatschappelijke onrust. Daarbij nemen we accentverschuivingen, zoals die naar ondermijning in de zorg, mee in de nieuwe Veiligheidsagenda. Daarnaast worden twee nieuwe doelstellingen toegevoegd: we willen dat Utrecht een veilige stad is voor vrouwen en dat de weerbaarheid van de samenleving wordt versterkt door voorbereid te zijn op de gevolgen van maatschappelijke ontwrichting door een grootschalige en langdurige crisis. Bij de uitvoering van alle doelstellingen wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan zowel fysieke als digitale componenten van veiligheidsvraagstukken.

Context

Aanleiding

Het huidige integraal veiligheidsplan 2023-2026 (IVP, Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026), dat de gemeenteraad eens in de vier jaar vaststelt (artikel 38b Politiewet), loopt eind dit jaar af. In het IVP worden de lokale prioriteiten op het gebied van veiligheid beschreven. Voor de gemeenteraad is het IVP het instrument om te sturen op lokaal veiligheidsbeleid en de aanpak van veiligheidsproblemen.

“Iedereen, wie je ook bent en welke keuzes je ook maakt, moet veilig kunnen zijn in onze stad.” (uit het Coalitieakkoord 'Voor Uuuu' 2026-2030, gemeente Utrecht). In het coalitieakkoord is veiligheid een duidelijke prioriteit. Er wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het zorgen voor een veilige stad voor vrouwen en leden van de LHBTQIA+ gemeenschap, aan het aanpakken van ondermijnende (drugs)criminaliteit, aan het tegengaan van overlast en criminaliteit en tegelijk het vinden van passende zorg voor de mensen die overlast veroorzaken, het bestrijden van polarisatie en aan het vergroten van de weerbaarheid van de samenleving tegen crises. Met de Veiligheidsagenda geven we invulling aan deze ambities en bouwen we voort op wat de afgelopen jaren is bereikt.

De doelstellingen zijn geformuleerd op basis van actuele trends en data (waaronder de Utrecht Monitor), professionele inzichten en analyses. We constateren dat:

- Utrecht onverminderd een centrale rol speelt in de (inter)nationale drugshandel. Daarbij zien we de ontwikkeling dat criminelen zich toegang hebben verschaft tot de zorgsector.
- Overlast en criminaliteit is toegenomen in de wijken.
- Internationale gebeurtenissen, zoals conflicten in o.a. het Midden-Oosten en Oekraïne, zichtbaar invloed hebben op gevoelens van angst, boosheid en onzekerheid onder inwoners. Deze gevoelens vertalen zich lokaal en ook online in spanningen tussen groepen, schadelijke polarisatie en een grotere kans op confrontaties in de openbare ruimte.
- De veiligheid van vrouwen en LHBTQIA+ personen onder druk staat en dat dat een maatschappelijk probleem is dat in Utrecht aandacht verdient.
- Veiligheid en stabiliteit geen vanzelfsprekendheden meer zijn. Het belang van weerbaarheid tegen internationaal conflict, grootschalige stroomuitval, klimaatverandering of een digitale ontregeling is daarbij naar de voorgrond gekomen.
- Veiligheidsproblematiek en criminaliteit vrijwel altijd een digitale/online component kennen.
- Op basis van actuele data, professionele inzichten en analyses, we onze inzet op de veiligheidsthema's van de afgelopen vier jaar onverminderd moeten voortzetten. Verder zullen trends en nieuwe ontwikkelingen de komende jaren invloed hebben op de stad. Als er voldoende aanleiding voor is, scherpen wij onze doelstellingen gedurende de looptijd van de Veiligheidsagenda aan. We leven in een periode van toenemende onzekerheden, zowel nationaal als internationaal, die ook in Utrecht zichtbaar en voelbaar zijn.

Toelichting doelstellingen:

Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit

- In Utrecht spelen grote en urgente opgaven op het gebied van veiligheid en zorg. Het gaat om personen met complexe en hardnekkige problemen. Deze personen plegen strafbare feiten,

veroorzaken overlast, laten onbegrepen gedrag zien en hebben te maken met bijvoorbeeld verslaving en schulden.

- Het aantal meldingen 'overlast door personen met verward en onbegrepen gedrag' is de afgelopen jaren toegenomen. Het gaat hierbij niet altijd over mensen met psychiatrische problematiek maar juist ook vaak over mensen met een samenloop van complexe problemen (zoals gedrag/persoonlijkheidsproblematiek, verslaving, agressie, licht verstandelijke beperking).
- We zien een aanhoudend probleem van overlast en criminaliteit in met name de binnenstad van Utrecht, veroorzaakt door overlastgevend en criminele vreemdelingen (OCV) waaronder uitgedeelde en ongedocumenteerde vreemdelingen, rondreizende jonge vreemdelingen, Noord-Afrikaanse migranten en (jongvolwassen) asielzoekers, inclusief alleenstaande minderjarigen. Deze personen komen op verschillende momenten op verschillende plekken in beeld bij gemeenten, politie, justitie, zorgpartners en de vreemdelingenketen.
- We stellen grenzen aan overlastgevend en strafbaar gedrag door stevig en zichtbaar op te treden tegen overtredingen en zo het gedrag van overlastgevers te normeren. Overlastgevers bieden we perspectief door het aanbieden van hulp en zorg of terug geleiding naar opleiding, werk of land van herkomst.
- Naar aanleiding van het toenemend aantal escalaties door een kleine groep jongeren intensiveren we de komende jaren de aanpak van jongerenoverlast. Het doel is om rust te creëren en te bewaren in alle wijken, en daarmee jongerenoverlast beheersbaar te houden.
- Jongeren bieden we perspectief door hen alternatieven en toekomstkansen te bieden, door de samenwerking tussen ouders, opvoeders en scholen te versterken en door hun weerbaarheid tegen verleidingen van het criminele pad te vergroten."
- We werken aan een goede informatiepositie over wat er gebeurt en starten op de plekken waar de meeste problematiek is en de meest recente incidenten met een openbare-ordeverstoring karakter hebben plaatsgevonden.
- We vergroten onze kennis en vakbekwaamheid over wat jongeren beweegt, zowel online als op straat.

Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs) criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg

- Utrecht speelt een centrale rol in de (inter)nationale drugshandel. Geweld wordt niet geschuwd, beschietingen en explosies vinden plaats in onze stad. Het is onvoorstelbaar hoeveel geld en geweld er in de wereld van drugshandel omgaat en met hoeveel maatschappelijke ontwrichting dit gepaard gaat. We zien dat criminele netwerken op allerlei manieren ook de zorg zijn binnengedrongen.
- De aanpak van de ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit is complex en vraagt een lange adem, temeer gezien de toenemende verwevenheid met de zorgsector die wordt gebruikt als financieringsbron en dekmantel.
- Onze inzet blijft daarom hard nodig. We blijven de lijn van de [nota Grenzen Stellen Perspectief Bieden](#) volgen, en houden focus op tegengaan van ondermijning in de zorg. De kern van de nota zijn twee pijlers: het doorbreken van criminele carrières en het doorbreken van criminele geldstromen.

Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust

- We willen de democratische rechtsorde beschermen en excessen door maatschappelijke onrust tegengaan.
- We zetten vanuit [Utrecht zijn we samen](#) in op het tegengaan van schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme. Dit doen we door een groot netwerk van professionals en bondgenoten in te zetten.
- We bieden deskundigheidsbevordering aan zodat (online) trends en excessen tijdig gesignaleerd kunnen worden. Bijvoorbeeld bij nieuwe vormen van extremisme, desinformatie en schadelijke polarisatie, waarbij ook aandacht is voor de rol van online media.

- We zetten persoonsgerichte aanpak in bij personen die de democratische rechtsorde (dreigen te) ondermijnen.
- Veiligheidsmaatregelen die we toepassen ter bescherming van de democratische rechtsorde, worden gebaseerd op actuele (online) informatie en risico-inschattingen en komen tot stand in nauwe afstemming met de politie en andere veiligheidsdiensten. Denk hierbij aan maatregelen in het kader van het stelsel van bewaken en beveiligen, evenals van het in goede banen leiden van vreedzame demonstraties.

Veilige stad voor vrouwen

- We willen dat Utrecht een veilige stad is voor vrouwen. We willen dat Utrecht veilig is voor vrouwen die met geweld te maken krijgen; achter de voordeur en in de openbare ruimte.
- We zetten in op het vroegtijdig tegengaan van geweld in afhankelijkheidsrelaties door de aanpak geweld tegen vrouwen te versterken met bewustwording en normering, (vroeg) signalering, een stevige daderaanpak, bescherming en opvang.
- We besteden aandacht aan veiligheid in de openbare ruimte met de aanpak straatintimidatie. Daarbij vinden we het belangrijk de openbare ruimte te bezien door de ogen van vrouwen en nodigen hen uit samen met ons de openbare ruimte te schouwen zodat deze verbeterd kan worden.
- We versterken de veiligheid van vrouwen door de digitale omgeving mee te nemen. Dit doen we door het signaleren van online dynamieken en schadelijke trends. Ook zetten we in op goede doorverwijzing bij digitale incidenten en/of schadelijke content in het online domein (zoals deepfakes en sextortion).

Weerbare samenleving

- We willen ons -samen met partners in de stad- beter voorbereiden op de gevolgen van maatschappelijke ontwrichting door een grootschalige en langdurige crisis.
- Onze inzet is erop gericht de (digitale) weerbaarheid van onze eigen organisatie en van onze crisisorganisatie te vergroten. En ook op het inrichten van noodsteunpunten in de wijken.
- Hierbij zijn zelfredzaamheid en samenredzaamheid in Utrecht sleutelbegrippen.

Reguliere werkzaamheden en wettelijke verplichtingen

Naast de doelstellingen in de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 blijft de burgemeester zich vanuit haar OOV-portefeuille inzetten op het integraal veiligheidsbeleid. Dit bestaat uit bestaand beleid, maatregelen, instrumenten, bevoegdheden en voorzieningen die nodig zijn om de stad veilig te houden. Denk hierbij onder meer aan de wettelijke taken op het gebied van crisisbeheersing, huiselijk geweld (huisverboden), acties in het kader van preventie, het faciliteren van demonstraties, het voorkomen van en prepareren op openbare ordeverstoringen met de driehoekspartners en de voorbereiding van de inzet van de bestuurlijke maatregelen in het kader van openbare ordehandhaving. Verder valt te denken aan gemeentelijk cameratoezicht in het kader van de openbare orde, het veilig en feestelijk verloop van Koningsnacht/-dag en de Jaarwisseling, ordelijk verloop van wedstrijden in het betaald voetbal en de aanpak van woonoverlast.

Leidende principes voor de uitvoering

De volgende vijf leidende principes zijn richtinggevend bij de uitvoering van de Veiligheidsagenda.

1. Grenzen stellen, perspectief bieden
2. Ongelijk investeren voor gelijke kansen
3. Integrale samenwerking: verantwoordelijkheid nemen en rolvastheid
4. Aandacht voor Utrechtse jeugd en jongvolwassenen
5. Informatie- en risicogestuurd werken.

Juridische context

Op grond van artikel 38b lid 1 Politiewet stelt de gemeenteraad ten minste eenmaal in de vier jaar de doelen vast die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie. De doelen worden met dit raadsvoorstel Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 voorgelegd.

Beslistermijn

Op grond van artikel 38b lid 1 Politiewet stelt de gemeenteraad ten minste eenmaal in de vier jaar de doelen vast die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie. Dit wordt vastgelegd in het integraal veiligheidsplan (IVP) dat de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 heet. Het is wenselijk de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 zo spoedig mogelijk na afloop van de huidige Veiligheidsagenda (1-1-2027) te laten vaststellen door de raad.

Beoogd effect

In de eerste plaats dient de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 om de veiligheid en leefbaarheid van de stad te verbeteren. Specifieker werken we aan:

- het terugdringen van de toename van overlast en criminaliteit, zodat (het gevoel van) de veiligheid in buurt en wijk wordt vergroot;
- het tegengaan van ontwrichtende effecten van ondermijnende (drugs)criminaliteit, met daarbij tevens focus op het tegengaan van ondermijning in de zorg;
- het beschermen van de democratische rechtsorde en het tegengaan van excessen door maatschappelijke onrust;
- een stad waar vrouwen zich op ieder moment van de dag veilig voelen;
- een samenleving die weerbaar is en voorbereid is op mogelijke incidenten, rampen en crises die impact hebben op stad en gemeentelijke organisatie.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- [Document Utrecht - Raadsbesluit Nota Grenzen stellen, perspectief bieden tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugsgelateerde criminaliteit \(28122021\).pdf](#) - iBabs Publieksporaal
- [Document Utrecht - Veiligheidsagenda 2023-2026 \(mei 2023\).pdf](#) - iBabs Publieksporaal
- [Raadsbrief Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda 2023 Utrecht - iBabs Publieksporaal \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)
- [Raadsbrief Herijking Utrecht zijn we samen Utrecht - iBabs Publieksporaal](#)
- [Raadsbrief Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda 2024 Utrecht - iBabs Publieksporaal](#)
- [Raadsbrief Aanpak ondermijning in de zorg Utrecht - iBabs Publieksporaal](#)
- [Raadsbrief Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda 2025 Utrecht - iBabs Publieksporaal](#)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De beleidsnota veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 vast te stellen, op basis waarvan de gemeente de komende 4 jaar werkt aan een veilige stad voor inwoners, ondernemers en bezoekers van Utrecht, met als belangrijkste punten: a. Continueren van doelstellingen uit de Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026: i. Terugdringen van overlast en criminaliteit en de wijkveiligheid te vergroten; ii. Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit, en in het bijzonder tegengaan van ondermijning in de zorg; iii. Beschermen democratische rechtsorde (waaronder het tegengaan van excessen door maatschappelijk onrust); b. Aanvullend de volgende doelstellingen toe te voegen: iv. Veilige stad voor vrouwen; v. Weerbare samenleving; c. Bij alle thema's specifiek aandacht hebben voor de manier waarop digitale technische ontwikkelingen enerzijds en de online leefwereld anderzijds de problematiek versterken of nieuwe risico's creëren, die veiligheid en leefbaarheid in stad en buurt direct beïnvloeden, en is dit geen aparte doelstelling meer.
Argumenten	
1.1	<u>Prioriteiten uit 2023-2026 zijn actuele, urgente opgaven waarbij de veiligheidssituatie in de stad ten opzichte van vier jaar geleden complexer en uitdagender is geworden.</u>

	De trends en ontwikkelingen die zichtbaar waren tijdens het opstellen van Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026 hebben zich tijdens de looptijd van de beleidsnota in grote lijnen doorgezet. De prioriteiten uit de Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026 zijn daarom nog steeds relevant en urgent voor de komende vier jaren. Met de groei van de stad groeit ook de grootstedelijke problematiek. Overlastmeldingen en criminaliteitscijfers zijn gestegen, drugsproblematiek is diepgeworteld in Utrecht en (preparatie op mogelijke) excessen door maatschappelijke onrust blijven om veel inzet van gemeente en veiligheidspartners vragen. De Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 bouwt daarom voort op de prioriteiten uit de Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026. Daarbij zijn accentverschuivingen, zoals die naar ondermijning in de zorg, opgenomen in de nieuwe Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030. Een effectieve inzet op de doelstellingen vraagt om een lange adem. Het continueren van de doelstellingen maakt dat mogelijk.
1.2	<u>Brede maatschappelijke uitdagingen zoals geweld tegen vrouwen en geopolitieke ontwikkelingen vragen om aanvullende doelstellingen.</u> Naast dat er doelstellingen (aangescherpt) worden doorgezet, zetten we in op een aanpak geweld tegen vrouwen. Daarnaast kunnen geopolitieke ontwikkelingen, klimaatveranderingen en netcongestie in Nederland leiden tot een grootschalige en langdurige ramp of crisis, met ook een grote impact op de Utrechtse samenleving. Daarom zijn in de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 de doelstellingen 'veilige stad voor vrouwen' en 'weerbare samenleving' toegevoegd.
1.3	<u>De fysieke en online leefwereld zijn verbonden en vraagt een hybride aanpak op alle veiligheidsthema's en geen aparte doelstelling.</u> De digitalisering van de samenleving gaat onverminderd door en dat heeft ook effect op de veiligheidsvraagstukken. De fysieke en online leefwereld zijn verbonden en vraagt een hybride aanpak bij de veiligheidsvraagstukken. Daarom is de digitale component van veiligheid verweven in alle doelstellingen van de veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 en is het geen aparte doelstelling meer.
1.4	<u>De Veiligheidsagenda draagt bij aan lokale, regionale en landelijke doelstellingen in veiligheidsbeleid.</u> Met de Veiligheidsagenda dragen we bij aan de doelstellingen zoals beschreven in het Coalitieakkoord 'Voor Uuuu' 2026-2030 en in de gemeentelijke beleids- en uitvoeringsprogramma's die daarmee samenhangen, zoals de Ruimtelijke Strategie 2040 en de Sociale Visie Utrecht 2040. De doelstellingen uit de Veiligheidsagenda sluiten aan bij de prioriteiten die landelijk en regionaal worden vastgesteld in respectievelijk de Landelijke Veiligheidsagenda 2027-2030 en de Regionale Veiligheidsstrategie Midden-Nederland 2027-2030.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	<u>De uitvoering van deze agenda staat onder druk door capaciteitstekort bij de (veiligheids)partners van de gemeente en binnen de gemeente.</u> Een belangrijke randvoorwaarde voor de uitvoering van de prioriteiten is de beschikbare capaciteit bij de partners. Er is echter een groot tekort aan capaciteit bij o.a. de politie, het OM, de rechtbank, zorgpartners en de Jeugdbescherming. We zien ook dat er op de arbeidsmarkt een beperkt aanbod is aan specialisten binnen het veiligheidsdomein. Deze tekorten hebben gevolgen voor onze gezamenlijke uitvoeringskracht binnen deze Veiligheidsagenda. We temporiseren dan wel prioriteren als dit risico zich voordoet.
1.2	<u>Partners kunnen prioriteiten of capaciteit elders leggen waardoor kans is op minder uitvoeringskracht voor deze agenda.</u> Veiligheid is een gezamenlijke integrale opgave van de gemeente en haar partners. Ieder stelt echter prioriteiten en kaders vanuit eigen taakstelling en gezag. Wanneer partners hun prioriteiten anders leggen dan de gemeente heeft dit gevolgen voor de doelstellingen

	in de veiligheidsagenda en het (tijdig) behalen daarvan. Als dit risico zich dreigt voor te doen, dan stemmen we hierover af met partners.
1.3	<u>De beperkte beschikbaarheid van en knelpunten bij woon- en verblijfsruimten voor zorg bemoeilijken de aanpak van veiligheidsproblematiek.</u> Er is een tekort aan (sociale) woonruimte, plekken voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en forensische zorg. We zien lange wachtlijsten in de jeugdhulp- en zorgsector. Hierdoor is het lastig om passende woonruimte en (verblijfs)zorg snel beschikbaar te stellen als de situatie daar vanwege veiligheidsbelang om vraagt. We blijven extra investeren in opvangplekken vanuit de gemeente om tijdelijk de plaatsing op een (crisis)zorg- of behandelplek te overbruggen bij multiproblematiek en hoog risicovolle casuïstiek.
1.4	<u>De afhankelijkheid van niet-structurele (rijks)bijdragen bedreigt de uitvoering van deze agenda.</u> Door de afhankelijkheid van niet-structurele (rijks)bijdragen voor de financiering van onderdelen van onze werkzaamheden en aanpak, bestaat de kans dat beschikbare middelen wegvallen wanneer deze bijdragen niet worden voortgezet, met als gevolg dat activiteiten moeten worden afgeschaald of beëindigd. Hierdoor komt de realisatie van de beoogde doelstellingen en de leefbaarheid en veiligheid in de stad onder druk te staan. We ondervangen dit risico door helder te houden welke middelen nodig zijn en daarvoor te lobbyen. Daarbij brengen we in kaart wat de eventuele gevolgen zijn van minder of geen (incidentele) middelen. We blijven ook zorgvuldig afwegen welk werk we waarmee doen en waar we, indien nodig, kunnen herstructureren. Het uitgangspunt is daarbij dat we zo min mogelijk afdoen aan de inzet voor de veiligheid van onze inwoners.
1.5	<u>Nieuwe crises die veel van de gemeentelijke capaciteit vragen, de extra inzet van de gemeente op weerbaarheid en grote opschaling bij incidentbestrijding beperken de uitvoeringskracht voor deze agenda.</u> Door nieuwe crises die veel van onze capaciteit vragen, zoals dit bijvoorbeeld speelt bij het Midden-Oosten conflict, onze extra inzet op weerbaarheid door geopolitieke ontwikkelingen en bij grote opschaling bij incidentbestrijding (zoals bij de explosie Visscherssteeg) bestaat de kans op minder uitvoeringskracht met als gevolg dat de doelstellingen uit de Veiligheidsagenda niet of niet tijdig worden behaald. We temporiseren dan wel prioriteren als dit risico zich voordoet.
1.6	<u>Toenemende polarisatie en daardoor onder druk staan van vertrouwen tussen inwoners in buurten gaat gepaard met verkleinen van vertrouwen in de overheid.</u> Door toenemende polarisatie in de maatschappij en het daardoor onder druk staan van vertrouwen tussen inwoners in buurten, bestaat de kans dat het vertrouwen van inwoners in de overheid en de democratische rechtsorde verder afneemt en de noodzakelijke basis voor samenwerking verzwakt. Dit heeft als gevolg dat activiteiten binnen onze aanpak minder effectief zijn en de beoogde doelstellingen onvoldoende worden gerealiseerd. We bouwen aan vertrouwen in de overheid door voorspelbaar te zijn en duidelijk, open en eenduidig te werken en te communiceren. Ook blijven we inzetten op het vergroten van de meldingsbereidheid.

Financiën

Onderstaande tabel is opgesteld met inachtneming van de Programmabegroting 2027 (ten tijde van presentatie en publicatie op 24 september 2026).

	bedragen* € 1.000			
Doelstellingen	2027	2028	2029	2030
<i>Lasten</i>				
Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit	25.459	24.427	24.427	23.291
<i>Preventieve en repressieve maatregelen, zoals inzet Eropaf team, toezicht en handhaving, versterken weerbaarheid jongeren tegen verleidingen van het criminele pad, stevig en zichtbaar optreden tegen overtredingen, perspectief bieden met hulp en zorg of terugleiding naar opleiding, werk of land van herkomst</i>				
<i>Waarvan:</i>				
<i>Bijdrage Samenwerkingsverbanden - Zorgen Veiligheidshuis Utrecht en Landelijk Bureau Zorg- en Veiligheidshuizen</i>	2.723	2.723	2.723	1.587
<i>Jongerenwerk - Jeugd en Veiligheid</i>	6.160	6.160	6.160	6.160
<i>Straatveiligheid</i>	150	150	150	150
<i>Cameratoezicht</i>	967	967	967	967
<i>Overlastgevende Criminele Vreemdelingen</i>	686	686	686	686
<i>Samen eropaf</i>	1.103	1.103	1.103	1.103
<i>Toezicht en handhaving wijkveiligheid</i>	4.735	4.737	4.737	4.736
<i>Overige uitvoeringskosten inclusief materieel budget</i>	8.935	7.901	7.901	7.902
Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg	6.919	7.021	7.030	7.030
<i>Preventieve en repressieve maatregelen, zoals voorkomen van jonge aanwas, voorkomen doorgroeien, verbeteren perspectief, verstoren criminele activiteiten, fenomenen analyses, actie- en controle dagen, interne bewustwordingssessies</i>				
Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust	6.994	7.332	7.355	7.356
<i>Tegengaan van schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme (Utrecht zijn we samen), o.a. door groot netwerk aan professionals en bondgenoten in te zetten, aanbieden van deskundigheidsbevordering, inzet persoonsgerichte aanpak</i>				
Veilige stad voor vrouwen	315	315	315	315
<i>O.a. meer inzet op bewustwording en normering, (vroeg) signalering, bescherming en opvang van slachtoffers en een stevige plegeraankpak, preventieve en handhavende maatregelen voor straatintimidatie en versterken van de veiligheid van vrouwen door de impact van de digitale omgeving mee te nemen.</i>				
Weerbare samenleving	1.000	1.000	1.000	1.000
<i>Gemeentebreed budget ten behoeve van vergroten (digitale) veiligheid van de gehele eigen organisatie en de crisisorganisatie, inrichten van noodsteunpunten in de stad.</i>				
Totaal benodigd budget (A)	40.688	40.095	40.127	38.991
Reeds in de begroting gedekt (B)	39.168	38.938	38.969	37.834
<i>Baten</i>				
Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit	-363			
Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg	0	0	0	
Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust	-1.157	-1.157	-1.157	-1.157
Veilige stad voor vrouwen				
Weerbare samenleving				
Totaal bijdragen van derden (C)	-1.520	-1.157	-1.157	-1.157
Nog niet gedekte kosten (A-B-C)	0	0	0	0

	bedragen* € 1.000			
Doelstellingen	2027	2028	2029	2030
<i>Lasten</i>				
Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit	25.459	24.427	24.427	23.291
<i>Preventieve en repressieve maatregelen, zoals inzet Eropaf team, toezicht en handhaving, versterken weerbaarheid jongeren tegen verleidingen van het criminele pad, stevig en zichtbaar optreden tegen overtredingen, perspectief bieden met hulp en zorg of terugleiding naar opleiding, werk of land van herkomst</i>				
Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg	6.919	7.021	7.030	7.030
<i>Preventieve en repressieve maatregelen, zoals voorkomen van jonge aanwas, voorkomen doorgroeien, verbeteren perspectief, verstoren criminele activiteiten, fenomeenanalyses, actie- en controle dagen, interne bewustwordingssessies</i>				
Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust	6.994	7.332	7.355	7.356
<i>Tegengaan van schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme (Utrecht zijn we samen), o.a. door groot netwerk aan professionals en bondgenoten in te zetten, aanbieden van deskundigheidsbevordering, inzet persoonsgerichte aanpak</i>				
Veilige stad voor vrouwen	315	315	315	315
<i>O.a. meer inzet op bewustwording en normering, (vroeg) signalering, bescherming en opvang van slachtoffers en een stevige plegeraanpak, preventieve en handhavende maatregelen voor straatintimidatie en versterken van de veiligheid van vrouwen door de impact van de digitale omgeving mee te nemen.</i>				
Weerbare samenleving	1.000	1.000	1.000	1.000
<i>Vergroten (digitale) veiligheid van de eigen organisatie en de crisisorganisatie, inrichten van noodsteunpunten in de stad.</i>				
Totaal benodigd budget (A)	40.688	40.095	40.127	38.991
Reeds in de begroting gedekt (B)	39.168	38.938	38.969	37.834
<i>Baten</i>				
Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit	-363			
Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg	0	0	0	
Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust	-1.157	-1.157	-1.157	-1.157
Veilige stad voor vrouwen				
Weerbare samenleving				
Totaal bijdragen van derden (C)	-1.520	-1.157	-1.157	-1.157
Nog niet gedekte kosten (A-B-C)	0	0	0	0

Coalitieakkoord 2026-2030

In het Coalitieakkoord 2026-2030 zijn vanaf 2027 structureel middelen beschikbaar gesteld voor:

- het bestrijden van overlast door de inzet van jongeren- en eropaf-teams (3,5 miljoen euro)
- extra inzet straatveiligheid (0,150 miljoen euro)
- weerbaarheid en aanpak om te zorgen dat de organisatie en inwoners weerbaar zijn tegen mogelijke rampen en crisis, bijvoorbeeld stroomuitval (1 miljoen euro - waarvan 0,5 miljoen euro aan verwachte Rijksbijdragen Weerbaarheid die nog onzeker zijn - en voor 2026 0,5 miljoen euro)
- De aanpak van femicide (geweld tegen vrouwen) (0,2 miljoen euro)
- Faciliteren van demonstraties (0,2 miljoen euro)

Vervolg

Voortgangsrapportages

In jaarlijkse voortgangsrapportages zullen wij rapporteren over de voortgang van de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030.

Zicht op effect

In de wetenschap dat zicht op impact waardevol is, ondernemen we veel activiteiten om daar zo goed mogelijk vooruitgang te boeken. Zo toetsen we tussentijds resultaten aan recent onderzoek en kennis

over wat wel en niet werkt in de hulpverlening of wijkgerichte aanpak. Kennis over risico-en beschermende factoren voor afglijden in de criminaliteit benutten we in onze aanpakken. Daarbij zetten we zoveel mogelijk acties in die aantoonbaar resultaat hebben. Voor het aanbod van maatregelen kijken we naar wat lokaal nodig is en resultaat kan hebben. Tijdens de uitvoering wordt de voortgang van wat we doen in de gaten gehouden. In jaarlijkse voortgangsrapportages gaan we vooral in op de maatregelen die we hebben ondernomen. Kwantitatieve gegevens over de uitvoering worden naast kwalitatieve bronnen (zoals de ervaringen van professionals) gelegd, zodat een zo compleet mogelijk beeld ontstaat.

Samen stad maken

'Gemeente aan zet' van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Dit voorstel zet de Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026 voort waarbij in 2022 meerdere gesprekken zijn gevoerd in de Utrechtse wijken met inwoners, ondernemers, wijkagenten en andere professionals. Deelnemers herkenden de prioriteiten binnen de Veiligheidsagenda (IVP).

Voor dit voorstel zijn onze partners in 2026 bevroegd tijdens bestaande samenwerkingsvormen en/of overlegvormen.

Daarnaast is gebruik gemaakt van signalen die ons regulier bereiken, onder andere via de veiligheidsteams in de wijken.

Participatie is een belangrijk onderdeel binnen de aanpak van veiligheidsproblematiek. We werken vanuit een brede coalitie van inwoners, ondernemers, professionals en partners en we zijn blijvend met elkaar in gesprek over de gezamenlijke aanpak van de veiligheidsproblematiek.

Communicatie

Na vaststelling van de beleidsnota informeert de gemeente de veiligheids- en zorgpartners in het sociaal domein.

De gemeente maakt via diverse kanalen de inhoud van het voorstel bekend.

(Niet)Referendabel

De [Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht](#) is van toepassing.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Beleidsnota Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030
- Raadsbrief

Bijlagen informatief

-

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J. Hofland	Datum	6 oktober 2026
E-mail	j.hofland@utrecht.nl	Kenmerk	34224983
Type brief	Aanbiedingsbrief	Onderwerp	Raadsvoorstel beleidsnota Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

U ontvangt van ons het raadsvoorstel Beleidsnota Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030. Met deze agenda geven wij invulling aan de wettelijke verplichting om iedere vier jaar een Integraal Veiligheidsplan vast te laten stellen. De Veiligheidsagenda vormt het kader voor de Utrechtse veiligheidsaanpak in de periode 2027-2030 die we samen met onze partners uitvoeren. Zij beschrijft de ontwikkelingen die wij zien, de keuzes die wij maken en de doelstellingen waar wij de komende jaren samen met onze partners aan werken.

Veiligheid vraagt om focus én volharding

Utrecht is een aantrekkelijke, groeiende stad. Dat is een kracht, maar brengt ook uitdagingen met zich mee. Steeds meer mensen wonen, werken, studeren en verblijven in onze stad. Daarmee neemt ook de druk op de openbare ruimte toe. Daarnaast zien wij dat criminaliteit en overlast zich ontwikkelen en steeds vaker verweven zijn met maatschappelijke, sociale en digitale vraagstukken. Ook internationale ontwikkelingen, maatschappelijke spanningen en digitale dreigingen hebben steeds meer invloed op de veiligheid in de stad.

Tegen die achtergrond is de Veiligheidsagenda opgesteld. De agenda bouwt voort op de koers van de afgelopen vier jaar. Dat is een bewuste keuze. Op basis van analyses, data en ervaringen van professionals constateren wij dat de prioriteiten waarop de afgelopen jaren is ingezet onverminderd urgent zijn. Veel van deze opgaven zijn diepgeworteld en vragen om een lange adem. In de Veiligheidsagenda 2027-2030 zetten we daarom drie prioriteiten voort:

- het tegengaan/terugdringen van de toename van overlast en criminaliteit en de wijkveiligheid vergroten,
- het tegengaan van ontwrichtende effecten van ondermijnende (drugs)criminaliteit, met daarbij tevens focus op het tegengaan van ondermijning in de zorg,
- het beschermen van de democratische rechtsorde en het tegengaan van excessen als gevolg van maatschappelijke onrust.

We richten ons de komende jaren ook op aanvullende prioriteiten:

- werken aan een stad waar vrouwen zich op ieder moment van de dag veilig voelen,
- een weerbare samenleving.

Bij alle vijf prioriteiten hebben we specifiek aandacht voor de manier waarop digitale technische ontwikkelingen enerzijds en de online leefwereld anderzijds de problematiek versterken of nieuwe risico's creëren, die veiligheid en leefbaarheid in stad en buurt direct beïnvloeden. Dat betekent dat het in deze Veiligheidsagenda geen aparte doelstelling meer is.

Wij zien in het coalitieakkoord steun voor de koers met de genoemde prioriteiten. Niet alleen omdat de prioriteiten uit de huidige Veiligheidsagenda daarin zijn opgenomen, maar ook omdat voor deze prioriteiten aanvullende structurele middelen beschikbaar zijn gesteld. Dat biedt een belangrijke basis om de ingezette aanpakken voort te zetten, verder te versterken en met onze partners te blijven investeren in een veilige en leefbare stad.

Juist daarom kiezen wij ervoor om de komende jaren vooral te investeren in de uitvoering en versterking van de aanpakken die hun waarde hebben bewezen. De veiligheidsopgaven waarvoor Utrecht staat zijn groot en hardnekkig. Met deze Veiligheidsagenda zetten we ons in met extra focus en middelen op de thema's waar de risico's voor onze stad en inwoners het grootst zijn. Waar ontwikkelingen daarom vragen, scherpen wij deze aanpakken aan. Daarbij houden we nadrukkelijk rekening met de beschikbare capaciteit en prioriteiten bij de samenwerkingspartners en de krappe arbeidsmarkt met betrekking tot het veiligheidsdomein.

Extra aandacht voor opkomende en urgente ontwikkelingen

Hoewel de doelstellingen aansluiten op de vorige Veiligheidsagenda, leggen wij binnen de uitvoering nieuwe accenten. Dat geldt in het bijzonder voor de aanpak van geweld tegen vrouwen, de aanpak van jongerenoverlast, de bescherming van de democratische rechtsorde, het vergroten van maatschappelijke weerbaarheid en het tegengaan van ondermijning in de zorg.

Vijf doelstellingen voor een veilige stad

De Veiligheidsagenda richt zich op vijf doelstellingen. Deze doelstellingen zijn gebaseerd op de huidige Veiligheidsagenda, actuele trends en ontwikkelingen, veiligheidsanalyses en de uitgangspunten uit het coalitieakkoord.

1. Het terugdringen van overlast en criminaliteit

Overlast en criminaliteit hebben directe invloed op het dagelijks leven van inwoners. Daarom blijven wij stevig inzetten op het vergroten van de veiligheid in buurten en wijken. Dat doen wij door zichtbaar op te treden tegen overlastgevend en strafbaar gedrag, maar ook door perspectief te bieden aan mensen die dreigen af te glijden. Bijzondere aandacht gaat uit naar overlast van jongeren, overlast door personen met een samenloop van complexe problemen en een gevaarsrisico, overlastgevende criminele vreemdelingen en Oost-Europese migranten.

2. Het tegengaan van de ontwrichtende effecten van ondermijnende (drugs)criminaliteit

De positie van Utrecht binnen nationale en internationale drugsstromen maakt dat ondermijnende criminaliteit een blijvende bedreiging vormt voor de veiligheid van de stad. De verwevenheid tussen de boven- en onderwereld is groot en raakt steeds vaker ook sectoren zoals de zorg. Daarom zetten wij de aanpak Grenzen Stellen, Perspectief Bieden voort en zetten wij ons in om criminele carrières en criminele geldstromen te doorbreken. Daarbij zetten we ons in om criminele inmenging in de zorgsector te voorkomen.

3. Het beschermen van de democratische rechtsorde en het tegengaan van excessen door maatschappelijke onrust

Vrijheid van meningsuiting, demonstratierecht en democratische waarden vormen het fundament van onze samenleving. Tegelijkertijd zien wij een toename van maatschappelijke spanningen, dreigingen richting instituties en gezagsdragers, polarisatie en radicalisering. Ongewenste buitenlandse beïnvloeding, bijvoorbeeld in de vorm van het verspreiden van desinformatie kunnen voor (verdere) verdeeldheid zorgen en drukken op onze democratische rechtsorde. De komende jaren investeren wij daarom verder in openbare orde, crisisparaatheid, het tegengaan van schadelijke polarisatie en het beschermen van de democratische rechtsorde.

4. Een veilige stad voor vrouwen

Iedere vrouw moet zich in Utrecht op elk moment van de dag veilig kunnen voelen, zowel in de openbare ruimte als achter de voordeur en online. Daarom krijgt de aanpak van geweld tegen vrouwen een nadrukkelijker plaats binnen de Veiligheidsagenda. Wij zetten in op bewustwording en normering, vroegsignalering, bescherming en opvang van slachtoffers, een stevige plegeraanpak en de verdere verkenning van een Filomena-centrum in Utrecht. Ook zetten wij de aanpak van straatintimidatie voort.

5. Een weerbare samenleving

De wereld wordt onvoorspelbaarder. Geopolitieke ontwikkelingen, klimaatveranderingen en netcongestie kunnen in Nederland leiden tot een grootschalige en langdurige ramp of crisis, met ook een grote impact op de Utrechtse samenleving. Onze inzet is er primair op gericht de (digitale) weerbaarheid van onze eigen organisatie en van onze crisisorganisatie te vergroten. Bijvoorbeeld door afspraken te maken over de continuïteit van onze kritieke processen en hiervoor locaties van noodstroom te voorzien. En ook door alternatieve communicatiemiddelen te faciliteren en door werkafspraken te maken over de bemensing van kritieke processen. Door het inrichten van noodsteunpunten in de wijken voorzien we inwoners van informatie als de reguliere communicatie is uitgevallen en bieden we de mogelijkheid om noodmeldingen (112) te doen. Daarnaast ondersteunen we vanuit de noodsteunpunten maatschappelijke initiatieven voor hulp aan verminderd zelfredzamen. In het versterken van de weerbare samenleving zijn zelfredzaamheid en samenredzaamheid in Utrecht sleutelbegrippen. Daarom werken we in onze voorbereiding nauw samen met onze partners in de stad.

Extra aandacht voor opkomende en urgente ontwikkelingen

Hoewel de doelstellingen aansluiten op de vorige Veiligheidsagenda, leggen wij binnen de uitvoering nieuwe accenten. Dat geldt in het bijzonder voor de aanpak van geweld tegen vrouwen, de bescherming van de democratische rechtsorde, het vergroten van maatschappelijke weerbaarheid en het tegengaan van ondermijning in de zorg.

Financiën

De doelstellingen uit de Veiligheidsagenda worden ondersteund door structurele middelen die beschikbaar zijn voor het voortzetten van verschillende aanpakken, rijksmiddelen en aanvullende structurele middelen uit het coalitieakkoord. De investeringen uit het coalitieakkoord versterken de uitvoering van de Veiligheidsagenda in de komende jaren en stellen ons in staat om de gekozen doelstellingen met extra kracht uit te voeren. Het gaat daarbij om:

- het bestrijden van overlast door de inzet van jongeren- en eropaf-teams (3,5 miljoen euro)
- het versterken van de weerbaarheid van de organisatie en inwoners tegen mogelijke rampen en crisis, bijvoorbeeld stroomuitval (0,5 miljoen euro in 2026 en 1 miljoen euro vanaf 2027, waarvan 0,5 miljoen euro aan verwachte Rijksbijdragen Weerbaarheid die nog onzeker zijn)
- de aanpak van femicide (geweld tegen vrouwen) (0,2 miljoen euro)
- het faciliteren van demonstraties (0,2 miljoen euro)
- maatregelen ter versterking van de straatveiligheid (0,15 miljoen euro)

Tot slot

Veiligheid is geen vanzelfsprekendheid. Het vraagt iedere dag opnieuw om samenwerking, investeringen en de bereidheid om grenzen te stellen én perspectief te bieden. Met deze Veiligheidsagenda kiezen wij voor een aanpak die voortbouwt op wat werkt, inspeelt op nieuwe ontwikkelingen en zich richt op problematiek die de grootste invloed heeft op de veiligheid en leefbaarheid van Utrecht. Daarbij blijven we ruimte houden voor maatwerk en flexibiliteit als de actualiteit daarom vraagt.

De komende jaren blijven wij samen met veiligheids- en zorgpartners, inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties werken aan een stad waarin iedereen veilig kan wonen, werken, ondernemen en zich vrij kan voelen.

Wij zien uit naar de behandeling van de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 in uw raad.

Burgemeester en wethouders

Datum 6 oktober 2026
Ons kenmerk 34224983

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Veiligheidsagenda Utrecht 2027 - 2030

Beleidsnota integraal veiligheidsplan Utrecht

Gemeente Utrecht

utrecht.nl/veiligheid

Veiligheidsagenda Utrecht 2027 - 2030

Beleidsnota integraal veiligheidsplan Utrecht

Openbare orde en veiligheid

Colofon

Vaststelling college: dinsdag 22 september 2026

Vormgeving: Enof creatieve communicatie

Beeld:

Omslag: Jimme Porton

Foto 1: Gemeente Utrecht

Foto 2: Peter Hulshof

Foto 3: Robert Oosterbroek

Foto 4: Gemeente Utrecht

Foto 5: Eelkje Colmjon

Foto 6: Jelle Verhoeks

Foto 7: Eelkje Colmjon

Foto 8: Gemeente Utrecht

Foto 9: Shutterstock

Foto 10: Gemeente Utrecht

Foto 11: J. Soeterik

Foto 12: Ruben May

Foto 13: Eelkje Colmjon

Foto 14: Gemeente Utrecht

Foto 15: Jelle Verhoeks

Foto 16: Stefan Cornelis

Foto 17: Robert Oosterbroek

Foto 18: Bas van Setten

Foto 19: Rebecca Brockbernd

Voorwoord burgemeester

Utrecht is een prachtige, groeiende stad. Daarom moeten we blijven investeren in wat ons sterk maakt: veiligheid, vertrouwen en weerbaarheid. Een veilige stad begint bij het stellen van grenzen én het bieden van perspectief. Dat is geen tegenstelling; het is precies de combinatie die de Utrechtse aanpak typeert. Als burgemeester ben ik hiervoor verantwoordelijk en ik zie het als mijn taak dat iedereen veilig en met perspectief kan opgroeien en zich beschermd weet door de overheid. Zodat we met name onze jongeren – de volgende generatie – een veilige, gezonde en duurzame leefwereld bieden om zich te ontwikkelen.

In aanvulling op de [Veiligheidsagenda 2023 - 2026](#) zie ik de komende periode een aantal speerpunten waarmee ik samen met de gemeenteraad, het college, veiligheids- en zorgpartners, inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties aan de slag wil. In Utrecht moeten vrouwen zich op elk moment van de dag veilig voelen. Daarom wil ik samen met u werken aan een veilige stad voor vrouwen door het uitbreiden van de aanpak van geweld tegen vrouwen en femicide door sterker in te zetten op preventie en vroegsignalering, onder andere door in te zetten op gelijkwaardige relaties en daar ook jongens en mannen bij te betrekken. Tegelijkertijd voeren we een verdere verkenning uit naar de realisatie van een Filomena-centrum, zetten we in op een stevige plegeraanpak, het bestrijden van seksuele uitbuiting en het voortzetten van de aanpak straatintimidatie. Het terugdringen van de toename van overlast en criminaliteit door EU-onderdanen, mensen met onbegrepen gedrag en gevaarsrisico, overlastgevende criminele vreemdelingen en jongeren is ook van belang. Voor deze problematiek wil ik als centrale stad in Nederland de aanpak sluitend maken, onder meer met de Eropaf-aanpak, regie op jeugdoverlast, de lokale en landelijke aanpak overlastgevende criminele vreemdelingen en door te investeren in handhaving.

Ook zien we de laatste jaren steeds vaker vermenging van (drugs) criminaliteit met de zorg (ondermijning in de zorg). Dat richt grote schade aan: inwoners die recht hebben of aanspraak maken op zorg of ondersteuning krijgen geen, minder of kwalitatief slechte ondersteuning. Het zicht hierop moet worden vergroot en criminele inmenging in de zorgsector in Utrecht moet worden voorkomen. Daarnaast wil ik barrières opwerpen en concreet criminele netwerken aanpakken die actief zijn binnen de zorg.

Om de democratische waarden te beschermen, ontwrichtende dreigingen tegen te gaan, de vrije meningsuiting (zoals demonstratierecht) te garanderen, en de veiligheid en het vertrouwen in instituties te waarborgen, wil ik verstoringen van de openbare orde voorkomen danwel (snel) herstellen en wil ik de crisisparaatheid versterken door de stad, de partners en de gemeentelijke organisatie hierop voor te bereiden. En laten we eerlijk zijn: de wereld om ons heen wordt onvoorspelbaarder. Polarisatie, radicalisering, digitale dreigingen, mondiale crises – ze raken ook Utrecht. Het is daarom van belang om de weerbaarheid van onze stad te vergroten. Door stedelijke netwerken uit te bouwen, (online) polarisatie en radicalisering tegen te gaan, de online weerbaarheid van inwoners en organisaties te versterken tegen bijvoorbeeld desinformatie en door noodsteunpunten in te richten is de stad beter voorbereid op landelijke en globale ontwrichtende crises.

Sharon Dijkma,
Burgemeester van Utrecht

Inhoudsopgave

A. Samenvatting	5	C. Monitoren, sturen en verantwoorden	24
1. Introductie	5	1. Indicatoren	24
2. Doelstellingen	6	2. Risico's	27
B. Veiligheidsagenda 2027 - 2030	7	3. Financiën	30
1. Trends en leidende principes	7	4. Voortgang en verantwoording	32
Algemeen trendbeeld	7	5. Utrechts Sturingsmodel (voor complexe opgaven)	32
Leidende Principes	9	Bijlage 1: Infographic Ontwikkelingen veiligheid in Utrecht (2021 - 2025)	33
2. Waar willen we naartoe?	10		
1. Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit	10		
2. Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg	11		
3. Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust	11		
4. Veilige stad voor vrouwen	12		
5. Weerbare samenleving	12		
3. Hoe willen we dit bereiken?	13		
1. Openbare Orde en Crisisbeheersing	13		
2. Wijkveiligheid en criminaliteitsfenomenen	15		
3. Veiligheid en Zorg	18		
4. Ondermijning	20		
5. Overige veiligheidsthema's	22		

A. Samenvatting

1. Introductie

Iedereen, wie je ook bent en welke keuzes je ook maakt, moet veilig kunnen zijn in onze stad'. Zo luidt de eerste zin van de veiligheidsparagraaf van het [coalitieakkoord 2026-2030](#). We werken in Utrecht aan een leefbare en veilige stad. Waar inwoners zich onbezorgd kunnen bewegen op ieder moment van de dag, ongeacht hun geslacht, geaardheid of afkomst. En waar iedereen zich vrij voelt te zijn wie hij, zij of hen wil zijn.

Bewaken en versterken van de openbare orde en veiligheid vraagt in deze tijd om een duidelijke, gezamenlijke aanpak van grenzen stellen, perspectief bieden en verantwoordelijkheid nemen. Grenzen stellen door stevig en zichtbaar op te treden. Perspectief bieden door alternatieven en toekomstkansen te bieden, door te investeren in sociale samenhang en door weerbaarheid te versterken. En dat we investeren in veiligheid door samen te werken: gemeente, politie, Openbaar Ministerie, scholen, jongerenwerk, zorg- en veiligheidspartners, bedrijven en inwoners. Veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid en opgave.

De gemeenteraad stelt eens in de vier jaar het Integraal Veiligheidsplan (de Veiligheidsagenda) vast (artikel 38b Politiewet). Deze Veiligheidsagenda 2027 - 2030 is een vervolg op de [Veiligheidsagenda 2023 - 2026](#). Het bouwt voort op wat de afgelopen jaren al is bereikt. Dit doen we door uit te voeren wat we de voorgaande periode in werking hebben gesteld met aanscherpingen wanneer nodig. We richten onze inzet op de thema's waar de grootste risico's zijn; het tegengaan van de ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en de overlast en criminaliteit in onze wijken. Daarnaast investeren we in een veilige stad voor vrouwen, een weerbare samenleving, het beschermen van de democratische rechtsorde (en het daarbij tegengaan van excessen door maatschappelijke onrust). Bij alle thema's hebben we specifiek

aandacht voor de manier waarop digitale technische ontwikkelingen enerzijds en de online leefwereld anderzijds de problematiek versterken of nieuwe risico's creëren, die veiligheid en leefbaarheid in stad en buurt direct beïnvloeden.

De Veiligheidsagenda staat niet op zichzelf en sluit aan op het [coalitieakkoord 2026-2030 'Voor Uuuu'](#). Met de uitvoering van de Veiligheidsagenda wordt ook aangesloten op het beleid voor de leefomgeving voor de lange termijn. Om te zorgen dat Utrecht ook op lange termijn een aantrekkelijke, gezonde stad is voor iedereen, is een koers vastgesteld die geldt als stip aan de horizon. Deze staat beschreven in de [Ruimtelijke Strategie 2040](#) (RSU 2040) en de [Sociale Visie Utrecht 2040](#) (SVU 2040).

De integrale veiligheidsaanpak begint met het besef dat een relatief klein aantal mensen verantwoordelijk is voor een groot deel van de overlast en criminaliteit. Dit besef bepaalt hoe we onze inzet opbouwen. We werken volgens een oplopende lijn, van breed naar smal. Eerst brede preventie: voor alle inwoners, gericht op het voorkomen dat problemen ontstaan (in lijn met de RSU 2040 en SVU 2040). Vervolgens selectieve preventie, gericht op de kleinere groep bij wie het risico op afglijden groter is. Voor de kleine groep die daadwerkelijk grenzen overschrijdt, volgt repressie – stevig en zichtbaar optreden. En voor diezelfde laatste groep zetten we vervolgens weer in op preventie, nu in de vorm van herstel en perspectief: voorkomen dat iemand terugvalt en het bieden van nieuwe kansen. Deze lijn maakt concreet wat “grenzen stellen en perspectief bieden” in de praktijk betekent: zoveel mogelijk investeren in preventie, en pas waar dat niet werkt, een duidelijke grens trekken. Het is geen keuze tussen preventie óf repressie, maar een opeenvolging waarin beide hun plek hebben, gericht op precies die groep waar ze het meest effect hebben.

Foto 1: Uitzicht op de Dom

2. Doelstellingen

Op basis van actuele data, professionele inzichten en analyses constateren we dat we onze inzet op de veiligheidsthema's van de afgelopen vier jaar onverminderd moeten voortzetten. Het realiseren van duurzame verbeteringen op veiligheidsgebied vraagt daarbij vaak om een lange adem, consistent handelen en het vasthoudend voortzetten van de ingezette koers. Verder zullen trends en nieuwe ontwikkelingen de komende jaren invloed hebben op de stad. Als er voldoende aanleiding voor is, scherpen wij onze doelstellingen gedurende de looptijd van de Veiligheidsagenda aan. We leven in een periode van toenemende onzekerheden, zowel nationaal als internationaal, die ook in Utrecht zichtbaar en voelbaar zijn.

Veiligheid en leefbaarheid blijven essentiële voorwaarden voor alle inwoners, ondernemers en bezoekers. Het borgen van het reguliere veiligheidswerk vraagt continu om inzet, wendbaarheid, afstemming en samenwerking tussen partners. Hoewel we duidelijke doelstellingen voor de komende vier jaar vaststellen, behouden we aandacht voor de traditionele veiligheidsthema's. Flexibiliteit blijft noodzakelijk, zodat we snel en effectief kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen, risico's of acute problematiek. We bouwen voort op de prioriteiten uit de Veiligheidsagenda 2023 - 2026. Daarbij nemen we accentverschuivingen, zoals die naar ondermijning in de Zorg, mee in de nieuwe Veiligheidsagenda 2027 - 2030. We blijven de gevolgen van digitale ontwikkelingen (zoals artificiële intelligentie (AI) en quantumtechnologie) enerzijds en van de online leefwereld anderzijds, voortdurend vertalen naar onze veiligheidsthema's. De online leefwereld is de digitale omgeving waarin mensen, vooral jongeren, een groot deel van hun sociale leven, informatievoorziening, ontspanning en dagelijkse activiteiten beleven, wat hun handelen in de offline wereld beïnvloedt.

Op basis van de uitgangspunten uit het [coalitieakkoord 2026 - 2030](#) en de actuele trends en ontwikkelingen werken we aan een veilige, leefbare en inclusieve stad voor iedereen. Daarvoor richten we onze inzet op de thema's waar de grootste risico's zijn. Specifiek werken we aan:

Voortbouwend op de Veiligheidsagenda 2023 - 2026:

1. het tegengaan/terugdringen van de toename van overlast en criminaliteit, zodat (het gevoel van) de veiligheid en leefbaarheid in buurt en wijk wordt vergroot;
2. het tegengaan van ontwrichtende effecten van ondermijnende (drugs) criminaliteit, met daarbij tevens focus op het tegengaan van ondermijning in de zorg;
3. het beschermen van de democratische rechtsorde en het tegengaan van excessen als gevolg van maatschappelijke onrust;

en aanvullend werken we aan:

4. een stad waar vrouwen zich veilig voelen;
5. een samenleving die weerbaar is en voorbereid is op mogelijke incidenten, rampen en crises die impact hebben op stad en gemeentelijke organisatie.

Via jaarlijkse rapportages over de voortgang van de Veiligheidsagenda worden de doelstellingen gevolgd in de beleidscyclus. Daarnaast vinden de doelstellingen uit de Veiligheidsagenda een plek in de begrotingscyclus waarin de burgemeester zich vanuit haar OOV-portefeuille blijft inzetten op het integraal veiligheidsbeleid. Dit bestaat uit bestaand beleid, maatregelen, instrumenten, bevoegdheden en voorzieningen die nodig zijn om de stad veilig te houden. Denk hierbij onder meer aan de wettelijke taken op het gebied van crisisbeheersing, huisverboden, acties in het kader van preventie, het faciliteren van demonstraties, het voorkomen van en prepareren op interventies bij (mogelijke) openbare ordeverstoringen met de driehoekspartners en de voorbereiding van de inzet van de bestuurlijke maatregelen in het kader van openbare ordehandhaving. Verder valt te denken aan gemeentelijk cameratoezicht in het kader van de openbare orde, het veilig en feestelijk verloop van evenementen zoals Koningsnacht/-dag en de Jaarwisseling, ordelijk verloop van wedstrijden in het betaald voetbal en de aanpak van woonoverlast.

Foto 2: Overvecht bij avondlicht.

B. Veiligheidsagenda 2027 - 2030

1. Trends en leidende principes

Algemeen trendbeeld

De Veiligheidsagenda 2027 - 2030 volgt in grote lijnen de richting en trends die beschreven worden in de [Veiligheidsagenda 2023 - 2026](#). Uit de voortgangsrapportages [2023](#), [2024](#) en [2025](#) van de Veiligheidsagenda 2023 - 2026 zijn de ontwikkelingen en bijstellingen sinds 2022 te lezen. De veiligheidsagenda 2027 - 2030 bouwt voort op wat de afgelopen jaren is gedaan en is bereikt. We zien de volgende trends en ontwikkelingen op het gebied van veiligheid in onze stad.

Veiligheid als complexe en hybride uitdaging

De afgelopen jaren is het eens te meer duidelijk geworden dat veiligheid en stabiliteit geen vanzelfsprekendheden zijn in Europa en in andere landen waar Utrechtse inwoners zich nauw mee verbonden voelen. Geopolitieke ontwikkelingen, klimaatveranderingen, digitale dreigingen en netcongestie kunnen in Nederland leiden tot een grootschalige en langdurige ramp of crisis, met ook een impact op de Utrechtse samenleving. We zien verder dat steeds vaker scherp stelling wordt genomen in het maatschappelijk debat en demonstraties zelden nog homogeen van aard zijn. Maatschappelijk ongenoegen is steeds zichtbaarder en het debat lijkt te verharden. Dit kan leiden tot [maatschappelijke onrust](#) bijvoorbeeld als gevolg van verscherpende tegenstellingen tussen groepen in de samenleving en [groeiende weerstand tegen de overheid](#).

De digitalisering van de samenleving gaat onverminderd door en dat heeft ook effect op de veiligheidsvraagstukken. De fysieke en online leefwereld zijn verbonden en vraagt een hybride aanpak. Online platforms en nieuwe technologieën zoals AI, spelen een belangrijke rol in criminaliteitsontwikkelingen. Digitale middelen worden ingezet bij traditionele criminaliteit, echt en nep is moeilijk te onderscheiden,

intimidatie vindt ook online plaats, sociale media en het internet vormen broedplaatsen voor radicalisering of extremisme en wanneer de spanning in de stad oploopt weten mensen elkaar via het internet razendsnel te vinden. Het is voor overheden een uitdaging om goed zicht te krijgen op wat zich online afspeelt en hier adequaat op te reageren. Dit vraagt specifieke aandacht voor de [digitale component](#) van de veiligheidsproblematiek.

Criminaliteit is niet altijd zichtbaar op straat. In 2024 werd uit het ondermijningsbeeld van de politie Midden-Nederland duidelijk dat criminelen toegang hebben gekregen tot de [zorgsector](#) en misbruik maken van kwetsbare groepen en sectoren voor financieel gewin. Deze ontwikkeling illustreert ontwrichtende effecten die ondermijnende (drugs) criminaliteit met zich meebrengt.

We zien ook dat overlast door [\(een relatief kleine groep\)](#) jongeren en jongvolwassenen toeneemt en vooral in bepaalde wijken, zoals Kanaleneiland en Overvecht, met regelmaat escaleert. De overlast bestaat uit onder meer het intimideren en uitschelden van voorbijgangers, het plegen van vernielingen in de openbare ruimte, en geluids-overlast. Inwoners en bezoekers lijden onder dit gedrag. Deze overlast neemt niet alleen op straat toe, maar ook in (semi-) publieke voorzieningen zoals scholen, bibliotheken, jongerencentra en sportaccommodaties. Situaties waarbij de politie moet optreden escaleren soms, waarbij de politie wordt uitgescholden, beledigd, en met (zwaar) vuurwerk of stenen wordt bekogeld. Jongeren en jongvolwassenen proberen daarbij geregeld controles te frustreren of bewust de confrontatie te zoeken met de politie, handhavers en hulpverleners. Dit is onacceptabel, grenzeloos gedrag en bovendien levensgevaarlijk. De impact voor omwonenden is ook groot, het leidt tot gevoelens van onrust en onveiligheid.

Foto 3: We zien dat de overlast door (een relatief kleine groep) jongeren en jongvolwassen toeneemt in bepaalde wijken zoals Overvecht.

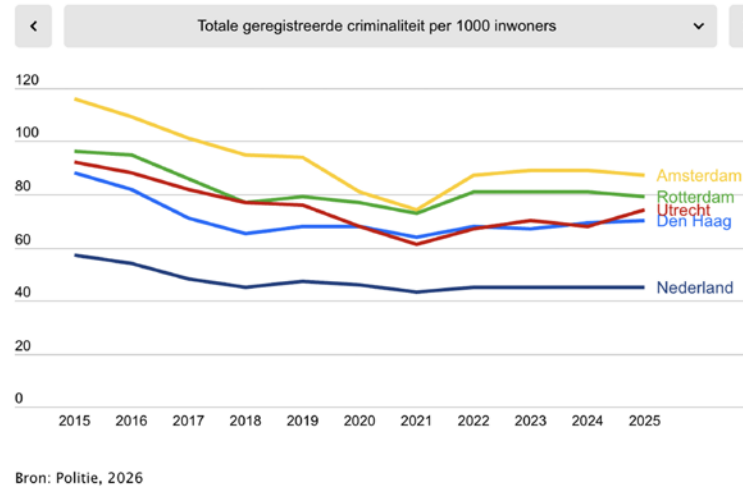
Maatschappelijke onrust

Maatschappelijke onrust is te omschrijven als (zichtbare) collectieve gedragingen in situaties die voortkomen uit maatschappelijk ongenoegen. Maatschappelijk ongenoegen is een gevoel van angst, onzekerheid, onvrede of miskennis. Het kunnen uiten van je mening en dus ook ongenoegen is – zolang dit binnen de grenzen van de wet gebeurt – essentieel voor een vitale democratie. Ook in Utrecht uit maatschappelijke onrust zich op verschillende manieren, zoals in demonstraties. Het aantal demonstraties groeit sterk: 380 in 2023, 522 in 2024 en 668 in 2025.

We zien en ervaren steeds vaker dat het uiten van meningen en ongenoegen voorbij de grenzen van de wet gaat. Dit heeft maatschappelijke onrust, schadelijke polarisatie, radicalisering, strafbare feiten (waaronder geweld tegen personen, bedreiging en belediging) en (ernstige) openbare ordeverstoringen tot gevolg, al dan niet aangejaagd via (sociale) media.

Criminaliteit, overlast en veiligheidsgevoelens

Het totaal aantal geregistreerde misdrijven is sinds het peiljaar (2022, Veiligheidsagenda 2023 - 2026) toegenomen met 15%: van 24.117 misdrijven in 2022 naar 27.831 misdrijven in 2025. Gecorrigeerd voor de bevolkingsgroei is de toename 10% ten opzichte van het peiljaar. Alle G4-steden laten na de coronaperiode een toename zien in de geregistreerde criminaliteit. In Rotterdam en Amsterdam is deze stijging inmiddels afgevlakt en is zelfs sprake van een dalende trend. In Utrecht zet de groei echter door, na een tijdelijke stabilisatie in 2024 (zie ook [Raadsbrief Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda 2025 Utrecht - iBabs Publieksporaal](#)). Het [niveau van de geregistreerde criminaliteit](#) blijft in alle steden nog wel onder (of net er boven) dat van kort vóór de coronapandemie.

Daarnaast blijft Utrecht een centrale rol spelen in de (inter)nationale drugshandel. Veel verdachten van plofkraak of daaraan gerelateerde zaken zijn afkomstig uit [Midden-Nederland en Utrecht](#).

De openbare ruimte in Utrecht komt steeds meer onder druk te staan door de (bevolkings)groei en aantrekkingskracht van de stad. Utrechters ervaren steeds vaker overlast. Uit cijfers van politie en gemeente blijkt dat het aantal meldingen over overlast in de stad de laatste jaren [toeneemt](#), zowel bij gemeente als politie. We onderscheiden grofweg vier typen overlastgevendende groepen, (Oost-)Europese migranten, overlastgevendende criminele vreemdelingen (OCV's) – inclusief alleenstaande minderjarige vreemdelingen –, personen met onbegrepen gedrag en hoge veiligheidsrisico's (met een samenloop van complexe problemen zoals verslaving en persoonlijkheids- of psychiatrische problematiek) en lokale jeugd en (jong) volwassene groepen die overlast geven. Utrecht heeft, gezien haar centrale ligging, een aantrekkingskracht als ontmoetingsplaats waar verschillende groepen en 'werelden' elkaar makkelijk treffen. Dit leidt tot aanhoudende overlastgevendende situaties.

We zien een toename in onveiligheidsgevoel onder inwoners. Dit is een landelijk [beeld](#). Sinds 2021 is in Utrecht het percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in eigen buurt gestegen van 30% naar 37%. Ondanks het gegeven dat veranderende veiligheidsbeleving een complex concept is waar geen op zichzelf staande oorzaak voor gegeven kan worden vraagt deze ontwikkeling om aandacht. We zien dat met name vrouwen zich onveiliger voelen dan mannen en jongeren vaker dan ouderen. De groep die aangeeft zich het onveiligst te voelen zijn jonge vrouwen (18 - 30 jaar). Vrouwen krijgen daarnaast steeds vaker te maken met straatintimidatie ([Utrechtmonitor](#)). Geweld tegen vrouwen en meisjes in afhankelijkheidsrelaties is een groot en breed maatschappelijk probleem, ook in Utrecht).

Leidende Principes

Terwijl we zien dat de problematiek complexer wordt en vertrouwen in de landelijke overheid de afgelopen jaren sterk is afgenomen geven Utrechters aan relatief veel vertrouwen in de lokale overheid te hebben ([Utrecht Monitor](#)). Ook zien we dat de tevredenheid over de zichtbaarheid en het functioneren van de politie in de buurt binnen Utrecht gunstiger is dan het Nederlands gemiddelde ([Veiligheidsmonitor](#)). Dit vormt een belangrijke basis om samen met onze partners te werken aan een veilige stad voor de inwoners, ondernemers en bezoekers met de opgestelde doelstellingen uit deze veiligheidsagenda als kaders. Wat deze doelstellingen inhouden en hoe wij werken om ze te bereiken wordt in de volgende hoofdstukken uitgewerkt. Daarbij gelden, onder andere, de volgende leidende principes.

Grenzen stellen en perspectief bieden

Bewaken en versterken van de openbare orde en veiligheid vraagt in deze tijd om een duidelijke, gezamenlijke aanpak. Dat betekent dat we als stad samen met onze partners grenzen stellen, perspectief bieden en verantwoordelijkheid nemen. Grenzen stellen door stevig en zichtbaar op te treden. Perspectief door alternatieven en toekomstkansen te bieden, door te investeren in preventie, sociale samenhang en door weerbaarheid te versterken. Bij de inzet van deze ‘Utrechtse aanpak’ vanuit een zorgvuldig afgewogen balans tussen preventie en repressie zien we dat een relatief kleine groep verantwoordelijk is voor een groot deel van de overlast en criminaliteit. Wij richten ons op de individuen die de meeste overlast veroorzaken. Daarmee zorgen we ook dat het draagvlak voor deze doelgroepen in zijn geheel niet verder afneemt en dat er naast daders en plegers ook perspectief geboden wordt aan inwoners en ondernemers die de overlast ervaren. Daarbij is maatwerk en consistente inzet van alle partners essentieel.

Integrale samenwerking: verantwoordelijkheid nemen en rolvastheid

Net als voorgaande jaren trekken we intensief op met onder andere politie, Openbaar Ministerie, partners uit de strafrechtketen (zoals

Reclasseringsorganisaties, Dienst Justitiële Inrichtingen, Halt en Raad voor de Kinderbescherming), het Zorg- en Veiligheidshuis Regio Utrecht, de Veiligheidsregio Utrecht, het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum Midden Nederland (RIEC), jongerenwerk, buurtteams, scholen, partners uit de asielketen en zorg- en maatschappelijke partners. In deze samenwerking nemen alle partijen nadrukkelijk hun verantwoordelijkheid en handelen zij vanuit de eigen taak, met heldere afspraken over het stellen van grenzen én het bieden van perspectief. Ook inwoners, ondernemers en vrijwilligers spelen een belangrijke rol, bijvoorbeeld als stadsmakers, bondgenoten of via bewoners-initiatieven. Zij signaleren wat er speelt in buurten en denken actief mee over oplossingen.

Aandacht voor Utrechtse jeugd en jongvolwassenen

Utrecht is een jonge stad met veel kinderen en jongvolwassenen tegenover relatief weinig ouderen ([Utrecht Monitor](#)). Jongeren en jongvolwassenen hebben echter specifieke kwetsbaarheden om zowel dader als slachtoffer te worden van de in toenemende mate complexe criminaliteit waar onze stad mee te maken heeft. Daarom houden wij in

Foto 4: In de wijken werkt de gemeente samen met organisaties op gebied veiligheid en zorg- en welzijn.

Foto 5: Voor de jongeren in onze stad willen we een veilige, gezonde en duurzame leefwereld bieden om zich te ontwikkelen.

onze werkzaamheden rekening met hoe beleid zich verhoudt tot deze groep Utrechters en waar de kwetsbaarheden maar ook mogelijkheden liggen. Daarbij geldt het belang van tijdig signaleren wanneer iemand afglijdt en het betrekken van opvoeders en relevante partijen.

Informatie- en risicogestuurd werken

We blijven met onze partners in gesprek over het informatiegestuurd samenwerken. Dit is soms lastig door een lage melding- en aangifte-bereidheid bij diverse, met name nieuwe criminaliteitsvormen.

We analyseren daarom beschikbare kwantitatieve en kwalitatieve data en vertalen deze voor zover mogelijk naar indicatoren, trends of patronen. Op basis van deze (digitale) informatie en geïnventariseerde risico's nemen we gericht actie, grijpen we in op hotspots en risicovolle tijdstippen of ontwikkelen we beleid op kwetsbare gebieden, branches en doelgroepen. Deze manier van werken maakt het mogelijk om beleid te monitoren en flexibel bij te sturen als de geanalyseerde informatie

daar aanleiding voor geeft. We gaan daarbij zorgvuldig om met informatie, en hebben oog voor privacy en ethiek.

Ongelijk investeren voor gelijke kansen

In het [coalitieakkoord 2026-2030](#) is oog voor (kansen)ongelijkheid en dat kan leiden tot gezondheidsachterstanden, verminderde opleidingskansen, vatbaarheid voor criminele verleidingen tot aan dakloosheid en toenemend wantrouwen in de overheid. We vinden het belangrijk de afstand tussen kansrijk en kansarm te verkleinen. Vanuit het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen richten we ons samen met onze partners in de stad op Utrechtse wijken/buurtten waar de problematiek het meest urgent is.

2. Waar willen we naartoe?

1. Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit

Overlast komt voor in verschillende vormen. Van jongeren en volwassenen die hangen in de openbare ruimte en geluidsoverlast veroorzaken of soms intimiderend gedrag vertonen, tot ernstige woonoverlast of strafbaar en overlastgevend gedrag. We gaan dit gedrag tegen door zowel preventieve als repressieve maatregelen in te zetten.

We dringen de overlast onder andere terug door rust te creëren en te bewaren in alle wijken en daarmee overlast beheersbaar te houden. We werken aan een goede informatiepositie over wat er gebeurt en starten een aanpak op de plekken waar de meeste problematiek is en de meest recente incidenten met een openbare-ordeverstoring karakter hebben plaatsgevonden. We stellen samen met onze partners grenzen aan overlastgevend en strafbaar gedrag door stevig en zichtbaar op te treden tegen overtredingen en zo dat gedrag van overlastgevers te normeren. Overlastgevers bieden we daarnaast perspectief door het aanbieden van hulp en zorg of terug geleiding naar opleiding, werk of land van herkomst.

Jongeren bieden we perspectief door hen alternatieven en toekomstkansen te bieden, door te investeren in sociale samenhang met ouders /verzorgers/opvoeders en onderwijs en door hun weerbaarheid tegen verleidingen van het criminele pad te versterken. We werken nauw samen met scholen, zorg- en veiligheidspartners, politie, Openbaar Ministerie, ondernemers en inwoners.

Overlast of strafbaar gedrag ontstaat niet alleen op straat, maar ook in de online leefwereld. Online trends (zoals challenges gericht op geweld, online pesten of expose accounts) kunnen zowel online als offline tot ongewenst, grensoverschrijdend of strafbaar gedrag en incidenten leiden. Daarom vergroten we blijvend onze kennis en vakbekwaamheid over wat jongeren beweegt, online en op straat, en hoe we daar op kunnen anticiperen.

Foto 6: Wijkagent geeft samen met de gemeente gastles op basisschool om kinderen weerbaar te maken.

Foto 7: Voor de jongeren in onze stad willen we een veilige, gezonde en duurzame leefwereld bieden om zich te ontwikkelen.

2. Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs) criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg

Utrecht speelt nog altijd een centrale rol in de (inter)nationale drugs-handel. Geweld wordt niet geschuwd, beschietingen en explosies vinden plaats in onze stad. Het is onvoorstelbaar hoeveel geld en geweld er in de wereld van drugscriminaliteit omgaat en met hoeveel maatschappelijke ontwrichting dit gepaard gaat. We zien dat criminele netwerken op allerlei manieren ook de zorg zijn binnengedrongen. Dit heeft onder andere tot gevolg dat zwaar crimineel dan wel onbekwaam personeel verantwoordelijk is voor zorg van kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen, jeugd, mensen met een beperking en anderen die zorg nodig hebben. Utrecht wil een gezonde, maar ook veilige en leefbare stad zijn voor haar huidige en toekomstige inwoners. We willen de ontwrichtende effecten van drugsgelateerde criminaliteit in Utrechtse wijken tegengaan. Hiervoor is het nodig grenzen te stellen én perspectief te bieden. De kern van onze aanpak [Grenzen Stellen Perspectief Bieden](#) bestaat uit twee pijlers: voorkomen dat mensen in de criminaliteit stappen of er verder in doorgroeien én het terugdringen van de schaduweconomie in de stad. De gemeenteraad heeft eind

Foto 8: Amsterdamsestraatweg na herinrichting, waar blijvend aandacht is voor de aanpak van ondermijning.

december 2021 de integrale [De aanpak Grenzen Stellen Perspectief Bieden](#) vastgesteld: gericht op het doorbreken van criminele carrières (voorkomen van jonge aanwas en doorgroeiers in de criminaliteit) en het doorbreken van criminele geldstromen in de stad. Het doorbreken van criminele carrières en het doorbreken van criminele geldstromen blijft de komende jaren onze doelstelling. De aanpak van de ontwrichtende effecten van drugsgelateerde criminaliteit is complex en vraagt een lange adem, temeer gezien de toenemende verwevenheid met de zorgsector die wordt gebruikt als financieringsbron en dekmantel.

3. Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust

De democratische rechtsorde kan alleen goed functioneren als mensen kunnen vertrouwen op de rechtsstaat, rechtsstatelijke waarborgen effectief zijn en er sprake is van een open samenleving. Deze randvoorwaarden zijn niet vanzelfsprekend. We willen de democratische rechtsorde in onze stad beschermen en excessen door maatschappelijke onrust tegengaan. Het is duidelijk geworden dat veiligheid en stabiliteit geen vanzelfsprekendheden zijn in Europa en in andere landen waar we ons nauw mee verbonden voelen. Dit zorgt voor onzekerheid, angst en onvrede in de Nederlandse samenleving. Gevoelens en emoties die we ook terugzien in de vorm van maatschappelijke onrust in de stad. Soms ook gevoed door buitenlandse actoren die in ons land verdeeldheid willen zaaien door bijvoorbeeld het verspreiden van desinformatie. Groepen in de maatschappij nemen vaker scherp stelling tegen elkaar in waarbij ongenoegen zich in sommige gevallen ook richt op de overheid en het gezag. Minder zichtbare vormen van maatschappelijke onrust (bijvoorbeeld online radicalisering) blijven daarnaast ook vragen om onze inzet. Het aantal demonstraties dat plaatsvindt in Utrecht is de afgelopen jaren stevast toegenomen. We willen demonstraties en manifestaties blijven faciliteren waarbij we ook de openbare orde en de stad zullen beschermen.

We zetten vanuit [Utrecht zijn we samen](#) in op het tegengaan van schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme. Dit doen we door een groot netwerk van professionals en bondgenoten in te zetten. We bieden deskundigheidsbevordering aan zodat (online) trends en excessen tijdig gesignaleerd kunnen worden. Bijvoorbeeld bij nieuwe vormen van extremisme, desinformatie en schadelijke polarisatie, waarbij ook aandacht is voor de rol van online media. De persoonsgerichte aanpak op radicalisering zetten we in op personen die de democratische rechtsorde (dreigen te) ondermijnen.

Veiligheidsmaatregelen die we toepassen ter bescherming van de democratische rechtsorde, worden gebaseerd op actuele (online) informatie en risico-inschattingen en komen tot stand in nauwe afstemming met de politie en andere veiligheidsdiensten. Denk hierbij aan maatregelen in het kader van veiligheid en weerbaarheid, evenals van het in goede banen leiden van vreedzame demonstraties.

Foto 9: In 2025 zijn 668 demonstraties gefaciliteerd door de gemeente. Sinds 2023 zien we een forse toename van het aantal demonstraties.

Foto 10: 'Zij loopt in vrijheid en verdient veiligheid', muurschildering van Munir de Vries aan de Troelstralaan.

4. Veilige stad voor vrouwen

We willen dat Utrecht een veilige stad is voor vrouwen. We willen dat Utrecht veilig is voor vrouwen die met geweld te maken krijgen; achter de voordeur en in de openbare ruimte. We zetten in op het vroegtijdig tegen gaan van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Dat doen we door de aanpak geweld tegen vrouwen te versterken door meer in te zetten op bewustwording en normering, (vroeg) signalering, bescherming en opvang van slachtoffers en een stevige plegeraanpak.

De veiligheid in de openbare ruimte vinden we uitermate belangrijk, omdat iedereen zich veilig en vrij moet kunnen bewegen in de stad. De aanpak straatintimidatie is gericht op (seksueel) grensoverschrijdend gedrag met focus op seksuele intimidatie richting vrouwen in de openbare ruimte. We pakken dit gedrag aan met een combinatie van preventieve en handhavende maatregelen. We vinden het belangrijk om de openbare ruimte te bezien door de ogen van vrouwen en nodigen hen uit om met ons de openbare ruimte te schouwen zodat deze verbeterd kan worden.

We versterken de veiligheid van vrouwen door de impact van de digitale omgeving mee te nemen: van het signaleren van online dynamieken en schadelijke trends (bijvoorbeeld de manosphere of binnen COM-netwerken¹) die veiligheid van vrouwen kunnen beïnvloeden in de offline wereld tot het zorgen van goede doorverwijzing bij digitale incidenten en/of schadelijke content in het online domein (bijvoorbeeld in geval van deepfakes of sextortion).

5. Weerbare samenleving

Geopolitieke ontwikkelingen, klimaatveranderingen en netcongestie kunnen in Nederland leiden tot een grootschalige en langdurige ramp of crisis, met ook een grote impact op de Utrechtse samenleving. We willen ons beter voorbereiden op de gevolgen van maatschappelijke ontwrichting door een grootschalige en langdurige crisis. Onze inzet

1 <https://hcass.nl/report/hcass-focus-het-com-netwerk/>

is erop gericht de (digitale) weerbaarheid van onze eigen organisatie en van onze crisisorganisatie te vergroten. En ook op het inrichten van noodsteunpunten in de wijken. Hierbij zijn zelfredzaamheid en samenredzaamheid in Utrecht sleutelbegrippen. Daarom werken we in onze voorbereiding nauw samen met onze partners in de stad.

Foto 11: Tijdens de oefening van een grootschalige stroomuitval in december 2025 werd een noodsteunpunt voor de wijk ingericht.

3. Hoe willen we dit bereiken?

1. Openbare Orde en Crisisbeheersing

Wat zien we?

Zowel de AIVD als The Hague Centre for Strategic Studies (HCSS) waarschuwen in hun jaarverslag ([jaarverslag AIVD 2026](#)) en respectievelijk strategische monitor ([Strategische Monitor Politie 2026](#)) dat de dreiging van de nationale veiligheid niet eerder zo onder druk heeft gestaan. Dat heeft te maken met een combinatie van ontwikkelingen waaronder extremisme, geopolitieke ontwikkelingen, digitale beïnvloeding, afnemend vertrouwen in instituties en anti-institutionalisme, delegitimatie van democratische instituties en normalisering van (rechts-) extremistisch gedachtegoed. HCSS geeft verder aan <https://hcss.nl/report/strategische-monitor-politie-2026-weerbare-rechtsorde-in-onze-kere-tijden/> dat sprake is van “toenemende geopolitieke spanningen, digitale ontwrichting en een gepolariseerde, weinig vergevingsgezinde samenleving. De ‘ongezellige samenleving’ vergroot druk op gezag: normvervaging en laag vertrouwen in instituties maken gezagsacceptatie minder vanzelfsprekend.”

In het rapport van HCSS wordt erop gewezen dat er sprake is van een vervaging tussen online radicalisering en maatschappelijk debat, dat democratische spelregels minder vanzelfsprekend zijn en dat de extremistische onlinecultuur doorsijpelt naar mainstream politiek. Gewaarschuwd wordt voor aanvallen op rechtspraak, delegitimatie van journalistiek, complotdenken en vijanddenken richting instituties.

We zien deze ontwikkelingen ook terug in Utrecht. De stad staat niet op zichzelf: internationale gebeurtenissen, zoals conflicten in o.a. het Midden-Oosten en Oekraïne, hebben zichtbaar invloed op gevoelens van angst, boosheid en onzekerheid onder inwoners. Deze gevoelens vertalen zich lokaal en ook online in spanningen tussen groepen, schadelijke polarisatie en een grotere kans op confrontaties online en in de openbare ruimte.

De maatschappelijke dynamiek wordt bovendien beïnvloed door bredere ontwikkelingen zoals klimaatverandering, economische onzekerheid en zorgen over migratie. Dit vergroot het risico dat maatschappelijke onrust zich vertaalt in incidenten en verstoringen van de openbare orde.

Polarisatie wordt schadelijk wanneer het debat verschuift van inhoud naar (persoonlijke) kenmerken van de ander. Groepen worden weggezet als ‘de ander’ of vijand, nuance verdwijnt en parallele werkelijkheden ontstaan (o.a. door desinformatie). Digitalisering versnelt dit proces: extreme standpunten verspreiden sneller dan gematigde en online subculturen versterken (vrouwen)haat en cynisme. Naast ‘klassieke’ vormen van extremisme (gewelddadig jihadisme, extreemrechts/-links) ontstaan online-first fenomenen zoals COM-groepen (nihilistische groepen waarbij het idee is dat niets van betekenis is of een doel heeft, extreem geweld wordt beloond met status en aanzien).

Sommige personen in Utrecht tonen vaker dan voorheen anti-institutioneel gedrag en agressie. Professionals signaleren bredere vijandigheid en afnemend vertrouwen richting de overheid. Vrouwen ervaren [toenemende straatintimidatie](#) en online vrouwenhaat. Moslimdiscriminatie en antisemitisme nemen ook in Utrecht toe, vooral bij internationale spanningen. Antisemitisme wordt gevoed door moderne varianten van complottheorieën en escaleert bij geopolitieke spanningen. Moslimdiscriminatie uit zich in stereotypering, uitsluiting en online haat. Beiden ondermijnen veiligheid, waardigheid en vertrouwen in de rechtsorde, en versterken polarisatie.

Een van de meest zichtbare uitingen van deze onrust is de forse stijging van het aantal demonstraties. In 2025 zijn 668 demonstraties gefaciliteerd, een significante toename ten opzichte van 522 in 2024 en een voortzetting van de stijgende trend van de afgelopen jaren.

Hoewel het grote merendeel van deze demonstraties zonder (grote) incidenten verloopt, verandert het karakter:

- Meer spontane en nietaangekondigde demonstraties;
- Groeiende complexiteit en gevoeligheid van onderwerpen;
- Groter risico op tegenreacties en confrontaties tussen groepen;
- Intensiever debat en scherpere standpunten;
- Meer demonstraties gericht op disruptie.

Daarnaast wordt zichtbaar dat demonstraties vaker onderdeel zijn van bredere maatschappelijke spanningen, waardoor ze minder voorspelbaar zijn en meer inzet van veiligheidsdiensten vereisen. De stad moet verder rekening houden met bredere risico's zoals het dreigingsniveau terrorisme dat op niveau 4 van 5 staat. Dit houdt in dat een aanslag in Nederland voorstelbaar is. Een ander reëel scenario vormen langdurige crises (bijv. als gevolg van stroomuitval of een hybride aanval) met daarbij toenemende afhankelijkheid van vitale (online) infrastructuur.

Voorbeelden van hybride aanvallen zijn dreigingen afkomstig van statelijke actoren, zoals cyberaanvallen, spionage, desinformatie en ongewenste buitenlandse inmenging. Deze dreigingen richten zich niet alleen op overheden, maar ook op kennisinstellingen, bedrijven, maatschappelijke organisaties, democratische processen en gemeenschappen in de stad.

Nadat de afgelopen jaren een redelijk stabiel beeld te zien was in het aantal piketmeldingen, zien we dit aantal de laatste twee jaar toch weer stijgen (394 in 2023, naar 470 en 463 in respectievelijk 2024 en 2025). Dit laat zien dat we 24/7 voorbereid moeten blijven op plotselinge incidenten zoals explosies en branden. Samen met geweldsincidenten vormt dit de top drie van het aantal piketmeldingen in de stad.

Wat doen we?

De komende jaren zetten we in op een aanpak die excessen van maatschappelijke onrust zo vroeg mogelijk herkent en voorkomt dat spanningen escaleren naar incidenten in de openbare ruimte. Daarbij verschuift de nadruk steeds meer van reactief handelen naar het tijdig begrijpen wat er speelt in de stad en daar gericht op anticiperen.

Dat vraagt om een blijvende investering in het contact met inwoners, maatschappelijke organisaties en partners in de wijken. We willen beter zicht krijgen op onderliggende spanningen, bijvoorbeeld rondom internationale ontwikkelingen, sociale ongelijkheid of ervaren onrecht, en deze signalen actief meenemen in onze aanpak. Tegelijkertijd blijft, als onderdeel van een integrale aanpak, inzet door handhaving en/of politie in sommige gevallen noodzakelijk.

Demonstraties

We blijven ruimte bieden aan demonstraties als essentieel onderdeel van de democratische rechtsstaat. We blijven dit informatiegestuurd doen zodat verwachtingen over het verloop, de grenzen en de veiligheid helder zijn voordat een demonstratie plaatsvindt. Tegelijkertijd investeren we in het versterken van onze positie als betrouwbare en neutrale facilitator: een overheid die ruimte biedt, maar ook duidelijk grenzen stelt wanneer veiligheid of openbare orde in het gedrang komt. In situaties waarin demonstraties gevoelige of polariserende thema's raken, richten we ons nadrukkelijk op het voorkomen van escalatie tussen groepen, onder andere door vroegtijdig in gesprek te gaan met betrokken partijen en waar nodig aanvullende maatregelen te treffen, bijvoorbeeld inzet van politie en / of handhaving of verkeersregelaars om een veilig verloop van de demonstratie te ondersteunen.

Bestuurlijk instrumentarium

Naast het faciliteren van het uitoefenen van grondrechten blijven we nadrukkelijk inzetten op het stellen van grenzen. In de komende jaren zal het bestuurlijk instrumentarium een belangrijke rol blijven spelen om snel en effectief te kunnen ingrijpen wanneer de openbare orde onder druk staat. Denk daarbij aan de bevoegdheden van de burgemeester op

dit terrein zoals het opleggen van gebiedsverboden en dwangsommen maar ook aan het inzetten van noodbevelen en het aanwijzen van veiligheidsrisicogebieden. Tegelijkertijd ontwikkelen we deze instrumenten verder door, zodat ze beter aansluiten bij nieuwe vormen van onrust, zoals online opruiing en digitale beïnvloeding. We onderzoeken hoe we ook in het digitale domein effectiever kunnen optreden, bijvoorbeeld wanneer online gedrag direct leidt tot spanningen of incidenten in de fysieke leefomgeving.

Betaald voetbal

In Utrecht werken we nauw samen met partners om wedstrijden van FC Utrecht veilig te laten verlopen. We voeren samen met andere steden, het Rijk, FC Utrecht en de KNVB een integrale aanpak van voetbalgeweld uit. In geval van verstoringen van de openbare orde of (andere) strafbare feiten, en het voorkomen daarvan, zetten we samen met onze partners een breed palet aan maatregelen in. Die variëren van strafrecht en bestuursrecht (zoals gebiedsverboden en meldplicht) tot civielrecht (zoals stadionverboden), aangevuld met fysieke ingrepen in en rond het stadion. De combinatie van stapsgewijze normalisatie en duidelijke kaders blijkt effectief en zetten we de komende jaren voort.

Weerbaarheid

We investeren in het versterken van de weerbaarheid van de samenleving als geheel. We gaan ervan uit dat inwoners en organisaties steeds vaker zelf een rol moeten spelen in het omgaan met spanningen en crises. Daarom richten we ons op het vergroten van zelfredzaamheid en samenredzaamheid. In de komende jaren bouwen we verder aan voorzieningen zoals noodsteunpunten en stimuleren we inwoners, organisaties en instellingen om voorbereid te zijn op situaties waarin (overheids)voorzieningen tijdelijk minder beschikbaar of bereikbaar zijn. Tegelijkertijd voeren we het gesprek, onder andere in het stedelijk veiligheidsnetwerk, over wat zij van de overheid mogen verwachten en wat zij zelf kunnen doen. Ondertussen zorgen we dat kritische processen waar we verantwoordelijk voor zijn doorgang kunnen vinden

als bijvoorbeeld de stroom uitvalt en prepareren we ons op crisistaken als nooddrinkwaterdistributie.

Een belangrijk onderdeel van het versterken van de weerbaarheid van de samenleving is het tegengaan van polarisatie en radicalisering. We blijven investeren in het trainen van professionals en het versterken van netwerken in de stad, zodat signalen van verharding tijdig worden herkend. In de toekomst willen we deze aanpak verder verdiepen door meer aandacht te geven aan online omgevingen, waar jongeren en andere doelgroepen steeds meer tijd doorbrengen en waar beïnvloeding een grote rol speelt. Een brede adaptieve online aanpak helpt met het digitaal weerbaar maken van inwoners, zodat zij zichzelf en anderen kunnen beschermen tegen schadelijke polarisatie, radicalisering, filterbubbels en normoverschrijdend gedrag in de online leefwereld. Daarnaast vergroten we de online vakbekwaamheid van betrokken ketenpartners, waardoor zij bijvoorbeeld online signalen beter leren lezen en hierop weten te acteren. Hierbij werken we nauw samen met de Utrechtse online coalitie (UOC), een nieuwe en belangrijke alliantie van sociale en veiligheidspartners die gezamenlijk en/of in afstemming met elkaar interventies uitvoeren of initiëren vanuit een gezamenlijke visie: een (online) samenleving die veilig, gezond, inclusief en weerbaar is.

Statelijke dreigingen waarmee Utrecht te maken kan krijgen zijn geen afzonderlijk veiligheidsprobleem, maar een dwarsdoorsnijdend fenomeen dat fysieke, digitale, en maatschappelijke vraagstukken met elkaar verbindt. We zetten daarom in op het versterken van de maatschappelijke en digitale weerbaarheid, het vroegtijdig herkennen van signalen en een nauwe samenwerking met lokale, regionale en landelijke partners. Zo beschermen we de openbare orde en de democratische rechtsorde.

Cameratoezicht

Ook de manier waarop we toezicht houden in de stad ontwikkelen we door. Openbare orde cameratoezicht blijft een middel dat we zorgvuldig inzetten op plekken waar de druk hoog is en andere maatregelen onvoldoende effect hebben. In de komende periode houden we

rekening met de uitbreiding van het aantal camera's en kijken we hoe we dit instrument slimmer kunnen gebruiken, bijvoorbeeld door flexibeler te reageren op veranderende situaties in de stad en door beter te koppelen aan andere vormen van informatie en observatie zoals bij een dreiging, explosie of beschieting gericht tegen een pand. Hierbij blijft het uitgangspunt dat openbare orde cameratoezicht altijd ondersteunend is en zorgvuldig wordt afgewogen.

Crises

Verder zetten we in op het versterken van onze crisisorganisatie. De verwachting is dat de kans op grootschalige incidenten en crises toeneemt, mede door geopolitieke ontwikkelingen, klimaatverandering en de afhankelijkheid van vitale infrastructuur en digitale middelen. Hierbij hebben we ook aandacht voor incidenten die digitaal beginnen, omdat deze zich door snelheid van verspreiding, onvoorspelbaarheid van de schaal en sterke ketenverbondenheid anders ontwikkelen dan traditionele crises.² We blijven daarom investeren in voorbereiding, oefening en samenwerking met partners zoals de Veiligheidsregio Utrecht.

Tot slot erkennen we dat maatschappelijke onrust een blijvend en dynamisch vraagstuk is dat steeds vaker meerdere oorzaken tegelijk kent, zoals sociale problematiek, mentale kwetsbaarheid en geopolitieke spanningen. De aanpak die we kiezen, zal daarom voortdurend moeten meebewegen met nieuwe ontwikkelingen. Daarbij blijven we inzetten op een integrale aanpak waarin veiligheid en preventie nauw met elkaar verbonden zijn en blijven. We leren van ervaringen, evalueren wat werkt en sturen bij waar nodig. Door te blijven investeren in samenwerking, kennis en flexibiliteit willen we ervoor zorgen dat Utrecht ook in een veranderende en soms onrustige omgeving een stad blijft waarin verschillen vreedzaam kunnen worden geuit en waarin de veiligheid en leefbaarheid voor iedereen gewaarborgd blijven.

² [Kamerbrief bij onderzoeksrapport 'Cyberweerbaarheid binnen gemeentegrenzen Uitwerking van het Bestuurlijk Convenant Digitale Veiligheid Gemeenten en het Rijk' | Rijksoverheid.nl](#)

2. Wijkveiligheid en criminaliteitsfenomenen

Wat zien we?

De openbare ruimte in de stad wordt door steeds meer mensen benut en dat is een positieve ontwikkeling. De stad en het aantal inwoners groeit. Meer mensen maken verschillend gebruik van de (beperkte) openbare ruimte en dat gaat niet altijd even goed samen. Dit kan leiden tot een afnemend gevoel van veiligheid op straat, in buurten, op pleintjes, in hofjes en in parken. Ook kunnen omwonenden meer overlast ervaren door de toegenomen drukte. We krijgen de afgelopen jaren steeds meer meldingen van inwoners en ondernemers over drukte en onveiligheidsgevoelens in de stad, waaronder ook van vrouwen en andere groepen die zich onveilig voelen op straat.

Foto 12: Steeds grotere groepen maken gebruik van dezelfde ruimte.

Foto 13: Het Bollendak; een van de hotspotlocaties waar veel overlast is.

Overlast en criminaliteit

Uit cijfers van politie en gemeente blijkt dat het aantal meldingen over overlast in de stad de laatste jaren toeneemt³, zowel bij gemeente als politie. We onderscheiden grofweg vier typen overlastgevendende groepen, (Oost-) Europese migranten, overlastgevendende criminele vreemdelingen (OCV's) – inclusief alleenstaande minderjarige vreemdelingen, personen met onbegrepen gedrag en hoge veiligheidsrisico's (met een samenloop van complexe problemen zoals verslaving en persoonlijkheids- of psychiatrische problematiek) en lokale jeugd en (jong) volwassene groepen die overlast geven. Alle groepen houden zich langdurig op bepaalde locaties in de openbare ruimte op en laten overlastgevend, intimiderend en soms ook strafbaar gedrag zien (bijvoorbeeld straatintimidatie richting vrouwen, vernielingen of verkeersovertredingen).

We zien met name in de binnenstad een toename van excessen als steekincidenten en misdrijven. Dit gebeurt veelal op of rondom de hotspotlocaties waar veel overlast is (zoals het Bollendak, de

³ Zie de Infographic *Ontwikkelingen veiligheid in Utrecht (2021 - 2025)* en [Veiligheidsbeleving & overlast | Utrecht Monitor](#)

Mariaplaats, Sijpesteijntunnel) en waar verschillende doelgroepen met complexe problemen bij elkaar komen (lokale jongeren, mensen met o.a. een harddrugsverslaving, Oost-Europese migranten en overlastgevende en criminele vreemdelingen). Ook het terugdringen van uitgaansoverlast en -geweld blijft een aandachtspunt in de binnenstad. In de andere wijken zien we op een aantal locaties vooral overlastgevend gedrag door (lokale) jongeren en Oost-Europese en Noord-Afrikaanse (arbeids-)migrantengroepen die dag en nacht op straat verblijven.

Jongerenoverlast

Het overgrote deel van de jongeren en jongvolwassenen in Utrecht gaat elke dag naar school, stage of werk en houdt zich aan de regels. Met name in wijken waar meer kansengelijkheid is door bijvoorbeeld armoede, tekort aan woningen, arbeidsmarktdiscriminatie, taalachterstanden of opleiding van ouders, doen zij dit soms tegen de stroom in. En we zien een relatief kleine groep jongeren en jongvolwassenen die mogelijk ook kansengelijkheid ervaart, maar ervoor kiest zich hevig te misdragen. Die groep is nu dominant in het beeld dat over de wijk bestaat.

Een aantal jongeren geeft aan onder druk te staan en vaker mentale problemen, discriminatie en pestgedrag te ondervinden. Daarnaast lijkt het middelengebruik onder jongvolwassenen toe te nemen, zoals snus en lachgas. Ze zijn ook heel actief op sociale media, waar ze elkaar vinden en beïnvloeden in gedrag op straat. Online trends (zoals gewelddadige challenges), pesten of expose accounts kunnen ook tot incidenten op straat leiden. Hierbij is er minder acceptatie van onderlinge verschillen. Tot slot signaleren we een afnemend normbesef onder bepaalde groepen jongeren, wat zich uit in minder respect voor grenzen en gezag.

Impactvolle en veel voorkomende criminaliteitsfenomenen

We hebben in het afgelopen decennium onverminderd ingezet op de aanpak van high impact crimes (zoals woningbraak, overvallen, straatroof en geweld), veelvoorkomende criminaliteit (zoals fietsdiefstal,

winkeldiefstal, autokraak en vernieling) en digitale criminaliteit (zoals phishing, identiteitsfraude, online oplichting zoals nepwinkels en Marktplaats-fraude, ransomware en helpdeskfraude). Daarbij werken we informatie- en risicogestuurd. We monitoren trends en ontwikkelingen in deze vormen van criminaliteit en spelen in op nieuwe fenomenen binnen deze criminaliteitsvormen.

Ondanks deze inzet laten de cijfers over traditionele misdrijven een wisselend beeld zien. Het zijn structureel lagere aantallen dan tien jaar geleden, maar vanaf 2025 zien we een sterkere toename van het aantal woning- en auto inbraken (zowel diefstal van spullen uit de auto als diefstal van auto onderdelen), in tegenstelling tot het beeld in de andere G4steden. Ook neemt het aantal geweldsincidenten toe. We krijgen signalen dat hier steeds jongere jongeren bij betrokken zijn. Voor veel jongeren zijn dit bovendien instapdelicten, waarbij geweld sneller wordt ingezet.

42% van alle criminaliteitsslachtoffers in Nederland had te maken met online criminaliteit⁴. Twee op de drie Nederlanders kreeg in 2025 een nepsms of mail van zogenaamd banken, pakketbezorgers of webwinkels en slachtoffers raken soms duizenden euro's kwijt. Door de opkomst van generatieve AI kunnen criminelen online fraude en oplichting nog meer automatiseren en professionaliseren, waardoor ze dus nauwelijks technische kennis hoeven te hebben om deze vormen van criminaliteit te plegen. Naast financiële schade ervaren slachtoffers ook emotionele gevolgen zoals wantrouwen, schaamte en schuldgevoel. Slachtoffers van digitale criminaliteit hebben vaak minder vertrouwen in mensen (37%) en voelen zich minder veilig (30%).⁵ Helaas is de aangiftebereidheid van digitale criminaliteit laag, hooguit 20%⁶, waardoor er onvoldoende zicht is op de werkelijke omvang van het probleem.

4 [Cybercrime | Openbaar Ministerie](#)

5 [7. Online criminaliteit totaal | CBS](#)

6 [Raadswijzer Weerbaarheid online criminaliteit](#)

Wat doen we?

We zetten in op een veilige, toegankelijke en leefbare stad, ook voor vrouwen en andere kwetsbare groepen. We willen voorkomen dat Utrechters te veel overlast ervaren of slachtoffer worden van criminaliteit. Dat doen we samen met inwoners en partners in de stad, zowel door grenzen te stellen aan overlastgevend gedrag als door criminaliteit te voorkomen. We werken samen in netwerken in de wijk, zodat alle Utrechters zich veilig thuis kunnen voelen in hun buurt. Daarbij hebben we ook aandacht voor de effecten van gedrag online.

Foto 14: Billboard van de campagne 'Doorbreek de situatie' tegen straatintimidatie in 2026.

Samen netwerken in de wijk

Om de criminaliteit en overlast in een gebied integraal aan te pakken en zo de wijkveiligheid te vergroten, werken we als gemeente samen met politie en inwoners, ondernemers, verenigingen, welzijnsorganisaties en tal van andere partijen. In iedere wijk werken veiligheidsteams, waarbij de gebiedsmanager veiligheid de regie voert en samenwerkt met de veiligheidspartners en afstemt met collega's 'op het stadskantoor' voor inzet van specialistische kennis. De gebiedsmanagers veiligheid zijn

de oren en ogen in de buurt, goed bereikbaar voor en in contact met inwoners en ondernemers.

Zo weten we wat er speelt in de wijk en handelen we meldingen van inwoners en ondernemers af. Samen met politie, Toezicht en Handhaving en andere partners wordt beoordeeld hoe problemen aan te pakken en welke interventies er al dan niet in samenhang nodig zijn om veiligheid en leefbaarheid te verbeteren.

Door te investeren in de (online) samenwerking met inwonersgroepen, bijvoorbeeld door deelname in het bondgenoten- of moedernetwerk of als stadsmaker of een beheergroep voor het beheer van parken, hostels of stadsboerderijen, stellen we wijkbewoners in staat om actief bij te dragen aan de veiligheid in de wijk.

Ook de boa's (onder andere wijkboa's en boa's met een taakaccent jeugd) inspecteurs van BUIT (Bestuurlijk Utrechts Interventieteam), wijkagenten, jongerenwerkers, veldwerkers en in sommige wijken een straatconciërge zijn dus onmisbaar in de wijkgerichte aanpak van veiligheid. Samen krijgen we een goed beeld van de wijk en herkennen we kwetsbaarheden. Bijvoorbeeld wanneer iemand slachtoffer dreigt te worden van criminaliteit of dreigt te bezwijken voor de verleidingen van (ondermijnende) criminaliteit. Met elkaar werken we eveneens aan het bevorderen van de weerbaarheid van inwoners en ondernemers, bijvoorbeeld in een integrale aanpak, zoals Samen voor Overvecht. In andere wijken werken we samen met partners vanuit een buurt-agenda. Kortom, werken in netwerken en in afstemming met elkaar is heel belangrijk in ons werk.

Aanpak overlastgevend en strafbaar gedrag

Toenemende en/of verplaatsende overlastproblematiek vraagt zoals gezegd om meer flexibele inzet van handhavers om overlastgevend gedrag te stoppen. Dit gebeurt onder regie van de gebiedsmanager wijkveiligheid. We reageren snel en flexibel op overlastsituaties en openbare ordeproblemen. Met de inzet van het Actualiteitenteam Preventief

(toezichthouders) en het Actualiteitenteam Repressief (boa's) vanuit Toezicht en Handhaving zijn we wendbaar en kunnen we snel hierop reageren. Daarnaast wordt, als de situatie er om vraagt, ook afgestemd met het team ondermijning of met het team Veiligheid en Zorg voor de lokale persoonsgerichte aanpak en de stedelijke aanpakken (zoals OCV en Eropaf) die essentieel is voor overlastplegers die specifieke zorg nodig hebben. Dat vraagt om samenhang tussen preventie en repressie. Meer hierover en over de stedelijke aanpak overlastgevende groepen staat in hoofdstuk 3.3.

Foto 15: Met een integrale aanpak, waaronder de inzet van een verbod op harddruggebruik in de openbare ruimte, dringen we de overlast in Park Lepelenburg en omgeving terug.

Tegengaan jongerenoverlast

In Utrecht doen we veel voor jongeren, juist ook in de openbare ruimte. Jongeren ontmoeten elkaar graag op straat, dat hoort zo en moet vooral zo blijven. Elkaar ontmoeten en hangen op straat kan gepaard gaan met (lichte) vormen van overlast, die in veel gevallen horen bij het opgroeien en het verkennen van grenzen. We faciliteren daarom jongeren-ontmoetingsplekken in de wijk. Ook aan het tegengaan van overlast op straat doen we veel. Dat begint met contact op straat met jongeren

en jongvolwassenen, met kennen en gekend worden. De gemeente coördineert de aanpak van jeugdgroepen, de persoonsgerichte aanpak jeugd, en neemt maatregelen in de openbare ruimte. Dit alles gebeurt in nauwe samenwerking met Toezicht en Handhaving, jongerenwerk, politie en OM.

Actuele ontwikkelingen vragen om een eenduidige, gefaseerde, integrale en structurele aanpak van jongerenoverlast, met extra aandacht voor kwetsbare buurten in wijken als Overvecht en Kanaleneiland.

Naar aanleiding van het toenemend aantal escalaties door een kleine groep jongeren intensiveren we de komende jaren de aanpak van jongerenoverlast. De leden van de driehoek hebben zich hier vanuit hun rol ook aan gecommitteerd en werken samen in een task force. Het doel is om rust te creëren en bewaren in alle wijken, en daarmee jongerenoverlast beheersbaar te houden. Dit doen we vanuit grenzen stellen en perspectief bieden. We nemen extra acties op basis van versterken van integrale en versterkte samenwerking met alle partners in de wijken, aanpak van (potentiële) hotspots en nieuwe interventies inzetten waar nodig.

De lokale persoonsgerichte aanpak is essentieel voor overlastplegers die specifieke zorg nodig hebben of die dreigen door te groeien in de criminaliteit en de aanpak van structureel overlastgevende jeugd. De jeugdgroepenaanpak is een belangrijk onderdeel om structureel overlastgevende jongeren te begrenzen, hun ouders/opvoeders te betrekken en tegelijk te kijken waar ook perspectief middels ondersteuning kan worden geboden. Daarnaast gaan we onderzoeken waarom een aantal jongeren vaker grensoverschrijdend gedrag op straat vertoont.

Onze partners zoals politie en jongerenwerk constateren soms grensoverschrijdend gedrag, zoals online pesten, expose accounts of oproepen tot gewelddadige challenges en daarvan beelden posten. Dit leidt soms tot excessen op straat. We vergroten de kennis over de

leefwereld van de jongeren, op straat en online. En zetten in op wenselijk gedrag in de online leefwereld. Dat doen we via jongerenwerk, onderwijs en lessen online burgerschap en mediawijsheid, waarbij ook aandacht is voor de rol van opvoeders.

Aanpak impactvolle en veel voorkomende criminaliteitsfenomenen

De uitdagingen voor de leefbaarheid en veiligheid verschillen; buurten of doelgroepen waar de uitdagingen groter en/of complexer zijn, krijgen meer aandacht en inzet. Om effectief te werken zetten we maatwerk in op risicolocaties, groepen en hotspots. Door interventies op de situatie in de buurt toe te spitsen, stemmen we beter af op de behoeftes en is het effect groter. Interventies variëren van extra toezicht, gerichte inzet van handhaving, tot campagnes en het aanbieden van voorlichting of training. Ook stimuleren we actieve inwoners en ondernemers hieraan deel te nemen: via buurtwhatsapp-groepen, bijeenkomsten, winkeliersverenigingen en KVO's (Keurmerk Veilig Ondernemen).

Criminaliteitsfenomenen die diep ingrijpen in het dagelijks leven, zoals overvallen, oplichting door babbeltrucs(nepagenten), woninginbraak, online oplichting en fraude (zoals bankhelpdeskfraude) of mobiel banditisme (rondtrekkende internationale dievenbendes) willen we tegengaan. Op basis van aangiftecijfers en signalen van partners, zoals de politie, brengen we in kaart waar dit het meest gebeurt. Zo kunnen we mensen voorlichten en tips geven om hen hier weerbaarder tegen te maken. Wanneer nieuwe fenomenen opkomen, schakelen we snel met partners over welke preventieve aanpak nodig is, zodat we de veiligheid van kwetsbare doelgroepen kunnen versterken.

Verder gaan we door met de succesvolle preventie en bewustwordingscampagnes, zoals de digitale veiligheid voor senioren, de antiwoninginbraakacties in de zomer en winter en gebiedsgerichte criminaliteitspreventie door het Actualiteitenteam Preventief vanuit Toezicht en Handhaving. Voorkomen lukt helaas niet altijd. Daarom gaan we ook door met geven van nazorg door goede doorverwijzing naar partners zoals Slachtofferhulp of naar gespecialiseerde organisaties

zoals Offlimits (bijvoorbeeld in het geval van deepfakes of sextortion) of Keerpunt of Fier (bijvoorbeeld als iemand onder dwang als 'geldezel' is ingezet). Voor specifiek digitale criminaliteit is er extra aandacht voor het doen van een aangifte bij de politie en/of een melding (bijvoorbeeld bij de Fraudehelpdesk) om zo ook de meldingsbereidheid bij deze vorm van criminaliteit te verhogen.

Tegengaan intimidatie op straat

Sinds 2022 werken we hard aan het tegengaan van straatintimidatie, met name jegens vrouwen en meisjes, de LHBTQIA+ gemeenschap en inwoners met zichtbare geloofsovertuiging. We werken aan bewustwording en normstelling, aan aanpak van daders en ondersteuning van slachtoffers. We willen grensoverschrijdend gedrag, discriminatie en geweld op straat voorkomen. De komende jaren blijven we ons hiervoor inzetten, waarbij we ook aandacht hebben voor tegen gaan van online (seksuele) intimidatie.

3. Veiligheid en Zorg

Wat zien we?

In Utrecht spelen grote en urgente opgaven op het gebied van veiligheid en zorg. Het gaat om personen met complexe en hardnekkige problemen. Deze personen plegen strafbare feiten, veroorzaken overlast, laten onbegrepen gedrag zien en hebben te maken met bijvoorbeeld verslaving en schulden.

Het aantal meldingen 'overlast door personen met verward en onbegrepen gedrag' is de afgelopen jaren toegenomen. Het gaat hierbij niet altijd over mensen met psychiatrische problematiek maar juist ook vaak over mensen met een samenloop van complexe problemen (zoals gedrag/ persoonlijkheidsproblematiek, verslaving, agressie, licht verstandelijke beperking).

We zien een aanhoudend probleem van overlast en criminaliteit in met name de binnenstad van Utrecht, veroorzaakt door overlastgevende en criminele vreemdelingen (OCV) waaronder uitgeprocedeerde en

ongedocumenteerde vreemdelingen, rondreizende jonge vreemdelingen, Noord-Afrikaanse migranten en (jong)volwassen) asielzoekers, inclusief alleenstaande minderjarigen. Deze personen komen op verschillende momenten op verschillende plekken in beeld bij gemeenten, politie, OM, zorgpartners en de vreemdelingenketen.

Daarnaast is geweld tegen vrouwen en meisjes een breed maatschappelijk probleem, ook in Utrecht. We zien dat vrouwen zich onveilig voelen dan mannen en vaker te maken krijgen met straatintimidatie. We willen dat Utrecht veilig is voor vrouwen die met geweld te maken krijgen, zowel achter de voordeur als in de openbare ruimte. Tot slot; extreme woonoverlast vormt een hardnekkig maatschappelijk probleem dat het woongenot en de veiligheid van inwoners ernstig kan aantasten. Het gaat daarbij om situaties waarin overlast langdurig en intensief aanwezig is en de leefbaarheid in buurten in Utrecht onder druk zet.

Wat doen we?

We werken op verschillende manieren persoonsgericht. Dat betekent dat we de persoon zelf en wat hij of zij nodig heeft, centraal stellen. Zo begeleiden we gedetineerden door al tijdens detentie te werken aan hun terugkeer. Dat is belangrijk om hun leven beter op de rit te krijgen en terugval in criminaliteit te voorkomen. Daarnaast werken we persoonsgericht voor mensen die steeds verder afglijden richting criminaliteit, ernstige (woon) overlast veroorzaken en bij wie reguliere handhaving, toezicht en hulpverlening onvoldoende effect hebben. Dit doen we via de persoonsgerichte aanpak (PGA).

Detentie en Terugkeer

We ondersteunen mensen die uit de gevangenis komen bij hun terugkeer in de samenleving. Samen met de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), de reclassering en onze samenwerkingspartners zorgen we ervoor dat zij tijdens de periode in detentie kunnen werken aan het verbeteren van hun situatie op de leefgebieden en toegang kunnen krijgen tot de juiste hulp, zorg, ondersteuning en voorzieningen. Daarom zijn medewerkers van de gemeente in de gevangenissen aanwezig. Daar

organiseren we spreekuren en bieden we begeleiding bij praktische zaken (de leefgebieden), zoals bij het zoeken naar een baan of dagbesteding, het opstarten van (schuld)hulpverlening of het inplannen van een gesprek met een zorgaanbieder. Het blijft belangrijk om al tijdens detentie te werken aan terugkeer. Dit is nodig om het perspectief te verbeteren en terugval in criminaliteit te voorkomen. We zien dat niet iedereen die vastzit gemotiveerd is om mee te werken of op dat moment in staat is om andere keuzes te maken. De periode in de gevangenis geeft ons dan de gelegenheid om aansluiting te zoeken bij wat er nodig is. Daarmee blijven we ons de komende tijd ook richten op inwoners die een hoog risico hebben op terugval in criminaliteit en niet per se zelf bij de gemeente aankloppen. Dit loopt via de persoonsgerichte aanpak (PGA) en via de Re-Integratie Officieren (RIO's). Zie voor meer informatie hoofdstuk 3.4 over het doorbreken van criminele carrières).

Aanpak geweld tegen vrouwen

We voeren regie op de aanpak om samen met partners te komen tot een meer gecoördineerde, integrale en gendersensitieve aanpak Geweld tegen Vrouwen. We versterken de aanpak door meer in te zetten op bewustwording en normering, (vroeg) signalering, bescherming en opvang van slachtoffers en een stevige plegeraanpak. We sturen aan op meer bewustwording en normering bij zowel professionals als ook bij de mensen in de directe omgeving van een potentieel slachtoffer en van een potentieel pleger. We onderzoeken hoe het huisverbod (Wet tijdelijk huisverbod) eerder en actiever kan worden overwogen en niet alleen naar aanleiding van een melding bij de politie.

We willen dat er eerder en vaker gesignaleerd en gemeld wordt. Met dat doel zetten we in op het aanscherpen van de samenwerking met onze partners. We dragen in de wijken actief bij aan het vergroten van veiligheid, bewustzijn en gendergelijkheid. Dit door samen te werken met de lokale organisaties in de stad. We kijken hoe we Utrechters in contactberoepen, bijvoorbeeld kappers, kunnen betrekken bij het signaleren van huiselijk geweld.

We intensiveren en versterken de aanpak op plegers. We richten ons op het vroegtijdig inzetten op inzicht, begeleiding en het herstel van onderliggende problemen. Bij hoogrisico casuïstiek worden veiligheidsmaatregelen en zorginterventies aan elkaar geknoopt door in te zetten op (lokale) persoonsgerichte aanpakken en multidisciplinaire aanpak (MDA++) in het Zorg- en veiligheidshuis regio Utrecht (ZVHRU). Verder rollen we in Midden-Nederland het slachtofferdevice (een klein apparaatje met gps dat is gekoppeld aan de elektronische enkelband van de verdachte/veroordeelde) verder uit. Het slachtofferdevice is bedoeld voor slachtoffers van hoog risico stalkings- en huiselijk geweldzaken. Het waarschuwt reclassering zodra verdachte te dicht bij het slachtoffer komt. Ook het slachtoffer wordt hierover geïnformeerd.

We breiden de begeleiding en het aantal plekken voor de opvang van slachtoffers van geweld in afhankelijkheidsrelaties uit.

We verkennen de mogelijkheden voor een kennis- en expertisecentrum Filomena in Utrecht.

De gezamenlijke geïntensiveerde inzet op deze opgave vraagt (aanvullende) inzet van partners die al onder druk staan, onder andere door personeelstekorten. We zullen dan ook moeten prioriteren en keuzes moeten maken.

Aanpak Overlastgevende criminele vreemdelingen

We voeren regie door middel van een integrale persoonsgerichte aanpak (PGA) op deze doelgroep om overlast en criminaliteit te verminderen. We combineren grenzen stellen met perspectief bieden door toe te leiden naar voorzieningen, passende zorg en – waar mogelijk – duurzame terugkeer.

We werken nauw samen met partners uit de zorg-, veiligheids- en migratieketen en zetten outreachend werk en cultuursensitieve interventies in om mensen uit de anonimiteit te halen en problematiek in beeld te brengen.

Omdat een groot deel van de doelgroep geen binding heeft met Utrecht, organiseren we stopgesprekken in gemeenten van herkomst en koppelen we actief informatie tussen regio's. Utrecht vervult hiermee een verbindende rol tussen gemeenten en ketenpartners.

Onze bestaande werkwijze en infrastructuur voor domeinoverstijgende casuïstiek vormen de basis voor de landelijke doorontwikkeling van de PGA OCV, waarbij Utrecht als koplopergemeente nauw betrokken is. Tegelijkertijd houden we onze lokale aanpak voor de groep mensen die (al dan niet tijdelijk) in Utrecht verblijven.

Aanpak Samen Eropaf (mensen met een samenloop van complexe problemen/onbegrepen gedrag)

We voeren regie op een integrale aanpak met veiligheids- en zorgpartners om overlast en criminaliteit door personen met onbegrepen gedrag (samenloop van complexe problemen) te verminderen. Een integrale aanpak waarbij grenzen stellen aan gedrag en het bieden van een perspectief op hulp en zorg hand in hand gaan. We blijven inzetten op een outreachende benadering van personen met onbegrepen gedrag om toe te leiden naar zorg o.a. door de inzet van het Eropaf-team, en het versterken van de samenwerking tussen zorg, politie, gemeente en maatschappelijke partners onder regie van de gemeente (door de inzet van persoonsgerichte aanpakken). Daarbij verbeteren we de afstemming tussen zorg, gemeente en politie bij meldingen van onbegrepen gedrag en ontwikkelen we een gezamenlijke werkwijze om snel en effectief passende ondersteuning te bieden en de veiligheid voor de persoon zelf en de omgeving te herstellen.

Aanpak Extreme woonoverlast

Vanaf 1 januari 2027 wordt de stedelijke aanpak Extreme Woonoverlast ondergebracht bij de gemeente (openbare orde en veiligheid, Veiligheid en Zorg) zodat deze steviger wordt gepositioneerd binnen het domein waar zorg, veiligheid en handhaving samenkomen. De aanpak valt onder de Persoonsgerichte Aanpak (PGA), omdat het merendeel van de personen betrokken bij deze casuïstiek baat heeft bij een integrale,

domeinoverstijgende aanpak. Onder regie van de gemeente werken politie, corporaties en andere zorg- en veiligheidspartners samen om extreme woonoverlast te beëindigen of beheersbaar te maken, de leefbaarheid en veiligheid in de buurten te herstellen en passende zorg te organiseren om verdere escalatie te voorkomen.

4. Ondernijning

Wat zien we?

Het onderzoek [‘Van de top tot de straat, drugscriminaliteitsbeeld 2025’](#) laat wederom zien dat drugscriminaliteit diepgeworteld is in Utrecht en zichtbaar is op meerdere niveaus: van de top tot de straat. Kwetsbare buurten met veel crimineel kapitaal vormen een voedingsbodem voor jongeren die ontvankelijk zijn om betrokken te raken bij drugscriminaliteit. Facilitering van drugscriminaliteit is breed verankerd en niet beperkt tot enkele branches. Door deze verwevenheid raken tal van branches – bewust of onbewust – betrokken bij drugscriminaliteit, wat de ondernijnde werking op de stad Utrecht vergroot. De problematiek is zichtbaar en voelbaar in de wijken van onze stad.

Op basis van het onderzoek zijn een aantal ontwikkelingen tussen 2021⁷ en 2025 te zien:

- Drugscriminaliteit oefent in Utrecht steeds meer aantrekkingskracht uit op jongeren: zij zoeken zelf in toenemende mate aansluiting. In verschillende wijken wordt drugscriminaliteit bovendien als steeds normaler ervaren, waardoor de drempel om in te stappen verder daalt.
- Een grotere verwevenheid tussen de legale economie en de drugseconomie: deze verwevenheid is wijdverspreid en beperkt zich niet tot specifieke branches.
- De toename van zorgcriminaliteit en de relatie met drugscriminaliteit – al is de precieze omvang van zorgcriminaliteit in Utrecht op dit moment nog onbekend.

⁷ In 2021 is een vergelijkbaar onderzoek uitgevoerd dat diende als onderbouwing van de aanpak Grenzen Stellen Perspectief Bieden

- Ook zien we nog steeds dat plofkraan vaak gerelateerd zijn aan drugscriminaliteit.
- We zien dat in vrijwel alle Utrechtse wijken sprake is van een vorm van drugsproblematiek.
- Uit MMA-meldingen (Meld Misdaad Anoniem) en signalen ingediend bij de gemeente, uit politieregistraties (die laten zien dat de handel in harddrugs stabiel is gebleven, maar dat er een toename is van bezit harddrugs (wat duidt op handel)), en uit gesprekken met professionals blijkt dat overlast van drugshandel in wijken en buurten significant is gestegen. Het onderzoek concludeert dan ook dat er zichtbaar meer drugs gedeald wordt op straat.
- Er is duidelijk een lokale vraag naar drugs aanwezig, die een directe relatie heeft met het dealen en andere vormen van drugscriminaliteit in Utrecht.

Illustratie: De toename van zorgcriminaliteit en de relatie met drugscriminaliteit – al is de precieze omvang van zorgcriminaliteit in Utrecht op dit moment nog onbekend.

Wat doen we?

Onze inzet blijft daarom hard nodig. We blijven de lijn van de nota Grenzen Stellen Perspectief Bieden volgen, waarbij we aanvullend ook de aanpak van ondernijning in de zorg voortzetten. De kern van de nota zijn twee pijlers: het doorbreken van criminele carrières en het doorbreken van criminele geldstromen. Dit doen we samen met veiligheidspartners en partners in het sociaal domein. Ondernijnde drugscriminaliteit is een breed maatschappelijk probleem dat zijn weerslag heeft in de wijken van de stad en waarvan de aanpak een brede coalitie van partners, bedrijven, inwoners en ouders vraagt. De aanpak wordt, naast met gemeentelijke middelen, gefinancierd door het Rijk. Het ministerie heeft de Specifieke Uitkering Preventie met Gezag toegekend aan Utrecht voor de periode juni 2026 tot en met eind 2029.

De procesevaluatie GSPB uit 2025 laat zien dat de gekozen aanpak – het hand in hand laten gaan van het stellen van grenzen en het bieden van perspectief – nog steeds wordt ervaren als de beste manier om de ontwrichtende effecten van drugs(gerelateerde)criminaliteit aan te pakken. Er is geen aanleiding om te komen tot grote wijzigingen in de aanpak of de kernwaarden binnen de aanpak.

Echter: ondernijning is, meer dan toen de eind 2021 nota werd vastgesteld, terug te vinden in de zorg. Criminele netwerken maken in de volle breedte dankbaar gebruik van de weeffouten en het versnipperde toezicht in het complexe zorgsysteem. De aanpak is daarom aangescherpt met meer focus op [ondernijning in de zorg](#). Ook krijgt de onlinecomponent in (drugs)criminaliteit de komende periode meer aandacht binnen GSPB, omdat het dagelijks leven van jongeren sterk verweven is met de online leefwereld. Offline en online criminaliteit zijn met elkaar verweven, jonge daders die in beeld zijn voor online criminaliteit zijn ook in beeld voor andere vormen van criminaliteit waaronder drugscriminaliteit, digitale technologie faciliteert ondernijnde criminaliteit en jongeren raken online in aanraking met een mogelijke carrière in criminaliteit.

Naast de aanpak GSPB blijven we breder inzetten om de aanpak van ondermijnende criminaliteit tegen te gaan. We hebben daarbij oog voor onze eigen weerbaarheid als gemeente, bijvoorbeeld als het gaat om het potentieel faciliteren van criminele activiteiten dan wel criminelen die dankbaar gebruik maken van onze diensten en producten.

Om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan zet de burgemeester waar nodig ook haar bestuurlijk instrumentarium in. Bijvoorbeeld het sluiten van panden bij het aantreffen van explosieven in garage/opslagboxen, drugs en/of wapens in woningen of het opleggen van een last onder dwangsom voor het hebben van technische hulpmiddelen bijv. voor het plegen van plofkraken.

GSPB: Doorbreken criminele carrières

Onze activiteiten om te voorkomen dat jongeren afglijden in de criminaliteit of erin doorgroeien organiseren we langs drie strategische lijnen, die gezamenlijk een doorlopende lijn vormen:

1. Preventie en Weerbaarheid;
2. Jonge aanwas en doorgroeiers;
3. Criminele Netwerken met Familierelaties (CNF).

Bij Preventie en Weerbaarheid zetten we zoveel mogelijk in op (het versterken van) beschermende factoren bij met name kinderen, jongeren en hun ouders waar een cumulatie van risicofactoren is en/of signalen van afglijden in de criminaliteit. Daarnaast zetten we in op vroegsignalering om kinderen en jongeren in een vroeg stadium in beeld te krijgen. Naast ouders spelen onderwijspersoneel en professionals op straat, zoals jongerenwerk en politie, een belangrijke rol in de signalering van problematiek rond jongeren op school, op straat of online. Vanuit GSPB zetten we schooljongerenwerk in en hebben we interventies en instrumenten voor criminaliteitspreventie, begeleiding en ondersteuning gericht op het onderwijs. Ook gaan we door met de inzet van IPTA-coaches (Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid).

Daarnaast richten we ons op het voorkomen van (verder) doorgroeien, het verbeteren van perspectief, en het verstoren van criminele activiteiten van jonge aanwas en doorgroeiers. We gaan door met de lokale Persoonsgerichte Aanpak (PGA) en TopX in het Zorg- en Veiligheidshuis Regio Utrecht. Binnen deze aanpak investeren we in de deskundigheid van de online leefwereld, zodat professionals meer zicht hebben op online verschijningsvormen van ondermijnende criminaliteit en aandacht hebben voor online gedragingen van jongeren die kwetsbaar zijn voor een carrière in (online) ondermijnende criminaliteit. Verder continueren we de inzet van RIO (Re-integratie Officieren) gericht op doorgroeiers in criminaliteit. Daarmee bieden we intensieve begeleiding die al in detentie start en voor langere tijd doorloopt, ook als de persoon terugkeert naar onze stad. We hebben gericht aandacht voor wat er nodig is om het perspectief te verbeteren en afstand te kunnen nemen van criminaliteit, bijvoorbeeld op het gebied van werk, sport en opleiding. We zetten ons in om bestaand aanbod beter te ontsluiten en waar nodig aanvullend aanbod te ontwikkelen.

We zetten de aanpak Criminele Netwerken met Familierelaties (CNF) voort. In 2024 is de basis voor deze aanpak gelegd. In 2025 hebben onze partners zich de nieuwe manier van werken – systemisch kijken en handelen op basis van netwerk analyses – eigen gemaakt. De praktijk laat zien dat er in het familiegericht werken (landelijk) veel onduidelikheden rondom privacy en gegevensdeling zijn. We blijven leren hoe we deze aanpak steeds beter kunnen uitvoeren.

GSPB: Doorbreken criminele geldstromen

We versterken onze inzet om ondermijning in de zorg tegen te gaan. Om daarmee kwetsbare doelgroepen te beschermen, bij te dragen aan een veilige en betrouwbare zorgsector en de aantrekkingskracht van de zorgsector voor criminele weg te nemen. Dit doen we vanuit drie strategische doelen: inzicht verkrijgen in de problematiek (fenomeenanalyses), preventie & weerbaarheid vergroten (interne bewustwordingssessies), aanpakken & verstoren (actie- en controledagen). Zie [Raadsbrief Aanpak ondermijning in de zorg](#) voor meer informatie.

We blijven ons – samen met onze partners – inzetten om vanuit onze brede aanpak van plofkraken te voorkomen dat mensen instappen bij dit soort criminele activiteiten en op het voorkomen van levensbedreigende situaties en materiele en financiële schade die met de (voorbereidingen van) plofkraken gepaard gaan. Vanuit onze aanpak blijven we inzetten op het verstoren van het criminele verdienmodel én op de plegers (vanuit de pijler doorbreken criminele carrières).

Ook blijven we het financiële logistieke systeem van criminele netwerken verstoren. Dit doen we bijvoorbeeld door controles in de MTO (Money Transfer Organisation)-sector en controles op heling (met behulp van het Digitaal opkopers Register (DOR)) bij juweliers en goudhandelaren in onze stad. Ook blijven we alert op (nieuwe) witwasmethodieken zoals het cash compensatie model (CCM), waarbij ondernemers die contant geld nodig hebben, zich inlaten met criminelen of criminele samenwerkingsverbanden (waar een overvloed aan contant geld beschikbaar is). Daarbij kijken we vanzelfsprekend naar verbanden met andere thema's, zoals criminele geldstromen in de zorg en plofkraken. Ook hier werken we nauw samen met verschillende veiligheidspartners.

Foto 16: Sluiting van een pand als een van de bestuurlijke maatregelen bij de aanpak van ondermijnende (drugs)criminaliteit.

We richten ons extra op gebieden die kwetsbaar zijn voor ondermijning. Op Bedrijventerrein Nieuw – Overvecht is er specifiek aandacht voor de kwetsbaarheid voor inmenging van criminele invloeden. We houden zeker ook oog voor andere gebieden in de stad die extra focus nodig hebben in onze ondermijningsaanpak.

We blijven ons inzetten voor preventie en weerbaarheid, een belangrijk thema richting onze inwoners, ondernemers en professionals. De kern is ze bewuster maken van wat er op het gebied van ondermijning kan spelen in hun buurt of werkveld én het vergroten van de meldingsbereidheid. We hebben hierbij specifiek aandacht voor de hierboven genoemde thema's en kwetsbare gebieden.

Al deze inzet, onder beide pijlers van de aanpak Grenzen Stellen, Perspectief Bieden, draagt bij aan de doelstelling Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg.

Foto 17: Bedrijventerrein Nieuw Overvecht waar een vergunningplicht van kracht is voor ondernemers in de autobranche.

Bredere ondermijningsaanpak

Weerbare overheid

Naast onze inzet op het vergroten van bewustwording en weerbaarheid bij inwoners en ondernemers, blijft het van belang om ook als gemeente weerbaar te zijn tegen de invloeden van criminelen. Een belangrijk voorbeeld hiervan zien we bij het tegengaan van ondermijning in de zorg. Bijvoorbeeld om te voorkomen dat we subsidies verstrekken of overeenkomsten aangaan met malafide partijen in relatie tot de zorg. Maar ook op andere terreinen is invloed van criminelen mogelijk. We werken de komende periode, samen met andere gemeenten, de provincie Utrecht en het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum Midden-Nederland (RIEC-MN) aan een gedeelde 'weerbaarheidsnorm' als minimum voor alle gemeenten in onze provincie. Op die manier vergroten we gezamenlijk de weerbaarheid.

Inzet Wet Bibob

We zetten actief de Wet Bibob, zie ook [beleid Wet Bibob](#), in bij aanvragen om vergunningen en/of subsidies, maar ook bij aanbestedingen en vastgoedtransacties. Hiermee voorkomen we dat we als gemeente criminele activiteiten faciliteren.

Aanpak uitbuiting

We maken ook de komende jaren werk van de aanpak van uitbuiting. We hebben binnen de aanpak GSPB aandacht voor criminele uitbuiting, maar er is in onze stad ook sprake van seksuele uitbuiting en arbeidsuitbuiting. We blijven inzetten op het helpen van slachtoffers, het afschrikken van daders en het voorkomen van uitbuiting.

5. Overige veiligheidsthema's

Coffeeshops

Sinds 2010 gold in Utrecht een coffeeshopbeleid met een maximumstelsel van 17 coffeeshops. Sinds de invoering van dit stelsel is dit aantal niet bereikt. Omdat het aantal inwoners in de stad groeit is het college eind 2024 opgedragen om het aantal beschikbare vergunningen voor coffeeshops in onze stad te verhogen naar 20. In juni 2025 is hiervoor de nieuwe beleidsregel in werking getreden. Ook in het nieuwe [coalitieakkoord 2026-2030](#) is opgenomen dat meer ruimte moet komen om het vestigen van meer coffeeshops in onze stad mogelijk te maken. Eventuele (nieuwe) geïnteresseerden voor het starten van een coffeeshop in onze stad worden actief ondersteund bij het voorbereiden en doen van hun aanvraag en ook tijdens het vergunningstraject wordt actieve ondersteuning geboden. We blijven deze ondersteuning ook de komende periode voortzetten.

Sekswerk

De gemeente zet zich in om kleinschalige sekswerklocaties te realiseren binnen de herontwikkeling van parkeergarage Paardenveld. We blijven vanuit het oogpunt van openbare orde en veiligheid een bijdrage leveren om te komen tot kleinschalige sekswerklocaties in onze stad. Hierbij is specifiek aandacht voor de openbare orde rondom de locatie, eventuele risico's van (seksuele) uitbuiting en het voorkomen van het faciliteren van criminele activiteiten door de gemeente (inzet Wet Bibob).

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid raakt ons allemaal, elk verkeersslachtoffer is er één te veel. Daarom werken we samen aan een veiliger Utrecht. In het [Mobiliteitsplan 2040](#) staat beschreven hoe wij dit doen, ook in het [coalitieakkoord 2026-2030](#) is er aandacht voor verkeersveiligheid. Vanuit programma verkeersveiligheid (onderdeel van Mobiliteit) pakken we onveilige locaties aan met maatregelen op straat, verlagen we op steeds meer straten de snelheid naar 30 km/u en werken we aan veilige verkeersdeelname aan jong en oud met educatie, voorlichting en campagnes.

In de [voortgangsrapportage Duurzame Mobiliteit](#) rapporteren we jaarlijks over de voortgang van de verkeersveiligheidsaanpak. Bij de meeste (ernstige) ongevallen speelt het gedrag van verkeersdeelnemers een grote rol en veel mensen ervaren overlast van bijvoorbeeld (veel) te hard rijdende voertuigen. Met verkeershandhaving verminderen gemeente, politie en (CV)OM samen onveilig verkeersgedrag en verkeersoverlast. Dit doen we onder andere door de inzet van politie én boa's op straat en de inzet van flitspalen. Zo werken we samen aan een verkeersveiliger Utrecht.

Foto 18: Markt op het Vredenburg

C. Monitoren, sturen en verantwoorden

1. Indicatoren

Zicht op effect

Het blijft belangrijk om zicht te hebben op de effecten van onze gezamenlijke inzet. Gemeente en haar partners maken bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid bij voorkeur gebruik van best-practices, daarbij valt te denken aan de uitvoering van activiteiten bij detentie en terugkeer en bij overlastgevendende criminele vreemdelingen. Veel daarvan is landelijk onderzocht en wordt beschouwd als effectief. Eenzelfde redenering gaat op voor integrale controle acties en informatie gestuurde handhaving. De controles op en de vondst van bijvoorbeeld partijen harddrugs hebben in zichzelf effect en werken preventief.

Terwijl we ons zoveel mogelijk baseren op bewezen interventies is het tegelijkertijd bij veel veiligheidsthema's complex om de impact op veiligheid eenduidig in cijfers uit te drukken. Een oorzaak is dat de causaliteit tussen de specifieke inzet en de toe- of afname van het probleem lastig aan te tonen is. Geen enkele interventie staat op zichzelf en is altijd onderdeel van een totaalpakket aan samenhangende maatregelen. Verder hebben we slechts gedeeltelijk zicht op de omvang van de problematiek en daarmee op de vooruitgang die wordt geboekt. Registraties worden beïnvloed door factoren zoals aangiftebereidheid en gerichte inzet van handhaving of opsporing. Een stijging kan wijzen op toegenomen handhavings- of opsporingscapaciteit. En andersom kan een afname het tegenovergestelde betekenen.

In de wetenschap dat zicht op impact waardevol is, ondernemen we veel activiteiten om daar zo goed mogelijk vooruitgang te boeken. Zo toetsen we tussentijds resultaten aan recent onderzoek en kennis over wat wel en niet werkt in de hulpverlening of wijkgerichte aanpak. Kennis over risico- en beschermende factoren voor afglijden in de criminaliteit benutten we in onze aanpakken. Daarbij zetten we zoveel mogelijk acties in die aantoonbaar resultaat hebben. Voor het aanbod van maatregelen kijken we naar wat lokaal nodig is en resultaat kan hebben. Tijdens de uitvoering wordt de voortgang van wat we doen in de gaten gehouden. In jaarlijkse voortgangsrapportages gaan we vooral in op de maatregelen die we hebben ondernomen. Kwantitatieve gegevens over de uitvoering worden naast kwalitatieve bronnen (zoals de ervaringen van professionals) gelegd, zodat er een zo compleet mogelijk beeld ontstaat.

Foto 19: Door de kleurrijke graffiti en horeca is het tunneltje aan de Ganzenmarktsteeg een populaire plek onder jongeren en wordt dit het 'Tiktok tunneltje' genoemd.

Doelstelling	Effectindicator	0-meting 2025	Vervolgmeting 2027	Vervolgmeting 2029	Begroting ja/nee
Tegengaan van overlast en criminaliteit	Aantal misdrijven (politieregistraties)	27.831	Gelijk of minder dan peiljaar	Gelijk of minder dan peiljaar	Ja
	Geregistreerde overlast (politieregistraties)	17.653	Gelijk of minder dan peiljaar	Gelijk of minder dan peiljaar	Ja
	Geregistreerde overlast uitgesplitst (politie registraties):		Gelijk of minder dan peiljaar	Gelijk of minder dan peiljaar	Nee
	onbegrepen gedrag	6.233			
	alcohol-/drugsgelateerd	3.232			
	dak- en thuisloze mensen	2.579			
	incidenten jongerenoverlast	3.650			
	Geregistreerde overlast (gemeentelijke meldingen)	18.251	Gelijk of minder dan peiljaar	Gelijk of minder dan peiljaar	Ja
	Geregistreerde overlast, uitgesplitst (Gemeentelijke meldingen)		Gelijk of minder dan peiljaar	Gelijk of minder dan peiljaar	Nee
	jongerenoverlast	1.065			
	drugsoverlast	3.308			
	buitenslapers	vanaf 2027			
	Veiligheidsgevoel in de eigen buurt (inwonersenquête)	63%	Gelijk of beter dan peiljaar	Gelijk of beter dan peiljaar	Ja
Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit	Aantal delicten (harddrugs)		Geen streefcijfer	Geen streefcijfer	Nee
	handel,	86			
	bezit en	92			
	vervaardiging	1			
	(politieregistraties)				
	Aantal delicten (softdrugs)		Geen streefcijfer	Geen streefcijfer	Nee
	handel,	22			
	bezit en	185			
	vervaardiging	13			
	(politieregistraties)				
	Aantal positief afgesloten PGA-casüstiek (Gemeente)	32	Geen streefcijfer	Geen streefcijfer	Nee
	Pijler tegengaan criminele geldstromen: Aantal signalen van ondermijnende criminaliteit, opgepakte en afgeronde casussen.	Volgt in 2027	Geen streefcijfer	Geen streefcijfer	Nee

Doelstelling	Effectindicator	0-meting 2025	Vervolgmeting 2027	Vervolgmeting 2029	Begroting ja/nee
Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust	Aantal openbare ordeverstoringen en crises waaronder ook preparatie op mogelijke excessen zoals bij kraken, voetbal, demonstraties.	2.365	Geen streefcijfer	Geen streefcijfer	Ja
Veilige stad voor vrouwen	Veiligheidsgevoel in de eigen buurt, uitgesplitst op geslacht. (Inwonersenquête)	M: 72% V: 54%	Gelijk of beter dan peiljaar	Gelijk of beter dan peiljaar	Ja
	Straatintimidatie % inwoners dat afgelopen 12 maanden op straat geïntimideerd is en hiervan percentage vrouwen (Inwonersenquête)	M: 26% V: 50%	Gelijk of beter dan peiljaar	Gelijk of beter dan peiljaar	Ja
Weerbare Samenleving	Aantal noodsteunpunten: de huidige ambitie is om er minimaal 12 te realiseren. Bijstelling ambitie volgt als landelijke richtlijn wordt vastgesteld.	0	Streven naar realisatie van 12 noodsteunpunten	Volgt	Ja

2. Risico's

Risico-omschrijving	Toelichting	Maatregelen
Door capaciteitstekorten bij de gemeente, de (landelijke) veiligheidspartners en (jeugd)zorgverleners bestaat de kans op minder uitvoeringskracht met als gevolg dat de doelstellingen uit de Veiligheidsagenda niet of niet tijdig worden behaald.	Dit is een belangrijk risico gezien de krapte op de arbeidsmarkt en ook het specialisme binnen het veiligheidsdomein.	We temporiseren dan wel prioriteren als dit risico zich voordoet.
Doordat (landelijke) partners in het veiligheids- en sociaal domein capaciteit of prioriteit elders leggen bestaat de kans op minder uitvoeringskracht met als gevolg dat de doelstellingen uit de Veiligheidsagenda niet of niet tijdig worden behaald.	Dit is een belangrijk risico omdat de uitvoering en inzet van partners essentieel is.	Als dit risico zich dreigt voor te doen, dan stemmen we hierover af met partners.
Door een tekort aan (sociale) woonruimte en knelpunten in het snel beschikbaar stellen van passende (verblijfs)zorg bestaat de kans op gevaarzetting door personen met multi- en hoog risicoproblematiek met als gevolg dat personen een gevaar voor zichzelf en/of voor de omgeving zijn. (bijvoorbeeld als een persoon met onbegrepen gedrag een gevaar voor zichzelf en/of voor de omgeving is).	Dit is een belangrijk risico omdat gebrek aan passende woonruimte en zorg kan leiden tot escalatie van problematiek, waardoor personen een gevaar voor zichzelf en/of hun omgeving kunnen vormen. Dit leidt weer tot toename van veiligheidsproblematiek.	We blijven extra investeren in opvangplekken vanuit de gemeente om tijdelijk de plaatsing op een (crisis)zorg- of behandelplek te overbruggen bij multiproblematiek en hoog risicovolle casuïstiek.
Door nieuwe crises die veel van onze capaciteit vragen, zoals dit bijvoorbeeld speelt bij het Midden-Oosten conflict, onze extra inzet op weerbaarheid door geopolitieke ontwikkelingen en bij grote opschaling bij incidentbestrijding (zoals bij de explosie Visscherssteeg) bestaat de kans op minder uitvoeringskracht met als gevolg dat de doelstellingen uit de Veiligheidsagenda niet of niet tijdig worden behaald.	Dit is een belangrijk risico omdat crises en incidenten capaciteit wegnemen van reguliere werkzaamheden, waardoor doelen uit de Veiligheidsagenda onder druk komen te staan.	We temporiseren dan wel prioriteren als dit risico zich voordoet.
Door beperkingen in bestaande wet- en regelgeving ten aanzien van informatiedeling en samenwerking én doordat partners terughoudend (kunnen) zijn in het delen van informatie, bestaat de kans dat overheidsorganisaties onvoldoende als één overheid opereren, met als gevolg dat de doelstellingen uit de Veiligheidsagenda niet of niet tijdig worden behaald.	Dit is een belangrijk risico omdat effectieve samenwerking afhankelijk is van tijdige en volledige informatiedeling tussen partners.	Lobby voeren om beperkingen bij informatiedeling en verdere samenwerking op te lossen danwel te verminderen.

Risico-omschrijving	Toelichting	Maatregelen
Door de inzet van Utrechtse OOV-kennis en expertise bij (dreigende) openbare ordeverstoringen en crises in omliggende gemeenten binnen de veiligheidsregio Utrecht, bestaat de kans dat de beschikbare capaciteit binnen de eigen organisatie onder druk komt te staan, met als gevolg dat de inzet en slagkracht voor de gemeente Utrecht zelf wordt beperkt en de doelstellingen uit de Veiligheidsagenda niet of niet tijdig worden behaald.	Dit is een belangrijk risico omdat voldoende beschikbare OOV-capaciteit essentieel is voor de uitvoering van de Utrechtse veiligheidsopgaven.	We onderzoeken hoe we de omliggende gemeenten goed kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld door bijdrage te leveren aan het Ondersteuningsteam Asiel (VNG), en we ontwikkelen innovatieve concepten op het gebied van openbare ordeverstoringen en crises.
Door de toenemende vraag naar handhaving, onder meer als gevolg van een groeiend aantal meldingen en overlastgevendende personen en groepen, en door voorgenomen bezuinigingen vanaf 2026, bestaat de kans dat de beschikbare handhavingscapaciteit onder druk komt te staan en de flexibiliteit en slagkracht afnemen, met als gevolg dat de handhavingstaken minder effectief en minder tijdig kunnen worden uitgevoerd en de doelstellingen uit de Veiligheidsagenda niet of niet tijdig worden behaald.	Dit is een belangrijk risico omdat voldoende handhavingscapaciteit essentieel is voor het effectief uitvoeren van handhavingstaken en het aanpakken van overlast en veiligheidsproblemen.	Het stellen van handhavingsprioriteiten binnen het Programma Veilige Stad.
Door toename van het aantal veiligheidsvraagstukken en toename van agressie, intimidatie of geweld tijdens het uitoefenen van het werk van professionals, bestaat de kans dat de werkdruk en het onveiligheidsgevoel bij het uitvoeren van de taken (Veilige Publieke Taak (VPT)) toenemen, met als gevolg dat (meer) professionals minder inzetbaar zijn of zelfs uitvallen.	Dit is een belangrijk risico omdat bij verdere uitval van professionals de doelstellingen later, deels of niet gerealiseerd kunnen worden.	Prioriteren van werkzaamheden en uitvoeren van Protocol Veilige Publieke Dienstverlening (Aanpak van agressie en geweld Gemeente Utrecht).
Door minder inzet in het sociaal domein op beschermende factoren, zoals een stabiele (financiële) thuissituatie en passende ondersteuning, en door minder inzet binnen de strafrechtketen, bestaat de kans dat een extra impuls vanuit het veiligheidsdomein onvoldoende effectief is en relatief beperkt bijdraagt, met als gevolg dat integrale aanpakken tekort schieten en de beoogde doelstellingen op het gebied van veiligheid en preventie niet of minder effectief worden gerealiseerd.	Het sociaal domein en de strafrechtketen staan onder druk door de (toenemende) vraag en financiële schaarste, waardoor dit een reëel risico is.	We kijken hoe we slim kunnen samenwerken en prioriteren en voor onze doelgroepen zoveel mogelijk aandacht, aanbod en passende interventies kunnen blijven bieden.

Risico-omschrijving	Toelichting	Maatregelen
Aanpak GSPB: doordat we bij veel fenomenen de doelgroep niet voldoende in beeld hebben of nog niet voldoende weten over de aard, omvang of uitingsvormen van het fenomeen, bestaat het risico dat we de doelgroep onvoldoende bereiken.	We hebben informa-tie/personen/signalen in beeld via bijvoorbeeld piketmeldin-gen, detentiemeldingen, aanhoudin-gen, via persoonsgerichte aanpakken of vanuit de uitvoering, maar informatie over fenomenen is belangrijk voor een integraal beeld en voor prioriteren in de aanpak.	We blijven met partners in gesprek over het gezamenlijk informatiegestuurd acteren op beelden, actuele trends en ontwikkelingen. Als blijkt dat we de juiste doelgroep niet geheel bereiken, dan passen we onze inzet hierop aan.
Door toenemende polarisatie in de maatschappij en het daardoor onder druk staan van vertrouwen tussen inwoners in buurten, bestaat de kans dat het vertrouwen van inwoners in de overheid en de democratische rechtsorde verder afneemt en de noodzakelijke basis voor samenwerking verzwakt, met als gevolg dat activiteiten binnen onze aanpak minder effectief zijn en de beoogde doelstellingen onvoldoende worden gerealiseerd.	Als inwoners minder vertrouwen hebben, dan kan de meldingsbereidheid dalen. Zij zijn dan minder geneigd om signalen van (mogelijke), (ondermijnende) criminaliteit en overlast te melden.	We bouwen aan vertrouwen in de overheid door voorspelbaar te zijn en duidelijk, open en eenduidig te werken en te communiceren. Ook blijven we inzetten op het vergroten van de meldingsbereidheid.
Door de afhankelijkheid van niet-structurele (rijks)bijdragen voor de financiering van onderdelen van onze werkzaamheden en aanpak, bestaat de kans dat beschikbare middelen wegvallen wanneer deze bijdragen niet worden voortgezet, met als gevolg dat activiteiten moeten worden afgeschaald of beëindigd, waardoor de realisatie van de beoogde doelstellingen en de leefbaarheid en veiligheid in de stad onder druk komen te staan.	Dit is een belangrijk risico. Enerzijds omdat zonder (voldoende) middelen gekozen moet worden op welke werkzaamheden (zoals bijvoorbeeld bij noodsteunpunten), en daarmee doelstellingen, minder ingezet wordt. Met merkbaar effect op veiligheid in de stad. Anderzijds maakt onzekerheid over de lange termijn het moeilijker om inzet die een lange adem vereist als zodanig vol te houden.	We ondervangen dit risico door helder te houden welke middelen nodig zijn en daarvoor te lobbyen. Daarbij brengen we in kaart wat de eventuele gevolgen zijn van minder of geen (incidentele) middelen. We blijven ook zorgvuldig afwegen welk werk we waarmee doen en waar we, indien nodig, kunnen herstructureren. Het uitgangspunt is daarbij dat we zo min mogelijk afdoen aan de inzet voor de veiligheid van onze inwoners.

3. Financiën

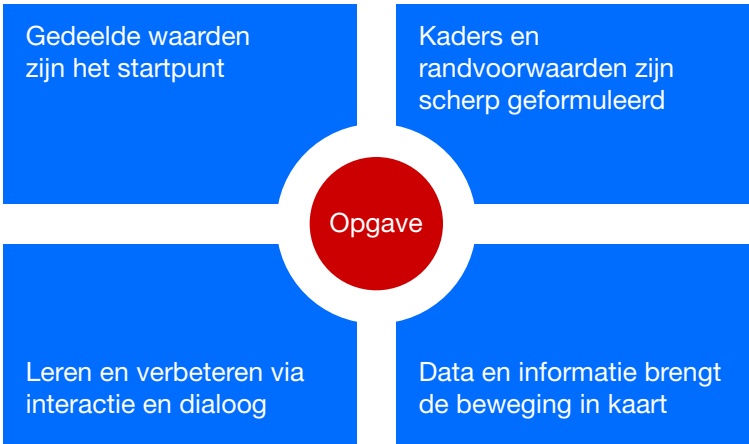
Doelstellingen		2027	2028	2029	2030
Lasten					
Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit	Preventieve en repressieve maatregelen, zoals inzet Eropaf team, toezicht en handhaving, versterken weerbaarheid jongeren tegen verleidingen van het criminele pad, stevig en zichtbaar optreden tegen overtredingen, perspectief bieden met hulp en zorg of terug geleiding naar opleiding, werk of land van herkomst	25.459	24.427	24.427	23.291
Waarvan:	Bijdrage Samenwerkingsverbanden - Zorg en Veiligheidshuis Utrecht en Landelijk Bureau Zorg- en Veiligheidshuizen	2.723	2.723	2.723	1.587
	Jongerenwerk - Jeugd en Veiligheid	6.160	6.160	6.160	6.160
	Straatveiligheid	150	150	150	150
	Cameratoezicht	967	967	967	967
	Overlastgevende Criminele Vreemdelingen	686	686	686	686
	Samen eropaf	1.103	1.103	1.103	1.103
	Toezicht en handhaving wijkveiligheid	4.735	4.737	4.737	4.736
	Overige uitvoeringskosten inclusief materieel budget	8.835	7.901	7.901	7.902
Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg	Preventieve en repressieve maatregelen, zoals voorkomen van jonge aanwas, voorkomen doorgroeien, verbeteren perspectief, verstoren criminele activiteiten, fenomeenanalyses, actie- en controle dagen, interne bewustwordingssessies	6.919	7.021	7.030	7.030
Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust	Tegengaan van schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme (Utrecht zijn we samen), o.a. door groot netwerk aan professionals en bondgenoten in te zetten, aanbieden van deskundigheidsbevordering, inzet persoonsgerichte aanpak	6.994	7.332	7.355	7.356
Veilige stad voor vrouwen	O.a. meer inzet op bewustwording en normering, (vroeg) signalering, bescherming en opvang van slachtoffers en een stevige plegeraanpak, preventieve en handhavende maatregelen voor straatintimidatie en versterken van de veiligheid van vrouwen door de impact van de digitale omgeving mee te nemen.	315	315	315	315
Weerbare samenleving	Gemeentebreed budget ten behoeve van vergroten (digitale) veiligheid van de gehele eigen organisatie en de crisisorganisatie, inrichten van noodsteunpunten in de stad.	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal benodigd budget (A)		40.688	40.095	40.127	38.991
Reeds in de begroting gedekt (B)		39.168	38.938	38.969	37.834

Doelstellingen	2027	2028	2029	2030
Baten				
Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit	-363			
Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg	0	0	0	
Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust	-1.157	-1.157	-1.157	-1.157
Veilige stad voor vrouwen				
Weerbare samenleving				
Totaal bijdragen van derden (C)	-1.520	-1.157	-1.157	-1.157
Nog niet gedekte kosten (A-B-C)	0	0	0	0

4. Voortgang en verantwoording

In jaarlijkse voortgangsrapportages zullen wij rapporteren over de voortgang van de Veiligheidsagenda 2027 - 2030, zoals dat voor de Veiligheidsagenda 2023 - 2026 ook is gedaan (over de jaren [2023](#), [2024](#), [2025](#)). Aan de hand van de methode “Rijker Verantwoorden” gebruiken we niet alleen cijfers, maar ook verhalen en ervaringen uit de praktijk om te laten zien wat is gedaan en zo mogelijk met welk effect.

5. Utrechts Sturingsmodel (voor complexe opgaven)

Utrechts Sturingsmodel	Hoe krijgt dit vorm binnen de opgave? Welke afspraken zijn gemaakt?
Opgave	De opgave komt tot uiting in de doelstellingen zoals beschreven in het hoofdstuk A2.
Gedeelde waarden zijn het startpunt	De gedeelde waarden komen tot uiting in de leidende principes zoals beschreven in hoofdstuk B1.
Kaders en randvoorwaarden zijn scherp geformuleerd	De kaders en randvoorwaarden zijn terug te herleiden tot de wettelijke kaders, gezond stedelijk leven voor iedereen en de voorliggende beleidsnota. Zie hoofdstuk Monitoren, sturen en verantwoorden.
Data en informatie brengt de beweging in kaart	Zie hoofdstuk Monitoren, sturen en verantwoorden. Kwantitatieve gegevens over de uitvoering worden naast kwalitatieve bronnen (zoals de ervaringen van professionals) gelegd, zodat er een zo compleet mogelijk beeld ontstaat. Dit doen wij aan de hand van de methode “Rijker Verantwoorden” waarbij we niet alleen cijfers, maar ook verhalen en ervaringen uit de praktijk gebruiken om te laten zien wat is gedaan en met welk effect..
Leren en verbeteren via interactie en dialoog	We leren van signalen uit de uitvoering en benutten ervaringsdeskundigheid om continu de inzet te verbeteren Bijsturing voor politie inzet vindt plaats in de veiligheidsdriehoek burgemeester, Hoofdofficier van Justitie en districtschef politie Utrecht-Stad.

Bijlage 1

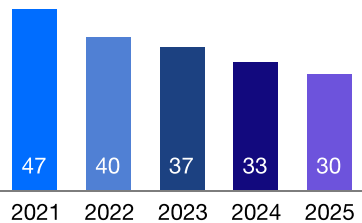
Infographic Ontwikkelingen veiligheid in Utrecht (2021 - 2025)

De stad in cijfers

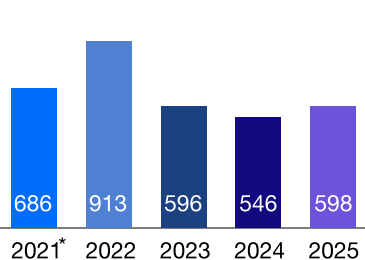
Veiligheid & Zorg

Huiselijk geweld

Aantal opgelegde huisverboden

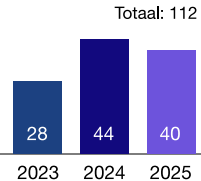
Uitstroom ex-gedetineerden

*2021 nacalculatie ivm nieuw clientvolgsysteem

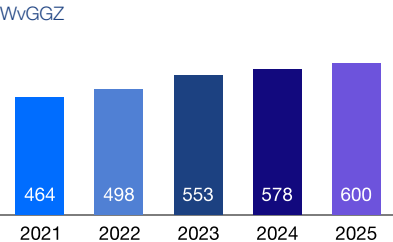
Re-integratie Officier (RIO)

Aantal gedetineerden aangemeld voor RIO traject

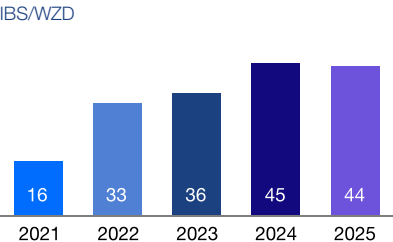

Totaal: 112

Crisismaatregelen WvGGZ

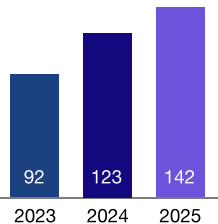

Crisismaatregelen IBS/WZD

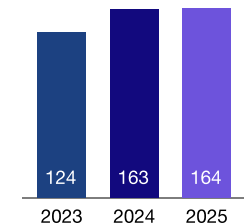
Lokale PGA Jeugd

Caseload

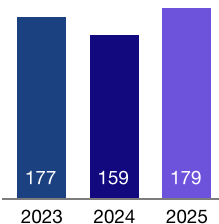
Lokale PGA HRP

Caseload

TopX (ZVHRU)

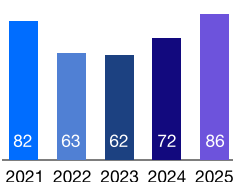
Caseload

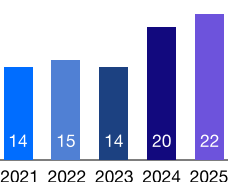
Ondermijning

Aantal delicten handel en vervaardigen drugs in Utrecht (politie)

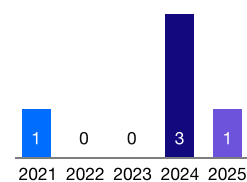
Handel harddrugs

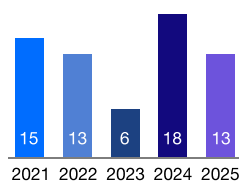
Handel softdrugs

Vervaardigen harddrugs

Vervaardigen softdrugs

3e plaats Europa
Utrecht staat in 2025 (net als in 2024) op de 3e plaats in Europa qua geschat XTC/MDMA gebruik.

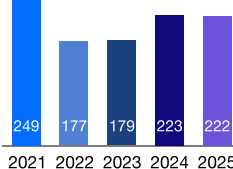
Schatting straatwaarde cocaïne
geconsumeerd in Utrecht*
€ 18.464.944 in 2023
€ 17.126.861 in 2024
€ 19.440.173 in 2025

Schatting straatwaarde cannabis
geconsumeerd in Utrecht*
€ 19.043.311 in 2023
€ 15.896.940 in 2024
€ 16.833.485 in 2025

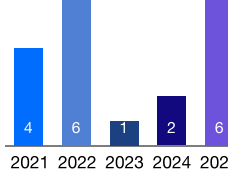
*Gebaseerd op monsters van de rioolwaterzuiveringsinstallatie Utrecht, waarop 73% van de Utrechtse inwoners zijn aangesloten

Anonieme meldingen (MMA)

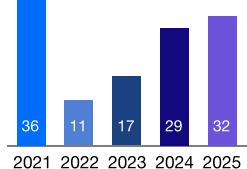
Drugs

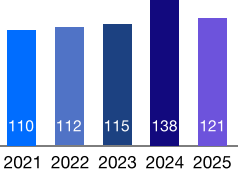
Mensenhandel/-smokkel

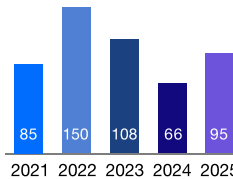
Geweld

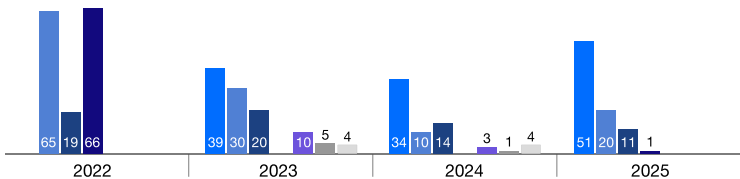
Wapenhandel & bezit (Politie)

Bibob onderzoeken

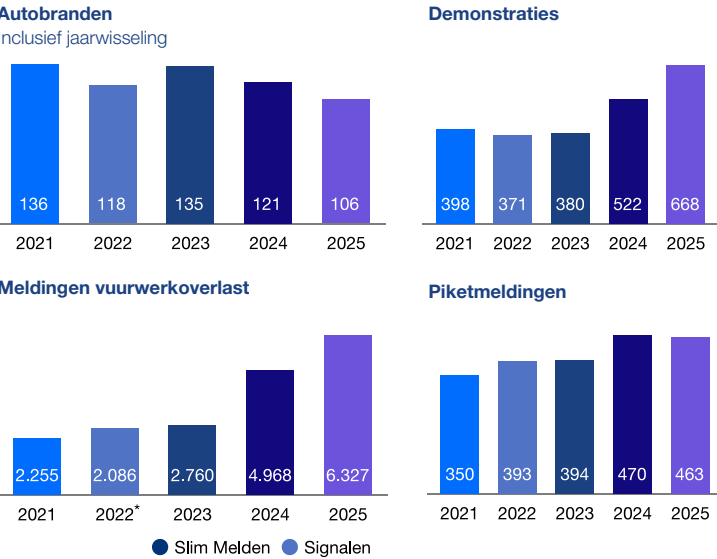
Bibob onderzoeken per thema

● Horeca ● BTNO ● Vastgoed ● Overige thema's ● WABO ● Zorgsubsidies ● APV art. 2.47

De stad in cijfers

Openbare orde en crisisbeheersing

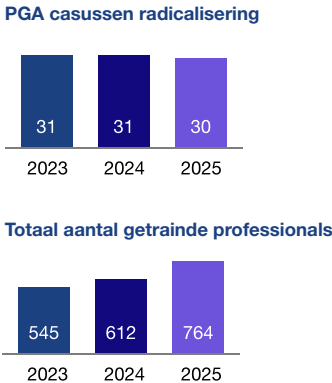

* Trendbreuk vanaf nov 2022 door nieuw systeem

Bestuurlijk instrumentarium

Polarisatie & Radicalisering

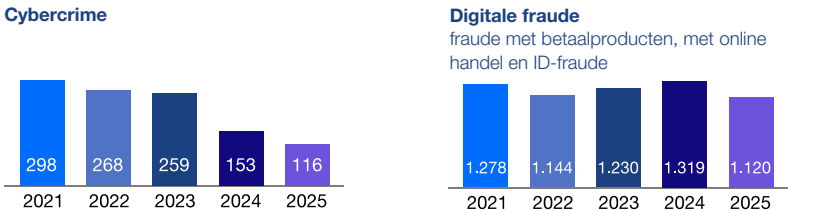
Veiligheidsgevoel

Cameratoezicht

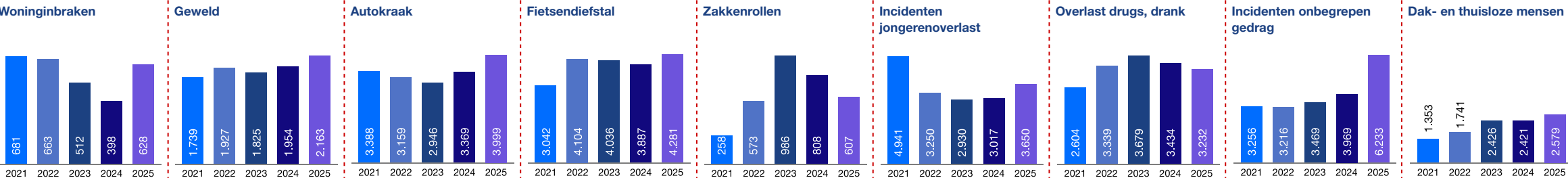

Digitale criminaliteit

2025:14,6% aangiftebereidheid

Geregistreerde criminaliteit en overlast

utrecht.nl/veiligheid

Voorstel aan de gemeenteraad

Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (HUA)

Beleidsveld	Digitalisering
Organisatieonderdeel	Informatie- en procesmanagement (IPM)
Kenmerk	34293427
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee, artikel 1:2 lid 2 onder i Referendumverordening
Geheim	nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het college toestemming te verlenen voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (HUA) conform bijgevoegd voorgenomen Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling HUA, met als belangrijkste wijziging de uittreding van het rijk, zodat de gemeente en provincie Utrecht als partners deze gemeenschappelijke regeling voortzetten.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

De gemeenteraad wordt voorgesteld toestemming te verlenen aan het college voor wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (GR HUA) waardoor het rijk kan uittreden uit de regeling en de bestuurlijke samenwerking tussen de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht kan worden voortgezet.

Context

Aanleiding

Op 22 juni 2026 is het voorstel voor wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (GR HUA) aan het college van B&W aangeboden, nadat deze op 8 juni was vastgesteld door het dagelijks en algemeen bestuur. Daarbij is het college gevraagd om uiterlijk begin december te laten weten of wordt ingestemd met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

De aanleiding voor de huidige wijziging is de uittreding van het rijk. In 1998 richtte de gemeente Utrecht samen met het Rijk een gemeenschappelijke regeling op als Regionaal Historisch Centrum (RHC), namelijk GR HUA. In 2019 kwam de provincie ook als partner bij HUA. HUA voert archiefbeheertaken uit: archiefbeheer, fysieke en digitale opslag en publiek gebruik (actief toegankelijk maken voor publiek). Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) heeft besloten uit alle RHC's te willen treden. De nieuwe Archiefwet (die in 2021 is ingediend en op 12 mei 2026 door de Eerste Kamer is goedgekeurd) geeft hier de mogelijkheid voor. De inwerkingtreding van de nieuwe wet is voorzien op 1 januari 2027 en daarmee ook de uittreding van OCW uit alle RHC's. Dat betekent voor de gemeente Utrecht dat de huidige samenwerking na de uittreding van OCW gaat wijzigen: alleen de gemeente en de provincie gaan in de GR HUA als deelnemers door. OCW is dan geen deelnemer of mede-eigenaar meer, maar delegeert haar regionale rijksarchieftaken aan HUA en stelt financiering hiervoor beschikbaar via een SPecifieke UitKering (SPUK). De nieuwe samenwerking moet op 1 januari 2027 werkend zijn, en daarvoor moet deze regeling aangepast worden.

Processtappen wijziging

Het wijzigen van een gemeenschappelijke regeling gaat in twee stappen. Bij gemeenten gaat dit als volgt: eerst vragen alle deelnemende colleges hun controlerend orgaan om zienswijze op het ontwerpwijzigingsbesluit. Deze zienswijze neemt het college vervolgens mee in zijn besluit om wel of niet in te stemmen met het ontwerpwijzigingsbesluit. Vervolgens stelt de gemeenschappelijke regeling een definitief wijzigingsbesluit op waar het college mee kan instemmen als het toestemming heeft gekregen van haar controlerend orgaan.

Op basis van de reacties en zienswijzen van de provincie en de gemeente op het ontwerp Wijzigingsbesluit GR HUA is het voorgenomen wijzigingsbesluit niet gewijzigd. De provincie heeft geen zienswijze ingediend en de zienswijze van de raad was gericht op randvoorwaarden en behoefte geen aanpassing van de tekst zoals deze nu voorligt. De raad gaf HUA mee om goed rekening te houden met de belangen van de gemeente en de provincie in de governance van de nieuwe samenwerking vanaf 2027, het behouden van voldoende reserves en het houden van een lichte evaluatie na drie jaar over de samenwerking binnen de GR. Het algemeen bestuur van HUA heeft op 11 juni met deze voorwaarden ingestemd. De aangepaste tekst voldoet aan de vereisten van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Daarmee is het voorgenomen wijzigingsbesluit niet in strijd met het recht of met het algemeen belang.

Het college kan zich vinden in de voorgestelde wijziging van de GR HUA en vraagt met dit voorstel om toestemming van de gemeenteraad.

Juridische context

Conform artikel 37 van de GR HUA stelt het bestuur aan alle deelnemers voor om de GR HUA te wijzigen. Voor wijziging van een GR heeft het college op grond van artikel 1, vierde en vijfde lid, van de Wgr toestemming nodig van de raad. Gedeeltelijke toestemming of het amenderen van het wijzigingsbesluit zijn niet mogelijk. Ook het verbinden van voorwaarden aan de toestemming is niet mogelijk. De raad beslist uitsluitend over de vraag of toestemming wordt verleend of niet. Volgens de Wgr kan de raad deze toestemming alleen weigeren op grond van strijd met het recht of strijd met het algemeen belang.

Beslistermijn

Het bestuur van HUA heeft verzocht om uiterlijk begin december kenbaar te maken of gemeente Utrecht instemt met de voorgenen wijziging van de GR HUA.

Beoogd effect

Na doorvoering van de voorgestelde wijzigingen uit het voorgenomen Wijzigingsbesluit GR HUA zullen de provincie en de gemeente samen verder gaan als bestuurders van de GR.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- De raad heeft op 29 januari 2026 een zienswijze over de ontwerp wijziging van GR HUA ingediend bij het college, zie [Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief \(HUA\)](#)
- De raad heeft op 12 december 2024 een zienswijze gegeven op tussentijdse wijziging van GR HUA om te kunnen voldoen aan de nieuwe Wgr, zie [Raadsvoorstel Wijzigen gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief \(HUA\)](#), en hiervoor toestemming verleend op 12 juni 2025, [Raadsvoorstel Toestemming wijziging gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief](#).
- De raad heeft verschillende brieven over de uittreding en afspraken met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) gehad, waarvan de laatste op 10 maart 2026 was: [Raadsbrief Update Vaststelling uittreedplan gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief \(HUA\)](#)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het college toestemming te verlenen voor het wijzigen van de GR HUA conform bijgevoegd voorgenomen Wijzigingsbesluit GR HUA, met als belangrijkste wijziging de uittreding van het rijk, zodat de gemeente en provincie Utrecht als partners deze gemeenschappelijke regeling voortzetten.
Argumenten	
1.1	Er is geen strijd met het recht of met het algemeen belang. Voor wijziging van een GR heeft het college op grond van artikel 1, vierde en vijfde lid, Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) toestemming nodig van de raad. Volgens de Wgr kan de raad deze toestemming alleen weigeren wegens strijd met het recht of het algemeen belang. De raad heeft op 29 januari 2026 een positieve zienswijze ingediend, met enkele randvoorwaarden. Het college heeft deze meegenomen in de reactie richting HUA. Gedeputeerde Staten hebben geen zienswijze ingediend. Op basis van de reacties en zienswijzen van de deelnemende partijen is het wijzigingsbesluit niet gewijzigd. Het algemeen bestuur van HUA heeft op 8 juni in zijn reactie op deze randvoorwaarden aangegeven dat de belangen zijn geborgd via de bestaande instrumenten, dat de 10% algemene reserves worden gehanteerd en dat er over drie jaar een lichte evaluatie zal plaatsvinden. Daarmee zijn de randvoorwaarden ingevuld. Het college kan zich vinden in de gewijzigde GR en heeft hiermee in principe ingestemd om de volgende redenen: • De wijziging van de gemeenschappelijke regeling is een gevolg van de uittreding van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Met de uittreding van OCW verandert de samenstelling van de deelnemers aan de GR HUA. De regeling is hierop aangepast door de bepalingen die betrekking hebben op OCW te laten vervallen en de governance,

	bevoegdheidsverdeling en financiële afspraken in overeenstemming te brengen met de nieuwe situatie waarin uitsluitend de provincie Utrecht en de gemeente Utrecht deelnemen. • De wijziging waarborgt de continuïteit van Het Utrechts Archief. Door de gemeenschappelijke regeling aan te passen aan de gewijzigde deelnemersstructuur blijft de bestuurlijke en organisatorische basis van HUA actueel. Daarmee kan de organisatie haar wettelijke en overeengekomen taken op het gebied van archiefbeheer, dienstverlening en cultureel erfgoed blijven uitvoeren. De tekst voldoet aan de vereisten van de Wgr. Daarmee is het voorgenomen wijzigingsbesluit niet in strijd met het recht of met het algemeen belang. Zie voor de eerdere argumentatie het vorige raadsvoorstel bij de zienswijzeronde op 29 januari 2026.
Kanttekening	
1.1	<u>De risico's rondom de bedrijfsvoering van HUA worden voor de gemeente en de provincie groter door het uittreden van het rijk.</u> De risicoverdeling als partners was voorheen 41% (rijk), 48% (gemeente), en 11% (provincie). Door de uittreding van het rijk is de nieuwe risicoverdeling per 1 jan 2027: 84% (gemeente) en 16% (provincie). Het totale jaarlijkse budget van HUA is ongeveer 10 miljoen. Het rijk blijft de jaarlijkse bijdrage van net iets meer dan drie miljoen leveren in de vorm van een Specifieke Uitkering (SPUK) voor het beheer van de rijksarchieven die bij HUA blijven liggen, maar draagt niet langer automatisch bij als bedrijfsvoeringsrisico's zich daadwerkelijk voordoen. Om deze risico's voor de gemeente en de provincie acceptabel te houden is een drietrapsraket ter mitigatie ingericht: 1. De uittredingsafspraken met het ministerie zijn reeds afzonderlijk geregeld in het uittreedplan dat is vastgesteld, zie Raadsbrief Update Vaststelling uittreedplan gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA). 2. In een landelijk bestuursconvenant tussen het ministerie en de elf RHC's, waaronder HUA, die op 5 oktober 2026 wordt getekend, zijn procesafspraken opgenomen. Mochten bedrijfsrisico's binnen HUA zich daadwerkelijk voordoen, dan kan het gesprek met het ministerie hierover gevoerd worden. 3. HUA houdt minimaal 10% reserves aan om toekomstige ontwikkelingen goed het hoofd te kunnen bieden. Pas als deze drie mitigatiemaatregelen onvoldoende blijken, komen de gemeente en de provincie in beeld om de dan nog eventueel resterende effecten af te dekken. Dit is inherent aan partner zijn in een gemeenschappelijke regeling.

Financiën

Dit voorstel voor wijziging van de GR HUA heeft in principe geen financiële consequenties voor de jaarlijkse bijdrage van gemeente, maar wel voor het (bedrijfsvoerings)risicoprofiel van de provincie en gemeente als achterblijvende partners. Om deze risico's voor de gemeente en de provincie acceptabel te houden is een drietrapsraket ter mitigatie ingericht. Zie hiervoor de bovenstaande kanttekening. Pas als deze drie mitigatiemaatregelen onvoldoende blijken, komen de gemeente en de provincie in beeld om de dan nog eventueel resterende effecten af te dekken. Dit is inherent aan partner zijn in een gemeenschappelijke regeling.

Vervolg

Na toestemming van de raad kan het college een definitief besluit nemen om in te stemmen met de wijziging van de GR HUA. De wijziging van de GR komt tot stand indien alle deelnemers hebben ingestemd met het voorgenomen wijzigingsbesluit.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)

‘Gemeente aan zet’ is van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie

Het dagelijks bestuur van HUA wordt door het college geïnformeerd over de besluitvorming. De gewijzigde GR wordt gepubliceerd op overheid.nl door de provincie.

(Niet)Referendabel

Dit raadsbesluit is niet referendabel op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht, omdat het een raadsbesluit betreft over stukken van een Gemeenschappelijke Regeling (artikel 1:2, tweede lid onder i van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling HUA

Bijlagen informatief

- Verzoek DB HUA aan college voor definitief wijzigingsbesluit GR Het Utrechts Archief

Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief

Gedeputeerde staten van Utrecht en burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;

Gelet op hoofdstuk IV van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Overwegende dat:

- de Minister voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is uitgetreden uit de gemeenschappelijke regeling,
- de gemeenschappelijke regeling tevens is geactualiseerd in verband met de vaststelling van de Archiefwet 2026,

Besluiten de Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief te wijzigen, zodat deze als volgt komt te luiden:

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:

- burgemeester en wethouders: burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;
- collecties: de verzameling historische voorwerpen, boeken en overige schriftelijke en digitale stukken in de meest ruime zin van het woord, die geen documenten zijn, in eigendom van of in beheer bij de provincie Utrecht of gemeente Utrecht, voor zover het betreft voorwerpen of stukken bij de decentrale archiefdienst;
- document: document als bedoeld in artikel 1.1 van de Archiefwet 2026;
- gemeente: gemeente Utrecht;
- gedeputeerde staten: gedeputeerde staten van de provincie Utrecht;
- provincie: provincie Utrecht;
- regeling: de gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief.

Artikel 2 Te behartigen belangen

1. Deze regeling heeft als doel het gezamenlijk behartigen van de belangen van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders bij alle zaken die betrekking hebben op documenten en collecties in de decentrale archiefdiensten.
2. Het Utrechts Archief voert bij de behartiging van deze belangen het archiefbeleid en het cultuur- en erfgoedbeleid van de provincie en de gemeente mede uit.
3. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders kunnen gezamenlijk algemene aanwijzingen geven over de manier waarop Het Utrechts Archief deze belangen behartigt. Deze aanwijzingen hebben geen

betrekking op de concrete wijze van uitvoering van de werkzaamheden, taken en bevoegdheden van Het Utrechts Archief.

HOOFDSTUK II HET UTRECHTS ARCHIEF

Artikel 3 Het Utrechts Archief

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Het Utrechts Archief.
2. Het Utrechts Archief is gevestigd in de gemeente Utrecht.

Artikel 4 Het bestuur

1. Het bestuur van Het Utrechts Archief bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter.
2. Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam.

Artikel 5 Doel, taken en bevoegdheden

1. Aan het bestuur van Het Utrechts Archief zijn de volgende werkzaamheden, taken en bevoegdheden van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders overgedragen:
 - a. de beheertaken, te onderscheiden in het behouden, bewerken en benutten van de documenten die berusten bij de in artikel 2, eerste lid, genoemde decentrale archiefdiensten;
 - b. de taken en bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 6.2 eerste lid en 6.3, tweede lid, 7.5, 7.6 eerste lid, 9.4 eerste en derde lid van de Archiefwet 2026.
2. Het bestuur van het Utrechts Archief kan adviseren en voorstellen doen aan gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders over de taken en bevoegdheden, die door hen worden uitgevoerd ingevolge de artikelen 2.2 eerste en tweede lid, 2.6, 4.3, 4.4, 5.1 eerste lid, 5.3, 5.4, 5.5 eerste, tweede en derde lid, 7.2, en 10.4 van de Archiefwet 2026.
3. Het bestuur van Het Utrechts Archief verricht ook andere door gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders opgedragen taken die verband houden met de behartiging van de belangen, bedoeld in artikel 2, eerste en tweede lid.
4. Het Utrechts Archief stelt zich tevens ten doel het bij de decentrale archiefdiensten van provincie en gemeente ondergebrachte cultureel erfgoed op actieve wijze toegankelijk te maken voor en onder de aandacht te brengen van een breed publiek.
5. Als gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders niet-overgebrachte documenten in beheer van Het Utrechts Archief geven, verricht Het Utrechts Archief namens en onder verantwoordelijkheid van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders taken omtrent het beheer daarvan.

Artikel 6 Besluiten bestuur HUA

Besluiten van het bestuur van Het Utrechts Archief worden niet aan zienswijzen van provinciale staten respectievelijk gemeenteraad onderworpen, tenzij de Wet gemeenschappelijke regelingen of deze regeling dat expliciet voorschrijft.

HOOFDSTUK III HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur bestaat uit vier leden.
2. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders wijzen uit hun midden ieder twee leden aan.
3. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders kunnen voor ieder lid tevens één plaatsvervangend lid uit hun midden aanwijzen dat het lid bij verhindering of ontstentenis vervangt. De bepalingen in deze regeling over leden van het algemeen bestuur zijn van overeenkomstige toepassing op plaatsvervangende leden, tenzij de regeling anders bepaalt.
4. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur van de leden, aangewezen door gedeputeerde staten, eindigt op het tijdstip waarop de zittingsperiode van gedeputeerde staten afloopt of waarop het lidmaatschap van gedeputeerde staten eindigt. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur van de leden, aangewezen door burgemeester en wethouders, eindigt op het moment dat de zittingsperiode van burgemeester en wethouders afloopt of waarop het lidmaatschap van burgemeester en wethouders eindigt.
5. Een persoon waarvan het lidmaatschap op grond van het vierde lid is geëindigd, kan opnieuw worden aangewezen.
6. Als tussentijds een zetel van een lid van het algemeen bestuur beschikbaar komt, wijst het bestuursorgaan uit wiens midden dit lid afkomstig was, zo spoedig mogelijk een nieuw lid aan.
7. Een lid van het algemeen bestuur dat zijn lidmaatschap ter beschikking heeft gesteld, blijft in functie totdat een nieuw lid is aangewezen.

Artikel 8 Vergadering en stemming

1. Het algemeen bestuur vergadert ten minste tweemaal per jaar.
2. De leden die zijn aangewezen door burgemeester en wethouders, hebben elk vier stemmen. De leden die zijn aangewezen door gedeputeerde staten, hebben elk één stem.
3. Een lid van het algemeen bestuur stemt niet over zaken waarbij hij een persoonlijk belang heeft, direct of indirect, of waarbij hij als vertegenwoordiger betrokken is en er sprake is van een belangenconflict of een mogelijke integriteitskwestie.
4. Een stemming is alleen geldig, indien meer dan de helft van het aantal leden dat zitting heeft en zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden, daaraan heeft deelgenomen.
5. Het vierde lid is niet van toepassing:
 - a. als opnieuw wordt gestemd over een voorstel waarover in de vorige vergadering is gestemd en die stemming op grond van het vorige lid niet geldig was;
 - b. voor zover het onderwerpen betreft die in een daaraan voorafgaande niet geopende vergadering aan de orde waren gesteld.
6. Voor het tot stand komen van een beslissing bij stemming wordt volstreekte meerderheid vereist van de stemmen die zijn uitgebracht, tenzij in de regeling anders is bepaald.
7. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het uitbrengen van een stem verstaan het inleveren van een behoorlijk ingevuld stembriefje.

Artikel 9 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

1. Aan het algemeen bestuur behoren ter uitvoering van de aan Het Utrechts Archief toegekende taak alle bevoegdheden die niet bij dagelijks bestuur of voorzitter zijn belegd.
2. Aan de bevoegdheden van het algemeen bestuur worden geen beperkingen opgelegd ingevolge artikel 31 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, mits het totaal van de aangegane verplichtingen binnen de goedgekeurde begroting valt. Voor het aangaan van verplichtingen door het algemeen bestuur buiten de goedgekeurde begroting geldt de procedure van artikel 21, 22 en 23.

3. Het algemeen bestuur besluit slechts tot oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat provinciale staten en de gemeenteraad in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen. Het besluit wordt genomen bij unanimiteit.
4. Het algemeen bestuur stelt de regels over de kosten, bedoeld in artikel 7.1, derde en vierde lid, en artikel 8.5, derde lid Archiefwet 2026, vast bij unanimiteit.

HOOFDSTUK IV HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 10 Samenstelling van het dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere door het algemeen bestuur aan te wijzen leden.
2. Het algemeen bestuur wijst als lid van het dagelijks bestuur aan:
 - a. uit zijn midden één lid dat door gedeputeerde staten is aangewezen als lid van het algemeen bestuur,
 - b. uit zijn midden één lid dat door burgemeester en wethouders is aangewezen als lid van het algemeen bestuur, tevens voorzitter, en
 - c. één lid van buiten de kring van het algemeen bestuur.
3. Het lidmaatschap van het dagelijks bestuur eindigt, zodra men ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur. Het lidmaatschap van het lid van het dagelijks bestuur van buiten de kring van het algemeen bestuur, eindigt op een door het algemeen bestuur te bepalen datum.
4. Een lid van het dagelijks bestuur dat zijn lidmaatschap ter beschikking heeft gesteld, blijft in functie totdat een nieuw lid is aangewezen.

Artikel 11 Vergadering en stemming

1. Het dagelijks bestuur vergadert tenminste viermaal per jaar.
2. Elk lid van het dagelijks bestuur heeft één stem. Besluitvorming vindt plaats bij volstrekte meerderheid van stemmen, voor zover niet anders is bepaald in de regeling.
3. In de vergadering van het dagelijks bestuur kan slechts worden beraadslaagd of besloten, indien ten minste de helft van het aantal zitting hebbende leden tegenwoordig is.
4. Indien het vereiste aantal leden niet tegenwoordig is, belegt de voorzitter, onder verwijzing naar dit artikel, opnieuw een vergadering.
5. Het dagelijks bestuur stelt regels voor zijn vergaderingen vast.

Artikel 12 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur is in ieder geval belast met:

- a. het voeren van het dagelijks bestuur van Het Utrechts Archief;
- b. het uitvoeren van de taken, werkzaamheden en bevoegdheden als bedoeld in artikel 5 van deze regeling, met uitzondering van het bepaalde in artikel 9, tweede lid;
- c. beslissingen van het algemeen bestuur voorbereiden en uitvoeren;
- d. regels vaststellen over de ambtelijke organisatie van Het Utrechts Archief;
- e. het aangaan, wijzigen en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met bij het Utrechts Archief werkzame ambtenaren;
- f. besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van Het Utrechts Archief, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 9, derde lid;

- g. besluiten namens Het Utrechts Archief, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover dit het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist;
- h. het nemen van alle conservatoire maatregelen zowel in als buiten rechte en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring van recht of bezit;
- i. het beheer van de activa en passiva van Het Utrechts Archief, en
- j. de zorg, voor zover deze van het dagelijks bestuur afhangt, voor de controle op het geldelijk beheer en de boekhouding van Het Utrechts Archief.

HOOFDSTUK V DE VOORZITTER

Artikel 13 Taken en bevoegdheden voorzitter

1. Het algemeen bestuur wijst als voorzitter en plaatsvervangend voorzitter een lid uit het algemeen bestuur aan dat is aangewezen door burgemeester en wethouders.
2. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur.
3. De voorzitter tekent de stukken die van het algemeen bestuur of het dagelijks bestuur uitgaan, tenzij hij aan de directeur het tekenen van bepaalde stukken heeft opgedragen.
4. De voorzitter vertegenwoordigt Het Utrechts Archief in en buiten rechte. De vertegenwoordiging kan hij opdragen aan een door hem aan te wijzen gevolmachtigde of gemachtigde.

HOOFDSTUK VI INFORMATIE EN VERANTWOORDINGSPLICHT

Artikel 14 Informatieplicht

1. Het bestuur geeft provinciale staten en gemeenteraad binnen redelijke termijn schriftelijk alle inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.
2. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders geven het bestuur van Het Utrechts Archief binnen redelijke termijn, gevraagd en ongevraagd, alle inlichtingen die het nodig heeft voor de uitoefening van zijn taken.
3. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders informeren het dagelijks bestuur binnen redelijke termijn over de bij hen in voorbereiding zijnde maatregelen en plannen die voor de behartiging van de belangen, bedoeld in artikel 2, eerste lid, voor Het Utrechts Archief van belang zijn. Het dagelijks bestuur kan zijn mening daarover, gevraagd en ongevraagd, aan hen kenbaar maken.
4. Het bestuur geeft provinciale staten en gemeenteraad zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen 45 dagen, schriftelijk de door provinciale staten, gemeenteraad of één of meer leden daarvan, gevraagde inlichtingen.
5. Een lid van het algemeen bestuur dat is aangewezen door gedeputeerde staten verstrekt zo spoedig mogelijk, maar in elk geval binnen 45 dagen, aan gedeputeerde staten of provinciale staten de door hen of één of meer van hun leden gevraagde inlichtingen.
6. Een lid van het algemeen bestuur dat is aangewezen door burgemeester en wethouders verstrekt zo spoedig mogelijk, maar in elk geval binnen 45 dagen, aan burgemeester en wethouders of gemeenteraad de door hen of één of meer van hun leden gevraagde inlichtingen.

7. Het bestuur geeft gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders desgevraagd inzage in zakelijke gegevens en bescheiden, voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs nodig is.

Artikel 15 Verantwoordingsplicht

1. Gedeputeerde staten en provinciale staten kunnen een lid van het algemeen bestuur dat door gedeputeerde staten is aangewezen, nadat de gevraagde inlichtingen in een vergadering of schriftelijk zijn verstrekt of dienden te zijn verstrekt, ter verantwoording roepen voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid.
2. Burgemeester en wethouders en gemeenteraad kunnen een lid van het algemeen bestuur dat door burgemeester en wethouders is aangewezen, nadat de gevraagde inlichtingen in een vergadering of schriftelijk zijn verstrekt of dienden te zijn verstrekt, ter verantwoording roepen voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid.
3. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders kunnen een door hen aangewezen lid van het algemeen bestuur ontslag verlenen als dit lid hun vertrouwen niet meer bezit wegens het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid. In dit geval zijn de artikelen 49 en 50 van de Provinciewet respectievelijk de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VII TEGEMOETKOMING EN VERGOEDING

Artikel 16 Tegemoetkoming en vergoeding

1. Het algemeen bestuur kan besluiten dat de leden van het algemeen of dagelijks bestuur die niet de functie vervullen van commissaris van de Koning, gedeputeerde van de provincie, burgemeester of wethouder van de gemeente, een vergoeding ontvangen voor hun werkzaamheden ten behoeve van Het Utrechts Archief.
2. Deze leden ontvangen daarnaast een tegemoetkoming in de kosten, waartoe worden gerekend reis- en verblijfkosten ten behoeve van het bijwonen van de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur.
3. Deze vergoeding en tegemoetkoming worden door het algemeen bestuur vastgesteld en als afzonderlijke post opgenomen in de jaarlijkse begroting.

HOOFDSTUK VIII FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 17 Jaarlijkse bijdrage deelnemers

1. De voor de uitvoering van deze regeling ter beschikking te stellen middelen worden verschaft door de provincie en de gemeente, door het verstrekken van jaarlijkse bijdragen op basis van de begroting. De manier waarop die bijdrage wordt berekend, wordt nader uitgewerkt in de in artikel 27 bedoelde bijlage.
2. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders dragen er zorg voor dat het openbaar lichaam altijd beschikt over voldoende middelen om aan zijn verplichtingen te voldoen.
3. Voor de uitvoering van deze regeling kunnen door de verschillende partners vermogensbestanddelen worden ingebracht waarover nadere afspraken gemaakt worden.
4. Voor zover de bijdrage wordt verleend ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld of goedgekeurd, kan zij worden verleend onder de voorwaarde dat voldoende gelden ter beschikking worden gesteld.
5. Indien gedeputeerde staten of burgemeester en wethouders een bijzondere taak opdragen als bedoeld in artikel 5, derde lid, waarvan de kosten niet zijn op te vangen in de begroting, wordt daarvoor door gedeputeerde staten respectievelijk burgemeester en wethouders in aanvulling op de jaarlijkse bijdrage

een tevoren overeengekomen vergoeding betaald.

Artikel 18 Vierjarig beleidsplan

1. Het dagelijks bestuur stelt eenmaal per vier jaar een vierjarig beleidsplan op.
2. Het dagelijks bestuur zendt het ontwerpbeleidsplan aan het algemeen bestuur ter vaststelling toe. Dertien maanden voorafgaand aan de periode waarop het beleidsplan betrekking heeft, wordt dit plan toegezonden aan provinciale staten en gemeenteraad.
3. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders maken binnen twee maanden na ontvangst van het beleidsplan gezamenlijk afspraken met Het Utrechts Archief over te behalen resultaten voor de komende vier jaren. Deze afspraken hebben geen betrekking op concrete uitoefening van overgedragen taken maar beperken zich tot het stellen van algemene kaders en doelen.

Artikel 19 Kaderstukken, begroting en meerjarenbegroting

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan provinciale staten en gemeenteraad.
2. Het dagelijks bestuur biedt jaarlijks, ten minste twaalf weken voor vaststelling van de begroting, aan provinciale staten en de gemeenteraad een ontwerpbegroting met toelichting aan en een meerjarenbegroting met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren.
3. Bij het opstellen van de ontwerpbegroting, neemt het algemeen bestuur het archiefbeleid en het cultuur- en erfgoedbeleid, bedoeld in artikel 2, tweede lid, en de algemene aanwijzingen, bedoeld in artikel 2, derde lid, in acht en daarnaast de afspraken, bedoeld in artikel 18, derde lid.
4. In de toelichting op de ontwerpbegroting worden de aard en de omvang van de voorgenomen activiteiten beschreven. Daarbij wordt aangegeven welke belangen en resultaten Het Utrechts Archief met de activiteiten nastreeft, op welke wijze de activiteiten zullen worden uitgevoerd en voor welke doelgroepen zij zijn bestemd.
5. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders zorgen ervoor dat de ontwerpbegroting voor iedereen ter inzage wordt gelegd en tegen betaling van kosten algemeen verkrijgbaar is. Kennisgeving hiervan wordt gedaan in het digitale provincieblad en gemeentebblad.
6. Provinciale staten en de gemeenteraad kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is verrat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
7. Het dagelijks bestuur stelt provinciale staten en gemeenteraad voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over ingediende zienswijzen, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Artikel 20 Vaststelling begroting

1. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. De begroting wordt bij unanimiteit vastgesteld.
2. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur de begroting aan provinciale staten en de gemeenteraad, die ter zake bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
3. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 21 Wijziging begroting

1. Besluiten tot wijziging van de begroting kunnen tot uiterlijk het eind van het desbetreffende begrotingsjaar worden genomen.
2. De artikelen 19 en 20, eerste en tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van die wijzigingen waarbij geen verandering wordt gebracht in de bijdragen, bedoeld in artikel 17, eerste lid. Het dagelijks bestuur zendt de begrotingswijziging binnen vier weken na de vaststelling aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 22 Betaling

1. De provincie en de gemeente voldoen de verschuldigde bijdrage bij wijze van voorschot in twaalf maandelijks termijnen.
2. In afwijking van het eerste lid kunnen de provincie en de gemeente de bijdragen bij wijze van voorschot voldoen in door hen nader te bepalen termijnen.

Artikel 23 Jaarrekening

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 30 april van het jaar na het jaar waarvoor de jaarrekening dient, een voorlopige jaarrekening aan provinciale staten en de gemeenteraad. De voorlopige jaarrekening gaat vergezeld van een verklaring omtrent de getrouwheid en de rechtmatigheid, afgegeven door een accountant als bedoeld in artikel 393 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
2. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor dat medewerking wordt verleend aan door of namens de accountant van de provincie en de gemeente in te stellen onderzoeken naar de door de accountant, bedoeld in het eerste lid, verrichte (controle)werkzaamheden.
3. Het dagelijks bestuur brengt jaarlijks vóór 30 april aan provinciale staten en de gemeenteraad een inhoudelijk verslag uit van de werkzaamheden, het gevoerde beleid in het algemeen en de doelmatigheid en doeltreffendheid van zijn werkzaamheden en werkwijze, in het bijzonder in het afgelopen kalenderjaar.
4. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
5. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
6. Het dagelijks bestuur stelt de in het eerste en derde lid bedoelde stukken algemeen verkrijgbaar.

Artikel 24 Reserves

1. Een batig saldo kan worden bestemd voor vorming van of toevoeging aan de reserves, of kan worden uitbetaald. De hoogte van deze reserves wordt bepaald door het algemeen bestuur, gehoord provinciale staten en gemeenteraad. Voor zover een batig saldo niet wordt aangewend voor de reserves, wordt het saldo naar rato van de jaarlijkse bijdrage uitgekeerd aan de provincie en de gemeente.
2. De algemene reserve in enig jaar bedraagt niet meer dan tien procent van de totale bijdragen van dat jaar van de deelnemers en van andere overheidsinstellingen.
3. Het algemeen bestuur stelt regels vast over de bestemmingsreserves.

Artikel 25 Financiële administratie, kasbeheer en boekhouding

1. Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en van het kasbeheer en de boekhouding van Het Utrechts Archief. Bij deze regels wordt bepaald welke ambtenaren van Het Utrechts Archief met het doen van ontvangsten en betalingen worden belast.
2. Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de controle op de financiële administratie en het kasbeheer. Bij deze regels wordt de deskundige aangewezen die met de controle is belast.

Artikel 26 Kader deelnemers

Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders kunnen gezamenlijk regels stellen over het financieel en materieel beheer, over de inrichting van de begroting, het financieel verslag, jaarverslag en aandachtspunten voor de accountantscontrole. Deze regels hebben geen betrekking op de concrete wijze van uitvoering van de taken van Het Utrechts Archief.

Artikel 27 Financiële bijlage

Bij deze regeling is een financiële bijlage gevoegd die daar onlosmakelijk deel van uitmaakt.

In deze bijlage is onder meer vastgelegd welke financiële bijdrage in procenten de deelnemers jaarlijks verschuldigd zijn en welke afspraken zijn gemaakt over de onderlinge risicoverdeling.

HOOFDSTUK IX HUA ALS ARCHIEFVORMER

Artikel 28 Beheer en verantwoordelijkheid

1. Overeenkomstig door het algemeen bestuur met inachtneming van de Archiefwet 2026 vast te stellen regels draagt het dagelijks bestuur zorg voor de documenten van Het Utrechts Archief zelf.
2. De directeur is belast met het beheer van de niet overgebrachte documenten van Het Utrechts Archief zelf.
3. Gedeputeerde staten zijn verantwoordelijk voor de documenten van Het Utrechts Archief zelf die op grond van de Archiefwet 2026 zijn overgebracht naar de decentrale archiefdienst.

HOOFDSTUK X AMBTELIJKE ORGANISATIE

Artikel 29 Arbeidsovereenkomsten

1. De directeur en het overige personeel van Het Utrechts Archief worden in dienst genomen, geschorst of ontslagen door het dagelijks bestuur.
2. Het dagelijks bestuur stelt de rechtspositie- en arbeidsvoorwaardenregeling vast en volgt daarbij zoveel mogelijk de regelingen van de gemeente.
3. Voor afwijking van deze regelingen van de gemeente is instemming van de regionale vakbondsbestuurders vereist.

Artikel 30 Directeur

1. Het dagelijks bestuur stelt voor de directeur een instructie vast.
2. Het dagelijks bestuur regelt de vervanging van de directeur.

Artikel 31 Taak directeur

1. De directeur staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter bij de uitoefening van hun taak terzijde. Hij is in de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur aanwezig en heeft daarin een adviserende stem.
2. Met inachtneming van artikel 13, derde lid worden alle stukken die van het algemeen of het dagelijks bestuur uitgaan, door de directeur medeondertekend.

HOOFDSTUK XI - TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING

Artikel 32 Toetreding

1. Een bestuursorgaan dat wil toetreden, dient hiertoe een verzoek in bij het algemeen bestuur, samen met de vereiste toestemming van het vertegenwoordigend orgaan.
2. Toetreding is mogelijk nadat het toetredende bestuursorgaan, gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders daartoe unaniem hebben besloten, met inachtneming van artikel 51 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
3. Het algemeen bestuur kan algemene en specifieke regels stellen over de toetreding van nieuwe bestuursorganen en stelt een toetredingsplan vast.
4. Het toetredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die het directe gevolg zijn van de toetreding. Ook bevat het toetredingsplan de financiële verplichtingen van de toetredende partij.
5. Gedurende drie jaar na de datum van toetreding is uittreding niet mogelijk.

Artikel 33 Uittreding

1. Een bestuursorgaan dat wil uittreden (hierna: de uittredende partij) stuurt het besluit tot uittreding aangetekend aan het algemeen bestuur samen met de vereiste toestemming van het vertegenwoordigend orgaan.
2. Voor uittreding uit de regeling wordt een opzegtermijn van ten minste één jaar, ingaande op 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar, in acht genomen, tenzij de deelnemers unaniem een andere opzegtermijn overeenkomen.
3. Het dagelijks bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding, die daarna worden vastgelegd in een door het algemeen bestuur vast te stellen uittredingsplan.
4. Uiterlijk zes maanden na toezending van het besluit tot uittreding stelt het algemeen bestuur het uittredingsplan vast. De daarin voor de uittredende partij omschreven financiële verplichtingen zijn bindend.
5. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld, is de uittredende partij verplicht om binnen zes maanden de daarin voor de uittredende partij omschreven financiële verplichtingen te voldoen.
6. De uittreding gaat pas in nadat aan alle verplichtingen uit het uittredingsplan is voldaan.

Artikel 34 Uittredingsplan

1. Het uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Ook bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende partij.
2. De uittreedsom wordt als volgt bepaald: de uittredende partij betaalt over het eerste kalenderjaar na de uittreding 100% van de jaarlijkse bijdrage, over het tweede jaar 80%, over het derde jaar 60%, over het vierde jaar 40% en over het vijfde jaar 20% van de jaarlijkse bijdrage minus eventuele baten. Als aantoonbaar is dat de directe kosten van de uittreding hoger zijn, wordt de uittreedsom daarop aangepast.
3. Voor wat betreft de juridische, personele en organisatorische consequenties geldt dat het algemeen bestuur met de uittredende partij de mogelijkheid tot overname van personeel, activa en contracten onderzoekt. Het voorgaande behoeft echter niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en

verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de uittredende partij.

Artikel 35 Onafhankelijke externe deskundige

1. Met het oog op het bepalen van de inhoud van het uittredingsplan kan het algemeen bestuur een onafhankelijke externe deskundige aanwijzen die in opdracht van het algemeen bestuur het concept-uittredingsplan voorbereidt. Deze deskundige kan, in overleg met het algemeen bestuur, voor specifieke onderdelen van het uittredingsplan andere deskundigen inschakelen.
2. De aanwijzing van een onafhankelijke externe deskundige vindt slechts plaats als deze het vertrouwen heeft van het gehele algemeen bestuur en het algemeen bestuur daartoe besluit.

Artikel 36 Wijziging van de gemeenschappelijke regeling

Deze regeling kan worden gewijzigd bij eensluidend besluit van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders, met inachtneming van artikel 51 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 37 Opheffen van de gemeenschappelijke regeling

1. Deze regeling kan worden opgeheven bij een eensluidend besluit van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders
2. Het algemeen bestuur stelt een liquidatieplan op dat voorziet in de verplichting van provincie en gemeente om alle rechten en plichten van het openbaar lichaam over hen te verdelen op een in het plan te bepalen wijze.
3. Bij opheffing van deze gemeenschappelijke regeling worden de daarvoor in aanmerking komende documenten overgebracht naar de decentrale archiefdienst. Documenten die niet voor overbrenging in aanmerking komen, worden door het dagelijks bestuur overgedragen aan gedeputeerde staten. Eventuele kosten hiervan worden opgenomen in het liquidatieplan. Van deze overdracht wordt een verklaring opgemaakt.

HOOFDSTUK XII – Participatie, geschillenregeling en evaluatie

Artikel 38 Participatie

Ingezetenen van de provincie en belanghebbenden kunnen worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling via de reguliere procedures van de provincie en de gemeente.

Artikel 39 Geschillenregeling

1. Bij geschillen tussen deelnemers of tussen een of meer deelnemers en Het Utrechts Archief (hierna: partijen) over de toepassing, in de ruimste zin van het woord, van deze regeling, wordt het geschil besproken tussen een afvaardiging van elk van de betrokken partijen.
2. Als dit overleg niet tot een oplossing leidt, kunnen partijen het geschil voorleggen aan een door de partijen gezamenlijk aan te wijzen mediator of onafhankelijk adviseur.
3. Als voorleggen aan een mediator of onafhankelijk adviseur niet wenselijk wordt gevonden of niet tot een oplossing leidt, wordt het geschil onderworpen aan een niet-bindend deskundigenadvies.
4. Elke partij benoemt een onafhankelijke deskundige. Deze deskundigen benoemen samen een deskundige, die tevens als voorzitter van de adviescommissie optreedt.

5. Het dagelijks bestuur treedt op als opdrachtgever van de adviescommissie. In de opdracht wordt tenminste het probleem geschetst, worden de te beantwoorden vragen geformuleerd en wordt de termijn genoemd waarbinnen de commissie haar advies moet uitbrengen.
6. De commissie regelt zelf de wijze waarop zij haar advies tot stand brengt. Het advies wordt tegelijkertijd toegezonden aan alle betrokken partijen.
7. Op basis van het advies overleggen partijen nogmaals, om te proberen tot een oplossing van het geschil te komen.
8. De kosten van de adviescommissie worden voor gelijke delen door de betrokken partijen gedragen.

Artikel 40 Evaluatie

Het algemeen bestuur draagt er zorg voor dat de regeling periodiek, maar minstens eens per zes jaar, wordt geëvalueerd.

HOOFDSTUK XIII – SLOTBEPALINGEN

Artikel 41 Bekendmaking en inwerkingtreding

1. Deze regeling wordt bekendgemaakt door gedeputeerde staten.
2. Deze regeling treedt in werking op de eerste dag van de kalendermaand, volgend op de bekendmaking.

Artikel 42 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief.

Gedeputeerde staten van de provincie Utrecht,
Voorzitter, Mr. J.H. Oosters

Secretaris, Mr. Drs. A. G. Knol-van Leeuwen

Burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht,
Voorzitter, Sharon A.M. Dijkma

Secretaris, M. Ruis

FINANCIËLE BIJLAGE BIJ DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING HET UTRECHTS ARCHIEF

Algemeen

Deze bijlage beschrijft hoe de jaarlijkse bijdrage aan de Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (GR) wordt bepaald en hoe deze bijdragen samenhangen met de risico-toedeling per deelnemer.

Deze bijlage is uitgebreid opgesteld en bevat tevens het historisch perspectief van de jaarlijkse bijdrage in de gemeenschappelijke regeling van HUA en de wijze waarop deze is bepaald. Het is van belang dit op te nemen, zodat ook in de toekomst inzichtelijk blijft hoe de bijdrage tot stand is gekomen.

De totstandkoming en opbouw van de bijdrage

In 1998 fuseerden de Gemeentelijke Archief- en Fotodienst en het Rijksarchief in de provincie Utrecht (waarvan de archieven van de provincie Utrecht onderdeel waren) tot Het Utrechts Archief (HUA). HUA was het eerste Regionaal Historisch Centrum (RHC) in Nederland. Voor de financiële constructie werd de zogeheten 'pariteit' (gelijkwaardige verdeling) afgesproken. In 2011 sloten de VNG, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen en het Rijk een bestuursakkoord over de taken van de RHC's. In 2013 sloot HUA een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de provincie Utrecht voor het beheren en ter beschikking stellen van de archieven. In 2019 trad de provincie Utrecht ook toe tot de toenmalige gemeenschappelijke regeling. In 2019 zijn de bijdragen van alle deelnemers herijkt, waarbij de bestaande bijdrage van de provincie Utrecht is overgenomen in de nieuwe gemeenschappelijke regeling. Elke beleidsperiode van vier jaar wordt de bijdrage van de deelnemers opnieuw herijkt. Van deze bijdrage wordt ook de procentuele risicotoedeling afgeleid. De herijking van die procentuele verdeling wordt gedaan bij de start van elke vierjarige beleidsperiode. Op basis daarvan wordt via de begroting een voorstel voor de deelnemersbijdrage gedaan aan het algemeen bestuur van HUA voor de deelnemersbijdrage. De laatste herijking is vastgesteld door het HUA bestuur in maart 2025 en had betrekking op het referentiejaar 2024.

Begroting/bijdragen wordt jaarlijks voorgelegd aan raden en staten

De begroting wordt jaarlijks via de systematiek van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies via het bestuur van HUA voor zienswijze voorgelegd aan raden en staten van de deelnemers aan de GR.

Uitgangspunten bij het bepalen van de jaarlijkse bijdragen

In deze bijlage zijn de afspraken over de structurele bijdragen van de deelnemers aan de GR nader gespecificeerd. Daarnaast wordt afzonderlijk de financiering door het Rijk toegelicht.

De grondslag voor het verlenen van de jaarlijkse financiële bijdrage van de deelnemers aan HUA is te vinden in artikel 17, lid 1 en 2, van de GR. De bijdrage wordt vastgesteld bij begroting en de deelnemers garanderen daarmee dat HUA aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. Bij de begroting wordt aangegeven wat de aard en omvang van de voorgenomen werkzaamheden voor het desbetreffende jaar zijn. De hoogte van de bijdragen is gebaseerd op afspraken tussen de deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling.

De jaarlijkse bijdragen van de beide GR-deelnemers worden geïndexeerd op basis van het prijsindexcijfer voor de overheidsconsumptie, zoals vermeld in het Centraal Economisch Plan en zoals wordt gebruikt door provincie en gemeente Utrecht bij het opstellen van de provinciale en gemeentelijke begroting. De wijze van indexering van de financiering door het Rijk wordt beschreven in de SPUK-regeling die hieronder wordt toegelicht. HUA kan bij de vaststelling van de begroting een percentage voor indexatie opnemen als voorlopige raming van het

door gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders vast te stellen indexatie percentage als in de vorige alinea bedoeld.

Voor het archiefwettelijk beheer van overgebrachte analoge documenten en het beheer van bij Het Utrechts Archief berustende collecties van de deelnemers wordt er een relatie gelegd tussen kosten naar rato van het aandeel van de desbetreffende documenten en collecties in relatie tot de totale collectie van HUA. Wat onder collectie wordt verstaan staat beschreven in artikel 1 van deze GR.

Voor het archiefwettelijk beheer van (overgebrachte) digitale documenten in het e-depot wordt, op basis van de verwachte hoeveelheid digitale documenten, conform het gezamenlijke, kostendekkende kostenmodel van HUA en de andere Regionaal Historische Centra voor de decentrale overheden gerekend.

De bijdrage voor de toezichtstaken die HUA uitvoert voor de provincie en de gemeente, wordt berekend op basis van de hoeveelheid in te zetten uren, het schaalniveau van de in te zetten functionaris(sen) en de overheadkosten.

In het geval er extra fysieke depotruimte voor documenten van een deelnemer of andere DVO-partner moet worden gehuurd, wordt de bijdrage voor de geprognosticeerde groei berekend op basis van de werkelijke kosten van de externe opslag en de transportkosten.

De kosten voor activiteiten in het kader van publieksbereik worden berekend naar rato van het aandeel van de desbetreffende collectie in de totale collectie van HUA.

In de GR is de mogelijkheid voor gedeputeerde staten en het college opgenomen om (onderdelen van) hun niet-overgebrachte archieven door HUA te laten beheren. Dit betreft een nieuwe activiteit, waarvoor nog geen uitgangspunten voor het bepalen van de bijdrage zijn geformuleerd.

Financiering vanuit het Rijk

Naast de bijdragen van de deelnemers, is voor de financiering van HUA, de door de minister van OCW toegezegde specifieke uitkering (SPUK) van groot belang. Deze SPUK is overeengekomen voor de uitvoering van overgedragen taken ten behoeve van rijksarchieven in de provincie. Dit laatste na inwerkingtreding van de Archiefwet 2026 en de uittreding van het Rijk als deelnemer aan de GR HUA. De SPUK is gebaseerd op artikel 3.2 van de Archiefwet 2026 en wordt verstrekt op basis van een SPUK-regeling. Zowel de hoogte van het lumpsumbedrag, als de wijze van indexering van dit bedrag door het Rijk, wordt beschreven in de SPUK-regeling "Regeling specifieke uitkering beheer rijksarchief". Afspraken tussen OCW en de RHC's (waar ook HUA onder valt) die niet binnen de SPUK vallen, maar wel nodig zijn voor een goede samenwerking tussen OCW en HUA, zijn te vinden in een aanvullend document met samenwerkingsafspraken "BESTUURSCONVENANT STRUCTURELE SAMENWERKINGSAFSPRAKEN MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP EN DE REGIONAAL HISTORISCHE CENTRA". Een voorbeeld van een dergelijke afspraak is dat OCW en het Nationaal Archief verzekeren dat bij het Nationaal Archief voldoende capaciteit aanwezig is voor de opvang van de groei van de rijksarchiefcollectie.

Voor het boekjaar 2027 worden op basis van de huidige stand van zaken, vooralsnog de volgende, in de vastgestelde begroting 2026 van het HUA vermelde, bedragen gehanteerd:

Gemeente Utrecht (deelnemer GR):	€ 4.076.788 (bijdrage 2027)
Provincie Utrecht (deelnemer GR):	€ 792.121 (bijdrage 2027)
Rijk (via delegatie):	€ 2.917.524 (SPUK 2027)
Totaal	€ 7.786.433

Financiële risico's

Er kunnen zich na het moment van uittreden van het Rijk calamiteiten of andere onvoorziene omstandigheden voordoen, die niet binnen de eigen begroting van HUA kunnen worden opgevangen. Partijen dienen te voorzien in de kosten die hieruit voortvloeien. In het document met samenwerkingsafspraken "BESTUURSCONVENANT STRUCTURELE SAMENWERKINGSAFSPRAKEN MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP EN

DE REGIONAAL HISTORISCHE CENTRA” zijn afspraken gemaakt hoe de risico’s worden verdeeld tussen OCW en HUA. Het rijk zal eerst in overleg willen treden, maar heeft ook aangegeven dat reële kosten door OCW vergoed worden. De inzet is dat de kosten in beginsel worden verdeeld naar rato van het aandeel van de deelnemers, c.q. afnemers van de HUA dienstverlening in het desbetreffende jaar.

Bij de inwerkingtreding van deze gemeenschappelijke regeling op 1 januari 2027 is de verdeling gebaseerd op de vastgestelde bijdrage 2026 van de Gemeente Utrecht en de provincie Utrecht zonder eventuele incidentele bezuinigingen.

Gemeente Utrecht	€ 4.076.788	84 %
Provincie Utrecht	€ 792.121	16 %
	€ 4.868.909	100 %

Dat de deelnemers in verschillende mate belang hebben bij het HUA, blijkt niet alleen uit de financiële bijdragen, maar ook uit de stemverhoudingen in het algemeen bestuur, zoals weergegeven is in artikel 8, tweede lid van de gemeenschappelijke regeling.

TOELICHTING BIJ DE GEWIJZIGDE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING HET UTRECHTS ARCHIEF

Algemene toelichting

Deze toelichting gaat in op de inhoudelijke afwijkingen ten opzichte van de model-gemeenschappelijke regeling en van de vorige regeling. Daarbij wordt stilgestaan bij wijzigingen die beleidsmatig of juridisch relevant zijn. Naast deze toegelichte punten zijn er ook enkele redactionele of tekstuele aanpassingen doorgevoerd die niet afzonderlijk worden toegelicht. Deze betreffen verbeteringen in leesbaarheid, consistentie en duidelijkheid van de tekst.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsbepalingen:

De begrippen zijn waar nodig aangepast aan de nieuwe Archiefwet 2026.

Artikel 2 Te behartigen belangen, derde lid:

Het Utrechts Archief behartigt de belangen van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders gezamenlijk bij alle zaken die betrekking hebben op de door hen overgebrachte documenten en collecties. Daarvoor hebben zij aan HUA bevoegdheden uit de Archiefwet gedelegeerd. Dit heeft tot gevolg dat HUA deze bevoegdheden zelfstandig uitoefent binnen het archiefbeleid en het cultuur- en erfgoedbeleid van de deelnemers. De deelnemers mogen algemene aanwijzingen geven over de wijze waarop HUA deze belangen behartigt, mits deze geen betrekking hebben op het concrete uitvoeringsniveau. In dat laatste geval is er namelijk door de mate van sturing geen sprake meer van delegatie maar van een opdracht. Om de relatie tussen de deelnemers en HUA juridisch juist in te richten, is de begrenzing (geen concrete aanwijzingen) in het derde lid opgenomen.

Artikel 5 Doel, taken en bevoegdheden, vijfde lid:

In de vorige GR HUA stond nog “niet-overgebrachte digitale documenten”, maar deze vorm van beheer (ook wel uitplaatsing genoemd) wordt in de praktijk al sinds jaren ook voor papieren documenten verricht door HUA. Daarom kan de toevoeging “digitale” hier vervallen.

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur

De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat het dagelijks bestuur (DB) van een openbaar lichaam niet de meerderheid mag uitmaken van het algemeen bestuur en dat het DB bestaat uit minimaal drie personen: de voorzitter en twee of meer andere leden, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen. Omdat echter een van de DB-leden afkomstig is van buiten de kring van het AB (zie de toelichting bij artikel 10), kan voor het AB worden volstaan met vier leden: twee van de provincie, en twee van de gemeente. Hiermee wordt voorkomen dat door het uittreden van het rijk de bestuurlijke druk nog zwaarder wordt door de noodzaak een extra collegelid af te vaardigen naar het AB.

Artikel 8 Vergadering en stemming, tweede lid:

Er is gekozen voor een stemverhouding waarbij de AB-leden, afkomstig van gedeputeerde staten, één stem hebben en de AB-leden, afkomstig van burgemeester en wethouders, elk vier stemmen. Deze verdeling vormt een afspiegeling van het deelnemersbelang en de daarop gebaseerde jaarlijkse financiële bijdrage: de gemeente heeft het grootste deelnemersbelang, draagt meer bij en krijgt daarom meer stemgewicht. Voor belangrijke (financiële) besluiten geldt echter dat alle partijen het eens moeten zijn. Die besluiten moeten unaniem genomen worden. Zo is gewaarborgd dat iedereen kan meepraten over de echt grote beslissingen.

Artikel 10 Samenstelling van het dagelijks bestuur

In deze GR is gekozen voor een minimale omvang van het DB, met één lid uit het AB dat afkomstig is uit burgemeester en wethouders (tevens de voorzitter), één lid uit het AB dat afkomstig is uit gedeputeerde staten, en één lid van buiten het AB. Met deze bestuurssamenstelling zijn beide deelnemers vertegenwoordigd, levert de gemeente (met het grootste deelnemersbelang) de voorzitter en wordt gebruik gemaakt van de

mogelijkheid een extern lid te benoemen. Dit laatste is gezien de aard van deze gemeenschappelijke regeling - gericht op uitvoering van de Archiefwet- goed verdedigbaar vanwege het belang van aanvullende deskundigheid en ervaring. Tevens leidt het benoemen van een extern lid ertoe dat de bestuurslast voor de deelnemers na uittreden van het rijk niet toeneemt. Als de deelnemers samen in totaal twee DB-leden leveren, kan het AB worden beperkt tot twee leden uit GS en 2 leden uit burgemeester en wethouders, de huidige omvang. De deelnemers hoeven geen extra wethouder en GS-lid voor het AB aan te wijzen, wat een onnodig zware afvaardiging vanuit de deelnemers zou zijn. Het dagelijks bestuur kan een interne vervangingsregeling vaststellen voor het geval een DB-lid incidenteel of tijdelijk niet beschikbaar is (zoals dit ook op provinciaal en gemeentelijk niveau bij GS en B&W plaatsvindt).

Bij langdurige ontstentenis kan een interim bestuurder of een opvolger worden aangewezen.

Artikel 13 Taken en bevoegdheden voorzitter, eerste lid

Nu elke deelnemer slechts één vertegenwoordiger in het DB heeft, is het noodzakelijk te bepalen dat ook de plaatsvervangend voorzitter een AB-lid is dat is aangewezen door burgemeester en wethouders. Zo zit er in het DB altijd een vertegenwoordiger vanuit de gemeente en een vertegenwoordiger vanuit de provincie.

Artikel 17 Jaarlijkse bijdrage deelnemers

In het eerste lid van artikel 17 is opgenomen dat de manier waarop de jaarlijkse bijdrage van de deelnemers wordt berekend, wordt uitgewerkt in de financiële bijlage bij de regeling (artikel 27). De bepalingen in het derde en vierde lid gaan ook over de berekening en aanpassing van de bijdrage, namelijk de jaarlijkse indexering en een voorlopige raming daarvan.

Om de informatie over de berekeningssystematiek op één plek te bundelen en de regeling overzichtelijk te houden, is ervoor gekozen om ook deze onderdelen in de financiële bijlage onder te brengen. Op die manier kunnen aanpassingen in de systematiek als dat nodig is eenvoudiger worden doorgevoerd, zonder dat de gehele regeling hoeft te worden gewijzigd. De inhoud van de bepalingen blijft verder gelijk.

Artikel 18 Vierjarig beleidsplan en

Artikel 19 Kaderstukken, begroting en meerjarenbegroting

Anders dan in de model-GR en de vorige regeling zijn de artikelen over het vierjarig beleidsplan en de meerjarenbegroting uit elkaar gehaald. De procedure bij beide documenten is namelijk anders, waardoor de artikelen niet goed leesbaar waren. Inhoudelijk is de procedure hetzelfde gebleven.

In de model-GR krijgt de gemeenteraad de mogelijkheid zienswijzen in te dienen tegen ontwerpbeleidsplan en ontwerpmeerjarenbegroting. In de vorige GR HUA stond die mogelijkheid echter niet en het ligt niet voor de hand nu alsnog een formele zienswijzeprocedure toe te voegen. Voor de ontwerpbegroting zelf geldt immers al een wettelijke zienswijzemoogelijkheid en het derde lid van artikel 18 regelt dat de deelnemers en HUA, naar aanleiding van het beleidsplan, gezamenlijk afspraken maken over te behalen resultaten voor de komende vier jaar. Hiermee is de invloed van provincie en gemeente op beoogd beleid afdoende gewaarborgd. Overigens is aan dit artikellid toegevoegd dat deze afspraken geen betrekking hebben op concrete uitoefening van overgedragen taken maar zich beperken tot het stellen van algemene kaders en doelen. Anders zou er – zie ook de toelichting bij artikel 2 – te veel sturing zijn. Dat zou op gespannen voet kunnen staan met de aanbestedingsregels. Om dat te voorkomen, is deze begrenzing opgenomen.

Artikel 23 Reserves

Ten opzichte van de vorige versie van de gemeenschappelijke regeling is in het tweede lid van artikel 23 expliciet gekozen voor de term algemene reserve in plaats van het eerdere, algemenere begrip reserve. In de praktijk bleek hierover regelmatig onduidelijkheid te bestaan: het was niet altijd helder of hiermee uitsluitend de algemene reserve of alle aanwezige reserves werden bedoeld. Door dit nu duidelijk te benoemen, wordt beter onderscheid gemaakt tussen de algemene en de bestemmingsreserves.

Daarnaast is in het tweede lid de formulering uitgebreid met “en van andere overheidsinstellingen”. Deze toevoeging is relevant omdat de minister van OCW taken overdraagt en een substantiële financiële bijdrage levert. Het is passend dat ook deze bijdragen worden meegeteld bij het bepalen van de maximale omvang van de algemene reserve.

Tot slot is in het derde lid een bepaling toegevoegd waarmee het algemeen bestuur regels kan vaststellen over de bestemmingsreserves. Hiermee wordt expliciet gemaakt dat er onderscheid is tussen de algemene reserve en de bestemmingsreserves, en dat het bestuur kaders kan stellen voor het aanhouden en inzetten van deze reserves.

Artikel 27 Financiële bijlage

Zie de toelichting bij artikel 17.

Artikel 28, Beheer en verantwoordelijkheid, derde lid:

Op grond van de Archiefwet moeten bepaalde documenten blijvend bewaard worden in een archiefbewaarplaats. Voor gemeente en provincie is HUA die archiefbewaarplaats. Hoewel de stukken zijn overgebracht, blijven gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders zelf verantwoordelijk voor hun overgebrachte stukken en de daarvoor geldende openbaarheidsbeperkingen. Op grond van artikel 5 van deze regeling voert HUA het beheer van deze blijvend te bewaren documenten, zorgt voor het duurzaam toegankelijk houden ervan en behandelt verzoeken tot inzage.

HUA produceert echter ook zelf documenten. Voor die stukken is het dagelijks bestuur van HUA het verantwoordelijk overheidsorgaan. Maar als zulke stukken blijvend bewaard moeten worden, vervalt die verantwoordelijkheid. Op grond van artikel 2.6 van de Archiefwet moet in de gemeenschappelijke regeling worden vastgelegd wie van de deelnemers – gedeputeerde staten of burgemeester en wethouders – verantwoordelijk wordt voor deze overgebrachte documenten van HUA zelf.

In deze regeling is gekozen voor gedeputeerde staten als verantwoordelijk overheidsorgaan. De keuze voor gedeputeerde staten ligt voor de hand. Hoewel de provincie minder geld bijdraagt dan de gemeente, past het goed bij het belang van samenwerking binnen deze regeling. Gedeputeerde staten vormen bovendien een hogere bestuurslaag en zijn bijvoorbeeld ook verantwoordelijk voor bekendmaking van de regeling (zie artikel 41).

De aanwijzing als verantwoordelijk overheidsorgaan wil echter niet zeggen dat de daarmee samenhangende kosten ook alleen door de provincie betaald moeten worden. De memorie van toelichting bij artikel 2.6 Archiefwet maakt duidelijk dat de deelnemers onderling afspraken kunnen maken over de financiering en verdeling van de kosten die samenhangen met het beheer van deze documenten.

Voor de extra kosten die deze aanwijzing met zich meebrengt voor de provincie, hoeven geen aparte bepalingen in de regeling te worden opgenomen. Zolang HUA bestaat, voert HUA het beheer uit en worden de kosten voor de overgebrachte HUA-documenten via de jaarlijkse bijdrage verdeeld over beide deelnemers. Als HUA ophoudt te bestaan, moet het verantwoordelijk overheidsorgaan – in dit geval gedeputeerde staten – zorgen voor overbrenging van de blijvend te bewaren stukken naar een andere archiefbewaarplaats en het vernietigen van de overige stukken conform wettelijke bewaartermijnen. De extra kosten die dit met zich meebrengt, zullen worden meegenomen in het liquidatieplan, dat voorziet in de verplichting van provincie en gemeente om alle rechten en plichten van het openbaar lichaam over hen te verdelen op een in het plan te bepalen wijze, zie artikel 37. Ook hiervoor zijn dus geen afzonderlijke afspraken nodig in de regeling.

Artikel 32 Toetreding

Dit artikel is uitgebreider dan dat uit de model-GR en de vorige GR. Bij nieuwe deelnemers zullen er goede afspraken gemaakt moeten worden over de kostenverdeling, om te voorkomen dat bestaande of juist de nieuwe deelnemers financieel worden benadeeld. Het ligt bijvoorbeeld niet voor de hand nieuwe deelnemers mee te laten betalen bij een toekomstige ontvlechting van de provincie-, gemeente- en rijksarchieven. Bij een wijziging van de GR ten gevolge van een toetreding, zal – naast noodzakelijke aanpassingen in verband met samenstelling AB, DB, stemverhoudingen enz. - eveneens grondig gekeken moeten worden of de artikelen over uittreding en opheffing aangepast moeten worden.

Artikel 34 Uittredingsplan, tweede lid

Er is hier gekozen voor een eenvoudige manier om de uittreedsom te bepalen, die in lijn is met jurisprudentie. Wel is – afwijkend van de model-GR - de zinsnede “minus eventuele baten” toegevoegd. Dit betekent dat als er bij de uittreding ook voordelen zijn – bijvoorbeeld als de vertrekkende partij personeel overneemt of op een andere manier zorgt dat de gevolgen minder groot zijn – deze voordelen worden meegerekend. Zo betalen partijen alleen de netto kosten van hun uittreding.

Van deze eenvoudige berekening wordt afgezien als aannemelijk is dat de aan de uittredende partij toe te rekenen kosten hoger zouden moeten zijn dan de 100/80/60/40/20-bijdrage. In dat geval worden de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties van de uittreding heel precies in beeld gebracht en wordt de uittreedsom daarop aangepast.

Dit artikel is overigens alleen van belang als HUA nieuwe deelnemers heeft; zolang alleen gemeente en provincie deelnemen, betekent uittreden automatisch liquidatie en gelden andere GR-artikelen.

Artikel 37 Opheffen van de gemeenschappelijke regeling, derde lid

In artikel 28 worden gedeputeerde staten aangewezen als verantwoordelijk overheidsorgaan voor de overgedragen documenten van Het Utrechts Archief zelf. Als HUA wordt opgeheven, zullen er echter ook niet overgedragen documenten van HUA zelf zijn. Het ligt voor de hand de verantwoordelijkheid voor die niet overgedragen documenten bij dezelfde deelnemer te leggen. Dat wordt in dit artikellid expliciet geregeld, en voor alle duidelijkheid is ook opgenomen dat eventuele kosten hiervan worden meegenomen in het liquidatieplan.

Artikel 39 Geschillenregeling

Bij meer deelnemers kan nu eens de ene deelnemer in het voordeel zijn, dan weer de andere. Er wordt gestemd met meerderheid aan stemmen. Er kan makkelijker een knoop worden doorgehakt, ook als er meningsverschillen zijn. Ook kunnen andere deelnemers als buffer of bemiddelaar optreden.

Nu er bij HUA slechts twee deelnemers zijn, is een geschillenregeling belangrijk. De AB-leden vanuit de gemeente kunnen - door hun extra stemmen - de AB-leden van de provincie immers keer op keer overrulen. Voor de besluiten waarvoor unanimiteit nodig is, geldt weer dat er in het AB een impasse in de besluitvorming kan ontstaan. Dit zijn juist de belangrijke besluiten, een geschil kan dus leiden tot volledige stilstand van de samenwerking.

Om dit te voorkomen is in dit artikel is een uitgebreide geschillenregeling opgenomen.

Artikel 40 Evaluatie

In de vorige regeling stond dat er minstens eens per vier jaar geëvalueerd moest worden. In deze nieuwe regeling is gekozen voor een termijn van minimaal eens per zes jaar. Dit sluit beter aan bij het feit dat gemeenteraads- en provinciale statenverkiezingen niet tegelijk plaatsvinden. In zes jaar wordt steeds anderhalve collegeperiode voor zowel de gemeente als de provincie meegenomen. Door de zinsnede “maar minstens eens per zes jaar” kan er, als dat nodig is, ook eerder geëvalueerd worden.

Aan:

College van Burgemeester en Wethouders van Utrecht
College van Gedeputeerde Staten van Utrecht

Ons kenmerk: 20260512a1-CK

Datum: 12-5-2026

Betreft: Reactie op zienswijze ontwerp-wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief en verzoek tot toestemming

Geacht College van Burgemeester en Wethouders van Utrecht en College van Gedeputeerde Staten van Utrecht,

In het kader van de uittreding van het rijk uit de gemeenschappelijke regeling van Het Utrechts Archief (HUA) hebben we u in september 2025 gevraagd om zienswijze op het ontwerp-wijzigingsbesluit voor de gewijzigde gemeenschappelijke regeling tussen de provincie en de gemeente. Het Algemeen Bestuur (AB) van de Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (GR HUA) heeft kennisgenomen van de zienswijze van de gemeenteraad van Utrecht op het ontwerp-wijzigingsbesluit van de GR HUA.

Provinciale Staten hebben geen zienswijze ingediend op het ontwerp-wijzigingsbesluit. Daarmee zijn er vanuit die zijde geen inhoudelijke aandachtspunten meegegeven die tot aanpassing van het ontwerp aanleiding geven.

Reactie op zienswijze gemeente Utrecht

Wij constateren met waardering dat de gemeenteraad een positief standpunt inneemt ten aanzien van het ontwerp-wijzigingsbesluit en de ontwerp-regeling. De ingediende zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp-wijzigingsbesluit. Wel heeft de gemeenteraad verzocht om op een drietal punten expliciet aandacht te besteden. Hieronder gaan wij hier nader op in.

1. Rekening houden met de belangen van de gemeente Utrecht bij het inrichten van de governance

De gewijzigde gemeenschappelijke regeling borgt de belangen van beide deelnemers. Zowel de gemeente Utrecht als de provincie Utrecht zijn vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur en sturen van daaruit op beleid en financiën. Met de recente wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen is hun kaderstellende en controlerende rol bovendien versterkt.

Daarnaast beschikt de gemeenteraad over stevige sturingsmogelijkheden via de planning- en controlcyclus van de GR HUA, waaronder de zienswijze op begroting, meerjarenbegroting en jaarstukken. Hiermee kan de raad kaders stellen en het bestuur aanspreken op de uitvoering. Wij achten deze instrumenten toereikend om de belangen van beide deelnemers te waarborgen.

2. Bandbreedte van 10% voor de algemene reserves

Wij bevestigen dat HUA een bandbreedte van 10% voor de algemene reserves zal hanteren. Waar relevant of noodzakelijk zullen daarnaast één of meerdere specifieke bestemmingsreserves worden ingesteld.

Dit wordt meegenomen in de reguliere planning- en controlcyclus van begroting en meerjarenbegroting van HUA, waarover het Algemeen Bestuur besluit en waarover de gemeenteraad en Provinciale Staten in het kader van de zienswijzeprocedure worden gevraagd zienswijze te geven.

3. Lichte evaluatie na drie jaar

Wij nemen de wens over van de gemeenteraad om drie jaar na inwerkingtreding van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling een lichte evaluatie uit te voeren. De uitkomsten hiervan zullen worden gedeeld met zowel de gemeenteraad als Provinciale Staten.

Verzoek

Gelet op het bovenstaande is het ontwerp-wijzigingsbesluit ongewijzigd vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Wij verzoeken u hierbij om over te gaan tot de volgende fase van het besluitvormingsproces, te weten de formele besluitvorming over de gewijzigde GR voort te zetten, waaronder het vragen van toestemming aan de gemeenteraad respectievelijk Provinciale Staten.

Vervolg

De gewijzigde regeling HUA zal in werking moeten treden op 1 januari 2027, onder de opschortende voorwaarde dat de Archiefwet in werking is getreden en het Ministerie van OCW daadwerkelijk uit de huidige regeling HUA kan treden.

Wij zien het besluit tot vaststelling door uw colleges van B&W en GS uiterlijk begin december 2026 met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Drs. Chantal Keijsper

Het Utrechts Archief

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
1218	Raadsbrief voortgang aanpak Agenda tegen uitbuiting 2025	Commissie Bestuur 17-09-2026 7. Raadsbrief voortgang aanpak Agenda tegen uitbuiting 2025	In januari 2027 volgt de reguliere voortgangsbrief waarin op een aantal zaken uit het debat wordt teruggekomen, waaronder het contact met VeiligThuis, slachtoffers orgaanhandel, meldpunt mensenhandel e.a.	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	31-01-2027		
1182	Debat monitor discriminatiecijfer 2025	Commissie Bestuur 25-06-2026 6. Debat monitor discriminatiecijfers 2025	In de periodieke voortgangsbrief die in Q4 wordt verwacht wordt ook teruggekomen op de mogelijkheden tot een meer 'dadergerichte' aanpak en wordt een stand van zaken gegeven m.b.t. de aanpak van de 'manosphere'. In deze	Wethouder Voortman	Diversiteit en Inclusie	31-12-2026		

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			brief wordt ook verder ingegaan op de motie M43 'aankpak tegen moslimdiscriminatie'.					
1190	Jaarstukken 2025	Begrotingscyclus 18-06-2026 2. Raadsvoorstel Jaarstukken 2025	Voortgangsbrieven dienstverlening Q4 wordt ingegaan op de afdoening van klachten via 'standaardantwoorden'.		Publieksdienstverlening	31-12-2026		
1174	Evaluatie standaard voor de beleidscyclus	Commissie Bestuur 04-06-2026 8.1. Raadsbrief Evaluatie standaard voor de beleidscyclus	In Q4 2026 volgt een raadsbrief met een update over diverse verbeterlagen, waaronder een betere financiële paragraaf, een overzicht van 'ongedekt' beleid bij de VJN en een nieuwe standaard van voortgangsrapportages	Wethouder Schilderman	Financiën	31-12-2026	20260630 Meer informatie volgt naar verwachting in Q4 2026.	

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
1173	Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegroting BGhU 2027, inclusief meerjarenperspectief	Commissie Bestuur 04- 06-2026 7. Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegr oting BghU 2027, inclusief meerjarenper spectief 2028-2030	In Q4 wordt de raad per raadsbrief geïnformeerd over informatievoorziening aan huurders t.a.v. kwijschelding en het automatisch incasso	Wethouder Schilderman	Financiën	31-12- 2026	20260630 Meer informatie volgt naar verwachting in Q4 2026.	
1147	Raadsbrief Aanpak geweld tegen vrouwen	Commissie Bestuur 07- 05-2026 5. Raadsbrief Aanpak geweld tegen vrouwen	In Q4 volgt een voortgangsbrief waarin een aantal zaken aan de orde komen, waaronder: • overzicht van communicatie- uitingen waarbij vrouwen ook nadrukkelijk worden uitgenodigd mee te praten over	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	31-12- 2026		

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			oplossingen; • een bijlage met een overzicht van wat er concreet is gebeurd qua aanpassingen in de openbare ruimte en routes in Utrecht, waaronder ook het Maximapark; • uitbreiding van de opvangcapaciteit					
1146	Veiligheid bij de Utrechtse 'Veegdienst'	Commissie Bestuur 07-05-2026 4. Veiligheid bij de Utrechtse 'Veegdienst'	Dit kalenderjaar volgt in het jaarverslag integriteit en (on)gewenst gedrag een update over het werkklimaat bij de afdeling wijkonderhoud en service	Wethouder Schilderman	Personeel en Organisatie	31-12-2026		
1145	Raadsbrief Uitvoeringsprogramma	Commissie Bestuur 07-05-2026 3.	In de eerstvolgende jaarlijkse voortgangsbrief over	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	30-09-2026	20260624: Dit wordt meegenomen in de eerstvolgende	

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	'De stem van jonge Utrechters'	Raadsbrief Uitvoeringspr ogramma 'De stem van jonge Utrechters'	de Wijkplatforms wordt ook aandacht besteed aan het adviesrecht i.r.t. bestaande jeugdraden.				voortgangsbrief over Samen stad maken. 20260923: Voortgangsbrief waarin deze toezegging wordt meegenomen staat gepland voor einde van dit jaar.	
1150	Jaarwisseling: terugblikken en vooruitkijken	Commissie Bestuur 16- 04-2026 7. Jaarwisseling: terugblikken en vooruitkijken	Er zal op enig moment overleg met het Rijk plaatsvinden over de handhavingspraktijk m.b.t. het landelijk vuurwerkverbod. Wanneer dit heeft plaatsgevonden wordt de raad over de uitkomsten per brief geïnformeerd.	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	30-11- 2026		
1149	Jaarwisseling: terugblikken en vooruitkijken	Commissie Bestuur 16- 04-2026 7.	In de eerstvolgende reguliere voorbereidingsbrief	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	30-09- 2026		

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		Jaarwisseling: terugblikken en vooruitkijken	op de jaarwisseling een nadere analyse van het verloop op de jaarwisseling '25-'26 toe te voegen.					
1148	Jaarwisseling: terugblikken en vooruitkijken	Commissie Bestuur 16- 04-2026 7. Jaarwisseling: terugblikken en vooruitkijken	Na de zomer ontvangt de raad een raadsbrief over de nieuwe brede aanpak jeugdoverlast.	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	30-09- 2026		
1157	Migranten en gevluchte personen	Gemeenteraad 29-01- 2026 25. Afrondende besluitvorming na debat over Beleidsnota Inclusie en Diversiteit	Wethouder Voortman zegt toe inzichtelijk te maken wat er wordt gedaan voor gemeenschappen van migranten en gevluchte personen op het gebied van Inclusie en Diversiteit en de raad te informereren in de brief	Wethouder Voortman	Diversiteit en Inclusie	30-09- 2026		

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			over monitoring Plan Einstein.					
1126	Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022-2026) 22-01-2026 8. Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp wijzigingsbesluit uit gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)	In 2029 volgt een 'light' evaluatie over de GR HUA.	Wethouder van der Graaf	Personeel en Organisatie	31-07-2029		
1125	Raadsvoorstel Rekenkamerrapport 'Verantwoord omgaan met algoritmes	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022-2026)	- In Q1 2026 volgt een raadsbrief over een vervolg op het programma Digitale	Wethouder van der Graaf	Personeel en Organisatie	31-03-2026		

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		22-01-2026 7. Raadsvoorstel Rekenkamerr apport 'Verantwoord omgaan met algoritmes'	Stad, waarin o.a. wordt ingegaan op een visie op het (beleid op) gebruik van AI door de gemeente.					
1104	Beleidsnota Inclusie en Diversiteit: straatnamen	Commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport (2022- 2026) 08-01- 2026 7. Beleidsnota Inclusie en Diversiteit	Wethouder Voortman zegt toe in te zullen gaan op straatnamen in de volgende stand van zaken brief Q4 2026.	Wethouder Voortman	Diversiteit en Inclusie	31-12- 2026		
1102	Raadsvoorstel Beleidsnota Risicomanagement "Voor elk spannend traject een risicosessie"	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022-2026) 11-12-2025	Bij de aanpassing van het financiële deel van deze nota in 2026 ook terug te komen op de 'spiegel van de stad' t.a.v.	Wethouder Schilderman	Financiën	31-12- 2026	14-9-2026 Meer informatie hierover volgt naar verwachting in Q4 2026.	

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		9. Raadsvoorstel Beleidsnota Risicomanage- ment “Voor elk spannend traject een risicosessie”	risicobeheersing en in welke mate dit te realiseren is.					
1101	Raadsvoorstel Beleidsnota Risicomanagement “Voor elk spannend traject een risicosessie”	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022–2026) 11–12–2025 9. Raadsvoorstel Beleidsnota Risicomanage- ment “Voor elk spannend traject een risicosessie”	Bij de evaluatie van de beleidsnota in 2028 in ieder geval de volgende aspecten mee te nemen: het gestandaardiseerd informerende van de raad, in het bijzonder over de risicoparagraaf (en of de raad hier tevreden over is), in hoeverre risicosessies als zinvol worden ervaren en in hoeverre risico's tussen verschillende	Wethouder Schilderman	Financiën	30–09– 2028	20260120 Meer informatie volgt in 2028.	

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			beleidsterreinen plaatsvinden					
1100	Versterken van ambtelijke organisatie rond financiën	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022-2026) 11-12-2025 8. Versterken van ambtelijke organisatie rond financiën	In 2027 volgt een brief over de afrondding programma 'versterken financiële functie' waarin wordt teruggeblkt op wat is behaald en wordt vooruitgeblkt naar wat er verder nog nodig is.	Wethouder Schilderman	Financiën	30-06- 2027	20260120 Meer informatie volgt in het voorjaar van 2027.	
1067	Raadsvoorstel Beleidsnota Waarden, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA)	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022-2026) 06-11-2025 11. Raadsvoorstel Beleidsnota Waarden,	Bij de eerstvolgende programmabegroting volgt meer informatie over een (beter leesbare) afschrijvingstabel	Wethouder Schilderman	Financiën	30-10- 2026	20251202 In Q3 2026 volgt meer informatie bij de Programmabegroting 2027.	

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA)						
1066	Raadsvoorstel Beleidsnota Waarden, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA)	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022-2026) 06-11-2025 11. Raadsvoorstel Beleidsnota Waarden, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA)	Bij de behandeling van de jaarrekening 2026 volgt meer informatie over de invoeringskosten voor het werken met restwaarde.	Wethouder Schilderman	Financiën	01-06-2027	20251202 In Q2 2027 volgt meer informatie bij de Jaarstukken 2026.	
1050	Van uitvoering bij de gemeente naar de gemeenschap	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	De wethouder zal met de vrijwilligerscentrale in gesprek te gaan (o.a. over	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-12-2026		

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		(2022–2026) 25–09–2025 7. Van uitvoering bij de gemeente naar de gemeenschap (beantwoordi ng SV 2025, nr. 36)	samenwerking en ondersteuningsmogen- gheden) en eind 2026 de commissie hierover informereren.					
948	Raadsbrief Evaluatie burgerberaad jaarwisseling	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022–2026) 20–03–2025 10. Raadsbrief Evaluatie burgerberaad jaarwisseling	Als het college aan de slag gaat met een nieuw burgerberaad dan informeert zij de raad en gaat ze in op o.a. de tijd en duur van het traject en de mogelijkheid om te overleggen. Ook komt ze terug op vergoedingen (Q1 2026).	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31–03– 2026		

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
892	Raadsvoorstel Wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022-2026) 16-01-2025 9. Raadsvoorstel Wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024	In het jaarlijkse handavingsverslag wordt de raad geïnformeerd over de stand van zaken rond weigeringsgronden voor evenementenvergunningen bij 'geen goede' organisatoren.	Burgemeester Dijkma	Openbare Orde en Veiligheid	30-06-2025		
874	M512 Ketenverantwoordelijkheid	Gemeenteraad 12-12-2024 18. Raadsvoorstel Beleidsnota Utrecht Circulair 2030	M512 Ketenverantwoordelijkheid	Wethouder Schilderman	Inkoop	30-09-2025		

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
872	Raadsvoorstel Zienswijze wijzigen gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022-2026) 05-12-2024 10. Raadsvoorstel Zienswijze wijzigen gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)	De wethouder zegt toe na de zomer (Q3) een raadsbrief te sturen met de laatste informatie over de GR HUA, specifiek het uittredingsproces van het Rijk. Tevens volgt na de zomer een aanbod voor een technische bijeenkomst over dit thema, samen met Provinciale Staten.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-09-2025		
752	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuurssrapportage 2024	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022-2026) 03-07-2024 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota	De wethouder zegt toe: • De raad in Q1 2025 een raadsbrief te sturen met de uitwerking van de voorgestelde hervormingen in de personele organisatie,	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-03-2025		

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		en Eerste bestuursrapp ortage 2024	met daarin ook de voortgang van het pan om IT-talenten duurzaam aan de organisatie te binden, evenals het ‘cappen’ van inhuur.					
751	Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuurssrapportage 2024	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022–2026) 03–07–2024 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste bestuursrapp ortage 2024	De burgemeester zegt toe: • Om de raad in Q4 2024 een integrale reactie toe te zenden op de gevolgen van de bezuinigingen op handhaving in samenhang met het Rekenkamerrapport ‘Over lastig handhaven’.	Burgemeester Dijksma	Handhaving	31–12– 2024		
535	Raadsvoorstel Programmabegroting 2024	Commissie Veiligheid, Bestuur en	De wethouder zegt toe: de financiële spelregels in uit te	Wethouder Schilderman	Financiën	30–06– 2024	20250722 Deze toezegging wordt betrokken bij de	

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		Financiën (2022–2026) 24–10–2023 2.a. Raadsvoorstel Programmabe groting 2024	werken inzake de financiële werkwijze als onderdeel van de financiële verordening in afstemming met de adviescommissie C&F (binnen een half jaar na gesprek met adviescie).				financiële verordening. Om de nieuwe raad in de gelegenheid te brengen zich hierover uit te spreken, is de planning van de financiële verordening aangepast naar Q4 2026.	
454	Voorjaarsnota 2023: planningsoptimisme	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022–2026) 27–06–2023 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapp ortage 2023	Het College zegt toe bij de volgende VJN, wanneer de Meerjarenprogramma' s toegankelijker worden weergegeven, concreet in te gaan op 'planningsoptimisme'. Daarbij gaat het College ook in op de vraag of fondsen en reserves op meerjarenprogramma' s wenselijk zijn.	Wethouder Schilderman	Financiën	10–06– 2024	20260415 U bent over planningsoptimisme voor het laatst geïnformeerd in paragraaf 3.3 van de Voorjaarsnota 2025 (kenmerk: 30252302). Daarmee is dat gedeelte van de toezegging afgedaan. De toezegging om in te gaan op de vraag of fondsen en reserves	

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
							op meerjarenprogramma's wenselijk zijn wordt betrokken bij de nota Reserves.	
417	Raadsvoorstel Startdocument Burgerberaad: raad in positie	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022-2026) 15-06-2023 2. Raadsvoorstel Startdocumen t Burgerberaad	Wethouder Oosters zegt toe dat de raad bij het tweede burgerberaad in positie wordt gebracht om een keuze te maken uit meerdere uitgewerkte onderwerpen en dat die selectie van onderwerpen wordt voorbereid door middel van participatie met inwoners van de stad.	Wethouder Oosters	Participatie	30-09- 2023	20231102: Genoemde deadline is hier niet van toepassing. Dit hangt af van de planning van een volgend burgerberaad.	
415	Raadsvoorstel Aanpassing beleidscyclus en programmabegroting:	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	Wethouder Schilderman informeert de raad in het tweede half jaar	Wethouder Schilderman	Financiën	31-12- 2026	20250722 Deze toezegging wordt betrokken bij de financiële	

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	Raadsbrief prioritering van ongedekte doelstellingen	(2022–2026) 08–06–2023 11. Raadsvoorstel Aanpassing beleidscyclus en programmabe groting	van 2023 in de nog te versturen raadsbrief over de dekking van moties over de omgang die het college voorziet met de prioritering van ongedekte doelstellingen in beleidsnota's.				verordening. Om de nieuwe raad in de gelegenheid te brengen zich hierover uit te spreken, is de planning van de financiële verordening aangepast naar Q4 2026.	
218	Beantwoording SV 2022, nr. 90 over Openbaar maken persoonsgegevens bij zienswijzen na toestemming betrokkene 30–6–2022: reikwijdte	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (2022–2026) 06–10–2022 10. Beantwoordin g SV 2022, nr. 90 over Openbaar maken persoonsgege vens bij	De wethouder zegt toe de raad uiterlijk Q4 2023 te informeren over de reikwijdte van het openbaren van e-mail/adreslijsten aan de raad.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30–12– 2023		

TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

ID	Onderwerp	Agendapunt	Toezegging	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		zienswijzen na toestemming betrokkene 30-6-2022						

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
01-10-2026	M265 Voer de aanbevelingen evaluatie uit	Motie aangenomen	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Bergen, D. van (Derk) (ChristenUnie) Passier, C.E. (Charlotte) (Volt) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Biever, R. (Robert) (Stadsbelang Utrecht) Assen. M.H. (Hester) (GroenLinks/PvdA)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	31-03-2027		
01-10-2026	M266 Opname gebiedsverbod in APV	Motie aangenomen	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Bergen, D. van (Derk) (ChristenUnie) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	01-01-2027		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
01-10-2026	M267 Roep mensenhandel bij opvanglocaties een halt toe	Motie aangenomen	Bergen, D. van (Derk) (ChristenUnie)	Dada-Anthonij V. (Venita) (D66) Assen. M.H. (Hester) (GroenLinks/PvdA) Passier, C.E. (Charlotte) (Volt) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Rooij, L. van (Lars) (Student & Starter) Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	31-01-2027		
01-10-2026	M262 Evalueren met oog voor zorg en veiligheid	Motie aangenomen	Dada-Anthonij V. (Venita) (D66)	Bergen, D. van (Derk) (ChristenUnie) Biever, R. (Robert) (Stadsbelang Utrecht) Passier, C.E. (Charlotte) (Volt) Assen. M.H.	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	30-04-2027		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				(Hester) (GroenLinks/PvdA)					
01-10-2026	M263 Rechtdoen aan terughoudendheid harddrugsverbod	Motie aangenomen	Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Assen. M.H. (Hester) (GroenLinks/PvdA) Oul Fakir, N. (Noura) (BIJ1) Passier, C.E. (Charlotte) (Volt) Rooij, L. van (Lars) (Student & Starter) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Bergen, D. van (Derk) (ChristenUnie)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	05-01-2027		
01-10-2026	M264 Afkicken is lastig met torenhoge boetes	Motie aangenomen	Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Assen. M.H. (Hester) (GroenLinks/PvdA) Bergen, D. van (Derk) (ChristenUnie) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	30-06-2027		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				Oul Fakir, N. (Noura) (BIJ1) Passier, C.E. (Charlotte) (Volt) Rooij, L. van (Lars) (Student & Starter) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Dada-Anthonij V. (Venita) (D66)					
01-10- 2026	M252 De mantel delen. Van verschil naar gezamenlijke verantwoordelijkheid	Motie aangeno men	Biever, R. (Robert) (Stadsbelang Utrecht)		DB van de Raad	Bestuurlijke zaken			
16-07- 2026	M226 Gelijkwaardigheid begint bij de raad	Motie aangeno men	Rooij, L. van (Lars) (Student & Starter)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)		Diversiteit en Inclusie	16-10- 2026		
16-07- 2026	M225 Een pact tegen moslimdiscriminatie	Motie aangeno men	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Dijkstra, G.J. (Gert)	Wethouder Voortman	Diversiteit en Inclusie	31-03- 2027		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				(EenUtrecht) Passier, C.E. (Charlotte) (Volt)					
09-07-2026	M173a Preventie is gebaat bij zichtbare handhaving	Motie aangenomen	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Bergen, D. van (Derk) (ChristenUnie) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht Solidair) Passier, C.E. (Charlotte) (Volt)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	09-10-2026		
09-07-2026	M196a Geef vorm aan het Regenboogakkoord met een Queer Communityhuis	Motie aangenomen	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Rooij, L. van (Lars) (Student & Starter) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Wethouder Voortman	Diversiteit en Inclusie	31-03-2027		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				Passier, C.E. (Charlotte) (Volt)					
04-06- 2026	M155 Financiële spelregels met de raad	Motie aangenomen	Passier, C.E. (Charlotte) (Volt)	Biever, R. (Robert) (Stadsbelang Utrecht) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Rooij, L. van (Lars) (Student & Starter)		Financiën	30-09- 2026	20260630 Meer informatie volgt naar verwachting in Q4 2026	
21-05- 2026	M144 Zie het patroon, niet alleen het incident	Motie aangenomen	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Passier, C.E. (Charlotte) (Volt)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	21-08- 2026		
21-05- 2026	M143 Verlichting op de Bisschopsweg	Motie aangenomen	Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD)	Rooij, L. van (Lars) (Student & Starter) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	30-09- 2026		
21-05- 2026	M141 Veiligheid begint bij gehoord worden	Motie aangenomen	Rooij, L. van (Lars)	Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	31-12- 2026		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			(Student & Starter)						
21-05-2026	M142 Versterk vroegsignalering van huiselijk geweld via contactberoepen	Motie aangenomen	Rooij, L. van (Lars) (Student & Starter)	Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	31-12-2026		
21-05-2026	M145 Cultuur- en Taalsensitieve Aanpak Geweld Tegen Vrouwen	Motie aangenomen	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Bergen, D. van (Derk) (ChristenUnie) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	21-08-2026		
26-02-2026	M101 Gemeente Utrecht meer aan het stuur bij de BghU	Motie aangenomen	Ramaker, M.F. (Margreet) (VVD)	Claasen, F. (Fred) (GroenLinks/PvdA) Zweth, R. van der (Rick) (GroenLinks/PvdA)	Wethouder Schilderman	Financiën	26-05-2026	15 september 2026: Afgedaan: informatie hierover is opgenomen in het Raadsvoorstel Toestemming	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
								wijziging Gemeenschappe lijke Regeling BghU (kenmerk: 34186323) dat op 16 juni 2026 aan uw raad is aangeboden. 26 maart 2026: Zoals deze motie opdraagt, zullen we hier expliciet op terugkomen in het raadsvoorstel met de definitieve tekst van het wijzigingsbeslui t van de BghU.	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
26-02-2026	M102 Samen met onze verbonden partijen duurzaam bankieren	Motie aangenomen	Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Claasen, F. (Fred) (GroenLinks/PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Zweth, R. van der (Rick) (GroenLinks/PvdA) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Wethouder Schilderman	Financiën	31-03-2027	20260630 Meer informatie volgt naar verwachting in Q1 2027	
26-02-2026	M88 Evaluatie situatie rondom abortuskliniek Vrelinghuis	Motie aangenomen	Passier, C.E. (Charlotte) (Volt)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Vries, L. de (Louise) (Partij	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	31-03-2027		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				voor de Dieren) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK)					
26-02-2026	M89 Briefadvies RvS	Motie aangenomen	Passier, C.E. (Charlotte) (Volt)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	26-05-2026		
26-02-2026	M104 Raadsrapporteurs	Motie aangenomen	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht Solidair) Ramaker, M.F. (Margreet) (VVD)	DB van de Raad	Bestuurlijke zaken	01-04-2028		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
26-02-2026	M85 Erkenning en bescherming bewoners Visscherssteeg e.o.	Motie aangenomen	Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK)	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	26-05-2026		
26-02-2026	M83 Stop met beboeten van buiten slapen	Motie aangenomen	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Assen. M.H. (Hester) (PvdA) van der Wilt, J.A.W. (Berdien) (D66) Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks)	Burgemeester	Openbare Orde en Veiligheid	26-05-2026		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht Solidair) Passier, C.E. (Charlotte) (Volt)					
29-01- 2026	M43 Verruim aanpak moslimdiscriminatie	Motie aangenomen	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Deldjou Fard, M. (Melody) (GroenLinks) Raaijmakers, I. (Ilse) (PvdA)	Wethouder Voortman	Diversiteit en Inclusie	30-06- 2026		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
29-01-2026	M44 Blijf inzetten op positieve oplossingen die diversiteit bevorderen	Motie aangenomen	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Al-Saqaff, M.H.J. (Mariam) (VVD)	Wethouder van der Graaf	Personeel en Organisatie	29-04-2026		
29-01-2026	M30 Geen generatieve AI richting inwoners	Motie aangenomen	Paalman, V. Victor (Horizon)	Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Wethouder van der Graaf	Personeel en Organisatie	29-04-2026		
29-01-2026	M31 AI-gebruik? Dan wel Europees	Motie aangenomen	Paalman, V. Victor (Horizon)		Wethouder van der Graaf	Personeel en Organisatie	29-04-2026		
29-01-2026	M33 Geef inzicht bij impactvolle algoritmes	Motie aangenomen	Ait Daoua, A. (Achraf) (D66)	Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Wethouder van der Graaf	Personeel en Organisatie	29-04-2026		
29-01-2026	M32 Volg Uthiek adviezen op	Motie aangenomen	Ait Daoua, A. (Achraf) (D66)	Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Wethouder van der Graaf	Personeel en Organisatie	29-04-2026		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
29-01-2026	M04 Utrecht kiest voor Europese digitale aanbieders	Motie aangenomen	Ait Daoua, A. (Achraf) (D66)	Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Wethouder van der Graaf	Personeel en Organisatie	29-04-2026		
18-12-2025	M705 Steun onze agenten, boa's en toezichthouders	Motie aangenomen	Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD)	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie) Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Burgemeester Dijkma	Openbare Orde en Veiligheid	18-03-2026		
18-12-2025	M706 Hoog Catharijne open zodra dat kan	Motie aangenomen	Koning, M.A. (Maarten) (D66)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter)	Burgemeester Dijkma	Openbare Orde en Veiligheid	18-03-2026		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK)					
18-12-2025	M664 Heldere kaders voor de stem van de natuur	Motie aangenomen	Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht)		Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	18-03-2026		
18-12-2025	M727 Echte grip op investeringen	Motie aangenomen	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Ramaker, M.F. (Margreet) (VVD) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Vasters, J. (Joost) (D66)	Wethouder Schilderman	Financiën	30-06-2026	15 april 2026: Dictum 1 is afgedaan met de raadsbrief 'Grip op investeringen - planning en voortgang programma' (kenmerk: 34113808) op 19 maart 2026. In deze brief is opgenomen dat de inzet voor dictum 2 is om deze te betrekken bij de	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
								VJN 2027, die in Q2 2027 verschijnt. 20260120 Meer informatie volgt in het voorjaar van 2026	
18-12-2025	M661 Benut ruimte die uitspraak Raad van State biedt om anti-abortusdemonstranten te weren voor ingang Vrelinghuis	Motie aangenomen	Assen. M.H. (Hester) (PvdA)	Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Koning, M.A. (Maarten) (D66) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht) Meerding, T.A.A.	Burgemeester Dijkma	Openbare Orde en Veiligheid	18-03-2026		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille-houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				(Tess) (VVD) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Paalman, V. Victor (Horizon) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!)					
20-11-2025	M635 Verbeteren referendumverordening	Motie aangenomen	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66)	DB van de Raad	Bestuurlijke zaken	12-02-2026		
20-11-2025	M616 Bij straatintimidatie meteen naar huis	Motie aangenomen	Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Chirino, C.C. (Bina)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	20-02-2026		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				(ChristenUnie) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Koning, M.A. (Maarten) (D66)					
13-11- 2025	M554a Bescherm gebedshuizen tegen geweld en intimidatie	Motie aangenomen	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	30-06- 2026		
13-11- 2025	M551 Minder is meer	Motie aangenomen	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie)	Wethouder Schilderman	Financiën	31-05- 2026	20260630 Meer informatie volgt naar verwachting in Q4 2026. Ook zullen we over dit onderwerp met uw adviescommissie & Controle & Financiën in gesprek gaan	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
								20251202 Meer informatie volgt in het voorjaar van 2026.	
13-11-2025	M537 Zoveel mogelijk zieke kinderen uit Gaza opvangen in Utrecht	Motie aangenomen	Deldjou Fard, M. (Melody) (GroenLinks)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Dada-Anthonij V. (Venita) (D66) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Burgemeester Dijkma	Bestuurlijke zaken	14-02-2026		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
02-10- 2025	M499a Inkopen als Mensenrechtenstad	Motie aangenomen	Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks/P vdA)	Assen. M.H. (Hester) (GroenLinks/PvdA) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Koning, M.A. (Maarten) (D66)	Wethouder Schilderman	Inkoop	31-03- 2026	20260630 U bent hier recent over geïnformeerd via de beantwoording van SV 2025 nr. 137 (kenmerk: 31582000) en via de raadsbrief Voortgang handelingspersp ectief mensenrechten (kenmerk: 34014084) op 7 april 2026. Naar verwachting zal in Q4 2026 een technische sessie over het handelingspersp ectief mensenrechten plaatsvinden	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
10-07-2025	M411 Erkenning en ruimte voor Utrechtse Nakba herdenking	Motie aangenomen	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg) Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Wethouder Voortman	Diversiteit en Inclusie	10-10-2025		
10-07-2025	M365 Uitvoeringstoets	Motie aangenomen	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Wethouder Schilderman	Financiën	10-10-2025	15 april 2026: U bent hierover voor het laatst geïnformeerd via de raadsbrief	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
								‘Grip op investeringen – planning en voortgang programma’ (kenmerk: 34113808) op 19 maart 2026. Meer informatie over de uitwerking van de uitvoeringstoets volgt naar verwachting in de tweede helft van 2026. 20251202 Meer informatie volgt in Q2 2026, in de Voorjaarsnota 2026 en/of in de	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
								meerjarenprogramma's wanneer daarin nieuwe investeringen worden geprogrammeerd.	
10-07-2025	M345 Maak inzichtelijk hoe we Utrecht leefbaar houden	Motie aangenomen	Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Wethouder Schilderman	Financiën	13-05-2026	20260630 Meer informatie volgt in de tweede helft van 2026 20260120 Meer informatie volgt in het voorjaar van 2026	
10-07-2025	M352 Help de bij met uitsluitend biologisch bloemen in hangbakken	Motie aangenomen	Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Bode, L. (Linda) (Volt)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	10-10-2025	20260929 In de raadsbrief Jaarlijkse update Initiatievenfonds d.d. 27 mei 2026 is aangegeven hoe	27-05-2026

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie)				aan deze motie gevolg is gegeven. We handelen zoals gevraagd in de motie: de gemeente koopt zelf alleen nog maar biologische bloemen die zonder gif zijn gekweekt. Daarnaast zijn er biodiverse bakken ontwikkeld, die meer doen voor de bijen en hommels. Ook deze bakken zijn gifvrij. Dit is een standaard werkwijze, en geldt dus ook	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
								voor inkoop van bloemen die de gemeente doet vanuit aanvragen van bewoners of ondernemers. Wanneer wij initiatiefnemers subsidie verlenen vanuit het Initiatievenfonds om zelf bloemen aan te schaffen, vragen wij ook dat dit biologische bloemen zijn. Dit hebben we afgelopen jaar al in de praktijk gebracht. De motie is hiermee afgedaan.	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
								4 februari 2026: motie wordt meegenomen in de jaarlijkse raadbrief over het Initiatievenfonds die in het tweede kwartaal van 2026 verschijnt	
12-06- 2025	M252 Lobby voor stemrecht vanaf 16 jaar	Motie aangenomen	Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Koning, M.A. (Maarten) (D66) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg) Zweth, R. van der (Rick) (PvdA)	Burgemeester Dijksma	Bestuurlijke zaken	31-12- 2026		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
12-06-2025	M251 Omarm het Stadsmanifest	Motie aangenomen	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Sasbrink, A. (Anne) (Partij voor de Dieren) Steeg, B. van (Bert) (CDA) van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Dekkers, F. (Fred) (GroenLinks)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	12-09-2025		
08-05-2025	M249 Ook alleen bouwt Utrecht afhankelijkheid VS af	Motie aangenomen	Paalman, V. Victor (Horizon)	Ait Daoua, A. (Achraf) (D66)	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-12-2025		
08-05-2025	M184 Hanteer de terminologie van internationale mensenrechtenorganisaties	Motie aangenomen	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Vries, L. de	Burgemeester Dijkma	Internationale Zaken en Regionale samenwerking			

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				(Louise) (Partij voor de Dieren) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Dada-Anthonij V. (Venita) (D66) Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter)					
23-01- 2025	M17 Verbeter veiligheid rond thuiswedstrijd	Motie aangenomen	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie) Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Peters, R. (Ralph) (D66) Snijder, R.E.P.C.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-07- 2025		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				(Ruben) (Student & Starter)					
23-01-2025	M19 Routekaart om te voorkomen dat het weer misgaat	Motie aangenomen	Paalman, V. Victor (Horizon)		Burgemeester Dijkma	Openbare Orde en Veiligheid	23-04-2025		
12-12-2024	M502 Naleven internationaal recht in woord en daad	Motie aangenomen	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter)	Burgemeester Dijkma	Internationale Zaken en Regionale samenwerking	12-03-2025		
26-09-2024	M365 Ontschot de budgetten van VTH	Motie aangenomen	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Snijder, R. (Ruben)	Burgemeester Dijkma	Handhaving	27-12-2024		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				(Student & Starter) Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht Solidair)					
06-06-2024	M205 Steun wederopbouw Gaza via VNG	Motie aangenomen	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Burgemeester Dijkma	Openbare Orde en Veiligheid	06-09-2024		
06-06-2024	M209 Pleit voor erkenning Palestina	Motie aangenomen	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Burgemeester Dijkma	Openbare Orde en Veiligheid	06-09-2024		
29-02-2024	M77 Ctrl+Utrecht, geef digitalisering de status die het verdient	Motie aangenomen	Oudejans, A.T. (Annemarijn) (Student&Starter)	Ait Daoua, A. (Achraf) (D66) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-12-2024	1 juli 2025: Stand van zaken is dat in Q4 2025 een advies wordt opgesteld voor het volgende college over de periode 2026 – 2030. In dit advies zullen we ook de ideeën over een mogelijke	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille-houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
								portefeuille digitale zaken verder uitwerken, in navolging van deze motie M77 Ctrl+Utrecht, geef digitalisering de status die het verdient.	
18-01-2024	M55 Behandel commissieleden gelijk	Motie aangenomen	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Oudejans, A.T. (Annemarijn) (Student&Starter) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)		Bestuurlijke zaken		Op verzoek van het dagelijks bestuur wordt de gewenste aanpassing van de Verordening op de raadscommissies wordt meegenomen in de eerstvolgende	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille-houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
								actualisatie van de verordening.	
18-01-2024	M32 Hoger beroep vermogensgrens kwijtschelding lokale belastingen minima	Motie aangenomen	Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks)	Zweth, R. van der (Rick) (PvdA)		Bestuurlijke zaken	18-04-2024		
09-11-2023	M397 Samen keuzes maken en verantwoordelijkheid delen leidt tot betere resultaten	Motie aangenomen	Dada-Anthonij V. (Venita) (D66)	Vasters, J. (Joost) (D66) Kendir, E. (Esma) (Student&Starter) Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht Solidair) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)	Wethouder Schilderman	Financiën		20250722 Deze motie wordt betrokken bij de financiële verordening. Om de nieuwe raad in de gelegenheid te brengen zich hierover uit te spreken, is de planning van de financiële verordening aangepast naar Q4 2026. 20250303 De	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
								planning van de financiële verordening is aangepast naar Q4 2026. Deze zal worden opgenomen in het overdrachtdossier. 20241305 Meer informatie hierover volgt naar verwachting in Q4 2024 bij de financiële verordening, dit is mede afhankelijk van het gesprek met de adviescommissi	

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
								e Controle & Financiën.	
09-11- 2023	M430 Ondersteun het Bevrijdingsfestival	Motie aangenomen	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!)	van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66) Oudejans, A.T. (Annemarijn) (Student&Starter) Talhaoui, M. (Mohamed) (PvdA)	Burgemeester Dijksma	Bestuurlijke zaken	31-05- 2024		
09-11- 2023	M387 Oproep staakt het vuren	Motie aangenomen	Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks)	Zweth, R. van der (Rick) (PvdA) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie) Kendir, E. (Esma) (Student&Starter) Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Dijkstra, G.J. (Gert)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-12- 2023		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille-houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				(EenUtrecht) Koning, M.A. (Maarten) (D66)					
02-11-2023	M347 Reflecteer en informeer over verleden Prins Bernhard bij Prins Bernhardplein & Prins Bernhardlaan	Motie aangenomen	van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66)	Snippe, L.C. (Lisanne) (Partij voor de Dieren) Zwanenberg, P. (Pepijn) (GroenLinks) Zweth, R. van der (Rick) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Burgemeester Dijkma	Handhaving	01-06-2024	Op dit moment wordt bekeken hoe de motie concreet op straat vorm kan krijgen, rekening houdend met de mogelijkheden en beperkingen die de bestaande bebording biedt	
06-07-2023	M249 Overnemen aanbevelingen raadstoets Bewoners en Bestuur	Motie aangenomen	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Dekkers, F. (Fred) (GroenLinks) Zweth, R. van der (Rick) (PvdA) Koning, M.A. (Maarten) (D66)	Burgemeester Dijkma	Bestuurlijke zaken	16-05-2024		

LIJST AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE BESTUUR 15 OKTOBER 2026

Datum	Onderwerp	Status	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuille- houder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
				Steeg, B. van (Bert) (CDA) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snippe, L.C. (Lisanne) (Partij voor de Dieren) Kendir, E. (Esma) (Student&Starter) Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)					

Commissie Bestuur

Dossiernummer 5385
Vergaderdatum 17 september 2026
Agendapunt 8
Titel Kranslegging door college bij Nakba-herdenking op het Domplein, bij het Verzetsmonument

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur	25 juni 2026
Commissie Bestuur	17 september 2026

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2026, NUMMER 89

Datum	9 juli 2026
Van	College B&W
Behandeld door	Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
E-mailadres	inclusie@utrecht.nl
Kenmerk	34216819
Beleidsveld	Diversiteit en inclusie

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2026 nummer 89 van Mika Raterman (JA21) en Yvonne Hessel (Utrecht Solidair) over de kranslegging van het college bij de Nakba herdenking van 19 mei 2026. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Inleiding vooraf

De Nakba herdenking, en de aanwezigheid van burgemeester en wethouder hierbij, heeft veel uiteenlopende reacties opgeroepen uit de samenleving en vragen rondom de motivatie van deze aanwezigheid. Daarom geven we hieronder graag een verdere toelichting.

Maar om te beginnen benadrukken we graag nogmaals dat het een grote menselijke fout was dat de kransen van de 4 mei-herdenking nog bij het monument lagen. Wij hebben hiervoor excuses aangeboden. We begrijpen heel goed dat dit als pijnlijk ervaren is door verschillende inwoners van de stad, onder wie delen van de Joodse gemeenschappen in Utrecht. Er heeft op 28 mei jl. daarom een gesprek plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de Joodse gemeenschappen en wij zijn blijvend met deze gemeenschappen in gesprek. We zien daarnaast aanleiding om het protocol rondom herdenkingen bij monumenten nader tegen het licht te houden. Hierbij staan wij ervoor om er voor alle Utrechters te zijn, en geloven we dat de erkenning van de pijn en het leed van één gemeenschap, de erkenning van de pijn en het leed van een andere gemeenschap niet uitsluit. Beide gemeenschappen, geluiden en perspectieven kun je gelijktijdig zien, horen en er ruimte voor geven. Juist dat is belangrijk in tijden van polarisatie en onrust, niet of of, maar én én.

Onze aanwezigheid bij de herdenking van de Nakba was ter erkenning en ondersteuning van Palestijnse Utrechters. Voor hen en voor vele andere Utrechters is de Nakba een belangrijk moment in hun levens- en familiegeschiedenis. Een moment dat nog tot de dag van vandaag sporen achterlaat in hun dagelijks leven in Utrecht. Uw raad heeft opgeroepen om actief met de organisatie mee te denken in motie 411. Hieronder zullen we verder ingaan op de door u gestelde vragen.

Besluitvorming en mandaat van het college

Vraag 1

Op welke datum en in welke collegevergadering is het besluit genomen dat de burgemeester en wethouder Voortman namens het voltallige college van B&W een krans zouden leggen bij de Nakba-herdenking op het Domplein op 15 mei 2026? Is dit besluit collegiaal genomen en gedragen door alle individuele collegeleden, of is het achteraf als collegestandpunt gepresenteerd?

Antwoord 1

Onze aanwezigheid bij de Nakba herdenking 2025 is op 6 mei 2025 besproken tijdens de collegevergadering. Het advies hiervoor, dat gericht was op het bijwonen van de Nakba herdenking in 2025 door wethouder Voortman namens het college, is in de bijlage meegestuurd.

Na de bijwoning van de Nakba herdenking 2025 door wethouder Voortman en een vertegenwoordiging van de gemeenteraad, is bovendien op 10 juli 2025 door uw raad motie M411 aangenomen, waarbij wij zijn opgedragen om, waar daar behoefte aan is, met organisaties mee te denken die de Nakba herdenking willen organiseren.

Vraag 2

Waarom heeft het college, gelet op het politiek gevoelige en internationale karakter ervan, gemeend de raad voorafgaand aan de uitvoering hierin niet te kennen?

Antwoord 2

Wij ontvangen regelmatig uitnodigingen om herdenkingen bij te wonen. Hierbij is het niet de gewoonte de raad hier voorafgaand aan het bijwonen van herdenkingen of andere openbare gelegenheden te informeren.

Vraag 3

Welke ambtelijke adviezen zijn aan dit besluit voorafgegaan? Kan de raad de eventuele ambtelijke adviezen krijgen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Zie het antwoord op vraag 1.

Vraag 4

Wegen voor het college bij de keuze om als overheid deel te nemen aan een herdenking van een buitenlands historisch conflict ook de overwegingen van neutraliteit, gelijke behandeling en evenwicht? Zo ja, hoe heeft het college die toets concreet uitgevoerd?

Antwoord 4

Er wordt altijd een weging gemaakt om wel of niet op een uitnodiging in te gaan. We staan aan de kant van mensenrechten, en steunen Utrechters die zelf of via geliefden te maken hebben met mensenrechtenschendingen, nu en in het verleden. Dat is ook ons primaire doel bij het bijwonen van herdenkingen. Daarnaast kijken we ook naar de manier waarop een thema leeft in de betreffende Utrechtse gemeenschap, en in hoeverre deze gemeenschap aangeeft dat het hen steunt als een vertegenwoordiging van ons bij de herdenking aansluit. Wij zien het als onze verantwoordelijkheid om gemeenschappen in onze stad te steunen wanneer zij zich geraakt of onveilig voelen. Het uiten van deze steun is geen politiek statement, maar inherent aan onze rol en in het bijzonder die van de burgemeester. En zo doen wij dat eveneens voor andere gemeenschappen.

In deze tijd, waarin Palestijnen in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever dagelijks worden geconfronteerd met ernstige schendingen van hun mensenrechten, geweld en verlies, is het van belang hun verdriet en pijn te erkennen. Om die reden heeft een afvaardiging van ons, op uitnodiging van Utrecht4Palestine, Palestine Cafe Utrecht en New Neighbours Utrecht, bloemen gelegd tijdens deze herdenking. Wij hopen dat het Palestijnse volk uiteindelijk in rust en waardigheid kan leven en zich weer op de toekomst kan richten. Deze weging, maar ook het gewicht dat via motie 2025M411 door uw raad aan de Nakba herdenking is gegeven, hebben een rol gespeeld in de beslissing om in 2026 ook de burgemeester bij de herdenking aanwezig te laten zijn. Ook zijn er bloemen gelegd namens een meerderheid van uw raad, hetgeen het belang dat uw raad aan de Nakba herdenking hecht, bevestigt.

Vraag 5

Op basis van welke overwegingen zijn het Domplein en het Verzetsmonument als locatie voor deze herdenking gekozen? Acht het college deze keuze gepast, en zo ja, waarom?

Antwoord 5

Het is aan de organisator om de locatie te kiezen waar zij willen herdenken. De organisatie heeft zelf het Domplein en Verzetsmoment gekozen. Het is niet aan ons om hier een inhoudelijk oordeel over te vellen. De burgemeester kan alleen op basis van drie gronden in de Wet Openbare Manifestaties beperkingen stellen, te weten volksgezondheid, verkeer, en (de vrees) voor wanordelijkheden.

Het Verzetsmonument, de 4 meikransen en de aantasting van een gedenkteken

Vraag 6

Is het college zich ervan bewust dat het Verzetsmonument op het Domplein in opdracht is gemaakt van het Comité tot Oprichting van een monument voor de Gevallen in het Verzet van de Stad

Utrecht, en is opgericht ter nagedachtenis aan de plaatselijke verzetsmannen en -vrouwen die in de strijd tegen de bezetter zijn omgekomen?

Antwoord 6

Ja.

Vraag 7

Op 15 en 16 mei 2026 is ter plaatse waargenomen dat de kransen die op 4 mei 2026 bij het Verzetsmonument waren gelegd, onder meer door de gemeente, door verzetsorganisaties, door veteranen en door nabestaanden, op een hoop waren gegooid en achter het monument waren gedeponeerd om ruimte te maken voor de Palestijnse kransen, vlaggen, borden, symbolen en tekeningen. Was het college hiervan op de hoogte?

Antwoord 7

Het was een grote menselijke fout dat de kransen van de 4 mei herdenking nog niet waren opgehaald. Dit had niet mogen gebeuren en hiervoor hebben we onze excuses aangeboden. Om deze situaties in de toekomst te voorkomen, hebben we de termijn voor het ophalen van kransen en andere voorwerpen die achtergelaten worden bij herdenkingen, aangescherpt.

Vraag 8

Acht het college het aanvaardbaar dat de kransen van de Utrechtse Dodenherdenking op deze wijze terzijde zijn geschoven ten gunste van een politieke demonstratie over een buitenlands conflict?

Antwoord 8

Zie het antwoord op vraag 7.

Vraag 9

Is door of namens het college, voorafgaand aan of tijdens de Nakba-herdenking, op enig moment opgetreden of geïntervenieerd toen bleek dat de 4 meikransen werden verplaatst en het Verzetsmonument als drager en achtergrond werd gebruikt voor politieke spandoeken, waaronder een "Free Palestine"-spandoek? Zo nee, waarom niet?

Vraag 10

Acht het college het, achteraf gezien, een fatsoenlijke handelwijze dat een gedenkteken voor het Utrechtse verzet tegen de nazi-bezetting is gebruikt als prikbord voor politieke uitingen over een hedendaags buitenlands conflict, en dat de burgemeester en een wethouder, in ambtshoedanigheid, daaraan deelnamen in plaats van daartegen op te treden?

Antwoord 9 en 10

We zien dat het monument, en het Domplein in bredere zin, door de jaren heen een plek is geworden waar juist vanwege deze herinneringen ook andere humanitaire kwesties worden herdacht of onder de aandacht worden gebracht. Zo sprak toenmalig minister Veldkamp er in februari 2023, bij de herdenking van de aanval op Oekraïne een jaar eerder. Wij waren voorafgaand en tijdens de herdenking er niet van op de hoogte dat de kransen achter het monument lagen. Zie verder de antwoorden op vraag 4, 5 en 7.

Vraag 11

Welke schriftelijke afspraken zijn er met de organisatoren gemaakt over de eerbiediging van het monument, de behandeling van de aanwezige 4 meikransen en het al dan niet plaatsen van politieke spandoeken op of tegen het monument? Is het college bereid deze afspraken aan de raad te verstrekken?

Antwoord 11

Het recht op vrije meningsuiting en het demonstratierecht zijn grondrechten. Het stellen van voorschriften aan een manifestatie zoals deze herdenking kan enkel op basis van de wettelijke gronden in de Wom, te weten wanordelijkheden, volksgezondheid of verkeer. Er zijn voor deze herdenking geen expliciete afspraken gemaakt over het plaatsen van spandoeken of uitingen rondom deze herdenking. Organisatoren van herdenkingen worden in algemene zin gewezen op de richtlijnen m.b.t. openbare manifestaties om te zorgen dat de openbare orde niet wordt verstoord. Indien daar aanleiding voor is, worden specifieke afspraken gemaakt. Dat is in dit geval niet gebeurd.

Vraag 12

Is het college bereid om in overleg met het Utrechts Comité 4 mei, verzetsorganisaties, veteranenverenigingen en de Joodse gemeenschap een protocol vast te stellen waarin het

Verzetsmonument op het Domplein wordt aangemerkt als exclusief gedenkteken voor het Utrechtse verzet, en waarin het oneigenlijk gebruik ervan voor politieke demonstraties over andere onderwerpen wordt uitgesloten?

Antwoord 12

Nee, zie de antwoorden op de vragen 5, 9, 10 en 11. Wel zien we aanleiding om het protocol rondom herdenkingen bij monumenten nader tegen het licht te houden.

De organiserende keten, PGNL en Amin Abou Rashed

Vraag 13

Was het college voorafgaand aan 15 mei 2026 ervan op de hoogte dat één van de sprekers op de Nakba-herdenking, de heer Mohamed Kotesch, optrad namens PGNL (Palestijnse Gemeenschap Nederland)?

Antwoord 13

Ja. De afvaardiging van ons was alleen aanwezig bij de herdenking en heeft bloemen gelegd. Wij zijn niet aanwezig geweest tijdens de toespraken.

Vraag 14

Was het college ervan op de hoogte dat PGNL in 2016 is opgericht door Amin Abou Rashed, en dat deze door het U.S. Treasury OFAC op 10 juni 2025 op de SDN-terreurlijst is geplaatst vanwege zijn link met Hamas?

Antwoord 14

Ja. De VS hanteert andere criteria dan Nederland voor plaatsing op de SDN-terreurlijst. Amin Abou Rashed staat niet op de Nederlandse SDN-terreurlijst. We hebben regelmatig contact met de AIVD over uiteenlopende veiligheidsonderwerpen. Uitgangspunt daarbij is dat zij ons informeren als er signalen zijn die relevant zijn voor Utrecht. Dat is in deze situatie niet het geval geweest.

Vraag 15

Was het college ervan op de hoogte dat het Nederlandse Openbaar Ministerie op 14 april 2026 voor de rechtbank Rotterdam vier jaar gevangenisstraf heeft geëist tegen de heer Abou Rashed wegens onder meer het overtreden van de Sanctiewet 1977 en het doorsluizen van miljoenen euro's naar Hamas-gelieerde organisaties, en dat de uitspraak van de rechtbank is geagendeerd voor 27 mei 2026, elf dagen ná de kranslegging?

Antwoord 15

De heer Abou Rashed was niet aanwezig bij de herdenking. Zoals bij antwoord 14 is aangegeven hebben we regelmatig contact met de AIVD, waarbij het uitgangspunt is dat zij ons informeren als er signalen zijn die relevant zijn voor Utrecht.

Vraag 16

Indien het college van deze feiten op de hoogte was: waarom heeft het college dit geen aanleiding gevonden om te heroverwegen of een institutionele kranslegging namens het voltallige college bij een door deze keten mede-vormgegeven bijeenkomst passend was?

Antwoord 16

Zie het antwoord op vraag 15.

Vraag 17

Acht het college het gepast officieel deel te nemen aan een plechtigheid georganiseerd door groepen en personen die verdacht worden van nauwe banden met een internationaal erkende terreurorganisatie en waarom wel of niet?

Antwoord 17

Utrecht is als mensenrechtenstad een plek waar ruimte is voor herdenken en waarin gemeenschappen de mogelijkheid hebben de geschiedenis en ervaren pijn collectief te benoemen en te verwerken. Wij vinden het daarom belangrijk om de pijn die gemeenschappen ervaren in Utrecht te erkennen. Dit kan in de vorm van het aanwezig zijn bij herdenkingen, zoals bijvoorbeeld op 4 mei en bij Ketj Koti, omdat zoals uw raad ook in Motie 411 Erkenning en ruimte voor Utrechtse Nakba herdenking aangeeft, openbare herdenkingen een belangrijke gemeenschapsoverstijgende functie vervullen, door ruimte te bieden voor dialoog, bewustwording en collectieve reflectie. Het aanwezig

zijn bij een herdenking heeft dan ook uitsluitend het doel om pijn van Utrechtse gemeenschappen te erkennen en niet om welke organisatie of persoon dan ook politiek te steunen.

Vraag 18

Ontvangen de organisaties die betrokken zijn bij deze vertoning, Utrecht4Palestine, New Neighbours Utrecht, Palestine Café Utrecht, PGNL, Utrecht Student Encampment en Utrecht Medics for Gaza, subsidie of andere financiële middelen van de gemeente Utrecht? Zo ja, om welk bedrag gaat het per organisatie?

Antwoord 18

Ter bevordering van een inclusieve stad verlenen we aan Palestine Café een opdracht van €17.946,50 voor het organiseren van diverse activiteiten in het kader van Palestijnse kunst, cultuur en erfgoed, waaronder het organiseren van de Nakba herdenking, mede naar aanleiding van Motie 411 – en als onderdeel van de beleidsnota inclusie en diversiteit, waarmee we onder meer inzetten op het ondersteunen van Utrechtse gemeenschappen in gemarginaliseerde posities in de stad.

De waarschuwing van de AIVD

Vraag 19

Heeft het college voorafgaand aan de kranslegging kennisgenomen van het AIVD-jaarverslag 2025, gepubliceerd in april 2026, waarin de dienst stelt dat “het Hamas-netwerk in Nederland betrokken is bij bredere organisaties die demonstraties organiseren namens een groter deel van de Palestijnse gemeenschap” en dat dergelijke demonstraties “kunnen leiden tot verdeeldheid in de samenleving”?

Antwoord 19

Wij hebben voorafgaand aan onze aanwezigheid bij de herdenking kennisgenomen van het jaarverslag van de AIVD. In het jaarverslag van de AIVD worden geen namen van personen of organisaties genoemd. We hebben regelmatig contact met de AIVD over uiteenlopende veiligheidsonderwerpen. Uitgangspunt daarbij is dat zij ons informeren als er signalen zijn die relevant zijn voor Utrecht.

Vraag 20

Hoe verhoudt zich de officiële, namens het voltallige college uitgevoerde kranslegging op 15 mei 2026 tot deze expliciete vaststelling van de AIVD, in aanmerking nemende dat de organiserende keten PGNL, opgericht door een persoon die door de Verenigde Staten als Hamas-operative is gesanctioneerd, inhoudelijk en publiek aanwezig was?

Antwoord 20

Zie het antwoord op vraag 19.

Vraag 21

Acht het college zich gebonden aan de bestuurlijke verantwoordelijkheid om te voorkomen dat de gemeente Utrecht, door aanwezigheid, kranslegging, ambtelijke ondersteuning of welke andere vorm van erkenning dan ook, een platform of legitimering biedt aan organisaties die door de AIVD in verband worden gebracht met een terroristisch netwerk? Zo ja, hoe verklaart het college dat het op 15 mei 2026 anders heeft gehandeld?

Antwoord 21

Ja, zie verder het antwoord op de vragen 13, 14, 15 en 19.

De Nakba zelf en de inhoud van de herdenking

Vraag 22

De Nakba verwijst naar de gebeurtenissen rond 1948 in het voormalige Britse Mandaatgebied. Op welke historische grondslag baseert het college zich wanneer het de verantwoordelijkheid voor de gebeurtenissen van 1948, die vluchtelingenstromen aan twee zijden voortbrachten, waaronder ruim 850.000 Joden uit Irak, Egypte, Jemen, Libië, Marokko, Tunesië, Syrië en Algerije, eenzijdig duidt op een wijze die door deelname aan deze specifieke herdenking impliciet wordt onderschreven?

Vraag 23

Acht het college het van belang dat in een door de gemeente bijgewoonde herdenking ook recht wordt gedaan aan de feiten dat het VN-verdelingsplan van 29 november 1947 door alle Arabische staten werd verworpen, dat zij op 15 mei 1948 de jonge staat Israël binnenvielen, dat Joodse gemeenschappen uit Oost-Jeruzalem en Gush Etzion volledig zijn verdreven, en dat de 850.000 Joodse vluchtelingen uit Arabische landen door de Israëlische Knesset jaarlijks op 30 november worden herdacht (Yom Haplitim)? Zo ja, hoe heeft dit een plek gekregen in de afweging om aanwezig te zijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 22 en 23

Wij vinden het belangrijk om Utrechtse gemeenschappen die lijden onder gebeurtenissen in het verleden, ook als dit in het buitenland gebeurd is, te ondersteunen. In deze tijd, waarin Palestijnen in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever dagelijks worden geconfronteerd met ernstige schendingen van hun mensenrechten, geweld en verlies, is het van belang hun verdriet en pijn te erkennen. Om die reden heeft een afvaardiging van ons, op uitnodiging van Utrecht4Palestine, Palestine Cafe Utrecht en New Neighbours Utrecht, bloemen gelegd tijdens deze herdenking, in de hoop dat het Palestijnse volk uiteindelijk in rust en waardigheid kan leven en zich weer op de toekomst kan richten.

Vraag 24

Is het college zich ervan bewust dat de term “Nakba” in huidige politieke context per definitie de oprichting van de staat Israël zelf, niet enkel een specifieke gebeurtenis daarin, markeert als rampzalig, en dat deelname van de overheid aan deze herdenking daarmee onvermijdelijk een politieke positie inhoudt over het bestaansrecht van de enige Joodse staat ter wereld?

Antwoord 24

Wij delen het standpunt niet dat deelname aan de Nakba herdenking een politieke positie inhoudt.

Vraag 25

Heeft het college beoogd met de kranslegging stelling te nemen in het politieke en historische debat over de als Nakba aangeduide gebeurtenissen en de oprichting van de staat Israël?

Antwoord 25

Nee. Wij beschouwen het als onze verantwoordelijkheid om gemeenschappen in onze stad te steunen wanneer zij zich geraakt of onveilig voelen. Onze aanwezigheid bij de herdenking diende als steun voor de Palestijnse gemeenschap in Utrecht en hun geleefde ervaring.

“Free Palestine” en de eerdere uitspraken van de burgemeester

Vraag 26

Het college legde een krans voor een spandoek met de tekst “Free Palestine”. Hoe leest het college deze slogan? Sluit het college bij deze interpretatie expliciet de variant uit die in het herziene Hamas-handvest van 2017 wordt verkondigd, “the full and complete liberation of Palestine, from the river to the sea”, een formulering die per definitie het einde inhoudt van Israël als Joodse staat?

Vraag 27

Burgemeester Dijksma heeft op 9 november 2023, naar aanleiding van een sit-in op Utrecht Centraal, publiek verklaard dat de leuze “From the river to the sea, Palestine will be free” “kan worden gezien als een oproep tot geweld”. Hoe verhoudt deze eerdere uitspraak van de burgemeester zich tot de keuze van het college om in 2026 wel een krans te leggen voor een “Free Palestine”-spandoek bij een herdenking die door dezelfde keten van organisaties werd gevormd waar deze leuzen worden gescandeerd?

Antwoord 26 en 27

Wij hechten in onze stad groot belang aan een veilige, respectvolle en inclusieve samenleving, waarin iedereen zich gezien en beschermd weet. Voor geen enkele vorm van haat, uitsluiting of discriminatie mag er ooit plaats zijn. Tegen antisemitisme zal dan ook onverminderd en consequent worden opgetreden. We zien dat er sprake is van groeiend antisemitisme en toenemende moslimdiscriminatie en andere vormen van uitsluiting. Voor sommige inwoners van Utrecht is het conflict in het Midden-Oosten een dagelijkse confronterende realiteit. Wij hebben de bloemen bij het monument gelegd om de Palestijnse gemeenschappen en hen die zich hun lot aantrekken in Utrecht te steunen, vanwege de pijn die zij voelen, zowel vanwege het verleden als vanwege het heden en niet om een politiek statement te maken. Helaas betekent het ook dat de spanningen in onze stad merkbaar zijn en

mensen zich daardoor onveilig voelen. Dit heeft onze volle aandacht en samen met politie en het Openbaar Ministerie (OM) zijn wij voortdurend alert op mogelijke strafbare feiten.

Consistentie, neutraliteit en gelijke behandeling

Vraag 28

Waarom heeft het college de keuze gemaakt om de Nakba officieel te herdenken, gezien er geen connectie met Nederland is en er zo talloze andere gebeurtenissen over de hele wereld herdacht kunnen worden?

Vraag 29

Heeft het college van Utrecht in de afgelopen tien jaar institutionele kransleggingen verricht namens het voltallige college bij herdenkingen van: de Armeense Genocide (24 april); de Grieks-Turkse bevolkingsuitwisseling van 1923; de slachtoffers van de Sovjetinvasie in Hongarije in 1956; de Praagse Lente in 1968; de deling van India en Pakistan in 1947 met circa twintig miljoen ontheemden; de Yezidi-genocide van 2014; de Oeigoeren in Xinjiang; of de circa 850.000 Joden die tussen 1948 en de jaren '70 uit Arabische en islamitische landen zijn verdreven (Yom Haplitim, 30 november)? Indien nee, op welke criteria baseert het college zijn keuze voor wél of niet institutionele aanwezigheid bij internationale herdenkingen?

Vraag 30

Begrijpt het college dat zijn deelname en kranslegging op 15 mei 2026 hebben geleid tot een aanhoudende discussie over de vraag waar en wanneer het college namens Utrecht wel of geen krans zou moeten leggen, en wat de criteria daarvoor zouden moeten zijn?

Vraag 31

Is het college bereid om, ter waarborging van gelijke behandeling en consistentie, in 2026 of 2027 namens het voltallige college eveneens een krans te leggen bij Yom Haplitim ter herdenking van de Joodse vluchtelingen uit Arabische en islamitische landen?

Vraag 32

Is het college voornemens andere gebeurtenissen uit de menselijke geschiedenis officieel te gaan herdenken en zo ja welke en waarom wel of niet?

Vraag 33

Hoe verhoudt zich de aanwezigheid van de burgemeester en wethouder Voortman bij deze herdenking tot de rol van de burgemeester als neutrale macht en tot de wettelijke taak onder artikel 170 lid 2 Gemeentewet om de bestuurlijke integriteit te bevorderen?

Antwoord 28 t/m 33

Wij zijn er voor alle Utrechters. Wij waren uitgenodigd door de organisatie van de Nakba herdenking 2026, na de herdenking in 2025 al bijgewoond te hebben. Ook vanuit de raad - middels motie M411 – is gewezen op het belang om de Nakba herdenking te ondersteunen. Alle uitnodigingen voor herdenkingen worden bekeken en gewogen. Als mensenrechtenstad hebben we daarbij ook aandacht voor groepen Utrechters wier rechten geschonden zijn in heden of verleden, of die geliefden hebben waarbij dat het geval is. Dat sluit aan bij wie we als stad willen zijn: een plek waar we omkijken naar elkaar en waar ieders geschiedenis telt. Zoals eerder genoemd (zie antwoord vraag 1 t/m 4), is voor ons verder een belangrijk uitgangspunt dat een kwestie leeft binnen Utrechtse gemeenschappen, en dat deze gemeenschappen aangeven dat het veel voor hen betekent als wij hen ondersteunen met aanwezigheid bij de Utrechtse herdenking van de betreffende gebeurtenis. Op basis van deze punten maken we bij elke uitnodiging een weging, en bij de uitnodiging van de Nakba herdenking hebben we op basis van deze criteria besloten deze bij te wonen. Wij zijn niet voornemens om zelf nieuwe herdenkingen te gaan organiseren, omdat we willen aansluiten bij wat er speelt bij gemeenschappen in de stad.

De Joodse gemeenschap in Utrecht

Vraag 34

Heeft het college, voorafgaand aan deze kranslegging, overleg gevoerd met de Nederlands-Israëlitische Gemeente Utrecht (NIG Utrecht), de Liberaal Joodse Gemeente Utrecht (LJGU), of met andere vertegenwoordigers van de Joodse gemeenschap in Utrecht? Zo ja, wat waren hun standpunten? Zo nee, waarom is dit overleg achterwege gebleven?

Antwoord 34

Nee, dit is niet gebruikelijk in de behandeling van uitnodigingen voor herdenkingen. Wel heeft de burgemeester naderhand op haar uitnodiging met vertegenwoordigers van de Joodse gemeenschappen gesproken om excuses aan te bieden voor de wijze waarop is omgegaan met de kransen van de 4 mei herdenking en onder meer persoonlijk toe te lichten waarom ze aanwezig was bij deze herdenking.

Vraag 35

Hoe weegt het college de openbare verklaring van het Centraal Joods Overleg van 17 mei 2026, waarin de koepelorganisatie stelt dat “anti-Israëliische narratieven een directe en aantoonbare impact (hebben) op de veiligheid en het gevoel van thuishoren van Joden in Nederland”?

Antwoord 35

Dat nemen we serieus, we zijn ook doorlopend en in goed contact met de Joodse gemeenschappen in de stad om hun (gevoel van) veiligheid en thuishoren te waarborgen.

Vraag 36

Welke concrete maatregelen treft het college om de fysieke veiligheid van Joodse Utrechtse, van de Utrechtse synagogen en van de Joodse begraafplaats te waarborgen in de aanloop naar en in de nasleep van de uitspraak in de zaak-Abou Rashed op 27 mei 2026?

Antwoord 36

In Utrecht hebben wij voortdurend aandacht voor de veiligheid van de Joodse gemeenschap en hun instellingen.

De veiligheidsmaatregelen worden gebaseerd op actuele informatie en risico-inschattingen en komen tot stand in nauwe afstemming met de politie en andere veiligheidsdiensten. Deze maatregelen sluiten aan bij het landelijk vastgestelde dreigingsbeeld en omvatten zowel zichtbare als onzichtbare inzet.

Om veiligheidsredenen doen wij nooit uitspraken over specifieke maatregelen. Wij treffen die maatregelen die, op basis van de actuele situatie, noodzakelijk worden geacht.

Reflectie, oordeel en politieke verantwoordelijkheid**Vraag 37**

Deelt het college de opvatting dat het onverenigbaar is met de waardigheid van het ambt, en met de eerbied die wij in Utrecht aan onze verzetsstrijders verschuldigd zijn, dat de kransen van de Nationale Dodenherdenking achter het Verzetsmonument zijn gedeponeerd om plaats te maken voor kransen, vlaggen en spandoeken die betrekking hebben op een politiek conflict op een ander continent, en dat de burgemeester en een wethouder daaraan in ambtshoedanigheid hebben deelgenomen?

Antwoord 37

Zie de antwoorden op de vragen 5 t/m 12.

Vraag 38

Acht het college het uitlegbaar aan de families van Utrechtse verzetsstrijders, aan veteranen, aan overlevenden van de Tweede Wereldoorlog en aan hun nabestaanden, dat juist het monument dat hun verlies herdenkt op 15 mei 2026 is gebruikt als drager en achtergrond van politieke uitingen over het Israëlisch-Palestijnse conflict, een conflict waar Nederland geen partij in is, en dat geen enkele inhoudelijke band heeft met het Utrechtse verzet tegen de nazi-bezetting?

Antwoord 38

Ja, zie verder de antwoorden op vraag 5 t/m 12.

Vraag 39

Deelt het college de opvatting dat een Nederlandse lokale overheid, in welke vorm, op welke wijze en met welke intentie dan ook, niet behoort bij te dragen aan de normalisering of legitimering van leuzen, symbolen of organisatorische ketens die herleidbaar zijn tot een terroristische beweging die de vernietiging van een soevereine staat en haar bevolking tot doel heeft?

Antwoord 39

Ja, dit is hier echter niet van toepassing.

Vraag 40

Deelt het college de opvatting dat het Verzetsmonument op het Domplein, evenals alle andere gemeentelijke gedenktekens, eigendom is van alle Utrechters tezamen en dat in Nederland voor iedere ingezetene, ongeacht herkomst of overtuiging, dezelfde gedragsnorm geldt: dat nationale herdenkingsmonumenten worden gerespecteerd, dat de eerbetonen die er liggen niet worden verstoord, en dat zij niet worden geclaimd voor demonstraties over conflicten waarmee zij geen inhoudelijke band hebben?

Antwoord 40

Het monument is voor een ieder en kan door niemand worden geclaimd.

Vraag 41

Is het college bereid om voor toekomstige institutionele kransleggingen of officiële aanwezigheid van collegeleden bij herdenkingen van buitenlandse conflicten een transparant toetsingskader vast te stellen, waarin in elk geval worden meegewogen: bestuurlijke neutraliteit, consistentie ten opzichte van andere conflicten, de antecedenten van de organiserende partijen, het oordeel van de AIVD en de gevolgen voor alle Utrechtse gemeenschappen, en dit kader ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad?

Antwoord 41

Bij uitnodigingen wordt steeds zorgvuldig overwogen om al dan niet aanwezig te zijn, rekening houdend met de specifieke omstandigheden. Wij zien geen meerwaarde in een dergelijk toetsingskader.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke vragen inzake de kranslegging van het voltallige college bij de Nakba-herdenking op het Domplein van 15 mei 2026

19-05-2026

Vragen:

Besluitvorming en mandaat van het college

1. Op welke datum en in welke collegevergadering is het besluit genomen dat de burgemeester en wethouder Voortman namens het voltallige college van B&W een krans zouden leggen bij de Nakba-herdenking op het Domplein op 15 mei 2026? Is dit besluit collegiaal genomen en gedragen door alle individuele collegeleden, of is het achteraf als collegestandpunt gepresenteerd?
2. Waarom heeft het college, gelet op het politiek gevoelige en internationale karakter ervan, gemeend de raad voorafgaand aan de uitvoering hierin niet te kennen?
3. Welke ambtelijke adviezen zijn aan dit besluit voorafgegaan? Kan de raad de eventuele ambtelijke adviezen krijgen? Zo nee, waarom niet?
4. Wegen voor het college bij de keuze om als overheid deel te nemen aan een herdenking van een buitenlands historisch conflict ook de overwegingen van neutraliteit, gelijke behandeling en evenwicht? Zo ja, hoe heeft het college die toets concreet uitgevoerd?
5. Op basis van welke overwegingen zijn het Domplein en het Verzetsmonument als locatie voor deze herdenking gekozen? Acht het college deze keuze gepast, en zo ja, waarom?

Het Verzetsmonument, de 4 meikransen en de aantasting van een gedenkteken

6. Is het college zich ervan bewust dat het Verzetsmonument op het Domplein in opdracht is gemaakt van het Comité tot Oprichting van een monument voor de Gevallen in het Verzet van de Stad Utrecht, en is opgericht ter nagedachtenis aan de plaatselijke verzetsmannen en -vrouwen die in de strijd tegen de bezetter zijn omgekomen?
7. Op 15 en 16 mei 2026 is ter plaatse waargenomen dat de kransen die op 4 mei 2026 bij het Verzetsmonument waren gelegd, onder meer door de

gemeente, door verzetsorganisaties, door veteranen en door nabestaanden, op een hoop waren gegooid en achter het monument waren gedeponeerd om ruimte te maken voor de Palestijnse kransen, vlaggen, borden, symbolen en tekeningen. Was het college hiervan op de hoogte?

8. Acht het college het aanvaardbaar dat de kransen van de Utrechtse Dodenherdenking op deze wijze terzijde zijn geschoven ten gunste van een politieke demonstratie over een buitenlands conflict?
9. Is door of namens het college, voorafgaand aan of tijdens de Nakba-herdenking, op enig moment opgetreden of geïntervenieerd toen bleek dat de 4 meikransen werden verplaatst en het Verzetsmonument als drager en achtergrond werd gebruikt voor politieke spandoeken, waaronder een "Free Palestine"-spandoek? Zo nee, waarom niet?
10. Acht het college het, achteraf gezien, een fatsoenlijke handelwijze dat een gedenkteken voor het Utrechtse verzet tegen de nazi-bezetting is gebruikt als prikbord voor politieke uitingen over een hedendaags buitenlands conflict, en dat de burgemeester en een wethouder, in ambtshoedanigheid, daaraan deelnamen in plaats van daartegen op te treden?
11. Welke schriftelijke afspraken zijn er met de organisatoren gemaakt over de eerbiediging van het monument, de behandeling van de aanwezige 4 meikransen en het al dan niet plaatsen van politieke spandoeken op of tegen het monument? Is het college bereid deze afspraken aan de raad te verstrekken?
12. Is het college bereid om in overleg met het Utrechts Comité 4 mei, verzetsorganisaties, veteranenverenigingen en de Joodse gemeenschap een protocol vast te stellen waarin het Verzetsmonument op het Domplein wordt aangemerkt als exclusief gedenkteken voor het Utrechtse verzet, en waarin het oneigenlijk gebruik ervan voor politieke demonstraties over andere onderwerpen wordt uitgesloten?

De organiserende keten, PGNL en Amin Abou Rashed

13. Was het college voorafgaand aan 15 mei 2026 ervan op de hoogte dat één van de sprekers op de Nakba-herdenking, de heer Mohamed Kotesch, optrad namens PGNL (Palestijnse Gemeenschap Nederland)?
14. Was het college ervan op de hoogte dat PGNL in 2016 is opgericht door Amin Abou Rashed, en dat deze door het U.S. Treasury OFAC op 10 juni 2025 op de SDN-terreurlijst is geplaatst vanwege zijn link met Hamas?
15. Was het college ervan op de hoogte dat het Nederlandse Openbaar Ministerie op 14 april 2026 voor de rechtbank Rotterdam vier jaar gevangenisstraf heeft geëist tegen de heer Abou Rashed wegens onder meer het overtreden van de Sanctiewet 1977 en het doorsluizen van miljoenen euro's naar Hamas-gelieerde organisaties, en dat de uitspraak van de rechtbank is geagendeerd voor 27 mei 2026, elf dagen ná de kranslegging?
16. Indien het college van deze feiten op de hoogte was: waarom heeft het college dit geen aanleiding gevonden om te heroverwegen of een institutionele kranslegging namens het voltallige college bij een door deze keten mede-vormgegeven bijeenkomst passend was?
17. Acht het college het gepast officieel deel te nemen aan een plechtigheid georganiseerd door groepen en personen die verdacht worden van nauwe

banden met een internationaal erkende terreurorganisatie en waarom wel of niet?

18. Ontvangen de organisaties die betrokken zijn bij deze vertoning, Utrecht4Palestine, New Neighbours Utrecht, Palestine Café Utrecht, PGNL, Utrecht Student Encampment en Utrecht Medics for Gaza, subsidie of andere financiële middelen van de gemeente Utrecht? Zo ja, om welk bedrag gaat het per organisatie?

De waarschuwing van de AIVD

19. Heeft het college voorafgaand aan de kranslegging kennisgenomen van het AIVD-jaarverslag 2025, gepubliceerd in april 2026, waarin de dienst stelt dat “het Hamas-netwerk in Nederland betrokken is bij bredere organisaties die demonstraties organiseren namens een groter deel van de Palestijnse gemeenschap” en dat dergelijke demonstraties “kunnen leiden tot verdeeldheid in de samenleving”?
20. Hoe verhoudt zich de officiële, namens het voltallige college uitgevoerde kranslegging op 15 mei 2026 tot deze expliciete vaststelling van de AIVD, in aanmerking nemende dat de organiserende keten PGNL, opgericht door een persoon die door de Verenigde Staten als Hamas-operative is gesanctioneerd, inhoudelijk en publiek aanwezig was?
21. Acht het college zich gebonden aan de bestuurlijke verantwoordelijkheid om te voorkomen dat de gemeente Utrecht, door aanwezigheid, kranslegging, ambtelijke ondersteuning of welke andere vorm van erkenning dan ook, een platform of legitimering biedt aan organisaties die door de AIVD in verband worden gebracht met een terroristisch netwerk? Zo ja, hoe verklaart het college dat het op 15 mei 2026 anders heeft gehandeld?

De Nakba zelf en de inhoud van de herdenking

22. De Nakba verwijst naar de gebeurtenissen rond 1948 in het voormalige Britse Mandaatgebied. Op welke historische grondslag baseert het college zich wanneer het de verantwoordelijkheid voor de gebeurtenissen van 1948, die vluchtelingenstromen aan twee zijden voortbrachten, waaronder ruim 850.000 Joden uit Irak, Egypte, Jemen, Libië, Marokko, Tunesië, Syrië en Algerije, eenzijdig duidt op een wijze die door deelname aan deze specifieke herdenking impliciet wordt onderschreven?
23. Acht het college het van belang dat in een door de gemeente bijgewoonde herdenking ook recht wordt gedaan aan de feiten dat het VN-verdelingsplan van 29 november 1947 door alle Arabische staten werd verworpen, dat zij op 15 mei 1948 de jonge staat Israël binnenvielen, dat Joodse gemeenschappen uit Oost-Jeruzalem en Gush Etzion volledig zijn verdreven, en dat de 850.000 Joodse vluchtelingen uit Arabische landen door de Israëlische Knesset jaarlijks op 30 november worden herdacht (Yom Haplitim)? Zo ja, hoe heeft dit een plek gekregen in de afweging om aanwezig te zijn? Zo nee, waarom niet?
24. Is het college zich ervan bewust dat de term “Nakba” in huidige politieke context per definitie de oprichting van de staat Israël zelf, niet enkel een specifieke gebeurtenis daarin, markeert als rampzalig, en dat deelname van de overheid aan deze herdenking daarmee onvermijdelijk een politieke positie inhoudt over het bestaansrecht van de enige Joodse staat ter wereld?

25. Heeft het college beoogd met de kranslegging stelling te nemen in het politieke en historische debat over de als Nakba aangeduide gebeurtenissen en de oprichting van de staat Israël?

“Free Palestine” en de eerdere uitspraken van de burgemeester

26. Het college legde een krans voor een spandoek met de tekst “Free Palestine”. Hoe leest het college deze slogan? Sluit het college bij deze interpretatie expliciet de variant uit die in het herziene Hamas-handvest van 2017 wordt verkondigd, “the full and complete liberation of Palestine, from the river to the sea”, een formulering die per definitie het einde inhoudt van Israël als Joodse staat?
27. Burgemeester Dijkema heeft op 9 november 2023, naar aanleiding van een sit-in op Utrecht Centraal, publiek verklaard dat de leuze “From the river to the sea, Palestine will be free” “kan worden gezien als een oproep tot geweld”. Hoe verhoudt deze eerdere uitspraak van de burgemeester zich tot de keuze van het college om in 2026 wel een krans te leggen voor een “Free Palestine”-spandoek bij een herdenking die door dezelfde keten van organisaties werd gevormd waar deze leuzen worden gescandeerd?

Consistentie, neutraliteit en gelijke behandeling

28. Waarom heeft het college de keuze gemaakt om de Nakba officieel te herdenken, gezien er geen connectie met Nederland is en er zo talloze andere gebeurtenissen over de hele wereld herdacht kunnen worden?
29. Heeft het college van Utrecht in de afgelopen tien jaar institutionele kransleggingen verricht namens het voltallige college bij herdenkingen van: de Armeense Genocide (24 april); de Grieks-Turkse bevolkingsuitwisseling van 1923; de slachtoffers van de Sovjetinvasie in Hongarije in 1956; de Praagse Lente in 1968; de deling van India en Pakistan in 1947 met circa twintig miljoen ontheemden; de Yezidi-genocide van 2014; de Oeigoeren in Xinjiang; of de circa 850.000 Joden die tussen 1948 en de jaren '70 uit Arabische en islamitische landen zijn verdreven (Yom Haplitim, 30 november)? Indien nee, op welke criteria baseert het college zijn keuze voor wél of niet institutionele aanwezigheid bij internationale herdenkingen?
30. Begrijpt het college dat zijn deelname en kranslegging op 15 mei 2026 hebben geleid tot een aanhoudende discussie over de vraag waar en wanneer het college namens Utrecht wel of geen krans zou moeten leggen, en wat de criteria daarvoor zouden moeten zijn?
31. Is het college bereid om, ter waarborging van gelijke behandeling en consistentie, in 2026 of 2027 namens het voltallige college eveneens een krans te leggen bij Yom Haplitim ter herdenking van de Joodse vluchtelingen uit Arabische en islamitische landen?
32. Is het college voornemens andere gebeurtenissen uit de menselijke geschiedenis officieel te gaan herdenken en zo ja welke en waarom wel of niet?
33. Hoe verhoudt zich de aanwezigheid van de burgemeester en wethouder Voortman bij deze herdenking tot de rol van de burgemeester als neutrale macht en tot de wettelijke taak onder artikel 170 lid 2 Gemeentewet om de bestuurlijke integriteit te bevorderen?

De Joodse gemeenschap in Utrecht

34. Heeft het college, voorafgaand aan deze kranslegging, overleg gevoerd met de Nederlands-Israëlitische Gemeente Utrecht (NIG Utrecht), de Liberaal Joodse Gemeente Utrecht (LJGU), of met andere vertegenwoordigers van de Joodse gemeenschap in Utrecht? Zo ja, wat waren hun standpunten? Zo nee, waarom is dit overleg achterwege gebleven?
35. Hoe weegt het college de openbare verklaring van het Centraal Joods Overleg van 17 mei 2026, waarin de koepelorganisatie stelt dat “anti-Israëlitische narratieven een directe en aantoonbare impact (hebben) op de veiligheid en het gevoel van thuishoren van Joden in Nederland”?
36. Welke concrete maatregelen treft het college om de fysieke veiligheid van Joodse Utrechters, van de Utrechtse synagogen en van de Joodse begraafplaats te waarborgen in de aanloop naar en in de nasleep van de uitspraak in de zaak-Abou Rashed op 27 mei 2026?

Reflectie, oordeel en politieke verantwoordelijkheid

37. Deelt het college de opvatting dat het onverenigbaar is met de waardigheid van het ambt, en met de eerbied die wij in Utrecht aan onze verzetsstrijders verschuldigd zijn, dat de kransen van de Nationale Dodenherdenking achter het Verzetsmonument zijn gedeponed om plaats te maken voor kransen, vlaggen en spandoeken die betrekking hebben op een politiek conflict op een ander continent, en dat de burgemeester en een wethouder daaraan in ambtshoedanigheid hebben deelgenomen?
38. Acht het college het uitlegbaar aan de families van Utrechtse verzetsstrijders, aan veteranen, aan overlevenden van de Tweede Wereldoorlog en aan hun nabestaanden, dat juist het monument dat hun verlies herdenkt op 15 mei 2026 is gebruikt als drager en achtergrond van politieke uitingen over het Israëlisch-Palestijnse conflict, een conflict waar Nederland geen partij in is, en dat geen enkele inhoudelijke band heeft met het Utrechtse verzet tegen de nazi-bezetting?
39. Deelt het college de opvatting dat een Nederlandse lokale overheid, in welke vorm, op welke wijze en met welke intentie dan ook, niet behoort bij te dragen aan de normalisering of legitimering van leuzen, symbolen of organisatorische ketens die herleidbaar zijn tot een terroristische beweging die de vernietiging van een soevereine staat en haar bevolking tot doel heeft?
40. Deelt het college de opvatting dat het Verzetsmonument op het Domplein, evenals alle andere gemeentelijke gedenktekens, eigendom is van alle Utrechters tezamen en dat in Nederland voor iedere ingezetene, ongeacht herkomst of overtuiging, dezelfde gedragsnorm geldt: dat nationale herdenkingsmonumenten worden gerespecteerd, dat de eerbetonen die er liggen niet worden verstoord, en dat zij niet worden geclaimd voor demonstraties over conflicten waarmee zij geen inhoudelijke band hebben?
41. Is het college bereid om voor toekomstige institutionele kransleggingen of officiële aanwezigheid van collegeleden bij herdenkingen van buitenlandse conflicten een transparant toetsingskader vast te stellen, waarin in elk geval worden meegewogen: bestuurlijke neutraliteit, consistentie ten opzichte van andere conflicten, de antecedenten van de organiserende partijen, het oordeel

van de AIVD en de gevolgen voor alle Utrechtse gemeenschappen, en dit kader ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad?

Gesteld door:

- Mika Raterman, JA21
- Yvonne Hessel, Utrecht Solidair

MEMO

Datum 2 mei 2025
Behandeld door [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]
E-mailadres [REDACTED]@utrecht.nl
Kenmerk
Onderwerp Advies aan wethouder Voortman over aanwezigheid Nakba herdenking
Beleidsveld Diversiteit en Inclusie

Geachte collegeleden,

- Wethouder Voortman en de Burgemeester zijn uitgenodigd door Utrecht4Palestine om het stiltemoment bij op 15 mei 2025 op het Domplein ter herdenking van de Nakba bij te wonen. Na afloop van de herdenking is er een aantal toespraken.
- De uitnodigingstekst luidt als volgt:
 - o *Geachte wethouder Linda Voortman, Graag nodigen wij u uit voor de Nakba (catastrophe) Herdenking op donderdag 15 mei op het Domplein te Utrecht. Op deze dag herdenken we de gedwongen ontheemding van meer dan 700.000 Palestijnen en het verwoesten van 500 Palestijnse dorpen en steden in 1948. Een tragedie die tot op heden diepe sporen nalaat. Gezien de duizenden doden en gewonden, de massale verwoesting, de vele mensenrechtenschendingen en de verschrikkelijke oorlogsmisdaden in Gaza, is deze herdenking urgenter dan ooit. Om 19:00 uur is er een moment van stilte met de mogelijkheid om bloemen neer te leggen. Uw aanwezigheid en het neerleggen van een bloem of krans zou een krachtige boodschap zijn van solidariteit en medeleven namens de stad Utrecht. We hopen van harte dat u hierbij aanwezig kunt zijn. Met vriendelijke groet, Utrecht4Palestine*
- Een gelijklopende uitnodiging is ook aan Burgemeester Dijksma verstuurd.
- Met de organisatie van de herdenking is goed contact.
- De digitale flyer van de herdenking + demonstratie, die 'Manifestatie' wordt genoemd, staat in de bijlage. Titel: "Nakba manifestatie, sta stil bij 77 jaar van voortdurende etnische zuivering".
- Na de herdenking zijn er speeches en is er een demonstratie. De herdenking en demonstratie zijn twee aparte bijeenkomsten na elkaar.
- In deze tijd maakt alles dat gerelateerd is aan de situatie in Israël en Palestina veel emoties los. Internationaal, nationaal, online en ook lokaal, zowel politiek als maatschappelijk. Daarom hechten wij eraan diverse aandachtspunten onder de aandacht te brengen bij de afweging om wel of niet op de uitnodiging in te gaan.

Afwegingen

- Aanwezigheid van een wethouder betekent aanwezigheid namens het gehele college.
- Onderwerp van herdenking is Nakba ("Catastrofe"), waarbij herdacht wordt dat 750.000 Palestijnen uit hun huizen verdreven werden na de vorming van de staat Israël in mei 1948. Dat de Nakba heeft plaatsgevonden en dat er 750.000 Palestijnen hun huizen verlaten hebben en niet teruggekeerd zijn, is vrij onomstreden onder alle partijen (en wordt ook bijvoorbeeld op websites van de VN beschreven maar ook bijvoorbeeld op de website van het CIDJ). Over de manier en de schaal waarop dit gebeurd is en de motieven hiervoor, verschillen de meningen tussen verschillende Israëlische en Palestijnse partijen. De twee uiterste narratieven zijn enerzijds dat de Nakba nog steeds voortduurt en aan de andere kant dat de Nakba deels ook de schuld is van de Arabieren zelf.

- Vanwege de link tussen de Nakba en het huidige geweld in Gaza en de Westelijke Jordaanoever (die ook door de organisatie gemaakt wordt) en de daaropvolgende demonstratie kan de aanwezigheid van een collegelid gevoelig liggen, omdat dit door partijen (bijvoorbeeld de (landelijke) politiek en/of media) geframed zou kunnen worden als expliciete en eenzijdige keuze voor één van de twee partijen in het conflict.
- De organisatie noemt de Nakba als etnische zuivering en het hedendaagse Israëlische regime een apartheidsregime in de uitnodiging. Dit kan gevoelig liggen. Beide termen kennen hun eigen frame/ beeldvorming, maar zijn nog niet bewezen door een internationaal rechtsorgaan. Het wordt echter wel vastgesteld door meerdere mensenrechtenorganisaties, zoals Amnesty, Human Rights Watch, en de Israëlische mensenrechtenorganisatie B'Tselem. De VN heeft niet uitgeroepen dat er sprake is van apartheid, wel hebben meerdere VN-rapporteurs het Israëlische beleid in bezette gebieden beschreven als apartheid.
- Mogelijk zijn er partijen bij de herdenking die het bestaansrecht van de staat Israël niet erkennen. De organiserende partijen hebben dit echter niet expliciet uitgesproken in de uitnodiging.
- Utrecht is een mensenrechtenstad en het college heeft in haar laatste woordvoeringslijn uitgesproken dat zij vindt dat, evenals het Internationaal Strafhof, de beelden en getuigenissen uit Gaza de schijn hebben van genocide.

Conclusie

- Er is onderscheid tussen enerzijds herdenken en stil staan bij het leed van het Palestijnse volk en alle slachtoffers van geweld, (zowel nu als ook in 1948) en eenzijdig partij te kiezen in het conflict.
- Het college kan vanuit mensenrechtenoverwegingen deelnemen aan herdenkingen van slachtoffers van (oorlogs)geweld. We stonden bijvoorbeeld ook stil bij de eerste herdenking van slachtoffers na de inval van de Oekraïne in de Jaarbeurs. Daarbij aangetekend dat dit uitzonderlijk is, want we nemen vrijwel nooit deel aan herdenkingen van slachtoffers aan oorlogen in andere gebieden.
- We staan aan de kant van mensenrechten en steunen slachtoffers in conflicten, en dat is dan ook ons primaire doel bij het bijwonen van de herdenking.

Advies

Op basis van bovenstaande afwegingen komen wij tot het volgende advies:

- Vanuit mensenrechtenuitgangspunt als lid van het college steun betuigen aan de Palestijnse gemeenschap in Utrecht voor het leed dat zij en hun families in het verleden en ook nog vandaag ondervinden tijdens het stiltemoment van de herdenking.
- Daarbij zijn we aanwezig bij het stiltemoment, en heeft het symbolische meerwaarde om een bloem of krans neer te leggen.
- Daarna vertrekken en niet aan de rest van het programma deelnemen als collegelid.
- Gelet op het algemene uitgangspunt dat er maximaal één vertegenwoordiger van het college deelneemt aan een herdenking, wordt het voorstel om wethouder Voortman af te vaardigen.

Randvoorwaarden:

- Het gehele college steunt deze aanwezigheid tijdens de herdenking.

Bijlage 1: de uitnodigingsflyer en -tekst op Instagram.

newneighbours_utrecht en amsterdam...
Domplein

newneighbours_utrecht Organised by:
[@Utrecht4Palestine](#) & [@newneighbours_utrecht](#)

Why Palestinians Commemorate the Nakba and Why You Should Join Them.

Every year, Palestinians commemorate the Nakba, or "Catastrophe," marking the violent ethnic cleansing and forced displacement of over 750,000 Palestinians and the colonisation of Palestine by the Zionists in 1948. But the Nakba is not just a historical event, it is an Ongoing Nakba. For 77 years, Palestinians have lived under brutal occupation, apartheid, and systematic oppression by Zionist forces seeking to erase their identity, culture, and homeland.

Now more than ever, the Palestinian people are enduring the most extreme phase of this ongoing Nakba. In Gaza, they are facing an outright genocide, carried out with impunity. Hospitals bombed, families wiped out, entire neighborhoods turned to rubble. The world is witnessing a genocide and a modern-day Nakba, and silence is complicity.

Join us on May 15th at 18:00 at Domplein, Utrecht, to commemorate the Nakba and stand against the Genocide of the Palestinian people.

Commissie Bestuur

Dossiernummer 5474
Vergaderdatum 17 september 2026
Agendapunt 3.4
Titel Participatie en besluitvorming voorgenomen
coffeeshop Zakkendragerssteeg

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur	17 september 2026

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2026, NUMMER 109

Datum	16 juli 2026
Van	College B&W
Behandeld door	Veiligheid
E-mailadres	secretariaatveiligheid@utrecht.nl
Kenmerk	34227494
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2026 nummer 109 van David Bosch (UtrechtNu!), Hester Assen (GroenLinks-PvdA), Venita Dada-Anthonij (D66), Lars van Rooij (Student & Starter), Dustin Kolleman (VVD), Mika Raterman (JA21), Bert van Steeg (CDA) en Derk van Bergen (ChristenUnie) van 15 juni 2026 over Afwegingen coffeeshoplocatie Zakkedraogerssteeg.

De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

Kan het college toelichten waarom juist de locatie aan de Zakkendragerssteeg als geschikte coffeeshoplocatie naar voren is gekomen en welke doorslaggevende argumenten daarbij een rol hebben gespeeld?

Antwoord 1

We kiezen zelf geen locaties voor coffeeshops. Wij beoordelen de door de initiatiefnemer aangedragen locatie in het geval van een aanvraag voor een exploitatievergunning en gedoogverklaring voor een coffeeshop aan de gemeentelijke beleidskaders voor coffeeshops (Coffeeshopbeleid) en voor horecavestigingen (Horecaverordering).

Het maximum aantal toegestane coffeeshops in Utrecht is vorig jaar op verzoek van uw Raad met een [motie](#) verhoogd naar twintig. Het daadwerkelijke aantal coffeeshops in Utrecht ligt lager omdat bestaande kaders het aantal geschikte locaties inperken. In het coalitieakkoord 2026-2030 Voor Uuuu is vastgelegd dat de bestaande criteria versoepeld worden, met uitzondering van de minimum afstand tot scholen.

De horecaverordering stelt daarnaast eisen met betrekking tot het voorkomen van overlast. Zo mag de aanwezigheid van een horecabedrijf geen ontoelaatbare nadelige invloed hebben op de openbare orde, veiligheid van personen of goederen, de zedelijkheid, de bescherming van het milieu of de woon- en leefsituatie van omwonenden in de omgeving van het horecabedrijf.

Gelet op de hierboven genoemde beleidskaders lijken er op voorhand geen zwaarwegende redenen te zijn om een vergunning voor deze locatie te weigeren. Wij hebben daarom aangegeven positief te staan t.o.v. het initiatief en de locatie ervan. Hierbij is het van belang aan te merken dat de definitieve toetsing gebeurt op het moment dat er een aanvraag voor een exploitatievergunning en gedoogverklaring wordt gedaan. Naast de toetsing van de locatie vindt dan ook de toetsing op de ondernemers en onderneming plaats (waaronder een Bibob-onderzoek).

Vraag 2

Welke onderzoeken, analyses of afwegingen zijn gemaakt ten aanzien van de fysieke kenmerken van de Zakkendragerssteeg, waaronder de beperkte breedte, de bereikbaarheid en de druk op de openbare ruimte?

Antwoord 2

De Zakkendragerssteeg 40 heeft op dit moment een horecabestemming. Bij het opstellen van het omgevingsplan, dat is het voormalige bestemmingsplan Binnenstad, is rekening gehouden met de functie van horeca op deze locatie. Daarbij geldt dat rekening is gehouden met de beperkte breedte, bereikbaarheid en druk op de openbare ruimte door een horecavestiging op deze locatie. Een coffeeshop is conform landelijke wetgeving een alcoholvrije horecagelegenheid en sluit dan ook aan op de functie van horeca. Dit is ook in het lokale coffeeshopbeleid vastgelegd. Het coffeeshopbeleid stelt ook locatie-eisen, zie daarvoor de beantwoording van vraag 1.

Via de exploitatievergunning wordt getoetst of er door de vestiging van dit nieuwe horecabedrijf sprake is van ontoelaatbare overlast, w.o. ten gevolge van de fysieke kenmerken van de steeg. Hierbij moet worden opgemerkt dat van elk horecabedrijf enige overlast mag uitgaan, zeker in een stedelijke omgeving. Daarbij gelden voor coffeeshops extra eisen met betrekking tot het toezien op het voorkomen van overlast. Dit wordt zowel in de vergunning vastgelegd en in een beheerplan met maatregelen om overlast te voorkomen.

In de bijeenkomsten met bewoners en ondernemers zijn de fysieke kenmerken van de steeg en hieraan gerelateerde zorgen over overlast (w.o. verkeer, geluid, overlast en veiligheid) besproken. Hoe inzichten hierover zijn meegenomen, zowel door de initiatiefnemer als gemeente, vormt onderdeel van het samenwerkingsverslag dat zal worden opgeleverd. Het samenwerkingsverslag is een verslag waarin de inzichten die zijn opgedaan in een participatietraject worden vastgelegd en vormt onderdeel van het Samen Stad Maken (participatie)beleid. In een bijeenkomst met bewoners en ondernemers is ook expliciet gesproken over het beheerplan van de initiatiefnemer en zijn maatregelen om eventuele overlast te beperken.

Vraag 3

Is bij de locatiekeuze rekening gehouden met de akoestiek van de Zakkendragerssteeg en mogelijke geluidsoverlast voor omwonenden? Zo ja, hoe?

Antwoord 3

Zie ook de beantwoording van vraag 2. Het omgevingsplan houdt rekening met akoestiek door een horecavestiging op deze locatie.. Akoestiek vormt geen zelfstandige beoordelingsgrond bij exploitatievergunningen en gedoogverklaringen. Via de exploitatievergunning wordt getoetst of door de vestiging van dit nieuwe horecabedrijf sprake is van ontoelaatbare overlast.. Daarbij gelden voor coffeeshops extra eisen met betrekking tot het toezien op het voorkomen van overlast. Dit wordt zowel in de vergunning vastgelegd en in een beheerplan met maatregelen om overlast te voorkomen..

Vraag 4

Is bij de locatiekeuze ook expliciet gekeken naar mogelijke gevolgen voor voetgangersstromen, fietsparkeren, wachtrijen en verblijfsgedrag van bezoekers? Zo ja, wat waren de uitkomsten?

Antwoord 4

Zie ook de beantwoording vraag 2. Het omgevingsplan houdt rekening met verkeerseffecten door een horecavestiging op deze locatie. Voetgangersstromen, fietsparkeren, wachtrijen en verblijfsgedrag zijn geen zelfstandige beoordelingsgronden bij exploitatievergunningen en gedoogverklaringen. Via de exploitatievergunning wordt getoetst of er door de vestiging van dit nieuwe horecabedrijf sprake is van ontoelaatbare overlast. Daarbij gelden voor coffeeshops extra eisen met betrekking tot het toezien op het voorkomen van overlast. Dit wordt in de vergunning vastgelegd en in een beheerplan met maatregelen om overlast te voorkomen. De coffeeshophouder zal zich dus extra inspannen om situaties zoals de belemmering van de doorgang van de steeg of het foutief fietsparkeren te voorkomen en treft hier maatregelen voor. Tevens handhaaft de gemeente actief op fout geparkeerde fietsen bij de ingang van de Zakkendragerssteeg, vanaf Vredenburg.

Vraag 5

Is het college bekend met signalen van bewoners over overlast in en rondom de Zakkendragerssteeg, waaronder overlast door verslaafden en dak- en thuislozen, openbaar urineren, alcohol- en drugsgebruik in de openbare ruimte en intimidatie van voorbijgangers?

Antwoord 5

Wij zijn bekend met deze signalen. De (toenemende) overlast door dak- en thuislozen en harddruggebruikers is een fenomeen dat we in de gehele binnenstad herkennen. Er loopt daarom een aanpak vanuit zowel zorg als veiligheidsperspectief waarbij extra aandacht is voor de binnenstad als het gaat om toezicht, handhaving, het Eropaf-team en schoonmaakrondes.

Vraag 6

Indien dergelijke signalen bekend waren, hoe zijn deze betrokken bij de beoordeling van de geschiktheid van deze locatie?

Antwoord 6

Via de exploitatievergunning wordt getoetst of de aanwezigheid van een horecabedrijf een ontoelaatbare nadelige invloed heeft op de openbare orde, veiligheid van personen of goederen, de zedelijkheid, de bescherming van het milieu of de woon- en leefsituatie van omwonenden in de omgeving van het horecabedrijf. Hiervoor is gekeken naar het beeld dat we als gemeente zelf hebben, bijv. bij Toezicht en Handhaving en op basis van bewonersmeldingen. Ook is het beeld dat politie heeft hierbij betrokken. Het beeld is dat de overlast in de Zakkendragerssteeg vergelijkbaar is met de rest van de binnenstad. Ondanks de (toenemende) overlast is er geen sprake van een zodanig ernstig beeld dat de komst van een coffeeshop leidt tot een ontoelaatbare nadelige invloed op de openbare orde of omwonenden.

Vraag 7

Heeft het college onderzocht of een coffeeshop op deze locatie een aanzuigende werking kan hebben op personen of groepen die momenteel al voor overlast zorgen in de omgeving? Zo ja, wat zijn de conclusies?

Antwoord 7

Wij hebben hier geen onderzoek naar gedaan. De ervaringen met andere coffeeshops in de binnenstad wijzen niet op een aanzuigende werking van personen of groepen die zorgen voor overlast. Overlast gerelateerd aan coffeeshops is in de regel incidenteel van aard. De politie herkent ook niet het beeld van een aanzuigende werking.

Vraag 8

Welke concrete maatregelen acht het college noodzakelijk om eventuele extra overlast, fout geparkeerde fietsen, rondhanggedrag en verminderde doorgang te voorkomen?

Antwoord 8

Wij vinden het belangrijk dat de initiatiefnemer overlast voorkomt. De initiatiefnemer heeft voor het voorkomen van overlast een beheerplan opgesteld, waarop bewoners en ondernemers in de directe omgeving in het participatietraject hebben kunnen meedenken. De burgemeester beoordeelt uiteindelijk of het plan en de voorgestelde maatregelen voldoen aan de gestelde eisen. Hierbij vindt zij het belangrijk dat de coffeeshophouder toezicht houdt op de directe omgeving.

Vraag 9

Kan het college toelichten waarom de gemeenteraad en de media eerder zijn geïnformeerd over dit initiatief dan de direct betrokken bewoners en ondernemers? Is het college het eens dat dergelijke fouten het vertrouwen van inwoners en ondernemers in de overheid en in participatieprocessen kunnen schaden? Zo ja, welke lessen trekt het college hieruit en hoe wordt voorkomen dat dit in de toekomst opnieuw gebeurt?

Antwoord 9

Bij de volgorde van informeren is het helaas niet gegaan zoals beoogd omdat de raadsbrief te vroeg is verzonden. Het is spijtig dat dit is misgegaan, juist omdat we volgens het participatieplan eerst bewoners en ondernemers van de steeg zouden informeren. Zodra dit werd gesignaleerd, is direct actie ondernomen om belanghebbenden alsnog zo snel mogelijk te informeren. Wij zijn ons ervan bewust dat dit het vertrouwen kan schaden. Wij nemen participatie/samen stad maken zeer serieus, zeker in het geval van gevoelige initiatieven. Om deze reden is in dit traject ook Samen Stad Maken betrokken, bijvoorbeeld bij de gesprekken met ondernemers en bewoners. Daarnaast hebben we binnengekomen vragen vanuit direct betrokkenen zorgvuldig en zo snel als mogelijk beantwoord. Hopelijk draagt dit bij aan het eventueel herstellen van het vertrouwen in een goed en zorgvuldig proces.

Vraag 10

Wat is het concrete doel van de aangekondigde informatiebijeenkomst voor bewoners en ondernemers?

Antwoord 10

Het doel van de informatiebijeenkomst was om bewoners en ondernemers meer informatie te geven over het initiatief en hen de mogelijkheid te geven om vragen te stellen en hun zorgen, ideeën en wensen over de plannen te uiten. De informatiebijeenkomst heeft op 1 juli plaatsgevonden. Daarnaast is op verzoek van de ondernemersvereniging van de Zakkendragerssteeg op 22 juni een kleinere bijeenkomst geweest. Tijdens de informatiebijeenkomst op 1 juli heeft de initiatiefnemer ook zijn plan en beheerplan nader toegelicht en kon hierover mee worden gedacht. Het doel was peilen; een de samenwerkingsvormen van het kompas voor zeggenschap. Hierbij is informatie gegeven over de kaders die vaststaan zoals beleid en vergunningprocedure (hier is dus geen invloed op mogelijk) en vragen stellen over de huidige situatie in de steeg en de zorgen die er zijn over een coffeeshop in de Zakkendragerssteeg. Op basis van de informatiebijeenkomsten en aanvullende schriftelijke reacties is beter zicht gekregen in de verschillende belangen en aanvullende inzichten opgedaan.

Hoe deze aanvullende inzichten zijn meegenomen, zowel door de initiatiefnemer als gemeente, leest u in het samenwerkingsverslag dat zal worden opgeleverd.

Vraag 11

Welke onderdelen van het initiatief staan op dit moment nog daadwerkelijk open voor wijziging naar aanleiding van de inbreng van bewoners en ondernemers tijdens deze bijeenkomst?

Antwoord 11

De definitieve toetsing gebeurt op het moment dat er een aanvraag voor een exploitatievergunning en gedoogverklaring wordt gedaan. Deze toetsing gebeurt op basis van de dan voorliggende informatie die relevant is voor de beoordeling. Inbreng van bewoners en ondernemers kan leiden tot nieuwe inzichten die relevant zijn voor de beoordeling en de conclusie dat (toch) geen vergunning kan worden verleend. Het kan ook zo zijn dat de inbreng overeen komt met het huidige beeld dat voor het voorlopige oordeel is gebruikt, waarbij er geen effect is op de vergunbaarheid. Daarnaast staat het beheerplan om de overlast voor de omgeving te voorkomen open voor wijziging door inbreng van bewoners en ondernemers. De initiatiefnemer bepaalt uiteindelijk welke inbreng kan worden meegenomen in het beheerplan. De gemeente beoordeelt uiteindelijk of het beheerplan voldoet aan de gestelde eisen

Vraag 12

Kan de informatiebijeenkomst en de inbreng van bewoners en ondernemers ertoe leiden dat het college alsnog tot de conclusie komt dat deze locatie ongeschikt is voor een coffeeshop?

Antwoord 12

Zie beantwoording van vraag 11.

Vraag 13

Is het college bereid de gemeenteraad na afloop van de informatiebijeenkomst te informeren over de opgehaalde zorgen, de belangrijkste uitkomsten van de bijeenkomst en de wijze waarop deze worden betrokken bij de verdere besluitvorming?

Antwoord 13

We zijn bereid om de gemeenteraad via een samenwerkingsverslag te informeren over de uitkomsten van het participatietraject (incl. de informatiebijeenkomst van 1 juli) en op welke wijze deze worden betrokken in de besluitvorming.

Hoogachtend

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke vragen 'Afwegingen coffeeshoplocatie Zakkendraogerssteeg'

15 juni 2026

Vragen:

De fracties van UtrechtNu!, GroenLinks-PvdA, D66, Student & Starter, VVD, JA21, het CDA en de ChristenUnie hebben kennisgenomen van de berichtgeving over de voorgenomen vestiging van een coffeeshop in de Zakkendraogerssteeg. Het is goed dat een groeiende stad ruimte biedt aan gereguleerde coffeeshops en wij begrijpen dat het voor het college een complexe opgave is om geschikte locaties te vinden die voldoen aan de gestelde criteria.

Tegelijkertijd begrijpen wij ook de zorgen van bewoners en ondernemers die op deze locatie zeer negatief hebben gereageerd. Als fracties hebben wij begrip voor beide kanten van dit vraagstuk. Juist daarom vinden wij het belangrijk om dieper in te gaan op de afwegingen die hier gemaakt zijn en op de mogelijke gevolgen voor de leefbaarheid in dit deel van de binnenstad.

Wij willen benadrukken dat niet alle vragenstellende fracties tegen de komst van een coffeeshop op deze locatie zijn. Wel hebben wij vragen over de gemaakte afwegingen, de gevolgen voor de leefomgeving en het verdere besluitvormingsproces.

In gesprekken met bewoners hebben wij bovendien signalen ontvangen dat de Zakkendraogerssteeg al langere tijd kampt met overlast. Daarbij wordt gesproken over overlastgevend verslaafden en dak- en thuislozen die in de steeg verblijven, alcohol en drugs gebruiken, hun behoefte doen in de openbare ruimte en voorbijgangers, waaronder jonge vrouwen, op intimiderende wijze aanspreken. Hoewel deze signalen niet eerder expliciet bij onze fracties bekend waren, blijkt uit gesprekken met meerdere bewoners dat deze zorgen breed worden gedeeld.

Het vestigen van een coffeeshop hoeft op zichzelf niet tot overlast voor de omgeving te leiden. Toch lijkt de fysieke inrichting van de Zakkendraogerssteeg extra kwetsbaar. Het betreft een zeer smalle steeg waar op sommige plekken nauwelijks twee personen elkaar kunnen passeren. Bewoners wijzen erop dat juist in dergelijke omstandigheden ook beperkte extra drukte grote gevolgen kan hebben voor de bereikbaarheid, doorstroming en het gevoel van veiligheid. Daarbij wordt verwezen naar ervaringen tijdens de coronaperiode, toen afhaalactiviteiten van horeca volgens bewoners regelmatig leidden tot fietsen die in de steeg werden geparkeerd en situaties waarbij de doorgang ernstig werd belemmerd.

Wij willen als fracties niet blind zijn voor de ambities van (een deel van) de stad om ruimte te bieden aan dit soort initiatieven. Tegelijkertijd verdienen inwoners ook in het hart van de stad een leefbare woonomgeving. Gezien de signalen die wij ontvangen over de huidige situatie vragen wij ons af in hoeverre een coffeeshop op deze locatie mogelijk een extra aanzuigende werking kan hebben op bestaande problematiek.

Daarbij speelt ook mee dat bewoners en ondernemers het voornemen voor deze locatie via de media hebben vernomen, terwijl zij juist degenen zijn die dagelijks met de gevolgen van een dergelijke ontwikkeling te maken krijgen. Het college heeft inmiddels erkend dat hierin fouten zijn gemaakt. Dat roept bij onze fracties de vraag op hoe het college aankijkt tegen

participatie in dit dossier en welke ruimte er daadwerkelijk nog bestaat om zorgen, wensen en bezwaren van bewoners mee te wegen in de verdere besluitvorming.

Uit de raadsbrief begrijpen wij dat er een informatiebijeenkomst voor bewoners en ondernemers zal worden georganiseerd. Wij vinden het belangrijk dat hierover geen onduidelijkheid bestaat. Wanneer inwoners worden uitgenodigd om hun zorgen, ideeën en wensen te delen, moet ook helder zijn welke invloed deze inbreng nog kan hebben op het verdere proces en de uiteindelijke beoordeling van de locatie.

Juist omdat wij zowel begrip hebben voor de noodzaak van voldoende coffeeshopvoorzieningen in een groeiende stad als voor de zorgen van bewoners over leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid, hebben wij behoefte aan meer duidelijkheid over de gemaakte afwegingen en de verdere besluitvorming.

Naar aanleiding hiervan hebben wij de volgende vragen:

1. Kan het college toelichten waarom juist de locatie aan de Zakkendragerssteeg als geschikte coffeeshoplocatie naar voren is gekomen en welke doorslaggevende argumenten daarbij een rol hebben gespeeld?
2. Welke onderzoeken, analyses of afwegingen zijn gemaakt ten aanzien van de fysieke kenmerken van de Zakkendragerssteeg, waaronder de beperkte breedte, de bereikbaarheid en de druk op de openbare ruimte?
3. Is bij de locatiekeuze rekening gehouden met de akoestiek van de Zakkendragerssteeg en mogelijke geluidsoverlast voor omwonenden? Zo ja, hoe?
4. Is bij de locatiekeuze ook expliciet gekeken naar mogelijke gevolgen voor voetgangersstromen, fietsparkeren, wachtrijen en verblijfsgedrag van bezoekers? Zo ja, wat waren de uitkomsten?
5. Is het college bekend met signalen van bewoners over overlast in en rondom de Zakkendragerssteeg, waaronder overlast door verslaafden en dak- en thuislozen, openbaar urineren, alcohol- en drugsgebruik in de openbare ruimte en intimidatie van voorbijgangers?
6. Indien dergelijke signalen bekend waren, hoe zijn deze betrokken bij de beoordeling van de geschiktheid van deze locatie?
7. Heeft het college onderzocht of een coffeeshop op deze locatie een aanzuigende werking kan hebben op personen of groepen die momenteel al voor overlast zorgen in de omgeving? Zo ja, wat zijn de conclusies?
8. Welke concrete maatregelen acht het college noodzakelijk om eventuele extra overlast, fout geparkeerde fietsen, rondhanggedrag en verminderde doorgang te voorkomen?
9. Kan het college toelichten waarom de gemeenteraad en de media eerder zijn geïnformeerd over dit initiatief dan de direct betrokken bewoners en ondernemers? Is het college het eens dat dergelijke fouten het vertrouwen van inwoners en ondernemers in de overheid en in participatieprocessen kunnen schaden? Zo ja, welke lessen trekt het college hieruit en hoe wordt voorkomen dat dit in de toekomst opnieuw gebeurt?
10. Wat is het concrete doel van de aangekondigde informatiebijeenkomst voor bewoners en ondernemers?
11. Welke onderdelen van het initiatief staan op dit moment nog daadwerkelijk open voor wijziging naar aanleiding van de inbreng van bewoners en ondernemers tijdens deze bijeenkomst?
12. Kan de informatiebijeenkomst en de inbreng van bewoners en ondernemers ertoe leiden dat het college alsnog tot de conclusie komt dat deze locatie ongeschikt is voor een coffeeshop?
13. Is het college bereid de gemeenteraad na afloop van de informatiebijeenkomst te informeren over de opgehaalde zorgen, de belangrijkste uitkomsten van de

bijeenkomst en de wijze waarop deze worden betrokken bij de verdere besluitvorming?

Gesteld door:

- David Bosch, UtrechtNu!
- Hester Assen, GroenLinks-PvdA
- Venita Dada-Anthonij, D66
- Lars van Rooij, Student & Starter
- Dustin Kolleman, VVD
- Mika Raterman, JA21
- Bert van Steeg, CDA
- Derk van Bergen, ChristenUnie

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Veiligheid	Datum	9 juni 2026
E-mail	secretariaatveiligheid@utrecht.nl	Kenmerk	34192604
Type brief	Voortgangsbrief	Onderwerp	Aanvraag coffeeshop Zakkendragerssteeg
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Ik informeer u regelmatig over actualiteiten met betrekking tot het coffeeshopbeleid. In deze brief leest u over een aanvraag voor een nieuwe coffeeshop in de Zakkendragerssteeg.

Met de ingang van het nieuwe [coffeeshopbeleid](#) zijn er 20 vergunningen voor coffeeshops in Utrecht beschikbaar. Sinds de opening van coffeeshop Blow op bedrijventerrein Lage Weide in september 2025 zijn er op dit moment 13 vergunningen in gebruik. Het coffeeshopbeleid richt zich op het voorkomen van schade, zowel gezondheidsschade door gebruik als maatschappelijke schade zoals overlast en (ondermijnende) criminaliteit. Het is daarbij belangrijk dat het aantal coffeeshops in de stad past bij de vraag. Te weinig aanbod in de stad kan namelijk negatieve gevolgen hebben, zoals illegale verkooppunten en een hoge (verkeers)druk op bestaande shops. Dat kan weer tot meer overlast leiden. Initiatiefnemers voor nieuwe coffeeshops kunnen zich daarom melden bij het Horecaloket; zij komen op een wachtlijst waarna onderzoek en beoordeling van het initiatief volgt.

Nieuw coffeeshopinitiatief in de binnenstad

Recentelijk heeft een ondernemer zich gemeld met een coffeeshopinitiatief op de Zakkendragerssteeg 40. Het initiatief voldoet aan het coffeeshopbeleid: zo ligt het initiatief op voldoende afstand van andere coffeeshops, voortgezet of MBO-onderwijs en in een straat met een mix aan horeca en winkels. Op het adres zit op dit moment een horecabestemming. Hoewel er al meerdere coffeeshops in de binnenstad zitten, staat het college daarom positief tegenover het initiatief en de locatie daarvan.

De ervaring op andere plekken leert dat de overlast in de omgeving van een coffeeshop goed is te beheersen, al dan niet met aanvullende voorwaarden aan de bedrijfsvoering van de coffeeshop. Ik realiseer mij dat de aanvraag voor de coffeeshop mogelijk vragen kan oproepen bij bewoners en ondernemers in de omgeving. Zij zijn daarom inmiddels over het initiatief geïnformeerd en zijn uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst. Op deze informatiebijeenkomst licht de initiatiefnemer het plan voor de coffeeshop en het beheerplan toe. Het beheerplan bevat maatregelen om de omgeving veilig te houden en overlast te voorkomen. Tijdens de informatieavond gaat de initiatiefnemer in gesprek met omwonenden en ondernemers. Zij krijgen de gelegenheid om vragen te stellen en hun zorgen, ideeën en wensen over de plannen met de initiatiefnemer en de gemeente te delen. Na de bijeenkomst beoordeelt de initiatiefnemer in hoeverre de gedeelde wensen en zorgen kunnen worden

Burgemeester en wethouders

Datum 9 juni 2026
Ons kenmerk 34192604

meegenomen in het (beheer)plan. De initiatiefnemer kan daarna een aanvraag voor een vergunning voor een coffeeshop doen. Ik besluit vervolgens of de gedane aanvraag voldoet aan de gestelde eisen en stel waar nodig aanvullende voorwaarden. Naast de informatiebijeenkomst kunnen belanghebbenden zoals gebruikelijk ook reageren op de aanvraag via een zienswijze. Zienswijzen worden meegewogen in de beoordeling van de vergunningaanvraag.

Met vriendelijke groet,

Sharon A.M. Dijkma

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel splitsing en samenvoeging fracties gedurende een raadsperiode

Beleidsveld	Bestuurlijke zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Dagelijks bestuur raad
Kenmerk	34292285
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het Dagelijks bestuur stelt de raad voor te besluiten:

1. Het voorstel splitsing en samenvoeging fracties gedurende een raadsperiode (de bijgevoegde tabel) vast te stellen en het dagelijks bestuur opdracht te geven op basis hiervan de Verordening financiële bijdrage aan fracties, de Verordening op de raadscommissies en het Reglement van Orde gemeenteraad aan te passen.

Dagelijks bestuur van de raad

de voorzitter,

Gertjan te Hoonte

Samenvatting

Onze verordeningen bieden niet in alle gevallen duidelijkheid over de juridische gevolgen van samenvoegingen en afsplitsingen van raadsleden en/of fracties die zich gedurende een raadsperiode voordoen. Om deze reden is een memo opgesteld met daarin een voorstel over het verbinden (en in sommige situaties enkel verduidelijken of bestendigen) van praktische en juridische gevolgen van de verschillende varianten van samenvoeging en afsplitsing. Om tot dit voorstel te komen zijn verschillende mogelijke varianten van samenvoeging en afsplitsing van raadsleden en/of fracties in beeld gebracht en is voor iedere variant aangegeven of dit een situatie is die gefaciliteerd, ontmoedigd of neutraal benaderd wordt. Op basis van deze indeling is vervolgens een voorstel gemaakt voor het verbinden van praktische en juridische gevolgen aan de situatie. Het voorstel zelf heeft nog geen praktische of juridische gevolgen. Deze treden pas op als deze zijn verwerkt in onze verordeningen. Na vaststelling van het voorstel (de bijgevoegde tabel) door de raad zal het dagelijks bestuur van de raad het voorstel verwerken in concrete aanpassingen van de Verordening financiële bijdrage aan fracties, het Reglement van Orde gemeenteraad en de Verordening op de raadscommissies. Het DB zal deze aangepaste regelingen vervolgens eveneens ter vaststelling aan de raad voorleggen.

Context

Aanleiding

Het kan voorkomen dat fracties zich gedurende een raadsperiode samenvoegen of dat sprake is van afsplitsingen van een of meer raadsleden van een fractie. Hieraan zitten juridische en praktische gevolgen die grotendeels zijn geregeld in onze verordeningen. Gebleken is dat over de uitleg van deze verordeningen verschil van mening kan ontstaan. Om deze reden is in het DB besloten om een memo op te stellen ter herbezinning van de omgang met samenvoegingen en afsplitsingen. De kern van het memo is een voorstel voor het verbinden van juridische en praktische gevolgen aan de verschillende varianten van samenvoeging en afsplitsingen. Om tot dit voorstel te komen is een aantal uitgangspunten geformuleerd om te bepalen op wat voor manier je kan aankijken tegen samenvoegingen en splitsingen. Over de volledigheid en de weging van deze uitgangspunten kan discussie ontstaan. Van belang is echter dat de uitgangspunten alleen zijn bedoeld als basis en ter onderbouwing van het concrete voorstel.

Aan de raad wordt gevraagd het voorstel (de bijgevoegde tabel) vast te stellen.

Juridische context

Als fracties gedurende een raadsperiode gaan samenvoegen of als sprake is van afsplitsingen, dan zijn er diverse praktische en juridische gevolgen. Een aantal gevolgen is gebaseerd op landelijke wetgeving (het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers). Er zijn echter ook gevolgen die voortkomen uit gemeentelijke wetgeving. De raad heeft de bevoegdheid om in de eigen verordeningen vast te leggen welke gevolgen worden verbonden aan de diverse vormen van samenvoeging en afsplitsingen.

Beslistermijn

Vaststelling van het voorstel is een eerste stap om te komen tot aanpassing van de Verordening financiële bijdrage aan fracties, de Verordening op de raadscommissies en het Reglement van Orde gemeenteraad. Aanpassing van de verordeningen is nodig om mogelijke toekomstige onduidelijkheid over de gevolgen van samenvoegingen en afsplitsingen te voorkomen. Hoewel geen sprake is van een strikte beslistermijn, is het wenselijk dat de verordeningen binnen een afzienbare termijn kunnen worden aangepast.

Beoogd effect

Als het voorstel (de bijgevoegde tabel) door de raad is vastgesteld dan kan op basis hiervan de Verordening financiële bijdrage aan fracties, de Verordening op de raadscommissie en het Reglement van Orde gemeenteraad worden aangepast. Door de verordeningen aan te passen kan verschil van inzicht over de praktische en juridische gevolgen van samenvoegingen en afsplitsingen worden voorkomen.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

[Raadsvoorstel Wijziging verordening fractiebijdrage - U-reka Gemeente Utrecht](#)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het voorstel splitsing en samenvoeging fracties gedurende een raadsperiode (de bijgevoegde tabel) vast te stellen en het dagelijks bestuur opdracht te geven op basis hiervan de Verordening financiële bijdrage aan fracties, de Verordening op de raadscommissies en het Reglement van Orde gemeenteraad aan te passen.
Argumenten	
1.1	In de praktijk kunnen zich verschillende varianten van samenvoeging en afsplitsingen voordoen. Wij onderscheiden de volgende varianten: I. Samenvoeging van twee of meer bestaande fracties waardoor de oude fracties verdwijnen en een nieuwe fractie (met een nieuwe naam) ontstaat. II. Overstappen van één of meer leden van een bestaande fractie naar een andere fractie waarbij de ene fractie groter wordt en de andere fractie verdwijnt. III. Overstappen van één of meer leden van een bestaande fractie naar een andere fractie. Beide fracties blijven bestaan maar de ene fractie wordt groter en de andere fractie wordt kleiner. IV. Afsplitsing van één of meer leden van een bestaande fractie waarbij de afsplitser(s) een nieuwe fractie opricht(en) en de oude fractie blijft bestaan. V. Naamswijziging van een fractie die niet het gevolg is van een verschil van inzicht over de te voeren koers. Dit wordt vastgesteld door het Presidium op grond van diverse omstandigheden zoals instemming van het partijbestuur of verenigingsbestuur, landelijke ontwikkelingen van de partij of afwezigheid van een partijnaam op de kieslijst; VI. Naamswijziging van een fractie die het gevolg is van verschil van inzicht over de te voeren koers. Dit wordt vastgesteld door het Presidium op grond van diverse omstandigheden zoals het ontbreken van instemming van het partijbestuur of verenigingsbestuur of landelijke ontwikkelingen van de partij.
1.2	Op basis van een aantal uitgangspunten is bepaald hoe wordt aangekeken tegen samenvoegingen en afsplitsingen. Het gaat om de volgende uitgangspunten: a. Ingezetenen stemmen bij de verkiezingen op een persoon. Deze persoon heeft bepaalde democratische rechten; b. Ingezetenen stemmen daarnaast op partij-niveau, op basis van de bij de verkiezingen gepresenteerde lijsten; c. Bestuurbaarheid: vanuit dit uitgangspunt is te veel versplintering niet wenselijk; d. Uitvoerbaarheid: bij dit uitgangspunt spelen met name praktische factoren en rol, zoals financiën en de duur van het debat.
1.3	Toepassing van de onder 1.2 geformuleerde uitgangspunten op de situaties die onder 1.1 staan, leidt tot een indeling in drie verschillende categorieën. - Faciliteren: variant I en II Dit betekent dat we aan deze situaties consequenties verbinden die gunstiger zijn dan in ons huidige beleid. - Neutraal: variant III en V Dit betekent dat we aan deze situaties geen positieve of negatieve consequenties verbinden. - Ontmoedigen: variant IV en VI

	Dit betekent dat we aan deze situaties consequenties verbinden die betrokkenen mogelijk weerhouden van het zetten van deze stap.
1.4	In het voorstel bij het memo hebben we een voorzet gedaan voor praktische en juridische gevolgen in de verschillende situaties. Het voorstel is gebaseerd op de indeling die staat onder 1.3. Het voorstel wordt pas geëffectueerd bij aanpassing van onze verordeningen.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Geen
1.2	Geen
1.3	Geen
1.4	Geen

Financiën

Niet van toepassing.

Vervolg

Na vaststelling door de raad wordt een voorstel voorbereid tot aanpassing van de Verordening financiële bijdrage aan fracties, de Verordening op de raadscommissies en het Reglement van Orde gemeenteraad. Dat wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Samen stad maken

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

(Niet)Referendabel

Dit raadsvoorstel betreft het interne functioneren en de werkwijze van de raad. Daarmee is sprake van een raadsbesluit dat niet referendabel is op grond van artikel 1:2 lid 2 onder o van de Verordening raadgevend referendum.

Bijlagen

Bijlage besluitvorming

- Memo splitsing en samenvoeging fracties tijdens een raadsperiode

Aan: Commissie Bestuur

Van: Dagelijks bestuur raad

Datum: 16 juli 2026

Betreft: **Memo splitsing en samenvoeging fracties gedurende een raadsperiode**

1. Waarom dit memo?

Tijdens raadsperiodes, dus ná de verkiezingen, kunnen zich diverse vormen van fusies en afsplitsingen voordoen. Hieraan zijn verschillende praktische en juridische consequenties verbonden die grotendeels zijn geregeld in onze verordeningen. In de praktijk is gebleken dat over de uitleg van de verordeningen verschil van inzicht kan ontstaan. Op verzoek van het DB heeft de griffie een memo opgesteld ter herbezinning van de omgang met fusies en afsplitsingen. Dit memo bevat een voorstel voor het verbinden van consequenties aan verschillende varianten van fusies en afsplitsingen. Dit memo is ambtelijk uitgebreid besproken, het is een aantal keren in het DB geweest en het is voorgelegd aan het fractievoorzittersoverleg. Besloten is het te bespreken in de commissie Bestuur met het verzoek om het door te geleiden naar de raad. De raad wordt gevraagd om in te stemmen met het voorstel zoals geformuleerd onder punt 4..

2. Uitgangspunten

Voor de beantwoording van de vraag hoe we tegen fusies en afsplitsingen aankijken spelen verschillende uitgangspunten en waarden een rol. Te denken valt aan de volgende uitgangspunten (in willekeurige volgorde):

1. Ingezetenen stemmen bij de verkiezingen op een persoon. Deze persoon heeft bepaalde democratische rechten.
2. Ingezetenen stemmen daarnaast op partij-niveau, op basis van de bij de verkiezingen gepresenteerde kieslijsten.
3. Bestuurbaarheid. Vanuit dit uitgangspunt is te veel versplintering niet wenselijk.
4. Uitvoerbaarheid. Bij dit uitgangspunt spelen met name praktische factoren een rol, zoals financiën en de duur van het debat.

3. Welke varianten van samenvoeging en afsplitsingen kunnen zich in de praktijk voordoen en hoe waarderen wij deze?

Op dit moment onderscheiden wij een aantal varianten. Wij sluiten niet uit dat zich in de toekomst nog varianten voordoen die wij op dit moment niet voorzien.

- I. Samenvoeging van twee of meer bestaande fracties waardoor de oude fracties verdwijnen en een nieuwe fractie (met een nieuwe naam) ontstaat;
- II. Overstappen van één of meer leden van een bestaande fractie naar een andere fractie waarbij de ene fractie groter wordt en de andere fractie verdwijnt;
- III. Overstappen van één of meer leden van een bestaande fractie naar een andere fractie. Beide fracties blijven bestaan maar de ene fractie wordt groter en de andere fractie wordt kleiner;
- IV. Afsplitsing van één of meer leden van een bestaande fractie waarbij de afsplitser(s) een nieuwe fractie opricht(en) en de oude fractie blijft bestaan;
- V. Naamswijziging van een fractie die niet het gevolg is van verschil in inzicht over de te voeren koers. Dit wordt vastgesteld door het Presidium op grond van diverse omstandigheden zoals

instemming van het partijbestuur of verenigingsbestuur, landelijke ontwikkelingen van de partij of afwezigheid van een partijnaam op de kieslijst;

- VI. Naamswijziging van een fractie die het gevolg is van verschil in inzicht over de te voeren koers. Dit wordt vastgesteld door het Presidium op grond van diverse omstandigheden zoals het ontbreken van instemming van het partijbestuur of verenigingsbestuur of landelijke ontwikkelingen van de partij.

Als we de uitgangspunten die we hebben geformuleerd onder paragraaf 2 toepassen op de zes varianten dan komen we tot de volgende indeling van categorieën:

Faciliteren: variant I en II
 Neutraal: variant III en V
 Ontmoedigen: variant IV en VI

In onderstaande tabel doen wij een voorstel voor de toepassing van praktische en juridische consequenties. Een aantal consequenties is gebaseerd op landelijke wetgeving (het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers). Omwille van de volledigheid hebben we deze consequenties vermeld maar het is duidelijk dat wij hier geen invloed op kunnen uitoefenen. Alleen de consequenties die voortvloeien uit onze eigen verordeningen (Reglement van Orde, Verordening op de raadscommissies en Verordening financiële bijdrage aan fracties) kunnen wij beïnvloeden. Tot slot hebben we enkele mogelijke consequenties opgenomen. Deze zijn op dit moment nog niet geregeld in onze verordeningen maar kunnen we daarin wel opnemen of we kunnen hier werkafspraken over maken.

4. Voorstel

	Faciliteren (variant I en II)	Neutraal (variant III en V)	Ontmoedigen (variant IV en VI)
Vaste component subsidie (Verordening financiële bijdrage aan fracties)	De nieuwe fractie krijgt het eerste kalenderjaar 175 % van de vaste component. Dit bedrag wordt elk jaar van de raadsperiode afgebouwd tot 100% bij de nieuwe raadsperiode	100% per fractie (geldt voor elk jaar van de raadsperiode)	De nieuwe fractie krijgt 50% van de vaste component (geldt voor elk jaar van de raadsperiode)
Variabele component subsidie (Verordening financiële bijdrage aan fracties)	Nieuwe fractie ontvangt een variabele component per lid van de fractie	Fractie ontvangt een variabele component per lid van de fractie	Iedere fractie ontvangt een variabele component per lid van de fractie
Egalisatiereserve:	Hoogte: maximaal 100% van totaal door	Hoogte: maximaal 100% van totaal door	Hoogte: maximaal 100% van totaal door

- Hoogte - Meenemen (Verordening financiële bijdrage aan fracties)	nieuwe fractie ontvangen subsidie in één jaar Meenemen: nieuwe fractie houdt aanspraak op egalisereserve van beide oorspronkelijke fracties	fractie ontvangen subsidie in één jaar Meenemen: fractie houdt aanspraak op egalisereserve	fractie ontvangen subsidie in één jaar Meenemen: nieuwe fractie heeft geen aanspraak op opgebouwde egalisereserve
Aanpassing vergoeding fractievoorzitter (Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers)	Ja, op basis van de grootte van de nieuwe fractie	Ja, op basis van de grootte van de nieuwe fractie	Ja, op basis van de grootte van de nieuwe fractie
Aanpassing spreektijd in commissie en raad (Reglement van Orde)	Ja, op basis van grootte van nieuwe fractie	Ja, op basis van grootte van nieuwe fractie	Ja, een kortere spreektijd van 1,5 minuut per uur
Aantal commissieleden (Reglement van Orde)	Maximaal 4	Maximaal 4	Maximaal 1
Lidmaatschap DB mogelijk (Reglement van Orde)	Ja (fractievoorzitter)	Ja (fractievoorzitter)	Nee
Fractiekamers (Nergens geregeld)	Geen consequenties	Geen consequenties	Mogelijkheid van gedeelde fractiekamers als meer dan 16 fracties ontstaan
Naamsvoering (Beperkt geregeld)	Vrijheid bij keuze nieuwe naam	Vrijheid bij keuze nieuwe naam	Vrijheid bij keuze nieuwe naam

